

Interreg

Latvija-Lietuva

Eiropas Reģionālās attīstības fonds

EIROPAS SAVIENĪBA

Pētījums “Zemgaļu un sēļu vēsturi raksturojoši tūrisma resursi Zemgalē jauna tūrisma maršruta “Baltu ceļš ”izveidei”

Pētījumu veic biedrība “Latviešu karavīrs” Latvijas - Lietuvas pārrobežu sadarbības programmas 2014. - 2020. gadam (Interreg V-A Latvia-Lithuania 2014–2020) projekta Nr. LLI-187 Starptautiskais kultūras maršruts “Baltu ceļš”/“International cultural route "Balts' Road'” ietvaros

Šis pētījums ir sagatavots ar Eiropas Savienības finansiālo atbalstu. Par šī pētījuma saturu pilnībā atbild Zemgales Plānošanas reģions, un tas nekādos apstākļos nav uzskatāms par Eiropas Savienības oficiālo nostāju

Rīga, 2018

Projekta “Starptautiskais kultūras maršruts “Baltu ceļš”” apraksts

Programma: Interreg V-A Latvija – Lietuva pārrobežu sadarbības programma 2014-2020

Projekts: Projekts LLI-187 “Starptautiskais kultūras maršruts “Baltu ceļš”/ “International cultural route “Balts' Road”

Saīsinātais nosaukums: Balts' Road

Projekta īstenošanas laiks: 24.04.2017 – 23.04.2019 (24 mēneši).

Vadošais partneris: Šauļu Tūrisma informācijas centrs (LT), www.tic.siauliai.lt

Projekta partneri:

- Zemgales Plānošanas reģions (LV), www.zemgale.lv
- Nacionālā reģionu attīstības aģentūra (LT), www.nrda.lt
- Kurzemes plānošanas reģions (LV), www.kurzemesregions.lv
- Talsu novada pašvaldība (LV), www.talsumuzejs.lv
- Jelgavas pilsētas dome (LV), www.jelgava.lv

Projekta mērķis ir palielināt apmeklētāju skaitu, izveidojot starptautiskas nozīmes pārrobežu kultūras tūrisma maršrutu “Baltu ceļš”.

Projekta apakšmērķi:

- veidot izpratni un palielināt atpazīstamību par Baltu materiālo un nemateriālo kultūras un dabas mantojumu;
- attīstīt jaunu inovatīvu un ilgtspējīgu tūrisma produktu;
- uzlabot un nodrošināt kultūras tūrisma pakalpojumu un produktu kvalitāti, daudzveidību un pieejamību.

Projektā plānotie rezultāti:

- Izpratnes veidošana par Baltu materiālo un nemateriālo kultūras un dabas mantojumu;
- Jauna inovatīva un ilgtspējīga tūrisma produkta radīšana;
- Kultūras tūrisma pakalpojumu un produktu kvalitātes, daudzveidības un pieejamības uzlabošana un nodrošināšana;
- Atpazīstamības nodrošināšana un informācijas izplatīšana par Baltu materiālo un nemateriālo kultūras un dabas mantojumu, veicot dažādus reklāmas pasākumus.

Projektā plānotas aktivitātes:

- Veikta izpēte, identificējot Baltu kultūras identitāti, nemateriālo un materiālo kultūras mantojumu, esošo situāciju un sniedzot ierosinājumus to piemērošanai tūrisma nozarei;
- Organizēti kopīgi semināri/diskusijas paralēli ar pieredzes apmaiņas braucieniem par partneru valstu esošajiem tūrisma objektiem un to izaicinājumiem ar mērķi identificēt tūrisma produktus;
- Veiktas tūrisma nozares apmācības kvalitātes un pakalpojuma dažādošanas veicināšanai;
- Izveidoti 3 jauni tūrisma produkti - ekspozīcijas (Jelgavā, Šauļos, Talsos), izmantojot IKT risinājumus;
- Ieviestas mārketinga aktivitātes - veiktas publikācijas un TV sižeti, organizēta dalība izstādēs, kopīgas mājaslapas un mobilās aplikācijas, video izveide;
- Izstrādāts starptautisks kultūras tūrisma maršruts “Baltu ceļš”, kurš aptvers baltu vēsturiski apdzīvotās teritorijas;
- Izstrādāts kopīgs “Baltu ceļa” buklets un katalogs;
- Organizētas 2 “Baltu vienotības” dienas - 2017.gadā Palangā, Lietuvā, 2018. gadā Jelgavā, Latvijā.

Pārrobežu ieguvumi:

- Veicināta ilgtspējīga kultūras un dabas mantojuma saglabāšana pārrobežu reģionā, organizējot apmācības pakalpojumu kvalitātes uzlabošanai un informatīvus seminārus tūrisma speciālistiem, pašvaldību pārstāvjiem, tūrisma objektu apsaimniekotājiem u.c.;
- Mazināta sezonālā ietekme pārrobežas tūrisma objektos un pagarināts tūristu apmeklējuma laiks, izstrādājot un popularizējot jaunus pakalpojumus (tūrisma maršruts “Baltu ceļš”), kā arī inovatīvos un ilgtspējīgos veidos pielāgojot dabas un kultūras

mantojuma objektus;

- Nodrošināta atpazīstamība un izplatīta informācija par Baltu materiālo un nemateriālo kultūras un dabas mantojumu, veidojot kopīgu pārrobežu tūrisma piedāvājumu - kopīgu tūrisma maršrutu, brošūras un kartes;
- u.c.

Projekta kopējais finansējums: 763 402,38 EUR (t.sk. ERAF finansējums: 648 892 EUR)

ZPR finansējums: 99 892,91 EUR (t.sk. ERAF finansējums: 84 908,97 EUR)

Saturs

Kopsavilkums	5
Summary	11
Avoti	17
Izpētes un darba metodoloģija	19
1. Zemgalē identificēto kultūrvēsturisko un dabas mantojuma tūrisma piesaistes vietu saraksts...	21
1.1. Identificēto kultūrvēsturisko un dabas mantojuma tūrisma piesaistes vietas Zemgalē, apraksts, kontakti	21
1.2. Identificētās kultūrvēsturiskās un dabas mantojuma tūrisma piesaistes vietas Zemgalē (apraksts, kontakti)	26
2. Identificētais zemgaļu un sēļu nemateriālās kultūras mantojums un tā elementi	64
2.1. Nemateriālā mantojuma stāsti, kurus var piedzīvot mūsdienā Zemgalē	64
3. Identificētās 25-30 tūrisma piesaistes vietas, kuras būtu iekļaujamas starptautiskajā tūrisma maršrutā “Baltu ceļš” Zemgalē	87
3.1. Sagatavotie oriģinālraksti	90
3.1.1. Īsie apraksti	90
3.1.2. Garie apraksti	94
4. Starptautiskais tūrisma maršruts “Baltu ceļš”	135
4.1. Maršruts “Baltu ceļš” Zemgalē, ar norādītu maršruta kilometrāžu	135
4.2. Priekšlikumi potenciālajām maršruta savienojuma vietām ar Lietuvu un Kurzemi	136
4.3. Iezīmētais maršruts	137
4.4. Tematiskie tūrisma maršruti Zemgalē	138
5. Ēdināšanas vietas	150
6. Nakšņošanas vietas	165
7. Priekšlikumi starptautiskā tūrisma maršruta “Baltu ceļš” pilnveidošanai un attīstīšanai	177
Izmantotā literatūra	184

Kopsavilkums

Pētījuma uzdevums nosaka apkopot visus iespējamus objektus par zemgaļu un sēļu kultūrvēsturiskām vietām, materiālo kultūru, dabas objektiem, identificēt nemateriālo kultūru ar piesaistes vietām (ja tas ir iespējams) un identificēt ar tūrismu saistītus objektus, organizācijas jeb personas, kuras atbilst noteiktajiem kritērijiem un var tikt iekļautas tūrisma maršrutā.

Galvenais baltu (zemgaļu un sēļu) kultūras nesēju avots ir materiālā kultūra (dzīves vietas, pilskalni, ezerpils, apmetnes, senpilsētas, kulta vietas, kapulauki, sadzīves priekšmeti, bruņojums, darbarīki un būves). Pie nemateriālās kultūras var pieskaitīt rakstītos avotus, teikas, nostāstus, mitoloģiju, amatu prasmes, folkloru un tradīcijas.

Pētījums balstīts uz zinātniskiem datu avotiem par zemgaļiem un sēļiem, kas veikti no 20. gs. sākuma līdz mūsdienām, kā netiešus papildus avotus izmantojot nostāstus, teikas, mitoloģiju, kas saistāma ar konkrētiem objektiem vai ģeogrāfiskām vietām.

Par laika posmu, kad sēļu, zemgaļu, kuršu, latgaļu kultūras saplūst ar Baltijas somu tautām līviem un vendiem, veidojot latviešu tautu, tiek uzskatīts 15. gs., kad izzūd atsevišķas tautības ar savdabīgu garīgo un materiālo kultūru. Tomēr jāatzīst, ka līdz mūsdienām atsevišķos Latvijas novados un reģionos ir saglabājušās arī tradicionālās baltu un pat atsevišķu tautu kultūras pazīmes, kas izpaužas dialektā, valodā, folklorā, lietišķajā mākslā, tradīcijās, paradumos, arhitektūrā, apģērbā, rotās u.t.t.

Atlasot pētījumā iekļaujamus objektus, izdalāmas trīs kategorijas (**A, B, C**), klasificējot pēc to atbilstības, identificējot savdabīgo sēļu un zemgaļu materiālo un garīgo kultūru.

A – kategorija:

Objekti, kuri primāri attiecināmi uz zemgaļu un sēļu kultūru, kas veidoti jeb radīti šo maztautu pastāvēšanas laikā, un ir saglabājušies līdz mūsdienām un ir tieši šo maztautu kultūras identitātes “nesēji” (arheoloģiskie priekšmeti, dzīves vietas, kulta objekti, dabas objekti, kapulauki, pieskaitāmi arī seni toponīmi, vietvārdi).

B- kategorija:

Objekti, ģeogrāfiskas vietas, kur darbojas indivīdi, biedrības, organizācijas, kas savas darbības rezultātā turpina senču (sēļu, zemgaļu) tradīcijas, kurās parādās tradicionālā kultūra, mitoloģija, folklorā, māksla, lietišķā māksla, pasākumi, svētki, kuros mēs parādam jeb atveidojam uz patiesiem avotiem balstītas tradīcijas, materiālo un garīgo kultūru, amatu prasmes, kuru izcelsmei ir Baltu kultūras saknes un kas identificējas ar sēļu un zemgaļu kultūru.

C – kategorija:

Tradicionālās kultūras nozares (zemkopība, dārzkopība, augkopība, biškopība, virtuve, amatniecība, lietišķā māksla, arhitektūra), kurās izpaužas Baltu kultūras iezīmes, bet nav tieši saistāmas ar šo kultūru, nav lineāras saiknes, tas ir jaunradīts produkts, kurā saskatāma sēļu vai zemgaļu kultūru ietekme.

Pētījuma sarakstā galvenokārt iekļaujami A un B kategorijas objekti, bet pēc atraktivitātes, jeb, kā labs tūrisma produkts, atsevišķos gadījumos iekļaujami arī C kategorijas objekti.

Lai prioritizētu atlasītos objektus pēc to pievilcīguma tūristiem, tika izveidota 10 baļļu sistēmas tabula, kurā ar lielāko baļļu skaitu tiek novērtēti objekti ar vispievilcīgāko infrastruktūru un atbilstību zemgaļu vai sēļu kultūrai atbilstošiem un raksturojošiem elementiem.

Vērtējot atlasītos objektus, tika ņemti vērā sekojoši rādītāji:

- *Objekta vēsturiskā nozīme saistībā ar zemgaļu vai sēļu kultūru*
- *Objekta klasifikācijas kategorija*
- *Objekta izglītojošais un saturiskais aspekts*
- *Objekta arhitektūra*
- *Objekta apkārtnes infrastruktūra*
- *Objekta pieejamība*
- *Objekta sniegtās izklaides iespējas*
- *Objekta zemgaļu un sēļu garīgās un materiālās kultūras identitātes atbilstība mūsdienai prasībām*

- *Objekta ainavas pievilcība tūristiem*
- *Objekta attīstības iespējas tūrisma jomā*

Balles	Kritēriji
10	Objekts atbilst visiem izvirzītajiem kritērijiem
9	Objekts atbilst 8 -9 izvirzītajiem kritērijiem
8	Objekts atbilst 7 izvirzītajiem kritērijiem
7	Objektam ir liela nozīme zemgaļu vai sēļu kultūras identitātes atspoguļošanā, tas atbilst kritērijiem
6	Objekts reprezentē zemgaļu vai sēļu kultūras elementus un atbilst 5 kritērijiem
5	Objekts daļēji reprezentē zemgaļu vai sēļu kultūras elementus, tas atbilst 4 kritērijiem
4	Objekts vāji reprezentē zemgaļu vai sēļu kultūras elementus
3	Objekts ir identificējams ar zemgaļu vai sēļu kultūru, bet tas atbilst ne vairāk kā 2 no izvirzītajiem kritērijiem
2	Objektam var identificēt atsevišķus zemgaļu vai sēļu kultūras elementus, bet tas neatbilst pētījuma kritērijiem
1	Objektam ir minimāla saistība ar zemgaļu vai sēļu kultūru

Atbilstoši pētījuma nosacījumiem un izstrādātajiem kritērijiem tika atlasīti 70 objekti Zemgales reģionā, kas sakārtoti atbilstoši teritoriālajai piekrišanai (novadam, pagastam), uzrādot katram objektam piešķirto kategoriju un novērtējumu.

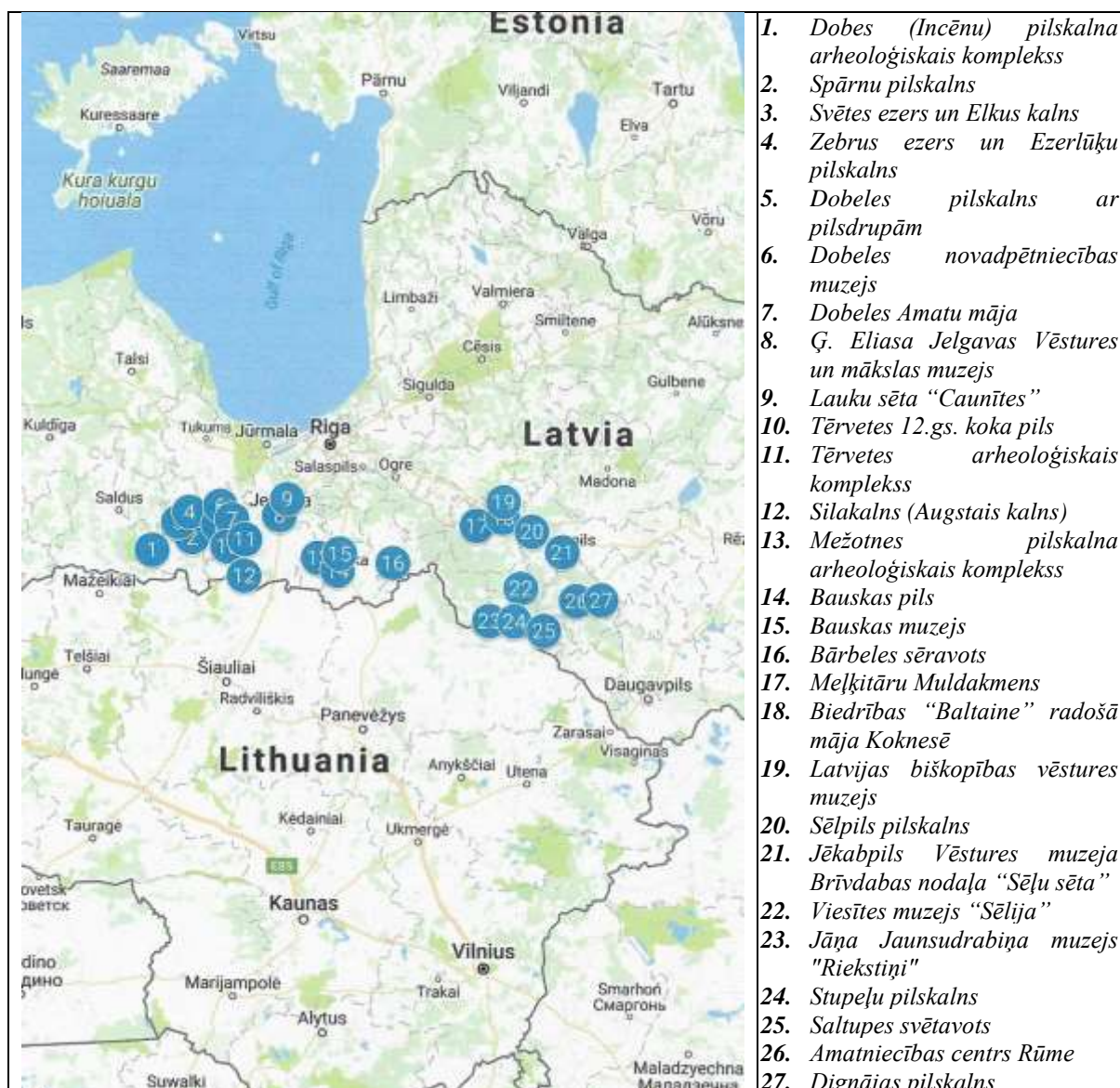
Pētījuma gaitā identificētie un apzinātie kultūrvēsturiskās un dabas mantojuma tūrisma piesaistes vietas Zemgalē, kas atbilst pētījumā izstrādātajiem kritērijiem. Tabulās norādīts īss apzinātā tūrisma objekta nosaukums, apraksts, kategorija, novērtējums, norāde kādās valodās pieejama informācija interneta vietnēs, adrese, e-pasts, telefons, objekta mājas lapa un pieejamība.

Saskaņā ar pētījuma uzdevumu, tika apzināti temati, kas raksturo zemgaļu un sēļu nemateriālās kultūras mantojumu, un izveidoti stāsti, kas tūristiem ļaus labāk iepazīt minēto tautu kultūru. Stāsti veidoti aizraujošā, interesantā vēstījuma formā, balstoties uz vēstures avotiem, arheologu un vēsturnieku pētījumiem.

Nemateriālā kultūras mantojuma stāsti:

- Zemgaļi
- Sēļi
- Sēlija – Augšzeme
- Bagātā Zemgale - Dobes pilskalns
- Garozas kauja
- Latvjū varenākā pils - Tērvete
- Nameja gredzens
- Ormaņkalns dūmakā zilgā
- 9.-12.gs. sēļu rotas un apģērbs
- Sēļu apbedīšanas tradīcijas
- Sēļu pilskalni
- Kauja pie Saules
- Neatbildētie vēstures jautājumi, ko slēpj Sila kalns
- Skaistākās Baltu rotas - Zemgalē
- Upmales zemes centrs –Mežotne
- Zemgaļu lielākā svētvieta pie Zebrus ezera
- Zemgales osta (*portus Semigallia*)
- Zemgaļu svētki
- Zemgaļu tirdzniecības nami Eiropā
- Zemgaļu valdnieki- Viestards, Šābis un Nameiķis

Pētījuma procesā no 70 identificētajiem tūrisma objektiem, atbilstoši nolikumam un izstrādātajai atlases metodoloģijai, tika noskaidroti 27 tūrisma objekti, kas atbilst projekta mērķim, un vislabāk reprezentē sēļu un zemgaļu kultūru Zemgales reģionā (Attēls 1.).

Attēls 1. Tūrisma piesaistes vietas Zemgales reģionā

Saskaņā ar pētījuma nolikumu tika sagatavoti oriģinālraksti, kuri ietver informāciju par objekta vēsturi, to saistību ar zemgaļu vai sēļu kultūru. Aprakstā ietverta informācija par tūrisma objekta precīzu adresi, norādītas GPS (Globālas Pozicionēšanas Sistēmas) koordinātes, kontaktinformācija, mājas lapas adrese, e-pasta adrese, tūrisma objekta darba laiki, tūrisma pakalpojumi un valodas, kādās informācija pieejama internetā.

Objekti:

1. Tērvetes arheoloģiskais komplekss
2. Mežotnes pilskalna arheoloģiskais komplekss
3. Tērvetes 12.gs. koka pils
4. Ģ. Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzejs
5. Dobeles pilskalns ar pilsdrupām
6. Silakalns
7. Spārnu pilskalns
8. Dobes (Incēnu) pilskalna arheoloģiskais komplekss

9. *Meļķitāru Muldakmens*
10. *Saltupju Svētavots*
11. *Sēlpils pilskalns*
12. *Bārbeles sēravots*
13. *Stupeļu pilskalns*
14. *Dignājas pilskalns*
15. *Bauskas pils*
16. *Zebrus ezers un Ezerlūķu pilskalns*
17. *Svētes ezers un Elkus kalns*
18. *Dobeles muzejs*
19. *Bauskas muzejs*
20. *Jēkabpils Vēstures muzeja Brīvdabas nodaļa "Sēļu sēta"*
21. *Dobeles Amatu māja*
22. *Amatniecības centrs "Rūme"*
23. *Latvijas biškopības vēstures muzejs*
24. *Biedrības "Baltaine" radošā māja Koknesē*
25. *Lauku sēta "Caunītes"*
26. *Jāņa Jaunsudrabiņa muzejs "Riekstiņi"*
27. *Viesītes muzejs "Sēlija"*

Pētījuma laikā, saskaņā ar pētījuma nolikumu, tika uzrakstīti četri oriģinālraksti Latvijas oficiālajam tūrisma portālam:

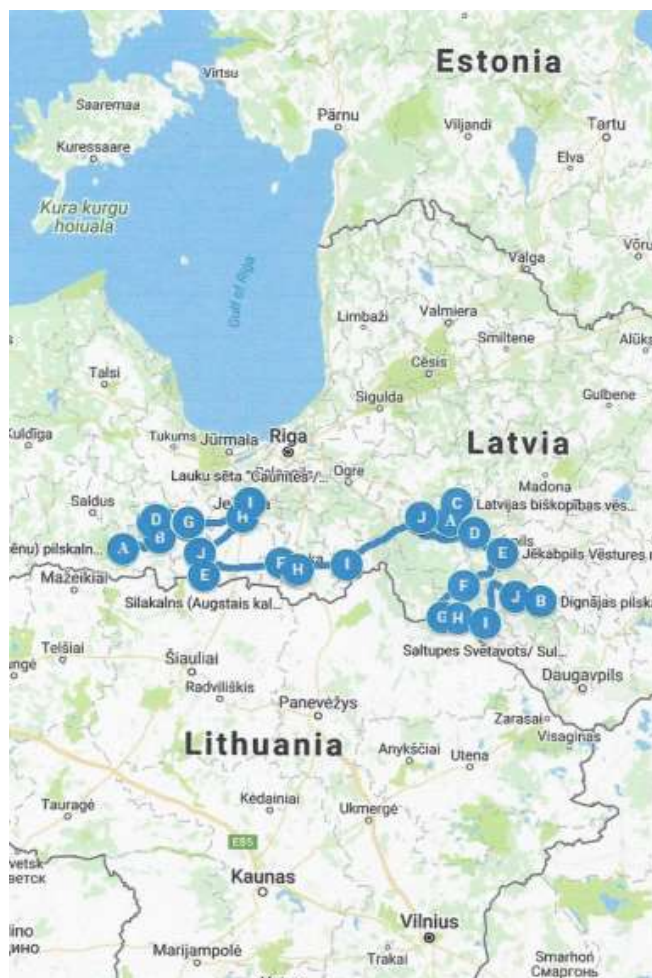
- Varenā Zemgale
- Vietas, kur izzināt zemgaļu un sēļu tradīcijas
- Nepieradinātie zemgaļu centri
- Ceļojums caur seno sēļu zemi

Atbilstoši iepriekš novērtētajiem un apsekotajiem ar zemgaļu un sēļu kultūrvēsturisko mantojumu saistītajiem objektiem, tika izveidots starptautiskā tūrisma maršruta "Baltu ceļš" trasējums. Maršruta kopgarums ir 570 km un tajā ietilpst 27 izteiksmīgākie ar zemgaļu un sēļu kultūrvēsturi saistītie objekti.

Starptautiskā maršruta "Baltu ceļš" maršruts iet caur Latvijas un Lietuvas teritorijām. Ņemot vērā pētījuma specifiku, nepieciešams noteikt savienojuma vietas ar Kurzemi un Lietuvas ziemeļdaļas autoceļiem. Zemgales un Kurzemes maršrutu ieteicams savienot autoceļa Rīga – Liepāja (A9) posmā pie Blīdenes. Alternatīvs savienojums var būt posmā uz autoceļa Tukums - Jelgava (P97), vietā, kur tiek šķērsots autoceļš Rīga- Liepāja (A9).

Savienojumu ar Lietuvu ieteicams veidot uz autoceļa A2, kā alternatīvu izskatot perspektīvā veidot savienojumu uz autoceļu Augstkalne – Žagare (P95). Lai savienotu Lietuvas maršruta tūrisma objektus ar Zemgales reģiona tūrisma objektiem, nepieciešams veikt savienojumu uz autoceļa (190) Skaistkalne-Birži un autoceļa (117) Knipiskis – Stelmuže.

Iezīmētais maršruts

Kartē iezīmētais maršruts pētījuma "Baltu ceļš" ietvaros

Tūrisma maršruts: Dobes (Incēnu) pilskalns arheoloģiskais komplekss - Spārnū pilskalns - Svētes ezers un Elkus kalns - Zebrus ezers un Ezerlūķu pilskalns - Dobeles pilskalns ar pilsdrupām - Dobeles Novadpētniecības muzejs - Dobeles Amatu māja - Ģ. Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzejs - Lauku sēta "Caunītes" - Tērvetes 12.gs. koka pils - Tērvetes arheoloģiskais komplekss - Silakalns (Augstais kalns) - Mežotnes pilskalns arheoloģiskais komplekss - Bauskas pils – Bauskas Novadpētniecības un Mākslas muzejs - Bārbeles sēravots - Meļķitāru Muldakmens - Biedrības "Baltaine" radošā māja Koknesē - Latvijas bīskopības vēstures muzejs - Sēlpils pilskalns - Jēkabpils Vēstures muzeja Brīvdabas nodaļa "Sēļu sēta" - Viesītes muzejs "Sēlija" - Jāņa Jaunsudrabiņa muzejs "Riekstiņi"- Stupeļu pilskalns - Saltupes svētavots - Amatiņniecības centrs "Rūme" - Dignājas pilskalns.

Pētījuma ietvaros tika izstrādāti četri tematiski maršruti, atbilstoši specifikācijai, atlasot nozīmīgākos zemgaļu un sēļu kultūrvēsturiskā mantojuma elementus, kas raksturo šo tautu materiālo un garīgo kultūru:

- Varenā Zemgale - Senās zemgaļu zemes
- Zemgaļu un sēļu senās kulta vietas/svētvietas
- Zemgaļu bagātību avots - Senā amatniecība bagātajā Zemgalē
- Ceļojums caur seno sēļu zemi - Izbaudi seno sēļu tradīcijas un kultūru

Pētījuma ietvaros tika veikta izpēte un apkopota informācija par ēdināšanas un nakšņošanas vietām Zemgales reģionā. Balstoties uz izstrādātajiem kritērijiem un darba uzdevuma nolikumu, tika

atlasīti tūrisma maršrutam atbilstoši zemgaļu un sēļu vēsturi un dzīvesveidu atspoguļojoši tūrisma pakalpojumu sniedzēji, ēdināšanas un nakšņošanas vietas Zemgalē.

Zemgales reģionā, zemgaļu un sēļu vēsturi, dzīvesveidu atspoguļojoši tūrisma pakalpojumu sniedzēji tika apzināti un atlasīti pamatojoties uz nolikumu, un izstrādātiem kritērijiem. Maršruta izstrādes laikā identificēti nakšņošanas un ēdināšanas vietas, kuras iekļaujamas maršrutā

Pētījuma noslēgumā tika izstrādāti priekšlikumi starptautiskā tūrisma maršruta "Baltu ceļš" pilnveidošanai un attīstīšanai, inovatīvas idejas atraktīva iespaiddarba - maršruta kartes un brošūras veidošanai un maršruta popularizēšanai.

Summary

The task of the research is to compile all possible objects of the cultural and historical sites of the semigallians and selonians, the material culture, the objects of nature, identify the intangible culture with the places of attraction (if possible) and identify the objects, organizations or persons related to tourism, that meet the specified criteria and can be included on the tourist route.

The main source of culture of the Balts (semigallians and selonians) is material culture (living places, mounds, lakescapes, settlements, ancient cities, places of worship, cemeteries, household objects, armaments, tools and structures). Intangible cultures include writings, sayings, stories, mythologies, skills of crafts, folklore and traditions.

The research is based on scientific data sources on semigallians and selonians that have been researched starting from the beginning of the 20th century until the present day, using stories, legends, mythologies related to specific objects or geographies as indirect sources.

The time period when the cultures of selonians, semigallians, curonians, latgalians converge with the Livonians, forming the Latvian nation, is considered to be in the 15th century when certain nationalities with a peculiar spiritual and material culture disappeared. However, it must be admitted that to date, the traditional features of the Baltic and even individual nations have survived in certain regions of Latvia, which are manifested in dialects, languages, folklore, applied arts, traditions, habits, architecture, clothing, ornaments, etc.

When selecting objects, which will be included in the study, three categories (A, B, C) can be distinguished, classified according to their suitability, identifying the material and spiritual culture of the Semigallians and Selonians.

Category A:

Objects which are primarily attributable to the culture of the semigallians and selonians, which have been created during the existence of these people, have survived to this day and are precisely the "bearers" of these minority cultural identities (archaeological objects, places of residence, cult objects, natural objects, cemeteries, also including ancient toponyms, place names).

Category B:

Objects, geographic places where individuals, societies, organizations operate, which, as a result of their actions, continue the traditions of ancestors (selonians, semigallians), in which traditional culture, mythology, folklore, art, applied arts, events, festivals in which we arrogate or represent on True sources-based traditions, material and spiritual cultures, skills of crafts which originate from the roots of the Balts and are identified by the culture of semigallians and selonians.

Category C:

Traditional cultural industries (agriculture, horticulture, crop production, beekeeping, kitchen, crafts, applied arts, architecture), which show the traits of the Baltic culture, but are not directly related to it, have no linear ties, it is a newly created product in which the appearance of semigallians and selonians influence is apparent.

The study list mainly includes items from the A and B categories, but in some cases C category objects can also be included.

In order to prioritize the selected objects according to their attractiveness to tourists, a table of 10-point system was created in which the objects with the most attractive infrastructure and compliance with the corresponding and characteristic elements of the semigallians and selonians are ranked with the highest number of points.

In evaluating the selected objects, the following indicators were taken into account:

- *The historical significance of the site in relation to the culture of the semigallians or selonians*
- *Classification category*
- *The educational and content related aspect of the object*
- *Architecture*
- *Infrastructure of the facility's surroundings*
- *Object's availability*
- *The facility's entertainment options*
- *Conformity of the spiritual and material cultural identity of the selonians and semigallians to the requirements of present days*

- *The attractiveness of the site for tourists*
- *Development opportunities of the site in the tourism field*

Points	Criteria
10	The object meets all the criteria
9	The object meets 8 -9 of the criteria
8	The object meets 7 of the criteria
7	The object is important in reflecting the cultural identity of the semigallians and selonians, which meets the criteria
6	The object represents the cultures of the semigallians and selonians and meets 5 of the criteria
5	The object partially represents the elements of the culture of the semigallians and selonians, which corresponds to 4 criteria
4	The object is poorly represented by the elements of the culture of semigallians and selonians
3	The object is identifiable with the culture of the semigallians and selonians, but it meets no more than 2 of the set criteria.
2	Elementals of the semigallian and selonian culture can be identified within the object, but it does not meet the criteria of the study
1	The object has a minimal connection with the culture of the semigallians and selonians

According to the project conditions and developed criteria, 71 objects were selected in the Zemgale region, sorted according to the territorial jurisdiction (county, rural municipality), presenting the category and evaluation assigned to each object.

Cultural, historical and nature heritage tourism attraction sites in Zemgale were identified during the course of the study, which meet the criteria developed by the project. The following tables show the short name, description, category, rating, indication in which languages information is available on their websites, address, e-mail, telephone, website of the object and availability of the identified tourism object.

In accordance with the project's objectives, the themes that characterize the intangible cultural heritage of semigallians and selonians were identified, and stories have been created that will enable tourists to better understand the culture of these nations. Stories are created in the form of an exciting, interesting message, based on historical sources, archaeologists and historians.

These stories are:

- Semigallians
- Selonians
- Selhia - Higher land
- Rich Zemgale - Dobe castle mound
- The battle of Garoza
- The most powerful castle of Latvia - Tervete
- Nameja ring
- Ormaņkalns in the smoke of the blue
- Selonian jewelry and clothing of 9-12th centuries
- Selonian burial traditions
- Selonian castle mounds
- Battle of the Saule
- Unanswered historical issues hidden by Sila castle mound
- Most beautiful Baltic jewellery – in Zemgale
- Land center of Upmale -Mežotne
- The largest sacred place in Zemgale near lake Zebrus
- Zemgale harbor (portus Semigallia)
- Semigallian festival

- Semigallian trading houses in Europe
- Zemgale rulers - Viestards, Šābis and Nameiķis

In the process of research, from 71 identified tourism objects, 27 tourism objects, which correspond to the project target and represented the culture of Selonians and Semigallians in the Zemgale region the best, were selected for “Balts’ Road” (Figure 1).

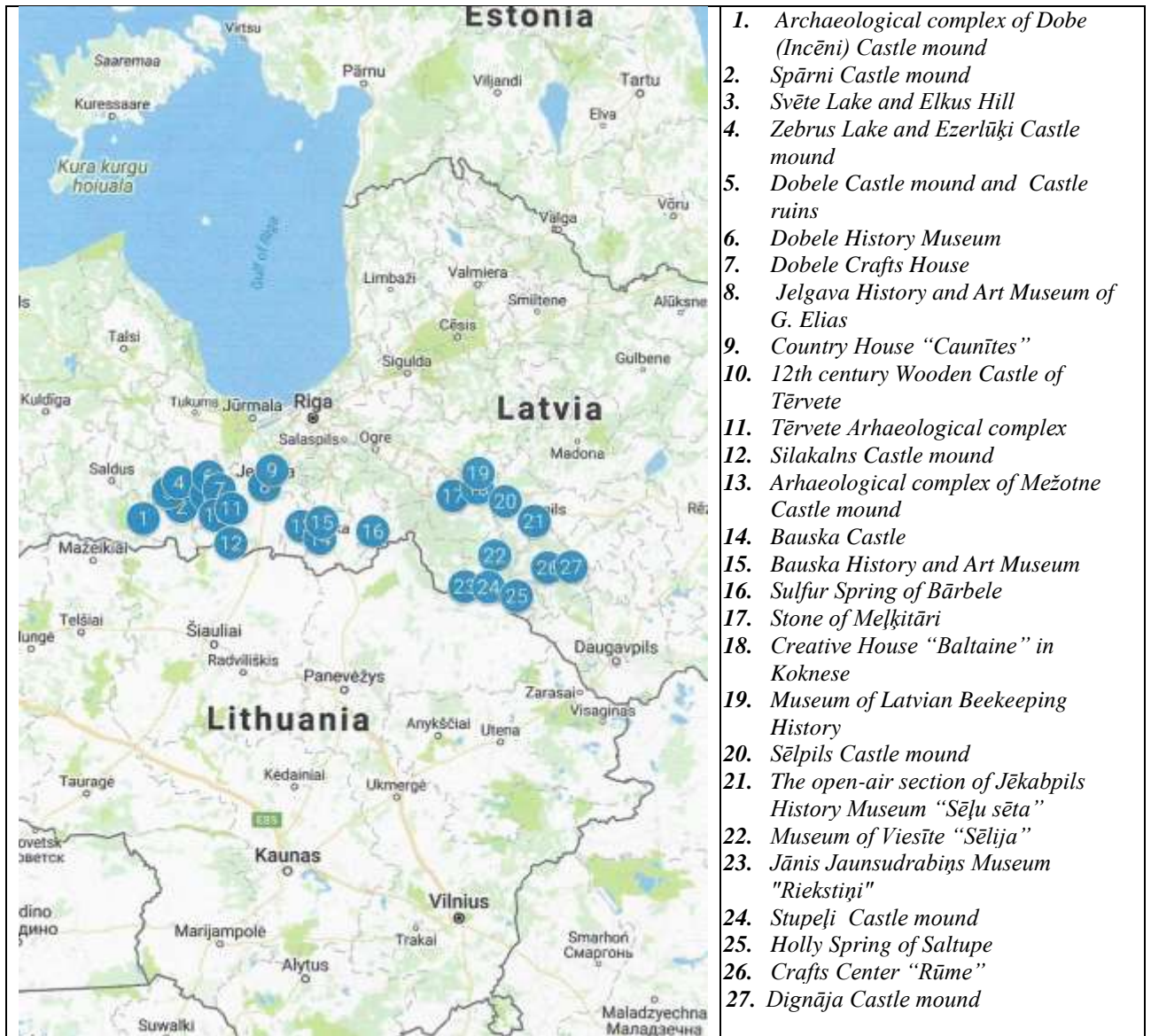

Figure 1. Tourist attraction sites in Zemgale region

In accordance with the project regulations, original texts were prepared which include information on the history of the object, its relation with the culture of the Selonians and Semigallians. The description includes information about the exact address of the tourist facility, the GPS coordinates (Global Positioning System), contact information, website, e-mail address, opening hours of the tourist facility, tourist services and languages in which the information is available on internet.

These 27 tourism objects are:

1. Tērvete Archaeological Complex
2. Archaeological complex of Mežotne Castle mound
3. 12th century Wooden Castle of Tērvete

4. *Jelgava History and Art Museum of G. Elias*
5. *Dobele Castle mound with Castle ruins*
6. *Silakalns Castle mound*
7. *Spārnu Castle mound*
8. *Archaeological complex of Dobe (Incēni) Castle mound*
9. *Stone of Meļķitāri*
10. *Holly Spring of Saltupe*
11. *Selpils Castle mound*
12. *Sulfur Spring of Bārbele*
13. *Stupeļi Castle mound*
14. *Dignāja Castle mound*
15. *Bauska Castle*
16. *Zebrus Lake and Ezerlūķi Castle mound*
17. *Svēte Lake and Elkus Hill*
18. *Dobele History Museum*
19. *Bauska History and Art Museum*
20. *The open-air section of Jekabpils History Museum "Sēļu Sēta"*
21. *Dobele Crafts House*
22. *Crafts Center "Rūme"*
23. *Museum of Latvian Beekeeping History*
24. *Creative House "Baltaine" in Koknese*
25. *Country House "Caunītes"*
26. *Janis Jaunsudrabiņš Museum "Riekstiņi"*
27. *Museum of Viesīte "Sēlija"*

In the course of the research, four original articles were written for the official Latvia tourism portal in accordance with the project regulations:

- The Great Zemgale
- Places where to find out about the traditions of Selonians and Semigallians
- Undefeated Semigallian centers
- Trip through the land of ancient Selonians

According to the previously assessed and surveyed sites related to the selonian and semigallian heritage, the route of the international tourism route "Balt's road" was created. The total length of the route is 570 km and includes the 27 most impressive objects associated with selonians and semigallians cultural history. The table shows the distance between objects.

The international route "Balt's Road" runs through the territories of Latvia and Lithuania. Taking into account the specifics of the project, it is necessary to establish connection points with Kurzeme and the northern part of Lithuania. It is recommended to connect the route between Zemgale and Kurzeme in the section of the Rīga-Liepāja motorway (A9) near Blidene. An alternative connection may be at the Tukums-Jelgava motorway (P97), at the place where the Rīga-Liepāja (A9) road crosses.

It is advisable to connect with Lithuania on the A2 motorway, as an alternative to consider the prospect of connecting to Augstkalne - Žagarē (P95). To connect the tourism objects of Lithuania with the tourism objects of the Zemgale region, it is necessary to connect to the road (190) Skaistkalne-Birži and the motorway (117) Knipiskis-Stelmuže.

Selected route

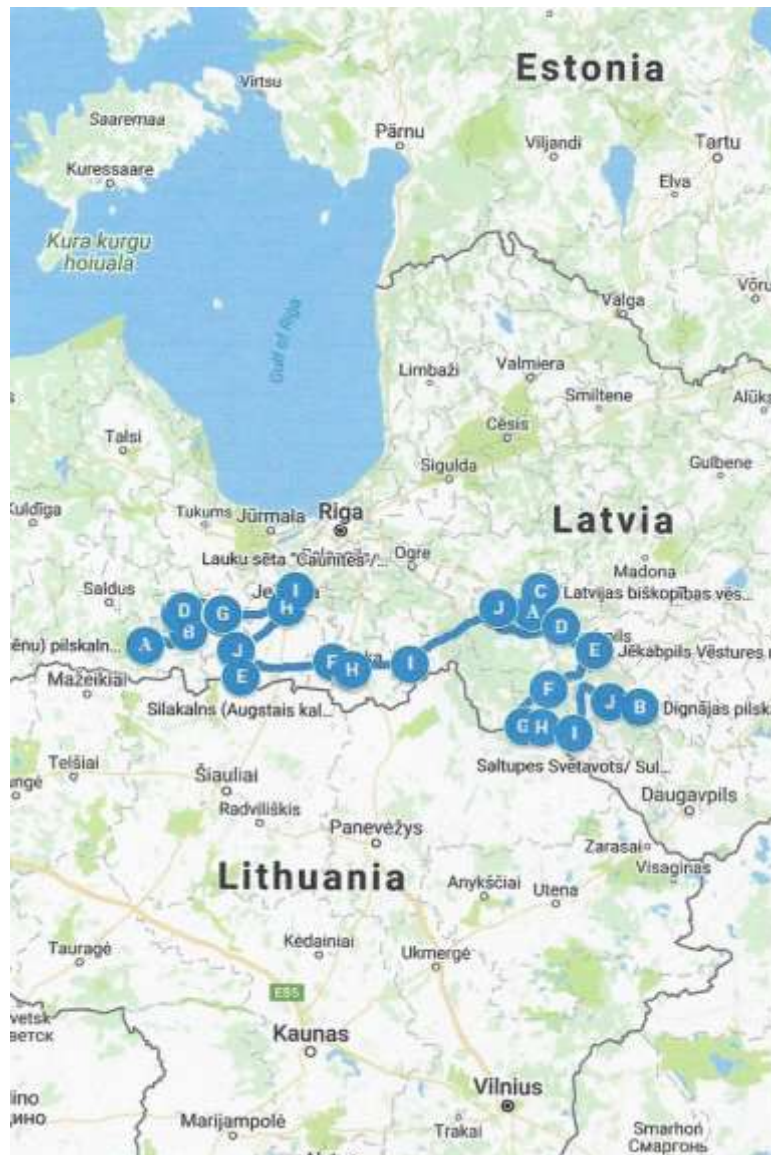

Figure 2. The route marked on the map within the framework of the "Balt's Road" project

Tourism route: : Archaeological complex of Dobe (Incēni) Castle mound - Spārni Castle mound - Svēte Lake and Elkus Hill - Zebrus Lake and Ezerlūķi Castle mound - - Dobele Castle mound and Castle ruins - Dobele History Museum - Dobele Crafts House - Jelgava History and Art Museum of G. Elias-Country House "Caunītes"
 12th century Wooden Castle of Tērvete - Tērvete Arhaeological complex - Silakalns Castle mound - Arhaeological complex of Mežotne Castle mound - Bauska Castle
 Bauska History and Art Museum - Sulfur Spring of Bārbele - Stone of Meļķitāri -Creative House "Baltaine" in Koknese - Museum of Latvian Beekeeping History - Sēlpils Castle mound - The open-air section of Jēkabpils History Museum "Sēļu sēta" - Museum of Viesīte "Sēlija" - Jānis Jaunsudrabiņš Museum "Riekstiņi"
 Stupeļi Castle mound - Holly Spring of Saltupe - Crafts Center "Rūme" - Dignāja Castle mound.

Within the framework of the project, four thematic routes were developed, according to the project specification, selecting the most important elements of the cultural and historical heritage of Selonians and Semigallians, which characterize the material and spiritual culture of these nations:

- The Great Zemgale – Ancient semigallian lands
- Ancient cult sites/ sanctuaries of the selonians and semigallians in Zemgale
- The source of the semigallians riches– ancient crafts in the rich Zemgale
- A trip through the land of ancient Selonians – enjoy the traditions and the culture of ancient selonians

Within the framework of the project, research was carried out and information on catering and accommodation in the Zemgale region was collected. Based on the developed criteria and the terms of reference, tourism providers, places for catering and overnight stay in Zemgale were selected according to the tourism route, which corresponds to the history and lifestyle of the selonians and semigallians.

In the Zemgale region, the history of livestock and seafood, the lifestyle of tourism providers were identified and selected on the basis of the regulations and developed criteria. During the route development, overnight accommodation and catering facilities that are included on the route are identified.

At the end of the project, proposals for the improvement and development of the international tourism route "Balt's Road" were elaborated, innovative ideas for attractive printed materials - route maps, brochures and promotion of the route.

Avoti

Drošākas un konkrētākas ziņas par Baltijā dzīvojošām tautām, t.sk. zemgaļiem, smeļamas no skandināvu rūnu uzrakstiem uz akmeņiem vai priekšmetiem, kas uzlūkojami par autentiskiem agro viduslaiku dokumentiem.

Zemgaļi līdzas citām tautām Senlatvijā minēti Senās Krievzemes hronikā *“Pagājušo gadu stāsts” (1113.gads)*. Būtiska ir ziņa, ka zemgaļiem, kuršiem, latgaļiem un lībiešiem bijusi atšķirīga valoda.

Nozīmīgs vēstures avots ir arābu ģeogrāfa Abu Abdallaha ibin Idrisī (1100 – 1165) sastādītās kartes, kurās, iespējams, minēti arī daži tā laika Senlatvijas centri, to skaitā zemgaļu Mežotne.

Sākot ar 13.gs., rakstīto avotu ziņas izmantojamas zemgaļu apdzīvotās teritorijas noteikšanai, zemju robežu un nozīmīgāko centru lokalizēšanai. Šajā ziņā neapšaubāmi nozīmīgākais avots ir laikā no 1224. gada rudens līdz 1225. gada februārim Rīgā sarakstītā *Indriķa hronika*, kas atspoguļo 12.gs. beigu un 13.gs. sākuma notikumus, kā arī 13.gs. beigās tapusi *Atskaņu hronika*, kurā ir precīzākas ziņas, kas attiecas uz 13.gs. otro pusi. Jāmin arī dažādi zemju dalīšanas, izlēņošanas, dāvināšanas un apmaiņas dokumenti, pāvesta bullas u.c.

Viens no ievērojamākajiem latviešu arheologiem, kurš pētījis daudzus pilskalnus un kapulaukus, ir Valdemārs Valdis Ģinters (1899—1979). Ilggadīgs Valsts vēsturiskā muzeja (tagad: Latvijas Nacionālais vēstures muzejs) direktors, viens no pirmajiem latviešu arheologiem, kurš ieguva plašāku atpazīstamību pasaulē un piedalījās vairākās ārvalstu arheoloģiskajās ekspedīcijās. Viena no galvenajām Valdemāra Ģintera interešu sfērām bija senākais, agrais un vidējais dzelzs laikmets. Vadījis plašus arheoloģiskos izrakumus Daugmales (1933-1939) un Mežotnes (1938-1940) pilskalnus. Viņa veiktie pētījumi par Latvijas pilskalniem papildināja zināšanas par šo arheoloģisko pieminekļu hronoloģiju. Daugmales pilskalnā iegūtais arheoloģiskais materiāls ievērojami paplašināja zināšanas par vikingu laikmeta tirdzniecības sakariem un vietējo iedzīvotāju kontaktiem ar kaimiņu zemēm.

V.Ģintera skolniece Emīlija Brīvkalne (līdz 1940. gadam Emīlija Freiberga, 1909-1984) bija latviešu arheoloģe, Latvijas pilskalnu un zemgaļu materiālās kultūras pētniece. Vadīja Tērvetes arheoloģisko senvietu kompleksa izpēti (1951—1960), un Mežotnes pilskalna izpēti (1960.g.).

Par ievērojamāko Latvijas pilskalnu pētnieku var uzskatīt Ernestu Brastiņu (1892 - 1942). Viņš pievērsās tēlotājai un lietišķajai mākslai, latviešu vēstures izpētei, tautastērpu un rotu ornamentikai, kultūrpolitikai. Neapšaubāmi ievērojamākie viņa pētījumi ir par Latvijas pilskalniem izdotās 4 monogrāfijas : Brastiņš E. *“Latvijas pilskalni. 1. sējums Kuršu zeme”*, Rīga, 1923.; Brastiņš E. *“Latvijas pilskalni. 2. sējums Zemgale un Augšzeme”*, Rīga, 1926.; Brastiņš E. *“Latvijas pilskalni. 3. sējums Latgale”*, Pieminekļu Valde, Rīga, 1928.; Brastiņš E. *“Latvijas pilskalni. 4. sējums Vidzeme”*, Rīga, 1930.

Ievērojamākais Baltu avotu pētnieks ir Vilis Biļkins (1887 – 1974), skolotājs un vēsturnieks. Starp viņa ievērojamākajiem izdevumiem minami *“Zemgaliešu brīvības cīņas”* (1973.g.), *“Livonijas Indriķa hronika vidus laiku gara gaismā”* (1931.g.), *“Sēlija un Dienvidkurša”* (1992.g.), *“Nameiķis un viņa laikmets”* (1935.g.), *“Viestarts kā zemgaliešu valstsvīrs”* (1953.g.), *“Kursa un kuršu cīņas”* (1967.g.).

Ar zemgaļu kultūras izpēti cieši saistīta arheologa Māra Atgāža zinātniskā darbība. 1980.gadā publicēts viņa raksts, kas veltīts zemgaļu etniskās vēstures jautājumiem. 2000.gadā publicēts pētījums par Tērveti *“Tērvetes senvietas, to pētniecības gaitu sākums un daži senvietu hronoloģijas jautājumi”*. Arheoloģija un etnogrāfija, 20. laidniens. Publicēti vairāki desmiti zinātnisku pētījumu par zemgaļu un sēļu kapulaukiem, apmetnēm, rotām, bruņojumu un pilskalniem.

Andris Caune (1937.g.) ir latviešu arheologs, kurš pētījis Rīgu un Latvijas viduslaiku pils. Minētais arheologs sadarbībā ar Ievu Osi sarakstījis *“Latvijas viduslaiku piļu leksikonu”*, savukārt Ieva Ose ir autore *“Latvijas viduslaiku pils”* 10 sējumiem.

Andris Grīnbergs (1974.g.) Latvijas petroglifu centra vadītājs, vēsturnieks, pēta senās kulta vietas, kultakmeņus un bedrīšu akmeņus. Autors zinātniskam pētījumam *“Zemgales reģiona senās kulta vietas”* (2012.g.).

Savu ieguldījumu zemgaļu un sēļu vēstures pētniecībā devis arheologs Juris Urtāns. 2008.gadaā izdotā Monogrāfijā *“Ancient cult sites of semigallia”* (Zemgales senās kulta vietas)

pētījis un aprakstījis zemgaļu senās kulta vietas, bet 2006.gada monogrāfijā “Augšzemes pilskalni” aplūkoti sēļu pilskalni.

Izpētes un darba metodoloģija

Pētījuma uzdevums nosaka apkopot visus iespējamus objektus par zemgaļu un sēļu kultūrvēsturiskām vietām, materiālo kultūru, dabas objektiem, identificēt nemateriālo kultūru ar piesaistes vietām (ja tas ir iespējams) un identificēt ar tūrismu saistītus objektus, organizācijas jeb personas, kuras atbilst noteiktajiem kritērijiem un var tikt iekļautas tūrisma maršrutā.

Galvenais baltu (zemgaļu un sēļu) kultūras nesēju avots ir materiālā kultūra (dzīves vietas, pilskalni, ezerpils, apmetnes, senpilsētas, kulta vietas, kapulauki, sadzīves priekšmeti, bruņojums, darbarīki un būves). Pie nemateriālās kultūras var pieskaitīt rakstītos avotus, teikas, nostāstus, mitoloģiju, amatu prasmes, folkloru un tradīcijas.

Pētījums balstīts uz zinātniskiem datu avotiem par zemgaļiem un sēļiem, kas veikti no 20.gs. sākuma līdz mūsdienām, kā netiešus papildus avotus izmantojot nostāstus, teikas, mitoloģiju, kas saistāma ar konkrētiem objektiem vai ģeogrāfiskām vietām.

Par Baltiem, jeb pētījumā iekļautām maztautām sēļiem un zemgaļiem, identificējot to kultūras savdabību, var runāt sākot ar mūsu ēras sākumu, atsevišķi pētnieki par maztautu kultūras savdabības nostiprināšanos pieņem hronoloģiski laika posmu sākot ar 5.gadsimtu. Bet, neapšaubāmi, zemgaļu un sēļu priekšteču pēdas Latvijas teritorijā var identificēt jau 2000 gadus pirms m.ē. Kapu uzkalniņu kultūras pēcteči sēļi un zemgaļi ir senākie Latvijas iedzīvotāju priekšteči. Par laika posmu, kad sēļu, zemgaļu, kuršu, latgaļu kultūras saplūst ar Baltijas somu tautām līviem un vendiem, veidojot latviešu tautu, tiek uzskatīts 15.gs., kad izzūd atsevišķas tautības ar savdabīgu garīgo un materiālo kultūru. Tomēr jāatzīst, ka līdz mūsdienām atsevišķos Latvijas novados un reģionos ir saglabājušās arī tradicionālās baltu un pat atsevišķu tautu kultūras pazīmes, kas izpaužas dialektā, valodā, folklorā, lietišķajā mākslā, tradīcijās, paradumos, arhitektūrā, apģērbā, rotās u.t.t. Atlasot pētījumā iekļaujamos objektus, izdalāmas trīs kategorijas (**A**, **B**, **C**), klasificējot pēc to atbilstības, identificējot savdabīgo sēļu un zemgaļu materiālo un garīgo kultūru.

A – kategorija:

Objekti, kuri primāri attiecināmi uz zemgaļu un sēļu kultūru, kas veidoti jeb radīti šo maztautu pastāvēšanas laikā, un ir saglabājušies līdz mūsdienām un ir tieši šo maztautu kultūras identitātes “nesēji” (arheoloģiskie priekšmeti, dzīves vietas, kulta objekti, dabas objekti, kapulauki, pieskaitāmi arī seni toponīmi, vietvārdi).

B- kategorija:

Objekti, ģeogrāfiskas vietas, kur darbojas indivīdi, biedrības, organizācijas, kas savas darbības rezultātā turpina senču (sēļu, zemgaļu) tradīcijas, kurās parādās tradicionālā kultūra, mitoloģija, folklorā, mākslā, lietišķā mākslā, pasākumi, svētki, kuros mēs parādam jeb atveidojam uz patiesiem avotiem balstītas tradīcijas, materiālo un garīgo kultūru, amatu prasmes, kuru izcelsmei ir Baltu kultūras saknes un kas identificējas ar sēļu un zemgaļu kultūru.

C – kategorija:

Tradicionālās kultūras nozares (zemkopība, dārzkopība, augkopība, biškopība, virtuve, amatniecība, lietišķā māksla, arhitektūra), kurās izpaužas Baltu kultūras iezīmes, bet nav tieši saistāmas ar šo kultūru, nav lineāras saiknes, tas ir jaunradīts produkts, kurā saskatāma sēļu vai zemgaļu kultūru ietekme.

Pētījuma sarakstā galvenokārt iekļaujami A un B kategorijas objekti, bet pēc atraktivitātes, jeb kā labs tūrisma produkts atsevišķos gadījumos iekļaujami arī C kategorijas objekti.

Lai prioritizētu atlasītos objektus pēc to pievilcīguma tūristiem, tika izveidota 10 baļļu sistēmas tabula, kurā ar lielāko baļļu skaitu tiek novērtēti objekti ar vispievilcīgāko infrastruktūru un atbilstību zemgaļu vai sēļu kultūrai atbilstošiem un raksturojošiem elementiem.

Vērtējot atlasītos objektus, tika ņemti vērā sekojoši rādītāji:

- Objekta vēsturiskā nozīme saistībā ar zemgaļu vai sēļu kultūru
- Objekta klasifikācijas kategorija
- Objekta izglītojošais un saturiskais aspekts
- Objekta arhitektūra
- Objekta apkārtnes infrastruktūra
- Objekta pieejamība
- Objekta sniegtās izklaides iespējas

- *Objekta zemgaļu un sēļu garīgās un materiālās kultūras identitātes atbilstība mūsdienu prasībām*
- *Objekta ainavas pievilcība tūristiem*
- *Objekta attīstības iespējas tūrisma jomā*

Balles	Kritēriji
10	Objekts atbilst visiem izvirzītajiem kritērijiem
9	Objekts atbilst 8 -9 izvirzītajiem kritērijiem
8	Objekts atbilst 7 izvirzītajiem kritērijiem
7	Objektam ir liela nozīme zemgaļu vai sēļu kultūras identitātes atspoguļošanā, tas atbilst kritērijiem
6	Objekts reprezentē zemgaļu vai sēļu kultūras elementus un atbilst 5 kritērijiem
5	Objekts daļēji reprezentē zemgaļu vai sēļu kultūras elementus, tas atbilst 4 kritērijiem
4	Objekts vāji reprezentē zemgaļu vai sēļu kultūras elementus
3	Objekts ir identificējams ar zemgaļu vai sēļu kultūru, bet tas atbilst ne vairāk kā 2 no izvirzītajiem kritērijiem
2	Objektam var identificēt atsevišķus zemgaļu vai sēļu kultūras elementus, bet tas neatbilst pētījuma kritērijiem
1	Objektam ir minimāla saistība ar zemgaļu vai sēļu kultūru

1. Zemgalē identificēto kultūrvēsturisko un dabas mantojuma tūrisma piesaistes vietu saraksts

Atbilstoši pētījuma nosacījumiem un izstrādātajiem kritērijiem tika atlasīti 70 objekti Zemgales reģionā, kas sakārtoti atbilstoši teritoriālajai piekritisībai (novadam, pagastam), uzrādot katram objektam piešķirto kategoriju un novērtējumu.

1.1. Identificēto kultūrvēsturisko un dabas mantojuma tūrisma piesaistes vietas Zemgalē, apraksts, kontakti

1. Aizkraukles novads

N.p.k.	Objekta nosaukums	statuss	kategorija	Novērtējums
1.	Meļķitāru muldakmens	kultūrvēsturisks objekts/ dabas objekts – akmens	A	8
2.	Aizkraukles vēstures un mākslas muzejs “Kalna ziedi”	kultūrvēsturisks objekts/ muzejs	B	7

2. Aknīstes novads

N.p.k.	Objekta nosaukums	statuss	kategorija	Novērtējums
3.	Saltupes Svētavots	kultūrvēsturisks objekts/ dabas objekts (avots)- svētvieta	A	7
4.	Aknīstes novadpētniecības muzejs	kultūrvēsturisks objekts / muzejs	B	8

3. Auces novads

N.p.k.	Objekta nosaukums	statuss	kategorija	Novērtējums
5.	Dobes (Incēnu) pilskalna arheoloģiskais komplekss	kultūrvēsturisks objekts/ pilskalns	A	9
6.	Spārnu pilskalns	kultūrvēsturisks objekts/ pilskalns	A	7

7.	Karaļa (Ķeveles) avoti	kultūrvēsturisks objekts/ dabas objekts (avots)- svētvietā	A	5
8.	Lielkupju Altāra kalns	kultūrvēsturisks objekts/ kalns	A	4
9.	Dabas liegums "Ukru gārša"	dabas objekts/ mežs	C	6
10.	Lielauces ezers	dabas objekts / ezers	C	5
11.	TLMS "Bēne"	tradicionālā kultūra	C	4
12.	SIA Krīgeri	tradicionālā kultūra	C	4

4. Bauskas novads

N.p.k.	Objekta nosaukums	statuss	kategorija	Novērtējums
13.	Bauskas pils	kultūrvēsturisks objekts/ pils	A	9
14.	Kamardes pilskalns	kultūrvēsturisks objekts/ pilskalns	A	4
15.	Bauskas Novadpētniecības un Mākslas muzejs	kultūrvēsturisks objekts/ muzejs	B	8
16.	Atpūtas komplekss "Miķelis"	atpūtas vieta	C	7
17.	TLMS "Bauska"	tradicionālā kultūra/ muzejs/ mākslas studija	C	7
18.	Vaidelotes	tradicionālā kultūra/ saimniecība	C	6

5. Dobeles novads

N.p.k.	Objekta nosaukums	statuss	kategorija	Novērtējums
19.	Zebrus ezers un Ezerlūķu pilskalns	kultūrvēsturisks objekts/ dabas objekts (ezers)/ pilskalns	A	9
20.	Svētes ezers un Elkus kalns	kultūrvēsturisks objekts/ dabas objekts (ezers)/ pilskalns	A	9
21.	Dobeles pilskalns ar pilsdrupām	kultūrvēsturisks objekts/ pilskalns ar pilsdrupām	A	8
22.	Krievkalni	kultūrvēsturisks objekts/ dabas objekts (kalns)/ atpūtas vieta	A	7
23.	Dobeles novadpētniecības muzejs	kultūrvēsturisks objekts/ muzejs	B	7
24.	Smiltnieku pilskalns	kultūrvēsturisks	B	4

		objekts/ pilskalns		
25.	Dobeles Amatu māja	tradicionālā kultūra	C	7
26.	Rūķīšu tēja	tradicionālā kultūra	C	7
27.	Pokaiņu mežs	dabas objekts (mežs)/ atpūtas vieta	C	6

6.Iecavas novads

N.p.k.	Objekta nosaukums	statuss	kategorija	Novērtējums
28.	Dievdārziņš	kultūrvēsturisks objekts/ dabas objekts (mežs)- svētvieta	C	6

7.Jaunjelgavas novads

N.p.k.	Objekta nosaukums	statuss	kategorija	Novērtējums
29.	Daudzses Ellītes (Poķu) avots	kultūrvēsturisks objekts/ dabas objekts (avots)/ svētvieta	A	4
30.	Grūbeles (Grūbļa) pilskalns	kultūrvēsturisks objekts/ pilskalns	A	3
31.	Kuģis Vīgante	atpūta uz ūdens	C	8
32.	Zilais kalns	kultūrvēsturisks objekts/ pilskalns	A	6

8.Jēkabpils

N.p.k.	Objekta nosaukums	statuss	kategorija	Novērtējums
33.	Krustpils pils un Jēkabpils vēstures muzejs	kultūrvēsturisks objekts / muzejs	B	5
34.	Jēkabpils Vēstures muzeja Brīvdabas nodaļa "Sēļu sēta"	kultūrvēsturisks objekts/ muzejs	B	8

9.Jēkabpils novads

N.p.k.	Objekta nosaukums	statuss	kategorija	Novērtējums
35.	Dignājas pilskalns	kultūrvēsturisks objekts/ pilskalns	A	5
36.	Jēkabpils novada pašvaldības "Sēlijas prasmju muzejs"	kultūrvēsturisks objekts / muzejs	B	4
37.	Sēļu sēta "Gulbji"	tradicionālā kultūra	C	8
38.	Amatniecības centrs "Rūme"	tradicionālā kultūra	C	8
39.	Latvju zīmju parks	dabas objekts (parks)	C	6

10.Jelgava

N.p.k.	Objekta nosaukums	statuss	kategorija	Novērtējums
40.	Ģ. Eliasa Jelgavas Vēstures	kultūrvēsturisks	B	9

	un mākslas muzejs	objekts / muzejs		
41.	Lielupes palienes pļavas un savvaļas zirgi	Dabas objekts (pļava)/ atpūtas vieta	C	5

11.Jelgavas novads

N.p.k.	Objekta nosaukums	statuss	kategorija	Novērtējums
42.	Vilces pilskalns	kultūrvēsturisks objekts/ pilskalns	A	6
43.	Silakalns (Augstais kalns)	kultūrvēsturisks objekts/ pilskalns	A	6
44.	Lolitas Duges "Piparmētru namiņš"	tradicionālā kultūra	C	4
45.	Mālkalnu ģimenes saimniecība "Blūdži"	tradicionālā kultūra	C	4

12.Kokneses novads

N.p.k.	Objekta nosaukums	statuss	kategorija	Novērtējums
46.	Biedrības "Baltaine" radošā māja Koknesē	tradicionālā kultūra	C	7
47.	Latvijas biškopības vēstures muzejs	kultūrvēsturisks objekts / muzejs	C	6
48.	Brīvdienu māja "Sidrabi"-kaņepju audzēšana	tradicionālā kultūra	C	6

13. Neretas novads

N.p.k.	Objekta nosaukums	statuss	kategorija	Novērtējums
49.	J. Jaunsudrabiņa muzejs "Riekstiņi"	kultūrvēsturisks objekts/ muzejs	C	8

14.Ozolnieku novads

N.p.k.	Objekta nosaukums	statuss	kategorija	Novērtējums
50.	Lauku sēta "Caunītes"	tradicionālā kultūra	C	6
51.	Kaziņu ferma „Līcīši”	tradicionālā kultūra	C	6
52.	Ķiploku pasaule	tradicionālā kultūra	C	6

15.Pļaviņu novads

N.p.k.	Objekta nosaukums	statuss	kategorija	Novērtējums
53.	SIA "Liepkalni"	tradicionālā kultūra	C	7
54.	"A.A. Mežmalas"	tradicionālā kultūra	C	7

16.Rundāles novads

N.p.k.	Objekta nosaukums	statuss	kategorija	Novērtējums
55.	Mežotnes pilskalna arheoloģiskais komplekss	kultūrvēsturisks objekts/ pilskalns	A	7
56.	Laima Ceramics	tradicionālā kultūra	C	5

17.Salas novads

N.p.k.	Objekta nosaukums	statuss	kategorija	Novērtējums
57.	Sēlpils	kultūrvēsturisks objekts/ pilskalns	A	4

18.Skrīveru novads

N.p.k.	Objekta nosaukums	statuss	kategorija	Novērtējums
58.	Kraukļu akmens	kultūrvēsturisks objekts/ dabas objekts (akmens)/ svētvieta	A	5

19.Tērvetes novads

N.p.k.	Objekta nosaukums	statuss	kategorija	Novērtējums
59.	Tērvetes 12.gs. koka pils	kultūrvēsturisks objekts/ muzejs	A	10
60.	Tērvetes arheoloģiskais komplekss	kultūrvēsturisks objekts/ pilskalns	A	10
61.	Tērvetes upurakmens	kultūrvēsturisks objekts/ dabas objekts – akmens	A	5
62.	Tērvetes maizes ceptuve	tradicionālā kultūra	C	5

20.Vecumnieku novads

N.p.k.	Objekta nosaukums	statuss	kategorija	Novērtējums
63.	Bārbeles sēravots	kultūrvēsturisks objekts/ dabas objekts (avots)/ svētvieta	A	7
64.	Bišu drava “Dzintarzāle”	Tradicionālā kultūra	C	6
65.	Ausekļu dzirnavas	Tradicionālā kultūra	C	7

21.Viesītes novads

N.p.k.	Objekta nosaukums	statuss	kategorija	Novērtējums
66.	Stupeļu pilskalns	kultūrvēsturisks objekts/ pilskalns	A	7
67.	Margas kalns	kultūrvēsturisks objekts/ pilskalns	A	6
68.	Stupeļu pilskalna akmens	kultūrvēsturisks objekts/ dabas objekts (akmens)	A	5
69.	Saukas pilskalns	kultūrvēsturisks objekts/ pilskalns	A	5
70.	Viesītes muzejs “Sēlija”	kultūrvēsturisks objekts/ muzejs/	C	6

		tradicionālā kultūra	
--	--	----------------------	--

1.2. Identificētās kultūrvēsturiskās un dabas mantojuma tūrisma piesaistes vietas Zemgalē (apraksts, kontakti)

Pētījuma gaitā identificētie un apzinātie kultūrvēsturiskās un dabas mantojuma tūrisma piesaistes vietas Zemgalē, kas atbilst pētījumā izstrādātajiem kritērijiem. Tabulās norādīts īss apzinātā tūrisma objekta nosaukums, apraksts, kategorija, novērtējums, norāde kādās valodās pieejama informācija interneta vietnēs, adrese, e-pasts, telefons, objekta mājas lapa un pieejamība.

Aizkraukles novads:

1. Meļķitāru muldakmens

Objekta nosaukums	Meļķitāru muldakmens
Apraksts	Meļķitāru muldakmens, saukts arī par Upurakmeni un Velna akmeni. Dižakmeņa augstums 2,8 m, garums – 4,9m, platums – 3,7 m, apkārtmērs – 14,5m. Tas ir daļēji noapaļots, konusveida formas granīts. Pašā augšā tam ir muldveida iedobums. Muldas izmēri ir 195x50 cm, dziļums ~20cm. Tas ir lielākais šāda veida iekalums Latvijā. Lai piekļūtu pie muldas, granīta blukim sānos iecirsti vairāki robi pakāpieniem, kā arī - pieslietas koka trepes. Senāk te auguši lieli ozoli un ļaudis ik gadus uz šī Muldakmens ziedojuši pirmā kūluma labību, arī vārpas, sviestu, pienu. Muldā bieži mesta nauda. Arheoloģiskajos pētījumos 1973.g. atklāja, ka ap to ir daudz ogļu no seniem uguns kuriem un dedzis māla klājums. Izrakumi un tautas nostāsti liecina, ka Meļķitāru Muldakmens kā kulta vieta izmantots līdz pat 19.gs vidum. Senatnē tika uzskatīts, ka ūdens, kurš sakrājies muldā dziedina. Par ārstēšanos ļaudis metuši muldā sīkas monētiņas. Baronese Anna fon Šulca izsolījusi kādas mājas tam, kas šo akmeni atgādās Aizkraukles muižā pie pils, taču nevienam tas nav bijis pa spēkam. Neapšaubāmi, akmens kopš senatnes izmantots dažādiem rituāliem kā kulta vieta, senie nostāsti tam piedēvē dziednieciskas spējas. Avoti, publikāciju autori: Andris Grīnbergs, kurš ir Latvijas Petroglifu centra vadītājs ir viens no zinātniekiem, kurš apsekojis šo Muldakmeni, un reģistrējis to kā senu kulta vietu.
Iedalījuma kategorija	A
Objekta novērtējums	8
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV, EN
Adrese	Aizkraukles novads, Aizkraukles pagasts Nedaudz pirms Augstkalnu pieturas no Rīgas – Daugavpils šosejas pa kreisi atzarojas samērā paliels lauku ceļš, kas pie Paparžu mājām šķērso dzelzceļu. ~ 3km aiz dzelzceļa pa kreisi no ceļa, pašā morēnas līdzenumā, agrākā Muldas purva (tagad pļavas) malā. Uz akmeni ir norādes zīme. GPS 56.656670, 25.203991
E-pasts	-
Telefons	-
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.ancientsites.eu/lv/objects/stone/403-melkitaru-trough-stone www.aizkraukle.lv/lv/turisms/apskates-objekti/
Pieejams jebkurā laikā	Jā
Saskaņā ar darba laiku	-

2. Aizkraukles vēstures un mākslas muzejs “Kalna ziedi”

Objekta nosaukums	Aizkraukles vēstures un mākslas muzejs “Kalna ziedi”
Apraksts	Muzejs atrodas Kalna Ziedu viensētas vietā. Ēka, kurā atrodas patstāvīgā ekspozīcija, celta 1989.g. uz dzīvojamās ēkas pamatiem, bet krātuves ēka (1994.g.) uz kūts pamatiem. Izstāžu nams (2000.g.) tapis klēts vietā,

	<p>savukārt, atklātā krātuve uzbūvēta 2014. gadā. Tādējādi no bijušās viensētas ēkām ir saglabāties tikai pagrabs, taču ēku izvietojums atbilst tipiskam Vidzemes sētas plānojumam. Muzeja krājums veltīts novada vēsturei, sākot no akmens laikmeta. Tā brīvdabas ekspozīcijā apskatāmi bišu stropi ar piederības zīmēm un Latvijā reti sastopamie riņķa krusti, kas ir viduslaiku kapu pieminekļi. 0,1 km uz ziemeļaustrumiem no muzeja atrodas Kalna Ziedu pilskalns. Kalna Ziedu Upurozola stumbra atliekas (gājis bojā 1994. g.), cilvēku un dabas stihiju postīts, 2013. gadā no Pļaviņu HES ūdenskrātuves malas pārvietots uz muzeja pagalmu, lai saglabātu to kā vēstures pieminekli nākamajām paaudzēm. Kalna Ziedu svētozols ir valsts nozīmes kultūras piemineklis un viena no Zemgales reģiona kulta vietām, kas piesaistījis daudzu apmeklētāju uzmanību, jo ar to saistīti nostāsti par seno latviešu svētvietu un tradīcijām.</p> <p>Muzeja krājumā atrodas baltu materiālās kultūras artefakti, kas ir baltu pētniecības izziņas avots materiālajā un garīgajā kultūrā. Muzeja komplekss veidots viensētā, kur šāds arhitektoniski kompozicionāls plānojums veidojies sēļu un latgaļu kultūras mijiedarbībā kopš dzelzs laikmeta, kad fiksētas pirmās ziņas par viensētām. Gulbūve kā būvniecības veids Latvijā zināms kopš mūsu ēras pirmajiem gadsimtiem.</p>
Iedalījuma kategorija	B
Objekta novērtējums	7
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV, EN, DE, RU
Adrese	Muzeja iela, Aizkraukle, Aizkraukles novads, LV-5101 GPS 56.598872, 25.271573
E-pasts	muzejs@aizkraukle.lv aizkrauklesmuzejs@inbox.lv
Telefons	+ 371 65123351 , +371 28305405
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.aizkrauklesmuzejs.lv
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	T,C,P, S, Sv 11.00 – 17.00

Aknīstes novads:

3.Saltupes Svētavots

Objekta nosaukums	Saltupes Svētavots
Apraksts	<p>Saltupes Svētavots kā veselības avots pazīstams jau kopš seniem laikiem. Stāsta, ka šādu avotu, kuri izplūst uz austrumiem, ūdens ir dziedinošs. Svētavots ir ūdeņiem tik bagāts, ka izveido nelielu upīti – Saltupi, kas pēc aptuveni simts metriem ietek Dienvidsusējas upē, avots uzskatāms par vienu no garākajiem pazemes avotiem Latvijā. Avota ūdens sastāvā ir dzelzs un sēra savienojumi, kas padara avota gultni spilgti oranžā krāsā. Apmēram 3,5 m no avota galvenās iztekas ir neliels akmens (75x 55 x 20 cm; apkārtmērs – 2,25 m) ar dabiskas izcelsmes iedobumu, kas iespējams izmantots senajos rituālos.</p> <p>Avoti, publikāciju autori: Sēļiem analogiski kā parējām baltu tautām atsevišķi dabas objekti, tanī skaitā arī avoti ieņēma nozīmīgu vietu kultūrā. Tie uzskatīti par dziednieciskiem, atsevišķos gadījumos par svētiem - kā kulta vietas. Šo avotu ir apsekojis un aprakstījis pētnieks Andris Grīnbergs (grāmata „Zemgales reģiona senās kulta vietas”, izdota 2012.gadā).</p>
Iedalījuma kategorija	A
Objekta novērtējums	7
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV
Adrese	Torņa iela, Aknīste, Aknīstes novads Dienvidsusējas upes kreisajā krastā pilsētas tālākā ziemeļu stūrī netālu no

	Torņa ielas. Apmeklējot avotu, jāšķērso privātā teritorija (lauks). GPS 56.171500, 25.735900
E-pasts	turisms@akniste.lv
Telefons	+ 37129490656
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	http://turisms-aknistes-novada.mozello.lv/apskates-vietas/dabas-objekti/
Pieejams jebkurā laikā	Jā
Saskaņā ar darba laiku	-

4.Aknīstes novadpētniecības muzejs

Objekta nosaukums	Aknīstes novadpētniecības muzejs
Apraksts	Muzejā glabājas arheoloģiskais un etnogrāfiskais materiāls, kas raksturo Aknīstes un tai pieguļošās teritorijas attīstību no akmens laikmeta līdz pat mūsdienām. Muzeja kolekcijā tiek veidots plašs fotogrāfiju un dokumentu materiāls par Aknīstes novada (t.i. Aknīstes pilsētas, Aknīstes, Gārsenes un Asares pagasta) vēsturi dažādos aspektos – apbūvi, tradīcijām, izglītību, pārvaldi utt. Muzejs piedāvā – ekskursijas ekspozīcijā; ekskursijas uz tuvējiem dabas objektiem (piem.Saltupju svētavotu), kā arī pārgājienus pa Aknīstes pilsētu iepazīstot pilsētas tagadējo un vēsturisko apbūvi. Atsevišķos gadījumos tiek rīkotas arī tematiskās ekspedīcijas.
Iedalījuma kategorija	B
Objekta novērtējums	8
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV, EN, DE, RU
Adrese	Aknīstes novads, Aknīste, Miera iela 1A., LV-5208. Aknīstes novadpētniecības muzejs atrodas Skolas un Miera ielu krustojumā. GPS 56.164564, 25.736536
E-pasts	muzejs@akniste.lv
Telefons	+37126436978
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	http://turisms-aknistes-novada.mozello.lv/apskates-vietas/m-1/ https://www.celotajs.lv/lv/e/aknistesnovadpetniecibasmuzejs?lang=lv
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	O., T., C., P.: 8.00 - 17.00 (pārtraukums no 12.00 - 12.30) Se.: 8.00 - 14.30 (pārtraukums no 12.00 - 12.30) Sv., Pirmd.: brīvs P. S. Ekskursijas un konsultācijas jāpiesaka pa tālruni +37126436978

Auces novads:

5.Dobes (Incēnu) pilskalna arheoloģiskais komplekss

Objekta nosaukums	Dobes (Incēnu) pilskalna arheoloģiskais komplekss
Apraksts	Dobes (Incēnu) pilskalns ir sevišķi izteikts un stāvs paugurs, kas izceļas apkārtējā ainavā un no kura paveras lielisks skats uz apkārtni. Atšķirībā no vairākuma citu Latvijas pilskalnu, ko bieži vien ieslēpj krūmāju biežā lapotne, šis atklājas visā savā varenībā. Senais zemgaļu pilskalns ierīkots, daļēji pārveidojot vienu no Dobes kalnu paugurgrēdas pakalniem. Pilskalnam ir četrstūra forma, tā dienvidu malā izveidots uzbērums. Pilskalnu pētnieks E.Brastiņš uzskatīja, ka Incēnu pilskalnā atradusies zemgaļu Sidrabenes pils. Otrpus ceļam un Avīknes upītei atrodas vēl viens pilskalns - Mežkalna pilskalns. Tā pakājē atrastas vairāk nekā 1200 senlietas. Dobes pilskalns pirmoreiz minēts 1272. gadā Zemgales dalīšanas līgumā. Dobes pils Atskaņu hronikā minēta sakarā ar to, ka pēc sakāves pie Tērvetes pils, ordeņa mestrs pieņēma lēmumu uzcelt pili Dobenes novadā. Pie Dobes pilskalna atrasts ievērojamākais 5.gs. depozīts ar vairāk nekā 1200 priekšmetiem, kurā lielāko daļu sastāda ieroči.

	Avoti, publikāciju autori: viens no svarīgākajiem rakstītajiem avotiem, kurā minēts Dobes pilskalns ir Atskaņu hronika, Dobes pilskalns aplūkots slavenā avotu pētnieka Viļa Biļkina monogrāfijā, novadpētnieka Ernesta Brastiņa pētījumā par zemgaļu pilskalniem un vairākos citos zinātniskos izdevumos par zemgaļu pilskalniem un vēsturi.
Iedalījuma kategorija	A
Objekta novērtējums	9
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV
Adrese	Auces novada Vītiņu pagastā, 5 km no Auces-Ezeres lielceļa (P96) Avīknes upes krastos pie <u>Kokmuižas</u> GPS 56.500336, 22.745503
E-pasts	-
Telefons	-
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.auce.lv/turisms/apskates-objekti/dabas-objekti/ www.vietas.lv/objekts/incenu_jeb_dobes_pilskalns_dobes_kalns/
Pieejams jebkurā laikā	Jā
Saskaņā ar darba laiku	-

6.Karaļa (Ķeveles) avoti

Objekta nosaukums	Karaļa (Ķeveles) avoti
Apraksts	<p>Karaļa avoti ir grava ar deviņiem avotiem, no kuriem pirmie septiņi ir atdalīti ar mūra sienu, pār kuru uz pretējo krastu ir pāraugusi 15 cm resna egles sakne. Tas apliecina šīs vietas enerģētisko jaudu un norāda uz šo avotu lielo dziedinošo spēku. Karaļa avota ūdeni apkārtnes iedzīvotāji kopš seniem laikiem izmantojuši dziedniecībai visai plaši un dažādos veidos – gan slimo vietu apmazgāšanai, gan acu gaišumam, gan nedzīstošu brūču ārstēšanai. Karaļa avotu ūdeni ļoti augsti novērtējusi Latvijas Dziednieku asociācija. Iespējams avoti bijuši pazīstami kopš seniem laikiem, kas zemgaļiem bijuši kā svētavoti.</p> <p>Avoti, publikāciju autori: Par Ķeveles avotiem saglabājušies vairāki nostāsti un teikas, neapšaubāmi avots kopš senatnes uzskatīts par dziedniecisku. Iespējams vēl senākā pagātnē Ķeveles avoti tikuši izmantoti kā kulta vieta, jeb svētavots. Pie avotiem nav veikti arheoloģiskie izpētes darbi, un nav noteikts vai pie avotiem veiktas arī rituālās darbības, vai avoti izmantoti tikai dziedniecības nolūkā. Ķeveles avotus savā darbā aprakstījis kultakmeņu un svētvietu pētnieks Andris Grīnbergs (grāmata „Zemgales reģiona senās kulta vietas”, izdota 2012.gadā)</p>
Iedalījuma kategorija	A
Objekta novērtējums	5
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV
Adrese	Auces novada Vītiņu pagastā 4 km uz ziemeļrietumiem no Vecauces pils. GPS 56.481923, 22.824166
E-pasts	-
Telefons	-
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.auce.lv/turisms/apskates-objekti/dabas-objekti/ www.vietas.lv/objekts/karala_keveles_avoti/
Pieejams jebkurā laikā	Jā
Saskaņā ar darba laiku	-

7.Spārnu pilskalns

Objekta nosaukums	Spārnu pilskalns
Apraksts	Spārnu pilskalns ir sens zemgaļu pilskalns, kurš atrodas Auces

	<p>novada Īles pagastā dažus km no Īles pils un Dobeles-Īles lielceļa Spārnu ezera austrumu krastā pie “Guntiņām”. Netālu atrodas Pokaiņu mežs. Pilskalns ir apmēram 30 m augsts ar iegarenu formu un 2 m augstu uzbērumu ziemeļu daļā. Kalna malas ir neparasti stāvas, gandrīz 45° leņķī, kas zemgaļu pilskalnos ir retums. Pilskalns ir izkopts un no tā paveras skats uz Spārnu ezeru.</p> <p>Braucot no Īles Dobeles virzienā, gar Īles luterāņu baznīcu jānogriežas pa labi uz lauku ceļu, kas aizvedīs līdz pilskalnam.</p> <p>Zemgaļu pilskalns bija apdzīvots no 9. līdz 13. gadsimta beigām, kad tika nopostīts Livonijas krusta karu laikā. Vēsturnieki to identificē ar Spārmenes pilsnovada pārvaldes centru. Izteikta arī maz ticama hipotēze, ka tur atradusies Raktes pils.</p> <p>Avoti, publikāciju autori: Pilskalns minēts vairākos 13.gs. rakstītajos avotos un Atskaņu hronikā, pilskalnu aprakstījis un uzmērījis slavenais pilskalnu pētnieks Ernests Brastiņš, Pilskalns ka zemes centrs identificēts zinātnieka Viļa Biļkina monogrāfijā, par pilskalnu rakstījis arī arheologs Māris Atgāzis.</p>
Iedalījuma kategorija	A
Objekta novērtējums	7
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV
Adrese	<p>Auces novads, Īles pagasts</p> <p>Braucot no Īles Dobeles virzienā gar Īles luterāņu baznīcu, jānogriežas pa labi uz lauku ceļu, kas aizvedīs līdz pilskalnam</p> <p>GPS 56.550630, 23.047612</p>
E-pasts	-
Telefons	-
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	<p>www.latvijas-pilskalni.lv/sparnu-pilskalns/</p> <p>http://www.auce.lv/turisms/apskates-objekti/dabas-objekti/#2</p>
Pieejams jebkurā laikā	Jā
Objekta nosaukums	Spārnu pilskalns

8.Lielkupju Altāra kalns

Objekta nosaukums	Lielkupju Altāra kalns
Apraksts	<p>Pilnīgi klajš kalniņš ar lēzenām nogāzēm. Blakus tam daži mazāki, līdzīgi ledāja darbības veidoti pauguriņi. Visus pauguriņus klāj ganībām piemērotas pļavas. Pēc nostāstiem sena kulta vieta, kur bijis altāris.</p> <p>Avoti, publikāciju autori: Pats kalna nosaukums liecina par tā piederību kulta objektiem. Kalnā arheoloģiskās izpētes darbi nav veikti, bet vietas nosaukums, izmēri un atrašanās netieši liecina par piederību kulta objektiem. Kalnu aprakstījis vēsturnieks Andris Grīnbergs (grāmata „Zemgales reģiona senās kulta vietas”, izdota 2012.gadā).</p>
Iedalījuma kategorija	A
Objekta novērtējums	4
Kādās valodās pieejama informācija interneta vietnē	LV
Adrese	<p>Auces novads, Īles pagasts</p> <p>Iepretim Lielkupju mājām, 230 m uz A no lauka ceļa, pa kuru var aizbraukt no Īles uz Lielkupju mājām</p> <p>GPS 56.564766, 22.974833</p>
E-pasts	-
Telefons	-
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.ancientsites.eu/lv/objects/hill/358-lielkupji-altar-hill
Pieejams jebkurā laikā	Jā
Saskaņā ar darba laiku	-

9. Dabas liegums "Ukru gārša"

Objekta nosaukums	Dabas liegums "Ukru gārša"
Apraksts	<p>Lietuvas pierobežā atrodas Latvijai samērā unikāla teritorija – gāršas tipa mežs, kurā aug ozoli (daudz dižozolu), liepas, oši (ošu meži Latvijā – retums) u.c. lapu koki. Vietējā gida – mežziņa pavadībā var izstaigāt nelielu gāršas nogabalu, iepazīt raksturīgākos gāršas apdzīvotājus un to nozīmi dabas ritumā. Dabas liegums veidots mežu biotopu, augu un dzīvnieku sugu aizsardzībai, starp kurām sastopamas daudzas dienvīdņu reģioniem raksturīgās sugas.</p> <p>Dabas liegums ir aizsargājams objekts, kurš daļēji saglabājis pirmatnējās neskartās dabas iezīmes, kad šo teritoriju kopš dzelzs laikmeta apdzīvoja zemgaļu tauta. Latvijas teritorijā, tanī skaitā Zemgalē, līdz mūsdienām ir maz saglabājušās vietas ar bagātu augu valsti, kāda bija sastopama dzelzs laikmetā.</p>
Iedalījuma kategorija	C
Objekta novērtējums	6
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV, EN
Adrese	Objekts šķērso Ukru (Auces novads) un Bukaišu pagastu (Tērvetes novads), atrodas līdzās Lietuvas robežai. GPS 56.364141, 23.165602
E-pasts	-
Telefons	+371 26193472
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.auce.lv/turisms/apskates-objekti/dabas-objekti/ www.daba.gov.lv/public/lat/iadt/dabas_liegumi/ukru_garsa/
Pieejams jebkurā laikā	Jā
Saskaņā ar darba laiku	-

10. Lielaucis ezers

Objekta nosaukums	Lielaucis ezers
Apraksts	<p>Ezers atrodas iepretim skaistajai Lielaucis pilij. To ieskauj valsts nozīmes dabas liegums – Viķu purvs, kas ir izcils gan Latvijas, gan Zemgales mērogā ar īpaši aizsargājamajiem augiem un daudzām Latvijas līmenī nozīmīgām putnu sugām, kas ir augsts sugu daudzveidības rādītājs. Ezera krasti ir purvaini, tāpēc līdz ezeram var nonākt pa izveidotu koka dēļu laipu, kas aizvedīs līdz pašam ezera krastam, kur atrodas labiekārtota a/s „Latvijas valsts mežu” laivu bāze.</p> <p>Baltu tautas tanī skaitā arī zemgaļi savas apmetnes veidoja blakus ūdens tilpnēm, un ezeri ir vēl tie nelielie dabas objekti, kurus viss mazāk skārusi gadsimtu gaitā cilvēka darbība. Ezeri saglabā savu sākotnējo izskatu un veidolu cauri gadu simtiem, apkārtni īpaši nemainot. Zemgalē vairs nav daudz dabas objektu ar sākotnēji neskartu un cilvēka darbības rezultātā nepārveidotu ainavu.</p>
Iedalījuma kategorija	C
Objekta novērtējums	5
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV
Adrese	Lielaucis pagasts, Lielaucis, Auces novads, LV-3723 GPS 56.523645, 22.897493
E-pasts	lvm@lvm.lv ; mammadaba@mammadaba.lv
Telefons	+371 26556771
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.auce.lv/turisms/apskates-objekti/dabas-objekti/ https://www.mammadaba.lv/objekti/top-12/lielaucis-ezers
Pieejams jebkurā laikā	Jā
Saskaņā ar darba laiku	-

11.TLMS “Bēne”

Objekta nosaukums	TLMS “Bēne”
Apraksts	Tiek piedāvāta unikāla iespēja uzzināt par Zemgales villaines apaudu aušanas tehniku – no pamatiem līdz gala rezultātam. Audējas labprāt pamācīs un ļaus pašiem iemēģināt roku aušanā, sniedzot ieteikumus un noderīgas idejas. Un pats galvenais – ļaus iemīlēt šo seno arodu. Aušana ir viena no Baltu tradicionālām kultūrām, kas sevī nes līdzī senās tradīcijas, aušanas māksla saglabājusies no senatnes līdz mūsdienām.
Iedalījuma kategorija	C
Objekta novērtējums	4
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV
Adrese	Auces novads, Stacijas iela 8, Bēne, LV-3711 GPS 56.482190, 23.067770
E-pasts	Endija666@inbox.lv
Telefons	+37129816260
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.auce.lv/turisms/amatnieciba/
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Iepriekšēja pieteikšanās

12.SIA Krīgeri

Objekta nosaukums	SIA Krīgeri
Apraksts	Saimniecībā „Kalnacīruļos” tiek audzētas aitas un graudi pēc bioloģiskās metodes. Aitu ganāmpulks ir krietni liels, ap 300 aitu, no kurām iegūst vilnu un gaļu. SIA „Krīgeri” saimniecība vienmēr laipni gaidīs lielos un mazos tūristus, varēsiet uzzināt aitu audzēšanas noslēpumus, kā arī iepazīt Marikas maizes cepšanas un aušanas prasmes. Saimniecības apmeklētāji tiek pacienāti ar ugunscura vārītu zupu, svaigi cepto maizi un saldiem našķiem. Aitkopība mums zināma, kopš cilvēks sāka apgērbā izmantot vilnas dziju. Šī tradicionālā kultūra Latvijā pazīstama vairāku tūkstošu gadu ilgā laika posmā. Arī zemgaļu tauta nodarbojās ar aitu audzēšanu un vilnas apstrādi. Uzņēmumā var aplūkot vilnas apstrādes un aušanas procesu, kas ir svarīgākais posms tradicionālā zemgaļu tērpa izgatavošanas procesā.
Iedalījuma kategorija	C
Objekta novērtējums	4
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV, EN
Adrese	„Kalnacīruļi”, Īles pag., Auces nov. GPS 56.549373, 22.998243
E-pasts	krigeri2@inbox.lv
Telefons	+ 371 26201427
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.dobeledara.lv/marika-grislite/ http://www.auce.lv/turisms/lauku-labumi/
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Iepriekšēja pieteikšanās

Bauskas novads:

13.Bauskas pils

Objekta nosaukums	Bauskas pils
Apraksts	Bauskas pils ansamblis sastāv no divām daļām. Vecākā daļa – Livonijas ordeņa pils celta 15. gadsimta vidū, jaunākā pils ansambļa daļa ir Kurzemes hercogu Ketleru rezidence, tā būvēta 16. gadsimta beigās. Celtne ir vienīgais arhitektūras piemineklis Latvijā, kas ilustrē manierisma laika piļu arhitektūras un lietišķi dekoratīvās mākslas izpausmes Kurzemes

	<p>hercogistē. Bauskas pils vecākā daļa ir speciāli uguns šaujamo ieroču lietošanai celtais Livonijas ordeņa cietoksnis un raksturo 15.–17. gadsimta militāro būvju arhitektūru Latvijā, bet jaunākā daļa – ar bastioniem, aizsardzības sienām un zemes vaļņiem nocietināta rezidences tipa pils. Pils ekspozīcijā ietverta arī ekspozīcija par Bauskas apkārtni un zemgaļiem. Līdz šim vēl nav precīzi noskaidrots vai pils celta jaunā vietā, vai uz zemgaļu pilskalna. Pilskalna ekspozīcijā ir ietvertas arī zemgaļu materiālā kultūras liecības.</p> <p>Avoti, publikāciju autori: Bauskas mūra pils atrodas Mēmeles un Mūsas satecē, kas ir ģeogrāfiski stratēģiska vieta. Ir izteiktas vairākas hipotēzes, ka šajā kalna grēdā jau pirms Livonijas ordeņa pils būvniecības atradusies viena no zemgaļu pilīm. Pilskalns nav pilnībā izpētīts, kas neļauj izdarīt drošus secinājumus. Par Bauskas pili rakstījis arheologs Andris Caune un arheoloģe Ieva Ose.</p>
Iedalījuma kategorija	A
Objekta novērtējums	9
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV, EN, RU
Adrese	<p>Pilskalns, Bauska, Bauskas novads LV-3901</p> <p>GPS 56.403701, 24.174340</p>
E-pasts	bauskaspils@bauska.lv
Telefons	<p>+371 63923793</p> <p>+371 20011880</p>
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.bauskaspils.lv
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	<p>Maijs - Septembris</p> <p>Pirmdiena – Svētdiena 09:00 - 19:00</p> <p>Oktobris</p> <p>Pirmdiena – Svētdiena 09:00 - 18:00</p> <p>Novembris - Aprīlis</p> <p>Otrdiena – Svētdiena 11:00 - 17:00</p>

14.Kamardes pilskalns

Objekta nosaukums	Kamardes pilskalns
Apraksts	<p>Nospaužot valsts robežu dienvidos Bauskai, bijusī Kurzemes guberņas robeža līdz ar dažiem km² zemes tika piešķirta Latvijai. Tādā kārtā kāds pilskalns, kurš skaitījās Kauņas guberņā, tagad pieder mums. Vienu kilometru dienvidu austrumos pilskalnam Lietuvas daļā atrodas Kamārdes muiža (Komodern, Komandrece), no kuras arī pilskalns ieguvis savu nosaukumu. Pilskalns intensīvi apdzīvots vēl 13.gs.</p> <p>Avoti, publikāciju autori: Pilskalns tiek uzskatīts par vienu no zemgaļu pils novadiem, minēts daudzos zinātniskos darbos un publikācijās, uzmērījis un aprakstījis arī slavenais pilskalnu pētnieks Ernests Brastiņš, pilskalns minēts Latviešu konversācijas vārdnīca, rakstu krājumā “Zemgaļi senatnē” u.c.</p>
Iedalījuma kategorija	A
Objekta novērtējums	4
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV
Adrese	<p>Gailīšu pagasts, Bauskas novads, 12km uz D no Bauskas Mūsas kreisajā krastā, ap 600 m uz Z no Paliepu un Alejnieku mājām.</p> <p>GPS 56.302038, 24.281301</p>
E-pasts	-
Telefons	-
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.latvijas-pilskalni.lv/kamardes-pilskalns/

Pieejams jebkurā laikā	Jā
Saskaņā ar darba laiku	-

15. Bauskas muzejs

Objekta nosaukums	Bauskas muzejs
Apraksts	Bauskas muzeja krājumu veido vairāk par 56 tūkstošiem vienību. Plašajās izstāžu zālēs regulāri apskatāmas vēsturiskās, mākslas, un citas izstādes. Muzeja speciālisti veic zinātniski pētniecisko darbu, veido izstādes, sniedz konsultācijas par Bauskas novada vēsturi, kā arī vada ekskursijas muzejā un pilsētā. Muzejā darbojas Tautas lietišķās mākslas studijas "Bauska" audējas, kuras arī sniedz konsultācijas par Zemgales novada tautas tērpa komplektēšanu un izgatavošanu. Ekspozīcijā ir patstāvīga sadaļa par zemgaļiem un to materiālo kultūru. Muzejā regulāri tiek eksponētas tematiskās izstādes, kas veltītas zemgaļu un Zemgales reģiona, novada tematikai, materiālajai kultūrai. Muzeja krājumā atrodas zemgaļu materiālās kultūras arhefakti, kas ir zemgaļu pētniecības izziņas avots materiālajā un garīgajā kultūrā.
Iedalījuma kategorija	B
Objekta novērtējums	8
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV, EN, RU
Adrese	Kalna iela 6, Bauska, Bauskas novads, LV- 3901 GPS 56.410305, 24.184326
E-pasts	bauskasmuzejs@bauska.lv
Telefons	+371 63960511; 63960508; 63960506
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.bauskasmuzejs.lv http://www.tourism.bauska.lv/lv/apskates-objekti/muzeji-un-kolekcijas/bauskas-muzejs-5
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Maijs - Oktobris Otrdiena - Piektdiena 10.00 - 18.00 Sestdiena - svētdiena 10.00 - 16.00 Novembris - Aprīlis Otrdiena - piektdiena 10.00 - 17.00 Sestdiena - svētdiena 10.00 - 16.00

16. Vaidelotes

Objekta nosaukums	Vaidelotes
Apraksts	Apskates saimniecība "Vaidelotes" piedāvā iespēju aplūkot garšaugu un ārstniecības augu kolekcijas, nobaudīt ārstniecības augu tējas, izbaudīt seno latviešu virtuvi, atpūsties zem lielā ozola. Viens no senākajiem tradicionālās dziedniecības un ārstniecības elementiem, tanī skaitā arī Zemgalē, bija dažādu augu tējas. Saimniecība "Vaidelotes" cenšas uzturēt seno ārstniecisko augu tēju popularitāti sabiedrībā un 21. gs. saglabā senās tradīcijas. Zāļu tēja ir viens no senākiem dziedniecības līdzekļiem, par kuru informācija ir saglabājusies no senatnes līdz mūsdienām. Tā ir tautas mutvārdu atmiņa un pieredze, kas nodota no paaudzes paaudzē. Vaidelotēm ir piešķirtas tādas kultūras zīmes kā "Latviskais mantojums" un "Latviešu virtuve"
Iedalījuma kategorija	C
Objekta novērtējums	6
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV
Adrese	"Vaidelotes", Codes pag., Bauskas nov., LV-3901 GPS 56.425983, 24.227386
E-pasts	vaidelotes@gmail.com
Telefons	29389993, 63921400
Objekta mājaslapa vai links ar	http://www.tourism.bauska.lv/lv/apskates-objekti/bauskas-

info par objektu	novada/vaidelotes-17 http://www.latvia.travel/lv/apskates-vieta/saimnieciba-vaidelotes
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Pēc iepriekšēja pieteikuma no maija līdz oktobrim

17. Atpūtas komplekss "Miķelis"

Objekta nosaukums	Atpūtas komplekss "Miķelis"
Apraksts	Atpūtas komplekss "Miķelis" piedāvā plašas atpūtas iespējas visiem vecumiem un visām gaumēm, te ir uzbūvēta un iekārtota 20.gs.pirmajai pusei raksturīga Zemgales zemnieku sēta, kafejnīca, plašs bērnu rotaļu laukums un izveidota retro auto ekspozīcija. Atpūtas centra centrālo un senāko vietu aizņem Zemgales viensētas komplekss ar labi koptu un saglabājušos arhitektūru. Guļbūves celtniecībā novērojami seni konstruktīvi elementi. Telpās izvietotas tematiskās ekspozīcijas saistībā ar lauksaimniecību un amatniecību, kurām ir tieša saikne ar zemgaļu materiālo kultūru. Atpūtas kompleksā ir saglabāta tradicionāla zemgaļu sēta, kurā var iepazīties ar seniem darba rīkiem.
Iedalījuma kategorija	C
Objekta novērtējums	7
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV, EN, RU, LT
Adrese	„Miķelis”, Gailīšu pag., Bauskas novads, LV-3931 GPS 56.31137; 24.27612
E-pasts	info@mikelis.lv;
Telefons	+371 26443496
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.mikelis.lv
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Muzejs: 10:00 - 19:00 Restorāns: 11:00 - 22:00

18. TLMS "Bauska"

Objekta nosaukums	TLMS "Bauska"
Apraksts	Tautas lietišķās mākslas studija "Bauska" darbojas kā muzeja nodaļa, kas pēta, apkopo un popularizē tautas mākslas tradīcijas. Aušanas meistares sniedz konsultācijas par Zemgales novada tautas tērpa komplektēšanu un izgatavošanu. Ir iespēja pasūtīt izstrādājumus. Apmeklējot audēju darbnīcu, var apskatīt mūsdienīgus un senus tekstiliju darināšanas veidus. Interesanta vieta, kur iepazīties ar aužamās stellēs darinātiem audumiem un tautas tērpiem, tie sniedz priekšstatu par krāsām bagāto Zemgales etnogrāfiju. Regulāri tiek rīkotas studijas dalībnieku darbu izstādes. TLMS "Bauska" nodarbojas ar zemgaļu lietišķās materiālās kultūras popularizēšanu un tradīcijas uzturēšanu. Lai koptu un uzturētu zināšanas par senajiem amatiem, ir nepieciešami uzņēmīgi amatnieki, kuri kopj senās amatu prasmes un nodod zināšanas par tam nākamajām paaudzēm. TLMS "Bauska" demonstrē un apmāca interesentus, nododot senās zināšanas 21.gs.paaudzei.
Iedalījuma kategorija	C
Objekta novērtējums	7
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV
Adrese	Kalna iela 6, Bauskas novads, LV 3901 GPS 56.410305, 24.184326
E-pasts	sanita.b.baibakova@gmail.com
Telefons	+371 639 60118
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.bauskasmuzejs.lv/?id=14 http://www.tourism.bauska.lv/lv/apskates-objekti/amatnieki/tautas-lietiskas-

	makslas-studija-bauska-36
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Iepriekš jāpiesakās

Dobeles novads:

19.Dobeles pilskalns ar pilsdrupām

Objekta nosaukums	Dobeles pilskalns ar pilsdrupām
Apraksts	Dobelē, Bērzes upes labajā krastā slejas 14.gs. Livonijas ordeņa komtura mūra pils, kura celta zemgaļu 13.gs. koka pils vietā. Zemgaļu koka pils ir bijusi Dobelenes zemes politiski-ekonomiskais centrs ar zemes valdnieka rezidenci. Plaši izpētes darbi pilskalna teritorijā nav norisinājušies, bet vēl šodien dabā saskatāma senās pils vieta ar aizbērto grāvi un senpilsētas teritoriju, kas bieži minēta "Atskaņu hronikā" Avoti, publikāciju autori: Dobeles pils ir minēta vairākos 13.gs. rakstītos vēstures avotos, hronikās, zemes dalīšanas līgumos. Pilskalnu apsekojis un uzmērījis pilskalnu pētnieks Ernests Brastiņš, Dobeles pils ir aprakstīta daudzos zinātniskos pētījumos, rakstu krājumos, piemēram "Zemgaļi senatnē", rakstu krājumā „Arheoloģija un Etnogrāfija”, rakstu autori – arheologi Emīlija Brīvkalne, Māris Atgāzis, Normunds Jērums, Valdemārs Ģinters, Andris Caune, Ieva Ose.
Iedalījuma kategorija	A
Objekta novērtējums	8
Kādās valodās pieejama informācija interneta vietnēs	LV, EN, RU, LT
Adrese	Dobeles novads, Dobele, LV -3701 GPS 56.622374, 23.272468
E-pasts	muzejs@dobele.lv
Telefons	+371 63721309
Objekta mājsalpa vai links ar info par objektu	www.dobele.lv/lv/tourism/dobeles-pilseta-pilis-un-muizas-zemgalu-pilskalni-un-senas-kulta-vietas/zemgalu-pilskalns-un
Pieejams jebkurā laikā	Jā
Saskaņā ar darba laiku	-

20.Zebrus ezers un Ezerlūķu pilskalns

Objekta nosaukums	Zebrus ezers un Ezerlūķu pilskalns
Apraksts	Lielākais ezers Zemgalē, kura apkārtnē ir virkne arheoloģisko objektu. Ezera platība – 412 ha, vidējais dziļums – 1,5 m. Zebrus ezera austrumu krastā atrodas aptuveni 30 m augstais Ezerlūķu pilskalns ar kuru saistās virkne leģendu un teiku. Netālu no tā ir ezera stāvkrasts un avoti. Neapšaubāmi Zebrus ezera apkārtnē ieņēma ievērojamu lomu zemgaļu nemateriālajā kultūrā. Pie ezera konstatētas vairākas zemgaļu apmetnes. Pēc ģeogrāfiskā novietojuma, un dabas reljefa Zebrus ezera un Elkus kalna arheoloģiskais komplekss ir viens no lielākajiem Zemgalē, un iespējams arī Latvijā. Senvietu objekti šajā apvidū ir maz pētīti un neļauj izdarīt objektīvus secinājumus, bet atsevišķas lietas norāda uz tā piederību svētvietām. Pilskalnam ir novērojamas aizsarggrāvja pazīmes. Paliek neatbildēts jautājums par nogāzi ar laukakmeņu veidojumu, tā nozīmi. Avoti, publikāciju autori: Par Elkus kalnu savos zinātniskos pētījumos rakstījuši arheologi Andris Grīnbergs, Juris Urtāns, Normunds Jērums
Iedalījuma kategorija	A
Objekta novērtējums	9
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV, EN, RU
Adrese	Dobeles novads, Bikstu pagasts Uz Zebrus ezeru jābrauc pa šoseju Rīga - Liepāja (A9). Aiz Kaķeniekiem, sekojot norādes zīmei "Zebrus ezers", jānogriežas pa kreisi un jābrauc apmēram 2 km, līdz nākošajai norādes zīmei. Grantētais celiņš, braucot taisni, aizvedīs uz LVM atpūtas vietu, tāpēc ceļu sazarojuma vietā

	jānogriežas pa labi, kur pēc pārsimts metriem būs ezera pludmale un pilskalns labajā pusē. GPS 56.6341574,23.0061308
E-pasts	turisms@dobelev.lv
Telefons	+371 63723074; +371 26136682
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.dobelev.lv/lv/tourism/zemgalu-pilskalni-un-senas-kultavietas/ezerluku-pilskalns www.latvia.travel/lv/apskates-vieta/zebrus-ezers-un-apkartne
Pieejams jebkurā laikā	Jā
Saskaņā ar darba laiku	-

21.Krievkalni

Objekta nosaukums	Krievkalni
Apraksts	Krievkalni ir mežiem apaudzis garš valnis, unikāls dabas veidojums Zemgales ainavā, no kura paveras tāls panorāmas skats uz Zemgales plašumiem. Mežiem apaugušais Krievkalnu garais valnis tiek uzskatīts par unikālu reljefa formu. Augstākā vieta paceļas 149 metrus virs jūras līmeņa. No tās paveras tāls panorāmas skats uz mežainajiem Zemgales plašumiem. Iespējams sena zemgaļu svētvieta, kulta vieta. Kalna pakājē ir Maiciņu ezers. Krievu kalnu senākais nosaukums iespējams ir bijis "Krīvu kalns", un tas jāskata saistībā ar Zebrus ezera arheoloģisko kompleksu. Šajā apvidū ir fiksētas vairākas zemgaļu dzelzs laikmeta apmetnes un kapulauki. Novads bagāts ar ezeriem un kalniem, kas ir bijusi pateicīga vieta seno dzīves vietu izvēlē. Kā zināms "krīvi" bija seno baltu, tanī skaitā zemgaļu garīdznieki. Avoti, publikāciju autori: Līdz šim Krievu kalnus savā pētījumā ir minējis tikai vēsturnieks Andris Grīnbergs (grāmata „Zemgales reģiona senās kulta vietas”, izdota 2012.gadā) .
Iedalījuma kategorija	A
Objekta novērtējums	7
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV, EN, RU, LT
Adrese	Dobeles novads, Zebrenes pagasts Braucot uz Krievkalniem no Rīgas, vislabāk ir braukt caur Dobeli, pie reizes aplūkojot arī atjaunoto Dobeles vēsturisko centru un Dobeles pilsdrupas. Dobelē var nokļūt, braucot gan pa Jelgavas (A8) šoseju, gan pa šoseju Rīga - Liepāja (A9). Dobelē jābrauc pa Brīvības ielu, jāpārbrauc tilts pāri Bērzes upei un jānogriežas pa kreisi virzienā uz Bausku (P103). Jāpabrauc vēl apmēram 300 metri un, sekojot norādes zīmei "Pokaiņu mežs", pirms Dobeles Sporta centra jānogriežas pa labi uz Īles šoseju. Jābrauc taisni apmēram 16 km, līdz labajā pusē ieraudzīsiet norādes zīmes "Krievkalni" un "Sesavas ezers". Pēc apmēram 5 km labajā pusē ieraudzīsiet no koka izgatavotu lielu norādes zīmi "Krievkalni", kur jānogriežas mazā zemes celiņā. Lietus laikā tas nav izbraucams. Līdz Krievkalniem tālāk labāk doties pa gājēju taku. GPS 56.587266, 23.083180
E-pasts	turisms@dobelev.lv
Telefons	+371 63723074 +371 26136682
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.dobelev.lv/lv/tourism/dabas-objekti/krievkalni http://www.latvia.travel/lv/apskates-vieta/atputas-vieta-krievkalni
Pieejams jebkurā laikā	Jā
Saskaņā ar darba laiku	-

22.Svētes ezers un Elkus kalns

Objekta nosaukums	Svētes ezers un Elkus kalns
-------------------	-----------------------------

Apraksts	Svētes ezers (platība 55 ha) ar Elkus kalnu veido vienotu seno zemgaļu svētvieta, kuru ieskauj Zebrus ezers un purvi. Zinātniski pierādīta bagāta reto augu sastopamība ezera un kalna masīvā. Kalns izmantots senatnē kā kulta vieta. Iespējams ievērojamākais un lielākais zemgaļu sakrālais centrs visā zemgaļu apdzīvotības areālā. Ir leģendas un netiešas norādes ka līdz elkus kalnam pār Zebrus ezeru vedis zemūdens slēpts ceļš par kura esamību zinājuši tikai zemgaļi. Avoti, publikāciju autori: Par svētvieta kompleksu savos zinātniskos pētījumos un publikācijās rakstījuši arheologi Andris Grīnbergs, Juris Urtāns, Normunds Jērums.
Iedalījuma kategorija	A
Objekta novērtējums	9
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV, EN, RU,LT
Adrese	Zebreņu pagasts, Dobeles novads. Vienīgais ceļš uz ezeru ved gar meža pusē esošu mazā kokā iegrebtu norādīti "Svētes ezers" (norādīme jāmeklē uzmanīgi, tā ir viegli palaižama garām!). Pa šo ceļu jābrauc līdz mašīnu stāvlaukumiņam pie informācijas stendiem. Tālāk pāri baļķu tiltiņam ieteicams doties kājām (apm. 2 km). GPS 56.615099, 22.982967
E-pasts	-
Telefons	-
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.dobelev.lv/lv/tourism/dabas-objekti-makskeresana/svetes-ezers
Pieejams jebkurā laikā	Jā
Saskaņā ar darba laiku	-

23. Smiltnieku pilskalns

Objekta nosaukums	Smiltnieku pilskalns
Apraksts	Smiltnieku pilskalns atrodas Zebrus ezera austrumu krastā, apmēram 1 km uz dienvidiem no Ezerlūķu pilskalna. Aptuveni 10 metri augstais, ovālais pilskalns atrodas 30 metri garā kalna kauprē un aizņem 0.6 ha. Kalna stāvākā puse ir tā rietumu pusē, austrumu nogāze ir lēzenāka un nobeidzas pie meža ceļa. Kalnam nav saskatāmas pilskalna formas, tas varētu būt izmantots kā patvēruma vieta. Avoti, publikāciju autori: Pilskalns arheoloģiski nav pētīts, bet to apsekojis un uzņēmies pilskalnu pētnieks Ernests Brastiņš.
Iedalījuma kategorija	B
Objekta novērtējums	4
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV, EN
Adrese	Bikstu pagasts, Dobeles novads Tā kā pilskalns dabā ir grūti atrodams, to ieteicams apmeklēt gida pavadībā. GPS 56.627495, 23.016744
E-pasts	-
Telefons	-
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.dobelev.lv/lv/tourism/zemgalu-pilskalni-un-senas-kultuvietas/smiltnieku-pilskalns
Pieejams jebkurā laikā	Jā
Saskaņā ar darba laiku	-

24. Dobeles novadpētniecības muzejs

Objekta nosaukums	Dobeles novadpētniecības muzejs
Apraksts	Dobeles muzeja krājumu veido vairāk kā divdesmit viens tūkstotis krājuma

	<p>vienību, kas ik gadu tiek papildinātas. Krājuma vienību kopumu veido fotogrāfijas, grāmatas, dokumenti, sadzīves priekšmeti, arheoloģiskās liecības u.c. materiāli. Ekspozīcijā ir patstāvīga sadaļa par zemgaļiem un to materiālo kultūru. Muzejā regulāri tiek eksponētas tematiskās izstādes, kas veltītas zemgaļu un Zemgales reģiona, novada tematikai, materiālajai kultūrai.</p> <p>Muzeja krājumā atrodas baltu materiālās kultūras arhefakti, kas ir baltu pētniecības izziņas avots materiālajā un garīgajā kultūrā. Piedāvā tematiskas ekskursijas pa muzeju un Dobeles pilsētu.</p>
Iedalījuma kategorija	B
Objekta novērtējums	7
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV, EN, RU, LT
Adrese	Brīvības iela 7, Dobeļe, Dobeles novads, LV-3701 GPS 56.625232, 23.276128
E-pasts	muzejs@dobeļe.lv
Telefons	+371 63721309; +371 29436379
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	http://dobelesmuzejs.weebly.com/
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	<p>Muzeja darba laiks: Darba dienās 9:00 – 17:00 Izstāžu zāle: Otrdien – piektdien 11:00 -18:00 Sestdien 11:00-16:00</p> <p>Iepriekš piesakoties, arī citā laikā!</p>

25.Dobeles Amatu māja

Objekta nosaukums	Dobeles Amatu māja
Apraksts	<p>Dobeles Amatu mājā ir radīta labvēlīga vide seno un mūsdienu amatu apgūšanai - te iespējams demonstrēt, iemācīties un nodot tālāk visdažādākās prasmes un zināšanas. Šeit var aust, adīt, tamborēt, mezglot, filcēt, darināt rotas, izšūt, pārļot, grebt karotes, ielāgot zālīšu zinības un latviešu tautas virtuves gudrības. Te tiek svinēti dažādi latviešu gadskārtu godi un organizēti pasākumi - amatnieku plenēri, amatnieku meistarklases, gadatirgi, Miķeļi, Ražas diena, Veļu vakars, Ziemassvētki, Sveču diena, Ūsiņa vakars u.c.</p> <p>Amatu mājā var mācīties zemgaļu senos amatus un svinēt gadskārtu svētkus. Popularizē Zemgales reģiona tradicionālo kultūru.</p>
Iedalījuma kategorija	C
Objekta novērtējums	7
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV, EN, RU, LT
Adrese	Baznīcas iela 8, Dobeļe, Dobeles novads, LV-3701 GPS 56.623696, 23.282955
E-pasts	damatumaja@gmail.com; kulturasnams@dobeļe.lv
Telefons	+371 22049477, +371 63723169
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	http://www.dobeļe.lv/lv/tourism/dobeles-pilseta-amatnieku-darbnicas/dobeles-amatu-maja
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	O., T., C., P. 9:00 - 18:00; S. 10:00 - 16:00; P., Sv. slēgts

26.Pokaiņu mežs

Objekta nosaukums	Pokaiņu mežs
Apraksts	LVM Pokaiņu mežs ir neparasts tūrisma objekts savu brīnumaino nostāstu dēļ. Izvietojies uz stāviem pauguriem un dziļām ielejām, veido neparasti

	gleznainu ainavu. Te, sapulcējušies grupās, kaudzēs, akmens upēs un valnišos, atrodas slavenie Pokaiņu akmeņu krāvumi. Tik liela visu izmēru un formu akmeņu koncentrācija vienuviet rada patiesi neparastu iespaidu. Tas daudziem cilvēkiem liek sajūst savdabīgus enerģijas strāvojumus - vieni redz vīzijas, bet citi – uztver informācijas plūsmu. Gidi un LVM Pokaiņu meža apmeklētāji stāsta arī par novērotām anomālām dabas parādībām, savukārt zintnieki, dziednieki un ekstrasensi šo vietu nešaubīgi uzskata par senu svētvietu. Avoti, publikāciju autori: vienīgais arheologs, kurš veicis arheoloģiskos izpētes darbus Pokaiņu meža apvidū un minējis zinātniskās atskaitēs ir Māris Atgāzis. Arheologs fiksējis cilvēka darbību aizvēstures periodā Pokaiņu meža apvidū.
Iedalījuma kategorija	C
Objekta novērtējums	6
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV, RU,LT, EN
Adrese	Dobeles novads, Naudītes pagasts Atrodas 13 kilometru attālumā no Dobeles, braucot Īles virzienā. GPS 56.56967, 23.080365
E-pasts	pokainumezs@lvm.lv
Telefons	+371 63729177; +371 26392564
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.dobele.lv/lv/tourism/dabas-objekti/pokainu-mezs www.mammadaba.lv/objekti/top-12/pokainu-mezs
Pieejams jebkurā laikā	Jā
Saskaņā ar darba laiku	-

27.Rūķīšu tēja

Objekta nosaukums	Rūķīšu tēja
Apraksts	Z/S “Rūķīšu tēja” visa gada garumā piedāvā baudīt gardās un smaržīgās Latvijas dabas bagātības. Plašs tēju klāsts ar ogu produkciju, ievārtījumiem, sīrupiem un sulām, kas gatavotas pēc mājas tradicionālām receptēm. Dabīgas tējas, kādas lietotas kopš seniem laikiem, no dabīgiem augiem bez krāsvielām un aromatizātoriem. Viens no senākajiem tradicionālās dziedniecības un ārstniecības elementiem, taņī skaitā arī Zemgalē, bija dažādu augu tējas. Saimniecība cenšas uzturēt seno ārstniecisko augu tēju popularitāti sabiedrībā un 21.gs saglabā senās tradīcijas.
Iedalījuma kategorija	C
Objekta novērtējums	7
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV, RU, EN, LT
Adrese	“Rūķīši”, Krimūnu pagasts, Dobeles novads, LV-3701 GPS 56.597634, 23.315266
E-pasts	rukisuteja1@gmail.com
Telefons	+371 292 638 46
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.rukisuteja.lv www.dobele.lv/lv/tourism/izzinas-turisms-lauki-piedava/zemnieku-saimnieciba-rukisu-teja
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Iepriekš jāpiesakās

Iecavas novads:

28.Dievdārziņš

Objekta nosaukums	Dievdārziņš
Apraksts	Vietas nosaukums nereti tiek skaidrots arī ar to, ka te ir bijusi sena kulta vieta, raksta A.Grīnbergs. Teika stāsta, ka te bijusi iecere būvēt pirmo baznīcu Iecavā, bet baļķi savesti otrā upes pusē, kur tagad ir baznīca. Tā gadījies vairākkārt, līdz svētie tēvi paziņojuši, ka šī ir velna apsēsta vieta, nelabā mīteklis, kur nevar celt baznīcu. Tā nu dievnams uzcelts tagadējā vietā, kur pēc vairākām pārbūvēm slejas vēl tagad. Grīnbergs savā grāmatā atsaucas uz 2011. gadā iznākušo Ēvalda Kivilanda darbu "Iecavas novads daudz ceļu krustojumā", kur stāstīts par Hildas Voss atmiņās minētu upurakmeni, kas Dieva dārzā it kā stāvējis līdz pat Pirmajam pasaules karam, bet tad pazudis. To, vai tas bijis zemgaļu kulta akmens, vai piemiņas akmens kādiem karā kritušiem kareivjiem vai mēra upuriem, gan būs grūti noskaidrot mūsdienās. Avoti, publikāciju autori: Dievdārziņu savos rakstos minējis pētnieks Ēvalds Kivilands. Andris Grīnbergs (grāmata „Zemgales reģiona senās kulta vietas”, izdota 2012.gadā).
Iedalījuma kategorija	C
Objekta novērtējums	6
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV
Adrese	Pārupes iela 3-4, Iecavas novads, LV-3913 GPS 56.596971, 24.188345
E-pasts	-
Telefons	+371 26639727
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.iecava.lv/lv/turisms/apskates-objekti/
Pieejams jebkurā laikā	Jā
Saskaņā ar darba laiku	-

Jaunjelgavas novads:

29.Grūbeles (Grūbļa) pilskalns (Sunākstes pag.)

Objekta nosaukums	Grūbeles (Grūbļa) pilskalns (Sunākstes pag.)
Apraksts	Grūbeles kalns pēc izskata ir savrupš apaļš smilšu kalns, kuram noplacināta virsa. Kalna relatīvais augstums 34 m. Plakums vidū mazliet kumps. Redzams, ka zemes no plakuma kādreiz izdzītas uz tā malām, lai panāktu stāvākas kalna malas. Uzbedumu nav. Malas kalna rietumpusē no dabas stāvas, bet austrumpusē darinātas stāvāk trijām terasēm jeb riņām. Ieejas vieta nav noteikta. Pilskalns arheoloģiski nav pēfīts, bet nocietinājumu izbūve liecina par tā piederību nocietinātām pilīm. Vēstures hronikās nav minēts, bet pilskalns pieskaitāms pie sēļu kultūrai raksturīgiem pilskalniem. Avoti, publikāciju autori :pilskalnu uzmērījis un savā darbā aprakstījis Ernests Brastiņš.
Iedalījuma kategorija	A
Objekta novērtējums	3
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV
Adrese	Sunākstes pagasts, Jaunjelgavas novads GPS 56.51119, 25.52311
E-pasts	-
Telefons	-
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.latvijas-pilskalni.lv/grubeles-pilskalns/ http://jaunjelgava.lv/index.php/turisms/apskates-vietas/pilskalni-2/
Pieejams jebkurā laikā	Jā
Saskaņā ar darba laiku	-

30. Daudzeses Ellītes (Poķu) avots

Objekta nosaukums	Daudzeses Ellītes (Poķu) avots
Apraksts	<p>Ellītes purvam piegulošajos mežos, dabas lieguma dienvidu pusē, zemes virspusē izlaužas Ellītes sēravots. Zināms jau kopš seniem laikiem, kad tas tika uzskatīts par svētvietu. Botānikas zinātāji šeit spēs atrast un ieraudzīt arī divus retumus no augu valsts – fuksa dzegužpirkstīti un skrajziedu skareni. Nesen pie avota veikti labiekārtošanas darbi un uzstādīts informācijas stends, kā arī netālu no stāvlaukuma izveidota atpūtas vieta. Vietējie zina stāstīt, ka uz avotu jāiet ar labām domām un nedrīkstot nevienam ļauna vēlēti, citādi dziednieciskais ūdens beigās pašam var kaitēt. 10 m no šī avota ir vēl viens sīks dzelzsavotiņš.</p> <p>Avoti, publikāciju autori : Par svētavotu savā pētījumā rakstījis vēsturnieks Andris Grīnbergs (grāmata „Zemgales reģiona senās kulta vietas”, izdota 2012.gadā).</p>
Iedalījuma kategorija	A
Objekta novērtējums	4
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV, EN
Adrese	Jaunjelgavas novada Daudzeses pagasts GPS 56.485511, 25.257600
E-pasts	
Telefons	
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.ancientsites.eu/lv/objects/stone/630-daudzese-poki-ellite-spring www.daudzese.lv/turisms/seravots
Pieejams jebkurā laikā	Jā
Saskaņā ar darba laiku	-

31. Kuģis Vīgante

Objekta nosaukums	Kuģis Vīgante
Apraksts	<p>Kuģis Vīgante - trimarāna tipa kuģītis ar jumtu - piedāvā ekskursijas pa Daugavu no Aizkraukles līdz Koknesei, Staburagam, Likteņdārzam un Pļaviņām.</p> <p>Iespējams iepazīt Daugavas tagadējo gultni gida pavadībā, redzēt bildes no vecās Daugavas gultnes un svinēt svētkus Daugavas vidū, baudot svaigu gaisu un neaizmirstamus saulrietus.</p>
Iedalījuma kategorija	C
Objekta novērtējums	8
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV LV, RU, ENG (pēc pasūtījuma)
Adrese	Vīgantes Parks, Staburaga pagasts, LV-5128
E-pasts	vigante2015@gmail.com
Telefons	www.vigante.lv
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	+371 28490667
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Iepriekšēja pieteikšanās

32. Zilais kalns

Objekta nosaukums	Zilais kalns (arī Piksteres Zilais kalns)
Apraksts	<p>Zilais kalns ir savrups, kokiem apaudzis ap 20 m augsts kalns, kam Z - D virzienā orientēts plakums ar nelielu kumpumu D pusē.</p> <p>Pilskalna A un ZA stūri bojāti ar 1. pasaules kara tranšējām.</p> <p>Pilskalnā konstatēti ap metru biezs kultūrslānis, kas satur bezripas gludās, apmetās un švīkātās keramikas lauskas. Nekādi plašāki arheoloģiskie pētījumi pilskalnā nav veikti.</p> <p>Pirmās nenoteiktās ziņas par pilskalnu pie Piksteres sniedzis Augusts</p>

	Bilenšteins 1882. gadā. 1926. gadā savas Zemgales pilskalnu apzināšanas ekspedīcijas laikā pilskalnu apsekojis un uzmērījis Ernests Brastiņš kurš arī izteicis maz ticamu hipotēzi, kas pilskalns varētu būt bijis apdzīvots jau akmens laikmetā. 20. gs. nogalē pilskalnu aprakstījis arī Juris Urtāns, kurš pēc atradumiem Zilā kalna apdzīvotību datējis ar 1.gadu tūkstoti p.m.ē. un m.ē. 1. gadu tūkstoti. Pilskalna apkārtnē zināmi vairāki senkapi. (Avots: https://lv.wikipedia.org/wiki/Zilais_kalns)
Iedalījuma kategorija	A
Objekta novērtējums	6
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV
Adrese	Jaunjelgavas novada Sunākstes pagastā ap 0,5 km uz ZR no bijušās Piksteres muižas, apdzīvotā vietā Zilkalne starp Rožkalnu un Lukstiņu mājām. GPS 56.4775, 25.55111
E-pasts	-
Telefons	-
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	http://jaunjelgava.lv/index.php/turisms/apskates-vietas/pilskalni-2/ https://www.latvijas-pilskalni.lv/piksteres-zilais-kalns/
Pieejams jebkurā laikā	Jā
Saskaņā ar darba laiku	-

Jēkabpils :

33.Krustpils pils un Jēkabpils Vēstures muzejs

Objekta nosaukums	Krustpils pils un Jēkabpils Vēstures muzejs
Apraksts	Krustpils pils dokumentos pirmo reizi minēta 1237. gadā. Pilī vairāku gadsimtu garumā saimniekoja baronu fon Korfu dzimta. Tagad te var aplūkot pils zāles un plašos gaitēņus, viduslaiku pils pagrabu. Pils tornī un izstāžu zālēs tiek rīkotas izstādes. Muzejā tiek piedāvātas tematiskās ekskursijas un izglītojošās programmas. Muzeja krājumā atrodas baltu materiālās kultūras artefakti, kas ir baltu pētniecības izziņas avots materiālajā un garīgajā kultūrā. Krustpils atrodas uz robežas, kur saskaras sēļu un latgaļu kultūra.
Iedalījuma kategorija	B
Objekta novērtējums	5
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV, EN, RU
Adrese	Rīgas iela 216B, Jēkabpils
E-pasts	jekabpilsmuzejs@inbox.lv
Telefons	+371 65221042
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	http://jekabpilsmuzejs.lv
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	No 1.oktobra līdz 30.aprīlim I -V 9.00 - 17.00 , VI, VII 10.00 - 16.00 No 1.maija līdz 30.septembrim I -V 9.00 - 18.00, VI, VII 10.00 - 17.00

34. Jēkabpils Vēstures muzeja Brīvdabas nodaļa “Sēļu sēta”

Objekta nosaukums	Jēkabpils Vēstures muzeja Brīvdabas nodaļa “Sēļu sēta”
Apraksts	Daugavas kreisajā krastā izvietojusies Jēkabpils Vēstures muzeja Brīvdabas nodaļa “Sēļu sēta”. Muzeja ekspozīciju veido sešas 19.gs.

	Augšzemes lauku celtnes – dzīvojamā māja, graudu klēts, mazā klēts, kalve, vējdzirnavas un pirts. Ekspozīcijā aplūkojami sadzīves priekšmeti un darba rīki. Sēļu sētā iespējams novērot tradicionālo sēļu arhitektūru, celtniecību un plānojumu.
Iedalījuma kategorija	B
Objekta novērtējums	8
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV, EN, RU
Adrese	Filozofu iela 6, Jēkabpils, LV-5201 GPS 56.496162, 25.873688
E-pasts	seluseta@inbox.lv
Telefons	+371 65232501; +371 65221042
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.jekabpilsmuzejs.lv
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	No 2.maija līdz 30.septembrim: I -V 10.00 - 18.00, VI, VII 10.00 - 17.00 Oktobrī: I -V 10.00 - 17.00, VI, VII 10.00 - 16.00 No 1. novembra līdz 1. maijam - slēgts

Jēkabpils novads

35.Dignājas pilskalns

Objekta nosaukums	Dignājas pilskalns
Apraksts	Dignājas pilskalns atrodas iepretī Jersikas pilskalnam, un pēc dažu speciālistu vērtējuma līdz 10. gadsimtam tā pils bija nozīmīgāka par Jersikas pili. Tomēr vēlāk Jersikas nozīme pieauga un Dignājas pils kļuva par Jersikas priekšpili. Pēc Franča Baloža domām Dignāja bijusi Jersikas valsts Daugavas kreisā krasta novada centrs. Dignājas pilskalns ierīkots lielāka kalna dienvidu daļā. Kalns orientēts DR-ZA virzienā un ziemeļu pusē ir tikai 3-5 m augsts, tāpēc tā nogāzu malas ir mākslīgi nostāvinātas. Pretējā pusē kalns ir 13-15 m augsts. Pilskalna iegarenais, izlīdzinātais plakums ir 80 m garš un 25-35 m plats. Pilskalna ziemeļaustrumu pakājē ir plašs terasveidīgs laukums, kurā tika konstatēts kultūrslānis. Tā, domājams, varētu būt Dignājas pils priekšpils teritorija. Ņemot vērā sēļu un latgaļu materiālās kultūras līdzību nevar apgalvot, ka Dignājas pilskalns piederējis latgaļiem. Ir izteikts viedoklis, ka Dignājas pilskalnu apdzīvojuši sēļi. Avoti, publikāciju autori: Dignājas pilskalns zinātniskajos rakstos minēts arheologiem Ernstam Brastiņam, Andrejam Vaskam, Elvīrai Šnorei, Antonijai Vilcānei.
Iedalījuma kategorija	A
Objekta novērtējums	5
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV
Adrese	“Grantsbedres”, Dunavas pagasts, Jēkabpils novads. Dignājas pilskalns atrodas Daugavas kreisajā krastā pie “Kusiņu” un “Bāliņu” mājām (apm. 300 m no Daugavas). GPS 56.274723, 26.186908
E-pasts	-
Telefons	+371 26208125
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	jekabpilsnovads.lv/?page_id=7358
Pieejams jebkurā laikā	Jā
Saskaņā ar darba laiku	-

36. Jēkabpils novada pašvaldības "Sēlijas prasmju muzejs"

Objekta nosaukums	Jēkabpils novada pašvaldības "Sēlijas prasmju muzejs"
Apraksts	Jēkabpils novada pašvaldības muzejā var apskatīt ekspozīciju "Sēļu zemnieks agrāk un tagad", iepazīt Sēlijas laukos 19. gs. beigu un 20. gs. sākumam raksturīgus amatniecības darba rīkus, sadzīves priekšmetus, rokdarbus. Muzejā regulāri tiek rīkoti izglītojoši pasākumi dažāda vecuma mērķa grupām. Tiek vadītas ekskursijas grupām pa Jēkabpils novada teritoriju, tajā skaitā pa Zasas parku. Iespēja apskatīt virtuālu maršrutu pa Jēkabpils novadu. Muzeja ekspozīcija veltīta tradicionālai sēļu kultūrai, seniem amatiem un tradīcijām.
Iedalījuma kategorija	B
Objekta novērtējums	4
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV
Adrese	"Ozollejas", Zasa, Zasas pagasts, Jēkabpils novads
E-pasts	muzejs@jekabpilsnovads.lv
Telefons	+371 25465787
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	http://jekabpilsnovads.lv/?page_id=7356
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	T.C. P, S 10.00-17.00, svētdien, pirmdien, otrdien - slēgts

37. Sēļu sēta "Gulbji"

Objekta nosaukums	Sēļu sēta "Gulbji"
Apraksts	Viena no retajām vietām, kur apskatāma un iepazīstama Sēlijas vēsturiskajam novadam raksturīga „dzīva” sēta ar tās plānojumu un tipiskām ēkām. Saimnieki kolekcijā senos sadzīves un saimniecības priekšmetus. Piedāvā ekskursiju, ārstniecības augu kolekciju, melno pirti un sēļu ēdienus. Izejvielas ražo paši un sadarbojas ar zemniekiem. Latviešu virtuve: Plānās pankūkas, grūbu zupa, kartupeļu biezzupa, sautētas pupas īpašā mērcē, buberts, maizes zupa ar putukrējumu, tortes, zāļu tējas. Brīvdabas sētā mēs varam novērot tradicionālo sēļu arhitektūru, celtniecību un plānojumu. Sēļu sētā var aplūkot ar tradicionālām kultūrām saistītas būves, kuru izcelsme izsekojama no senatnes. Objekts ir ieguvis atzinības zīmes - "Latviskais mantojums" un "Latviešu virtuve"
Iedalījuma kategorija	C
Objekta novērtējums	8
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV, EN, DE, RU
Adrese	"Gulbji", Rubenes pagasts, Jēkabpils novads, LV-5229 GPS 56.137077, 26.064265
E-pasts	gulbjumajas@inbox.lv
Telefons	+ 371 26416231
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.celotajs.lv/lv/e/info/selu_setu_gulbji http://jekabpilsnovads.lv/?page_id=7358
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Iepriekš jāpiesaka

38. Amatniecības centrs "Rūme"

Objekta nosaukums	Amatniecības centrs "Rūme"
Apraksts	Amatniecības centrā "Rūme" saimnieko amatnieki, darinot māla traukus,

	dekorus un citus izstrādājumus. Vieta, kur ikviens interesents ir gaidīts ne tikai apskatīt, bet arī darboties un apgūt jaunas prasmes, jauki un radoši pavadīt laiku. Viena no tradicionālās kultūras nozarēm ir – podniecība, keramika, kuras izcelsme meklējama kopš aizvēstures laikiem. Keramikas ornamenta un izgatavošanas tradīcijas, paņēmieni raksturo to piederību noteiktam etnosam, jeb areālam. Pēc keramikas izstrādājumiem mēs varam noteikt trauka lietošanas laiku un piederību.
Iedalījuma kategorija	C
Objekta novērtējums	8
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV, RU
Adrese	“RŪME”, Zasa, Zasas pagasts, Jēkabpils novads, LV-5239 GPS 56.294568,25.911357
E-pasts	info@andaart.lv daina.aluzane@gmail.com
Telefons	26557249
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	https://www.facebook.com/amatniecibas.centrs.rume/ https://andaart.lv/wp/
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Darba laiks darba dienās no plkst. 8:00-16:00. Ārpus darba laika- iepriekšēja pieteikšanās.

39.Latvju zīmju parks

Objekta nosaukums	Latvju zīmju parks
Apraksts	“Seno latvju zīmju parks” ir Leimaņu pagasta biedrības “Akācija plus” auklējums no idejas līdz realizācijai. Tajā šobrīd skatāmas jau vienpadsmit senlatviešu spēka zīmes – Jumis, Austras koks, Dieva, Laimas, Zvaigznes un Saules zīmes, Māras krusts, Zalktis, Pērkons, Ūsiņš, Jāņa zīme. Latvijas teritorijā sastopamās senās zīmes (rūnas) tradicionāli saistāmas ar Baltu mitoloģiju. Vēstures pētnieki zīmju nozīmi skaidro, balstoties uz tautas mutvārdu atmiņu, teikām un tautas dziesmām. Seno zīmju nozīme līdz mūsdienām precīzi nav noteikta, tās tiek skaidrotas, ņemot vērā analogijas pie kaimiņu Baltu tautām, un Baltijas somiem.
Iedalījuma kategorija	C
Objekta novērtējums	6
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV
Adrese	Leimaņu tautas nams, Leimaņi, Leimaņu pagasts, Jēkabpils novads GPS 56.31111, 25.923852
E-pasts	-
Telefons	+371 28315265; +371 25945299
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	jekabpilsnovads.lv/?page_id=7358
Pieejams jebkurā laikā	Jā
Saskaņā ar darba laiku	-

Jelgava:

40.G. Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzejs

Objekta nosaukums	G. Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzejs
Apraksts	Ģederta Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzejs ir bijušais Kurzemes provinces muzejs, kurš bija slavens ar savu bagāto krājumu un ekspozīciju. Šodien muzejs ir viens no lielākajiem pašvaldību muzejiem Latvijā, kura ekspozīcija vēsta par Ģedertu Eliašu, Jelgavas un Zemgales vēsturi un pašu muzeja ēku – Academia Petrina. Līdz mūsdienām muzeja krājumā saglabāties liels skaits arheoloģisko priekšmetu no Zemgales un Kurzemes novadiem. Muzejā ir atsevišķa ekspozīcija, kas veltīta zemgaļiem un Zemgalei

	aizvēstures periodā. Muzeja krājumā atrodas baltu materiālās kultūras arhefakti, kas ir baltu pētniecības izziņas avots materiālajā un garīgajā kultūrā.
Iedalījuma kategorija	B
Objekta novērtējums	9
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV, RU, EN, LT, EE
Adrese	Akadēmijas iela 10, Jelgava, LV- 3001 GPS 56.649982, 23.729019
E-pasts	muzejs@muzejs.jelgava.lv
Telefons	+371 63023383
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.jvmm.lv www.visit.jelgava.lv/apskates-objekti/muzeji-un-ekspozicijas/item/1-gedertaeliasa-jelgavas-vestures-un-makslas-muzejs
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	No 1. maija līdz 30. septembrim O,T,C,P,S, SV – 11.00-18.00 Pr – brīvdiena No 1.oktobra līdz 30. aprīlim O,T,C,P,S, SV – 10.00-17.00 Pr – brīvdiena Gida pakalpojums LV, RU, EN

41. Lielupes palienes pļavas un savvaļas zirgi

Objekta nosaukums	Lielupes palienes pļavas un savvaļas zirgi
Apraksts	Uz Pils salas starp Lielupes un Driksas upēm applūstošajās pļavās sastopama nozīmīga augu un putnu daudzveidība, šeit ganās vairāk nekā 70 savvaļas zirgi. Lielupes palienes pļavām un savvaļas zirgiem ir pirmatnējs veidols, kas ļauj izbaudīt nesabojātu vidi un ainavu. Vairāk par pļavām un savvaļas zirgu dzīvi var uzzināt vides gida vadībā. No 2018.gada vasaras apmeklētājiem pieejams 19,2 metrus augsts koka skatu tornis savvaļas zirgu, putnu un Lielupes palienes pļavu panorāmas vērošanai. Teritorija ir piemērota mierīgām pastaigām un dabas bagātību iepazīšanai. Lielupes palienes pļavām un savvaļas zirgiem ir pirmatnējs veidols, kas ļauj izbaudīt nesabojātu vidi un ainavu. Pļavas ir cieši saistītas ar vidi, kurā dzīvoja zemgaļi pirms 1000 gadiem.
Iedalījuma kategorija	C
Objekta novērtējums	5
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV, RU, EN, LT, EE
Adrese	Pils sala, Jelgava GPS 56.664962, 23.727358
E-pasts	aquavit@inbox.lv
Telefons	+371 20264343
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.visit.jelgava.lv/apskates-objekti/dabas-parki/item/110-lielupes-palienes-plavas
Pieejams jebkurā laikā	Jā
Saskaņā ar darba laiku	-

Jelgavas novads:

42. Vilces pilskalns

Objekta nosaukums	Vilces pilskalns
Apraksts	Vilces pilskalns atrodas Vilces un Rukūzes upju satekā. Apdzīvots vidējā un vēlā dzelzs laikmetā. No pilskalna virsotnes var pārlūkot Vilces un Rukūzes ielejas. Līdzās pilskalnam atrodas Zaķu pļava un Vilces grava, viena no laupītāja Kaupēna iemīļotajām vietām. Vilces pilskalns virs Vilces

	upes paceļas 12 m augstumā. Pilskalna plakumu norobežo ap 30 m garš un 2 m augsts puslokveida valnis, kura priekšā ir 1,5 – 2 m dziļš aizsarggrāvis. Pilskalna plakums nav liels – 10 x 5 m, tā lielākā daļa ir Vilces upes izskalota un nogrūvusi. No pilskalna uz dienvidiem ārpus nocietinājumiem ir lielāks izlīdzināts laukums, kur iespējams atradusies priekšpils. Līdz šim pilskalnā arheoloģiskie izrakumi nav veikti, bet pēc savrup atradumiem var secināt, ka pilskalns ticis apdzīvots. Avoti, publikāciju autori: Pilskalnu apskatītājs un uzmērītājs pilskalnu pētnieks, arheologs Juris Urtāns.
Iedalījuma kategorija	A
Objekta novērtējums	6
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV, RU, EN, LT, EE
Adrese	Jelgavas novads, Vilces pagasts GPS 56.424048, 23.526935
E-pasts	vilcesmuiza@jelgavasnovads.lv
Telefons	26351169, 28346682
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.visit.jelgava.lv/apskates-objekti/dabas-parki/item/112-dabas-parks-vilce
Pieejams jebkurā laikā	Jā
Saskaņā ar darba laiku	-

43.Lolitas Duges "Piparmētru namiņš"

Objekta nosaukums	Lolitas Duges "Piparmētru namiņš"
Apraksts	Lolitas Duges "Piparmētru namiņš" ir vieta, kur izjust piparmētru smaržu, izgaršot mētru "brīnumus", iegrimt stāstos un sarunās. „Piparmētru namiņā” var iepazīties ar vairāk nekā 20 šķirņu mētrām, nobaudīt dažādu mētru tēju, uzzināt par mājražošanas procesā iegūtajiem piparmētru pārstrādes produktiem – piparmētru sirupu, pulveri, cepumiem un citiem produktiem. Viens no senākiem tradicionālās dziedniecības un ārstniecības elementiem, tanī skaitā arī Zemgalē, bija dažādu augu tējas. Lolitas Duges saimniecība "Piparmētru namiņš" cenšas uzturēt seno ārstniecisko augu tēju popularitāti sabiedrībā, un saglabā senās tradīcijas mūsdienās. No dab savāktiem augiem gatavotās tējas ir senākais mums zināmais ikdienā lietotais dzēriens aizvēstures periodā.
Iedalījuma kategorija	C
Objekta novērtējums	4
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV, RU, EN, LT, EE
Adrese	Jelgavas nov., Vilces pag., "Terēni", LV3026 GPS 56.424527, 23.507115
E-pasts	Lolita.duge@inbox.lv
Telefons	+371 26394062, +371 26199825
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.visit.jelgava.lv/apskates-objekti/saimniecibas/item/2829-lolitas-duges-piparmetru-namins
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Pēc iepriekšējas pieteikšanās.

44.Mālkalnu ģimenes saimniecība "Blūdži"

Objekta nosaukums	Mālkalnu ģimenes saimniecība "Blūdži"
Apraksts	Lauku mājās "Blūdži" mājražotāji Mālkalnu ģimene piedāvā degustēt un iegādāties pašu gatavotu sieru, svaigi ceptu maizi, dārzeņu salātus un konservējumus, kas tapuši, izmantojot tikai dabiskas izejvielas.

	Viesošanās "Blūdžos" sniedz iespēju izbaudīt īstenu Zemgales līdzenuma lauku ainavu, izjust latviešu viensētas burvību un iepazīties ar ražošanas procesu. Ģimenes saimniecība "Blūdži", atbilstoši Zemgales tradicionālai kultūrai, gatavo sieru, un piedāvā to nogaršot un iegādāties. Lopkopība un zemkopība bija galvenais zemgaļu iztikas avots, savukārt siers kurš pagatavots no govju vai kazas piena, ir sens produkts. Pieņemts uzskatīt, ka piena produktu izstrādājumi pārtikā parādās līdzās lopkopības attīstībai, kam ir vairāku tūkstošu gadu sena vēsture. Saimniecība saņēmusi kultūras zīmi "Latviskais mantojums" un Lauku ceļotāja mārketinga zīmi "Sierzinis".
Iedalījuma kategorija	C
Objekta novērtējums	4
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV, RU, EN, LT, EE
Adrese	Jelgavas nov., Sesavas pag., "Blūdži", GPS 56.39631, 23.73356
E-pasts	malkalne.inara@inbox.lv
Telefons	+371 27114820
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.visit.jelgava.lv/apskates-objekti/amatnieciba-un-saimniecibas/item/2958-malkalnu-gimenes-saimnieciba-bludzi
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Pēc iepriekšējas vienošanās

45.Silakalns (Augstais kalns)

Objekta nosaukums	Silakalns (Augstais kalns)
Apraksts	20 m augstais pilskalns bijis apdzīvots vēlajā dzelzs laikmetā. Pie stipri nocietinātā pilskalna pastāvējušas divas priekšpilis. Vēsturnieki izteikuši pieņēmumu ka Silakalns ir senās zemgaļu Silenes zemes galvenā pils, kas minēta 13.gs. Zemgales dalīšanas līgumā minētās Silenes jeb Sirenes zemes centrs. Arheologi konstatējuši, ka pie pilskalna atradusies arī senpilsēta. Saskaņā ar citu hipotēzi, Silenes Augstajā kalnā meklējama Atskaņu hronikā minētā Sidrabene. Līdz šim pilskalnā arheoloģiskie izpētes darbi nav veikti. Ir ziņas par senlietu atradumiem. Kalns atrodas grūti pieejamā meža apvidū. Avoti, publikāciju autori: Pilskalnu uzmērījis pētnieks Ernests Brastiņš, savā monogrāfijā minējis vēsturnieks Vilis Biļkins
Iedalījuma kategorija	A
Objekta novērtējums	6
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV
Adrese	Jelgavas novads, Vilces pagasts (Augstais kalns) Brauc līdz norādzīmei "Tērvete", tad uz priekšu garām kapiem (aiz kapiem krustojumā jāizvēlas ceļš uz kreiso pusē), kreisajā pusē jāiet līdz norādzīmei, kura ir virzīta pa labi "Augstais kalns". Iet pa ceļu uz priekšu, kalns būs pa kreisi no atpūtas vietas. GPS 56.381817, 23.412561
E-pasts	lielkenins@inbox.lv
Telefons	+371 26950975
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.vietas.lv/objekts/silenes_augstais_kalns/
Pieejams jebkurā laikā	Jā
Saskaņā ar darba laiku	-

Kokneses novads:

46.Latvijas bīskopības vēstures muzejs

Objekta nosaukums	Latvijas bīskopības vēstures muzejs
-------------------	-------------------------------------

Apraksts	<p>Latvijas biškopības muzeja ekspozīcija, kas izvietota četrās zālēs, sniedz informāciju par bišu saimes dzīvi, bišu barības bāzi, biškopības produktiem un to nozīmi. Iepazīstina ar Vecbebru biškopības skolas dibinātājiem un skolotājiem. Starp eksponātiem skatāmi seni biškopības darbarīki, stropi un inventārs. Ekskursijas iepriekš jāpiesaka. Pie viena var pasūtīt medus degustāciju ar rupjmaizi un pienu. Blakus dravā iespējams iegādāties svaigu medu līdzņemšanai.</p> <p>Biškopība, dravniecība līdzas zemkopībai ir viena no senākajām zemgaļu un sēļu tautsaimniecības nozarēm un savā ziņā arī bagātības, un labklājības avots. Bišu vasks senatnē bija viens no galvenajiem tirdzniecības produktiem.</p>
Iedalījuma kategorija	C
Objekta novērtējums	6
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV, EN, RU, DE
Adrese	“Dravas” Vecbeбри, Bebru pagasts, Kokneses novads, LV-5113 GPS 56.720851, 25.493230
E-pasts	-
Telefons	+371 22411283
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	visitkoknese.lv/lv/tourism/latvijas-biskopibas-vestures-muzejs
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Iepriekšēja pieteikšanās

47. Biedrības “Baltaine” Radošā māja Koknesē

Objekta nosaukums	Biedrības “Baltaine” radošā māja Koknesē
Apraksts	<p>Radošajā mājā biedrība „Baltaine” organizē seminārus, kursus un nodarbības par latviešu gadskārtu svētkiem, ģimenes godiem, rīko kulinārā mantojuma meistarklases, kā arī mūzikas instrumentu spēli un rāda dažādus rokdarbus – pīšanu, adīšanu, tamborēšanu un šķeterēšanu. Saimnieces gatavo gardas putas, zupas, zāļu tējas, cigoriņu kafiju un cep plātismaizes un pīrāgus. Te var mācīties dančus, iet rotaļās un dziedāt. Piedāvā kāzu uzvedumus. Biedrība piedāvā: svinēt tradicionālos gadskārtas svētkus – Meteņus, Lieldienas, Ūsiņus, Jāņus, Miķeļus, Ziemassvētkus, organizēt godus – krustabas un mārtošanu, amatniecības darbnīcas (vērpsana, šķeterēšana, tamborēšana, adīšana, izšūšana, kokles, ermoņikas, blokflautas, mandolīnas spēles apmācību.</p> <p>Biedrības “Baltaine” radošā māja Koknesē uztur sēļu un apkārtējo novadu tradicionālo kultūru, aktivitātes un svētku svinēšana balstās uz seniem ticējumiem, paražām un folkloru, zinātniskiem darbiem un pētījumiem par etnogrāfiju, vēsturi un folkloru. Biedrības “Baltaine” radošā māja saņēmusi kultūras zīmi “Latviskais mantojums”</p>
Iedalījuma kategorija	C
Objekta novērtējums	7
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV, EN, RU, DE
Adrese	Melioratoru iela 1A, Koknese, Kokneses pagasts, Kokneses novads, LV-5113 GPS 56.644318 25.442099
E-pasts	ingunazogota@inbox.lv
Telefons	+371 26406131, +371 26575499
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	visitkoknese.lv/lv/tourism/radosa-maja-0
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Iepriekšēja pieteikšanās

48.Brīvdienu māja "Sidrabi"- kaņepju audzēšana

Objekta nosaukums	Brīvdienu māja "Sidrabi"- kaņepju audzēšana
Apraksts	Brīvdienu māja "Sidrabi" piedāvā atpūtu bez ļaužu burzmas vienkāršā sakoptā lauku sētā Daugavas upes krastā netālu no Kokneses. Ekskursantu grupas varēs uzzināt daudz interesanta par kaņepēm, kas saimnieces dzimtā ir audzētas jau sen. Varēs izgaršot kaņepju pienu, kaņepju piena saldējumu, kaņepju staku, un kaņepju tēju, kā arī apgūt kaņepju piena gatavošanas māku. Kaņepes tiek audzētas no vietējās šķirnes, kas nākusi mantojumā no saimnieces senčiem . Kaņepju audzēšana un to produkcija ir cieši saistīta ar Baltu, tanī skaitā sēļu tradicionālo tautsaimniecību. Tāds produkts, kā kaņepju sviests, kura izcelsme meklējama senā pagātnē, atkal kļūst atpazīstams mūsdienās. Brīvdienu māja "Sidrabi" demonstrē un izglīto interesentus kaņepju audzēšanā un to izmantošanu pārtikā un tautsaimniecībā.
Iedalījuma kategorija	C
Objekta novērtējums	6
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV, EN, DE, RU
Adrese	" Sidrabi", Kokneses pagasts, Kokneses novads. LV-5113 GPS 56.611533, 25.497346
E-pasts	-
Telefons	+371 26593210
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	http://visitkoknese.lv/lv/tourism/brivdienu-maja-sidrabi
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Iepriekš jāpiesakās

Neretas novads

49.Jāņa Jaunsudrabiņa muzejs "Riekstiņi"

Objekta nosaukums	Jāņa Jaunsudrabiņa muzejs "Riekstiņi"
Apraksts	Jāņa Jaunsudrabiņa muzejs „Riekstiņi” iekārtots kultūras pieminekļa – sensētas „Riekstiņi” saimniecības ēkā (celta 19.gs. sākumā, restaurēta 1977.g.). Muzejs atvērts 1967.gadā gleznotāja un rakstnieka Jāņa Jaunsudrabiņa (1877-1962) 90.dzimšanas dienā. Gleznotājs un rakstnieks savu bērnību pavadījis viensētā "Riekstiņi", kur joprojām saglabāties 19.gs veidols - „Baltajā grāmatā” tēlotā pasaule. Pamatekspozīcija iepazīstina ar Jaunsudrabiņa dzīvi un daiļradi - te skatāmas viņa grāmatas, gleznas, fotogrāfijas, personīgās lietas, bet 19. - 20. gs. sākuma sadzīves priekšmeti, kas iegūti Neretas pagasta un tuvākās apkārtnes viensētās, dod ieskatu par tā laika sadzīvi lauku sētā. Vasaras periodā papildus ekspozīcijai skatāmas lietišķās mākslas izstādes. Pastaigu takas "Riekstiņu" apkārtnē ved gar dabā iezīmētiem kultūrvides objektiem - vietām, kas minētas "Baltās grāmatas" tēlojumos. Vasaras periodā papildus ekspozīcijai skatāmas lietišķās mākslas un mākslas izstādes. Muzejā regulāri notiek dažādi pasākumi (Mākslas dienas, Dzejas dienas, Jaunsudrabiņa atcere, gadskārtu svētki, Muzeju nakts u.c), mācību stundas.
Iedalījuma kategorija	C
Objekta novērtējums	8
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV, RU, ENG
Adrese	Neretas novads, Neretas pagasts, "Riekstiņi", LV-5118, atrodas 7 km no Neretas ciemata –Aknīstes virzienā GPS 56.196979, 25.380690
Epasts	muzejs.riekstini@inbox.lv
Telefons	+371 65176467, +371 29133076
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	http://www.latvia.travel/lv/apskates-vieta/jana-jaunsudrabina-muzejs-riekstini http://www.neretasnovads.lv/index.php/kultura-un-sports/jaunsudrabina-

	muzejs
Pieejams jebkurā laikā	-
Saskaņā ar darba laiku	Maijs – oktobris: Pirmdien - slēgts Otrdiena – Sestdiena 09:00 - 18:00 Svētdiena - 09:00 - 16:30 Novembris – aprīlis: iepriekšējs pieraksts

Ozolnieku novads

50.Lauku sēta “Caunītes”

Objekta nosaukums	Lauku sēta “Caunītes”
Apraksts	<p>"Caunītes" ir lauku sēta ar latviskām tradīcijām. Iekārtojot šo lauku sētu, saimnieku mērķis ir veidot senlaicīgas un mūsdienīgas latviskas noskaņas apvienojumu. Pašreiz lauku sētas centrālā vieta ir klēts ar maizes krāsni. Piedāvā dažādas aktivitātes, atbilstoši latviskajai gadskārtai. "Caunītēs" godā tiek turētas latviskās tradīcijas - viesiem tiek dota iespēja pabūt zemgaļu (latviskā) vidē un darboties atbilstoši gadskārtas ritmam un norisēm dabā. Praksē var izmēģināt rokas dzirnavas, prasmes aušanā un šūšanā.</p> <p>Lauku sēta “Caunītes” demonstrē zemgaļu lauku sētas tradicionālo kultūru un amatu prasmes, kuru izcelsme izsekojama aizvēstures posmā. Saimniecība saņēmusi kultūras zīmi “Latviskais mantojums”.</p>
Iedalījuma kategorija	C
Objekta novērtējums	6
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV, RU, EN
Adrese	Ozolnieku nov., "Caunītes", Cenu pag. GPS 56.432160, 23.473160
E-pasts	jscaunites@inbox.lv
Telefons	+371 26352395
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.caunites.lv www.visit.jelgava.lv/apskates-objekti/saimniecibas/item/3976-lauku-seta-caunites
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Iepriekšēja pieteikšanās

51.Kaziņu ferma „Līcīši”

Objekta nosaukums	Kaziņu ferma „Līcīši”
Apraksts	<p>Kaziņu ferma „Līcīši” ir viens no pirmajiem un joprojām lielākajiem kazu audzēšanas un kazas piena produktu ražošanas uzņēmumiem Latvijā. "Līcīšu" kazas siers tika atzīts par gada populārāko bioloģiski gatavoto produktu. Ieguvisi Latviskā mantojuma apbalvojumu, 2013. gadā. Kaziņu ferma „Līcīši” savā darbībā izmanto gadsimtiem uzkrātās zināšanas kazu kopšanā, un kazu piena pārstrādē ražojot produkciju, kura nodrošina 21.gadsimta prasības.</p> <p>Līdzīgi kā govys, tā arī kazas piena siera un citu kazas piena produktu pagatavošana ir tradicionālā latviešu un tanī skaitā zemgaļu kultūrai raksturīga iezīme. Kaziņu ferma „Līcīši” savā ražotnē un kazu kopšanā izmanto tautas pieredzi, kas uzkrāta vairāku gadu tūkstošu ilgā laika posmā. Saimniecība saņēmusi kultūras zīmi “Latviskais mantojums”.</p>
Iedalījuma kategorija	C
Objekta novērtējums	6
Valodas, kādās pieejama informācija interneta	LV, RU, LT, EE, EN

vietnēs	
Adrese	Ozolnieku novads, Cenu pagasta, "Līcīši", LV-3018 SIA "Līcīši Ltd" atrodas Ozolnieku novadā, 30 km no Rīgas, 10 km no Jelgavas un 3 km no ciemata - Ozolnieki. Norāde uz saimniecību "Līcīši 0,5" ir uz zila fona, ceļa labajā pusē braucot virzienā no Rīgas uz Jelgavu GPS 56.711905, 23.818321
E-pasts	licisimeister@gmail.com
Telefons	+371 26537993, +371 29322860
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.licisi.lv www.visit.jelgava.lv/apskates-objekti/saimniecibas/item/103-kazinu-ferma-licisi
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Iepriekš jāpiesakās

52. Ķīplokū pasaule

Objekta nosaukums	Ķīplokū pasaule
Apraksts	Ķīplokū pasaules saimniece Antra ir izzinājusi dažādas receptes, kā no ķīplokūiem pagatavot gardus un interesantus produktus. Šeit varēsiet nobaudīt ķīplokū tēju, marinētus ķīplokū ziedus, ķīplokū salsu, "rīkļu rāvēju" un pat ķīplokū karameles. SIA "Ķīplokū pasaule" saimniece savā darbnīcā pieņem grupas, rīko degustācijas un stāsta par savu darbību. Ķīplokūi ir viens no senākajiem kultūraugiem, kurš izmantots tradicionālā virtuvē, un ticis lietots arī dziedniecības nolūkos, kā arī dažādu rituālu veikšanā aizvēstures posmā. Par ķīplokūiem nav saglabājušās rakstītas ziņas, bet tomēr zemgaļu mutvārdu kultūrā saglabājusies nostāsti un ticējumi kur ķīplokūam tiek piedēvēts liels spēks. To kopš senatnes izmanto ārstniecības nolūkos, kā arī dažādās rituālās darbībās.
Iedalījuma kategorija	C
Objekta novērtējums	6
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV, RU, LT, EE, EN
Adrese	Olaines novads, Olaines pag., Uzvaras līdums, „Annas” GPS 56.784346, 23.873521
E-pasts	kiplokupasaule@gmail.com
Telefons	+371 29206015
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.kiplokupasaule.lv www.visit.jelgava.lv/apskates-objekti/saimniecibas/item/3266-kiplokupasaule
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Iepriekš jāpiesakās

Plaviņu novads:

53. SIA "Liepkalni" Liepsalās

Objekta nosaukums	SIA "Liepkalni" Liepsalās
Apraksts	Maiznīca, kvasnīca, veikals, kafējnīca. Liepkalnu rupjmaizes un citu gardumu degustēšana, maizes kvasa baudīšana. Maize tiek cepta ievērojot senās tradīcijas. Plašs sortiments, skaista vide un atpūtas vieta. SIA "Liepkalni" Liepsalās ir izveidojuši atpūtas kompleksu ar ēdināšanas iestādi kurā var baudīt no graudiem pēc senām tradīcijām ceptu maizi un kvasu. Ēka celta no koka, kas ir tradicionāls būvniecības materiāls sēļu un zemgaļu kultūrās. SIA "Liepkalni" savā darbībā izmanto tradicionālās kultūras elementus kas iedzīvināti 21.gadsimtā, bet kurā saskatāma saikne ar senatni un senču tradīcijām.
Iedalījuma kategorija	C

Objekta novērtējums	7
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV, LT, RU, EN
Adrese	"Liespālas", Klintaines pag., Pļaviņu nov. LV-5120 GPS 56.600442, 25.655509
E-pasts	liepkalni@liepkalni.lv
Telefons	+371 29193755
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.liepkalni.lv
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	8:00-22:00

54. "A.A. Mežmalas"

Objekta nosaukums	"A.A. Mežmalas"
Apraksts	Uzņēmums "A.A.Mežmalas" piedāvā izbaudīt braucienu pa Daugavu ar varenu, teiksmām un varoņstāstiem apvītu liellaivu „Lāčplēsis”. Ceļojums ved gar Oliņkalnu, Sēlpils pilskalnu un Daugavas daudzajiem līcīšiem. Lai izbaudītu Daugavas upes šarmu un ainavisko apkārtni, uzņēmums piedāvā kuģot pa Daugavu Vikingu perioda kuģī, kura veidols pietuvināts senajiem kuģiem, ar kādiem kuģojuši arī sēļi un zemgaļi. Līdzās esošajā „Latvju spīķerī” iespējams iegādāties vietējo rokdarbnieku darinājumus-latviskos suvenīrus pāri adītu vilnas zeķu, grebtas koka karotes, tamborētas rotaļlietas, pītus grozus, dabīgās ādas aproces vai savdabīgas rotaslietas. zināms, ka Baltu tautām ir bijis liels skaits dažādu tipu kuģu. Zemgaļiem ir bijusi paši sava osta, kas minēta vairākos 11.-13.gs. rakstītajos vēstures avotos. Daugava tika izmantota kā liels tirdzniecības ceļš, kurš savienoja rietumus ar austrumiem, sēļus ar latgaļiem, zemgaļus ar līviem u.t.t. Uzņēmums "A.A.Mežmalas" piedāvā kuģot pa Daugavu ar diviem kuģiem, "Lāčplēsis" un "Namejs", kas izgatavoti pēc Vikingu kuģa parauga.
Iedalījuma kategorija	C
Objekta novērtējums	7
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV
Adrese	"Liespālas", Klintaines pag., Pļaviņu nov. GPS 56.600442, 25.655509
E-pasts	info@mezmalasvikings.lv
Telefons	+371 26161131
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.mezmalasvikings.lv
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	10:00-20:00 (ar iepriekšēju pieteikšanos)

Rundāles novads:

55.Mežotnes pilskalna arheoloģiskais komplekss

Objekta nosaukums	Mežotnes pilskalna arheoloģiskais komplekss
Apraksts	Mežotnes pilskalns ir viens no ievērojamākajiem zemgaļu pilskalniem. Mežotne bijusi Upmales zemes galvenā pils. Mūsdienās saglabājušies spēcīgi nostiprinātie vaļņi un ostas vieta. Pēc izmēriem lielākais 9.-13.gs. zemgaļu pilskalns, kura plakums aizņēmis ap 3500 m ² . Mežotnes arheoloģiskajā kompleksā ietilpst: Mežotnes pilskalns, senpilsēta, Vīna kalns, ostas vieta. Pilskalns vairākkārt minēts 13.gs. hronikās, un pat 11.gs. Arābu ceļotāju pierakstos. Pilskalns atrodas Lielupes kreisajā krastā iepretī Mežotnes pilij. Blakus pilskalnam atrodas baznīcas drupas un Mežotnes muižas īpašnieku firstu Līvenu kapi. No Mežotnes pilskalna ierīkota dabas taka uz vēl vienu seno pilskalnu - Vīna kalnu. Ik gadu maijā notiek Mežotnes pilskalna svētki.

	Avoti, publikāciju autori: Pilskalnu savā darbā aprakstījis Ernests Brastiņš, arheoloģiskos izrakumus pilskalnā vadījis Valdemārs Ģinters, un arheoloģe Emīlija Brīvkalne. Mežotnes pilskalns aprakstīts daudzos zinātniskajos rakstos un pētījumos.
Iedalījuma kategorija	A
Objekta novērtējums	7
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV
Adrese	Mežotnes pilskalns, Rundāles pagasts, Rundāles novads GPS 56.441584, 24.044910
E-pasts	santa.svagere@rundale.lv
Telefons	+371 26184631
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.tourism.bauska.lv/lv/apskates-objekti/top/mezotnes-pilskalns-43 http://www.rundale.lv/turisms/mezotnes-pilskalns-vina-kaļns2
Pieejams jebkurā laikā	Jā
Saskaņā ar darba laiku	-

56.Laima Ceramics

Objekta nosaukums	Laima Ceramics
Apraksts	<p>Uzņēmuma Laima Ceramics piedāvā darbnīcas apskati un stāstījumu par keramikas izgatavošanas procesu, keramikas trauku veidošanu pie virpas. Šeit top trauki gan no Latvijas māla, kurus apdedzina tradicionālajā svēpētājā malkas ceplī, gan smalkā un izturīgā porcelāna. Iespējama arī radošā nodarbība, pēc kuras var saņemt savu darinājumu noglazētu un apdedzinātu.</p> <p>Māla izstrādājumu atradumu vecums Latvijas teritorijā sasniedz vairāku tūkstošu gadu vecumu. Pēc ornamenta uz dzelzs laikmeta māla traukiem var noteikt piederību kultūrai. Podniecība ir viena no tradicionālās kultūras nozarēm, kas lēnām izzūd, bet ir atsevišķi uzņēmumi, kas spēj keramikas izstrādājumus veidot atbilstoši mūsdienu prasībām, saglabājot senču tradīcijas.</p>
Iedalījuma kategorija	C
Objekta novērtējums	5
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV, EN, JP, FR, RU
Adrese	"Urštēni" Svītenes pagasts, Rundāles novads. No Bauskas brauciet virzienā Bauska-Eleja 15.7km. 1km pēc zīmes uz "Jelgava/Jaunsvirlauka" būs norāde pa kreisi uz "Keramikas darbnīcu". Tagad tikai taisni 2.8km līdz mājas zīmei "Urštēni". Darbnīca atrodas ķieģeļu mājā tuvāk pie ceļa. GPS 56.405556, 23.960829
E-pasts	laimaceramics@gmail.com
Telefons	+371 28338711
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	https://www.laimagrignore.com
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Pēc iepriekšēja pieteikuma.

Salas novads:

57.Sēlpils

Objekta nosaukums	Sēlpils
Apraksts	Mūsdienās (pēc Pļaviņu HES uzcelšanas) Sēlpils pilskalns atrodas uz šauras un neapdzīvotas salas Pļaviņu ūdenskrātuves vidū, leļpus Oliņsalas. Pirms Pļaviņu HES izbūves Sēlpils pilskalnā no 1963. līdz 1965.gadam tika izdarīti izrakumi Elvīras Šnores un Annas Zariņas vadībā. Arheoloģiskajos izrakumos šeit tika iegūtas Latvijā vissenākās

	<p>liecības par cilvēku – vācu mūra pils un sēļu koka pils slāņos bija iejauktas krama šķīlas, kasīkļi un bultu uzgaļi, kas pēc formas attiecināmi uz paleolīta jeb senākā akmens laikmeta beigu posmu (datējami ar apmēram 9.gadu tūkstoti pirms mūsu ēras). Arheoloģiskajos izrakumos vēl tika atsegta seno sēļu pils slānis (6. līdz 12.gs.) ar pavardu, celtni un nocietinājumu paliekām. Augšējā, mūra pils, slānī (13.–17.gs.) atsegts četrstūrveida tornis ar apakšzemes eju, sardzes telpa un priekšpils uzbērums (augstums 12 m). 13.-17.gs. kapsētā atsegti 234 apbedījumi. Sēlpils pilskalns no 6. līdz 12.gs. bija Sēlijas politiskais un militārais centrs. Ordeņa mūra pils tika nopostīta Ziemeļu kara laikā 1704.gadā. Mūsdienās Sēlpils sala, atkarībā no ūdenskrātvētes ūdenslīmeņa, atrodas līdz 2 m virs ūdens (pilsdrupas ir zem ūdens, klāt var piekļūt ar laivu vai apskatīt no Daugavas krasta), garumā var sasniegt līdz 150 m.</p> <p>Avoti, publikāciju autori: Sēlpils minēta 13.gs. rakstītajos avotos un vairāku vēsturnieku un arheologu darbos. Pilskalnu uzmērījis Ernests Brastiņš, arheoloģiskos izrakumus veikušas arheoloģes Elvīra Šnore un Anna Zariņa.</p>
Iedalījuma kategorija	A
Objekta novērtējums	4
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV
Adrese	Salas novads, Sēlpils pagasts Atrodas starp ceļu Sala – Ošāni un Ziemeļsusējas upi. GPS 56.58722, 25.64027
E-pasts	-
Telefons	-
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	http://www.salasnovads.lv/index2.php?sadID=200 www.latvijas-pilskalni.lv/selpils-pilskalns/
Pieejams jebkurā laikā	Jā
Saskaņā ar darba laiku	-

Skrīveru novads:

58.Kraukļu akmens

Objekta nosaukums	Kraukļu akmens
Apraksts	<p>Kraukļu akmens garums ir 3,9 m; platums 3,8 m; augstums 2,0 m. Ap 40 tonnu smagais akmens nav iegrimis purvainajā augsnē, bet gan balstās uz citu akmeņu klājuma – atbalsta konstrukcijas. Akmens virsotne atrodas precīzi divu spēcīgu Zemes enerģētisko līniju krustpunktā. Pie akmens 1974. gadā izdarīti arheoloģiskie pētījumi, kuros konstatēts vairāk nekā metru biezs kultūrslānis. Atradumi liecina, ka te norisinājušās kulta ceremonijas. Kraukļu akmenim nav šļūdoņu nestajiem akmeņiem raksturīgā ovālā, bet gan cirvja forma. Redzami arī vairāki lokāli veidojumi, kuri varēja rasties tikai apstrādes rezultātā. Šis ir vienīgais tāda tipa akmens Latvijā, jo neatbilst ne klasiskajiem upurakmeņiem ar muldām, ne arī citiem svētakmeņiem. Kraukļu akmeni A. Upīts aprakstījis «Sūnu ciema zēnos». Tas ir vietējas nozīmes arheoloģijas piemineklis. Netālu izplūst avots, kas aprakstīts A. Upīša romānos «Vecas ēnas» un «Zaļā zeme».</p> <p>Avoti, publikāciju autori: Akmeni savā monogrāfijā aprakstījis vēsturnieks Andris Grīnbergs (grāmata „Zemgales reģiona senās kulta vietas”, izdota 2012.gadā).</p>
Iedalījuma kategorija	A
Objekta novērtējums	5
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV, EN
Adrese	Āres, Skrīveri, Skrīveru novads, Skrīveru pagasts, LV-5125. Kraukļu akmens atrodas Skrīveru pagastā Rīgas – Daugavpils šosejas malā pie pagrieziena uz Skrīveriem. GPS 56.62877, 25.126131
E-pasts	-

Telefons	-
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	http://www.skriveri.lv/turisms/apskates-objekti/ http://www.ancientsites.eu/lv/objects/stone/402-kraukli-stone
Pieejams jebkurā laikā	Jā
Saskaņā ar darba laiku	-

Tērvetes novads:

59.Tērvetes 12.gs. koka pils

Objekta nosaukums	Tērvetes 12.gs. koka pils
Apraksts	Tērvetes koka pils rekonstrukcija balstīta uz arheoloģisko izpētes materiālu bāzes un ir unikāls objekts A-Baltijas mērogā ar bagātu zemgaļu materiālās kultūras ekspozīciju un muzeju. Plašākais eksponātu klāsts par zemgaļu materiālo kultūru Baltijā - rotu, apģērbi, bruņojuma un ieroču ekspozīcija. Muzeja krājumā ir zemgaļu materiālās kultūras arheofakti, kā arī bagāta ekspozīcija, kurā apskatāmi zemgaļu dzelzs laikmeta apģērbi, rotas, bruņojums un sadzīves priekšmeti.
Iedalījuma kategorija	A
Objekta novērtējums	10
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV
Adrese	Tērvetes novads, Tērvetes pagasts, Lielķēniņi, LV-3730 GPS 56.481445, 23.376066
E-pasts	lielkenins@inbox.lv
Telefons	+ 371 26950975
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.lielkenins.lv
Pieejams jebkurā laikā	Jā, iepriekš piesakoties
Saskaņā ar darba laiku	-

60.Tērvetes arheoloģiskais komplekss

Objekta nosaukums	Tērvetes arheoloģiskais komplekss
Apraksts	Viens no ievērojamākajiem A-Baltijas arheoloģiskajiem kompleksiem. Zemgaļu politiski – ekonomiskais centrs, valdnieku rezidence. Tērvetes arheoloģiskais komplekss sevī ietver: Tērvetes pilskalnu ar divām priekšpilīm, Svēto kalnu ar priekšpili, senpilsētu, Putnu kalnu, Klosterkalnu, Pilsdrupas. Arheoloģiski plaši pētīts no 1951.-1960.gadam E.Brīvkalnes vadībā, pētījumu laikā iegūts ap 4000 senlietu. Pilskalns apdzīvots l.g.t.p.m.ē. līdz 14.gs. vidum. Minēts 13.gs. hronikās. Avoti, publikāciju autori: Par Tērvetes pilskalnu rakstījuši daudzi vēsturnieki un arheologi: Ernests Brastiņš, Augusts Bīlenšteins, Emīlija Brīvkalne, Māris Atgāzis, Normunds Jērums.
Iedalījuma kategorija	A
Objekta novērtējums	10
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV, EN, LT
Adrese	Tērvetes novads, Tērvetes pagasts, Pilskalns (Cukurkalns) GPS 56.482200, 23.384630
E-pasts	lielkenins@inbox.lv
Telefons	+371 26950975
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	http://www.tervetesnovads.lv/Karte/tervetes-pilskalns/ http://www.latvijas-pilskalni.lv/tervetes-pilskalns/
Pieejams jebkurā laikā	Jā
Saskaņā ar darba laiku	Pieejams jebkurā laikā

61.Tērvetes upurakmens

Objekta nosaukums	Tērvetes upurakmens
Apraksts	Sarkanīgs lielkristāliskā granīta akmens (1,6 x 1,8 x 0,7 m), apkārtmērs 5

	m. Vēl mūsdienās akmeni sauc par Upurakmeni, Nekādas teikas vai nostāsti nav saglabājušies. Iespējams sena kulta vieta. Akmens atrodas Tērvetes upes krastā. Pats nosaukums liecina par tā piederību kulta vietai. Tērvetes apkārtnē zināmas vairākas senvietas kuras pieskaitāmas pie kulta vietām. Avoti, publikāciju autori: Upurakmeni pētījis un aprakstījis vēsturnieks Andris Grīnbergs (grāmata „Zemgales reģiona senās kulta vietas”, izdota 2012.gadā).
Iedalījuma kategorija	A
Objekta novērtējums	5
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV, EN
Adrese	Tērvetes novads, Tērvetes pagasts 100 m no Tērvetes vecās skolas, Tērvetes upītes ielejā GPS 56.469966 23.377051
E-pasts	-
Telefons	-
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.ancientsites.eu/lv/objects/stone/371-tervete-school-sacrificial-stone
Pieejams jebkurā laikā	Jā
Saskaņā ar darba laiku	-

62. Tērvetes maizes ceptuve

Objekta nosaukums	Tērvetes maizes ceptuve
Apraksts	Tērvetes maizes ceptuves piedāvājumā tradicionālā latviešu rudzu rupjmaize, rudzu saldskābā maize, rudzu rupjmaize ar žāvētiem augļiem, konditoreja. Maizīte ir raudzēta bez rauga, tiek taisīts dabīgs ieraugs, un ar to raudzēta rudzu mīkla, cepta ar malku kurinātā krāsnī. Tiek piedāvātas ekskursijas skolēniem, bērnodārzu grupām, ģimenēm ar maizes cepšanu un degustēšanu. Maizes cepšanas tradīcijām ir sena izcelsme. Tērvetes maizes ceptuve ievēro senās metodes maizes pagatavošanā, saglabājot un turpinot tradicionālo kultūru.
Iedalījuma kategorija	C
Objekta novērtējums	5
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV, LT, EN
Adrese	"Straumes", Tērvetes pagasts, Tērvetes novads, LV-3730 GPS 56.447987, 23.389050
E-pasts	kurpnieks_J@inbox.lv
Telefons	+371 29967553
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.tervetesnovads.lv/Karte/tervetes-maizes-ceptuve/
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Pēc iepriekšējas pieteikšanās

Vecumnieku novads:

63. Bārbeles sēravots

Objekta nosaukums	Bārbeles sēravots
Apraksts	Bārbeles sēravots ir viens no plašāk un visnenāk zināmajiem Latvijas dziednieciskajiem avotiem Latvijā. Senākais zināmais sēravots ar dziednieciskām īpašībām, kuru vēlāk izkonkurē Ķemeru un Baldones sēravoti. Avota izplūdes apjoms ir 24 litri sekundē. Sēravots kā dziedniecības vieta rakstos minēts jau 18.gadsimtā, kaut nav šaubu, ka avots ir bijis zināms jau senatnē. Tā kā avots visos laikos izmantots dziedniecībai, var apgalvot, ka senatnē šeit bijusi kulta vieta, iespējams svētavots. Avoti, publikāciju autori: Sēravotu pētījis un aprakstījis pētnieks Andris Grīnbergs (grāmata „Zemgales reģiona senās kulta vietas”, izdota 2012.gadā).

Iedalījuma kategorija	A
Objekta novērtējums	7
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV, EN
Adrese	Vecumnieku novads, Bārbeles pagasts, LV - 3905 2 km uz D no Bārbeles centra, Iecavas upes labajā krastā. GPS 56.435861, 24.587768
E-pasts	-
Telefons	+371 63946936
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	http://vecumnieki.lv/turisms-apskates-objekti/265-barbeles-seravots www.ancientsites.eu/lv/objects/spring/397-barbele-sulphur-spring
Pieejams jebkurā laikā	Jā
Saskaņā ar darba laiku	-

64. Bišu drava "Dzintarlāse"

Objekta nosaukums	Bišu drava "Dzintarlāse"
Apraksts	Bišu drava "Dzintarlāse" piedāvā iespēju iepazīties ar bišu dzīvi, pastaigu pa bišu taku, bišu produkcijas, mājas vīnu, "Bites bučas" degustāciju, iespēju iegādāties produkciju. Bišu dravu var apmeklēt, iepriekš piesakoties. Biškopība, dravniecība līdzas zemkopībai ir viena no senākajām zemgaļu tautsaimniecības nozarēm, un savā ziņā arī bagātības, un labklājības avots. Bišu vasks senatnē ir bijis viens no galvenajiem tirdzniecības produktiem.
Iedalījuma kategorija	C
Objekta novērtējums	6
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV
Adrese	„Bīrzemnieki”, Vecumnieku pag., Vecumnieku nov., LV-3933 GPS 56.649981, 24.549046
E-pasts	dzintarlase@inbox.lv
Telefons	+37163914166 +371 29878819
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.tourism.bauska.lv/lv/apskates-objekti/vecumnieku-novada/bisu-drava-dzintarlase-167 http://vecumnieki.lv/turisms-apskates-objekti/274-bisu-drava-dzintarlase
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Iepriekš jāpiesakās

65. Ausekļu dzirnavas

Objekta nosaukums	Ausekļu dzirnavas
Apraksts	Ausekļu dzirnavās kā etnogrāfiskajā muzejā tiek rīkoti divi tradicionāli svētki - pavasarī „Pavasara darbi lauku sētā” (maija otrā sestdiena) un rudenī „Pļaujas svētki” (septembra pirmā sestdiena) ar domu parādīt interesentiem darbarīkus un mehānismus darbībā un iesaistīt viesus līdzdarboties. Laukumā starp ēkām ir vieta gan dekoratīviem ratiem, gan seniem dzirnakmeņiem. Zemnieka sētu galvenie darba agregāti – arkli, ecēšas un visi zirga iejūga piederumi sakārtoti vienuviet, bet latviešu sievietes pasaule – tā dēvētajā - vecmāmiņas istabā. Ir arī kalēja kalve – pašu spēkiem izmūrēta darba vieta ar laktu, plēšām, ratu šķūnis – ar kuļmašīnām un citiem darbarīkiem. Ūdensdzirnavu ēka ir atguvusi savu stalto stāju un ir iekļauta kopējā ēku ansablī, atdzimušas arī "Lazdu" vējdzirnavas (ANNO 1926), kas tika pārvestas no Īslīces pagasta Ādžūniem. Saimniecība saņēmusi kultūras zīmi “Latviskais mantojums”. Dzirnavas kā ēka graudu malšanai minētas jau 13.gs.avotos, kā piemērs minams Tērvetes pilskalns kur Atskaņu hronikā tās pieminētas pilskalna

	pakājē, pie Tērvetes upes.
Iedalījuma kategorija	C
Objekta novērtējums	7
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV, RU, EN
Adrese	“Ausekļu dzirnavas”, Vecumnieku novads, Bārbeles pagasts GPS 56.440633, 24.579770
E-pasts	ausekludzirnavas@inbox.lv
Telefons	+ 371 26396878; +371 29197412
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.ausekludzirnavas.lv
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	1. maijs – 30. septembris: Pirmdiena, otrdiena – brīvdiena Trešdiena - Sestdiena - 9 ⁰⁰ - 17 ⁰⁰ Svētdiena - 10 ⁰⁰ -16 ⁰⁰ 1. oktobris – 30. aprīlis - muzeja apskate pēc iepriekšēja pieteikuma.

Viesītes novads:

66.Stupeļu pilskalns

Objekta nosaukums	Stupeļu pilskalns
Apraksts	Stupeļu pilskalns ir varenākais sēļu pilskalns. Tas ir 30 metrus augsts, kokiem apaudzis un atrodas Rites pagastā. Zinātnieki uzskata to par tādu kā sēļu zemes centru pirms krustnešu ienākšanas. Pilskalnu apņem ap trīs hektārus liela apmetne. Tā ziemeļrietumu pakājē atrodas liels akmens. 20. gadsimta 70. gados veikti plaši arheoloģiskie izrakumi. Pilskalna apkārtnē dažādos laikos atrastas senlietas – riņķi ar pakariņiem, bronzas krustiņi, krūšu saktas, sprādzes, roku riņķi un pat valdnieka kronis, šķiet, bronzas vainags. Avoti, publikāciju autori: Par Stupeļu pilskalnu savos zinātniskos pētījumos rakstījis Ādolfs Stubavs, pilskalnu apsekojis un uzmērījis Ernests Brastiņš, par pilskalnu rakstījis arī Augusts Bīlenšteins.
Iedalījuma kategorija	A
Objekta novērtējums	7
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV
Adrese	Viesītes novads, Rites pagasts. Kalns atrodas trīs kilometrus uz dienvidiem no Vecumnieku – Ilūkstes ceļa. GPS 56.169821, 25.465271
E-pasts	
Telefons	
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	http://www.viesite.lv/?page_id=29421
Pieejams jebkurā laikā	Jā
Saskaņā ar darba laiku	-

67.Stupeļu pilskalna akmens

Objekta nosaukums	Stupeļu pilskalna akmens
Apraksts	Stupeļu lielā akmens noslēpumu 20. gadsimta 80. gados atminēt mēģinājuši arheologi, sakot, ka šis, iespējams, ir sens kulta akmens. Akmens apjoms ir milzīgs - 6,80 x 4,90 x 2,75 un tā citādi līdzējā 25 m2 lielajā virsmā atrodamas vairākas lēzenas iedobes, kas šķiet īpaši interesantas augsnes dziļākajos slāņos atrastā akmens tiešā tuvumā izveidotā lēzenā grāvīša dēļ. Senie apkārtnes iedzīvotāji bija atklājuši šīs vietas mītisko potenciālu, jo Stupeļu pilskalnā esošā lielā akmens apkārtnē atrastas 10.-13. gadsimta

	senlietas, trauku lauskas un pat kauli. Paša akmens forma nedaudz atgādina apgāztu piramīdu, kas veidota no īpaša paveida granīta – viborgīta. No Stupeļu pilskalna uz Stupeļu lielo akmeni ved neliela taka. Avoti, publikāciju autori: Par Stupeļu pilskalna akmeni savā pētījumā rakstījis vēsturnieks Andris Grīnbergs (grāmata „Zemgales reģiona senās kulta vietas”, izdota 2012.gadā).
Iedalījuma kategorija	A
Objekta novērtējums	5
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV, EN
Adrese	Rites pagasts, Viesītes novads Braucot pa autoceļu Nereta – Aknīste, 14. kilometrā krustojumā jānogriežas pa labi un jābrauc 4 km līdz Ziemeļu mājām. Tālāk līdz akmenim ~ 1 km jādodas pa iebrauktu ceļu pāri lauksaimniecībā izmantojamai zemei ar kājām. GPS 56.169900; 25.463683
E-pasts	-
Telefons	-
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	http://www.ancientsites.eu/lv/objects/stone/648-stone-of-stupeli-castle-mound http://www.viesite.lv/?page_id=29421
Pieejams jebkurā laikā	Jā
Saskaņā ar darba laiku	-

68.Saukas pilskalns

Objekta nosaukums	Saukas pilskalns
Apraksts	Saukas pilskalns ir valsts nozīmes arheoloģijas piemineklis, kas atrodas Saukas ezera austrumu galā. Pret ezeru vērsta pilskalna nogāze ir ļoti stāva, bet no pilskalna virsotnes paveras plašs skats pāri septiņus kilometrus garajai ūdenstilpnei. 1926. gadā pilskalna aprakstu un uzmērījumu publicējis pilskalnu pētnieks Ernests Brastiņš. Saukas pilskalns ir austrumu - rietumu virzienā orientēts, 12 metrus augsts, agrāk kails, bet tagad kokiem apaudzis kalns, ko ietver mitra zemiene. Pilskalna gals pret Saukas ezeru jau agrākos laikos ezera noskalots un vēja erozijā nodrupināts, vēlāk aizaudzis un tagad ir ļoti kraujš. Brastiņš pilskalnā, kas agrākos laikos ticis arī arts, konstatēja sajauktu kultūrslāni. Pilskalnā uzietas švikātās, gludās un gludinātās keramikas lauskas, kas ļauj pilskalna izmantošanu attiecināt uz pirmo gadu tūkstoti pirms mūsu un mūsu ēras pirmo gadu tūkstoti. Uz austrumiem no pilskalna ir otrs līdzīgs, kukuļveidīgs, kokiem apaudzis, austrumu rietumu virzienā orientēts, nepārveidots smilšu kalns, ko Bīlenšteins uzskatīja par Saukas pilskalnam atbilstošu kulta vietu. Saukas pilskalna apkārtnē konstatēti vairāki sēļu senkapi un apmetnes. Avoti, publikāciju autori: Par pilskalnu savā pētījumā rakstījis pilskalnu pētnieks Ernests Brastiņš, un Juris Urtāns
Iedalījuma kategorija	A
Objekta novērtējums	5
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV
Adrese	Viesītes novads, Elkšņu pagasts GPS 56.254315, 25.513004
E-pasts	saukasdabasparks@inbox.lv
Telefons	+371 28663364
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.latvijas-pilskalni.lv/saukas-pilskalns/ www.viesite.lv/?page_id=29421 www.saukasdabasparks.lv/Dievkalnins.htm
Pieejams jebkurā laikā	Jā
Saskaņā ar darba laiku	-

69. Margas kalns

Objekta nosaukums	Margas kalns
Apraksts	<p>Pēc sava izskata šis pilskalns līdzīgs pārējiem citiem šī apvidus sēļu pilskalniem, jo tas ir savrup stāvošs apaļš kalns zemā vietā. No savas apkārtnes tas izceļas 21 m. augstumu. Kalna malas no dabas ļoti stāvas, izņemot rietumpusi, kur mala lēzenāka. Šai malā izbūvēta terases, kas labi uzglabājušas savu izskatu.</p> <p>Kalna plakums apaļš un līdzens 30 m caurmērā. Tas apaudzis strupu zāli un nelieliem retiem kociņiem. Zeme — zvirgzdi.</p> <p>Mītņu kārta ne visai dziļa. Tā satur daudz trauku gabalu, kas nav ar virpām darināti. Arī ap kalnu esošos tīrumos ir dziļa mītņu kārta ar trauku lauskām, starp kurām atrodas arī vērpjamie skriemeļi. Augsts Bīlenšteins, publicēja teiku par Margaskalnu kā senu upurvietu. Kalna nosaukums cēlies no lietuviešu valodas, kurā "mergina", "mergaite" nozīmē "jaunava", "meitene". Pēc Bīlenšteina domām, tas ir netālajam Stupeļu pilskalnam atbilstoša kulta vieta, svētkalns. Tam ir arī otrs nosaukums – Ziemeļu kalns, jo atrodas uz ziemeļiem no Stupeļu pilskalna vai pēc tuvāko māju nosaukuma.</p> <p>Avoti, publikāciju autori: Pilskalnu savā darbā uzņēmējis vēsturnieks Ernests Brastiņš, un savos pētījumos minējis arī Augusts Bīlenšteins.</p>
Iedalījuma kategorija	A
Objekta novērtējums	6
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV
Adrese	Viesītes novads, Rītes pagasts Atrodas ap 500 m uz Z -ZA no Stupeļu pilskalna, un 400 m uz R-ZR no Pantelu mājām GPS 56.174721, 25.470271
E-pasts	-
Telefons	-
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.latvijas-pilskalni.lv/margas-kalns/ www.viesite.lv/?page_id=29421
Pieejams jebkurā laikā	Jā
Saskaņā ar darba laiku	-

70. Viesītes muzejs “Sēlija”

Objekta nosaukums	Viesītes muzejs “Sēlija”
Apraksts	<p>Viesītes muzejs „Sēlija” pārstāv Viesītes novada un Sēlijas kultūrvēstures mantojumu, iemūžinot sēļu cilts vārdu, rosinot saglabāt un nostiprināt sēlisko pašapziņu.</p> <p>Regulāri notiek krājuma veidošana, Sēlijas un Viesītes novada kultūrvēstures pētniecības un zinātniskais darbs, Sēlijas tradicionālās kultūras glabāšana.</p> <p>Muzejā ietilpst Mazā Bānīša parks, tsk Sēlijas māja ar ekspozīcijām par Augšzemes etnogrāfiju, sēļiem un Sēliju, Sēlijas dabu. Viesītes muzeja „Sēlija” teritorijā atrodas Amatniecības centrs. Šajā centrā ada latviešu un sēļu novada tautiskās zeķes un cimdus, tamborē, auž un izšuj krustdūrienā. Savos darbos iestrādā senču ornamentus un zīmes. Strādā ar dabīgiem materiāliem – vilnu, linu, kokvilnu. Galdniecībā- blakus ēkā nodarbojas ar kokapstrādi. Amatniecības centrā tiek iedzīvinātas tradicionālās Sēlijas novada amatu prasmes, kuras pastāvēja dzelzs laikmetā. Lins, vilna ir tradicionāls sēļu apģērba izgatavošanas materiāls. Aušana bija izplatītākais apģērba pagatavošanas veids. Par apģērba izgatavošanas paņēmieniem, tanī skaitā par sēļu apģērba, plaši savos pētījumos rakstfijusi slavenā arheoloģe Anna Zariņa.</p>

Iedalījuma kategorija	C
Objekta novērtējums	6
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV, EN
Adrese	A.Brodeles iela 7, Viesīte GPS 56.342242, 25.555184
E-pasts	viesitesmuzejsseija@inbox.lv tip@viesite.lv
Telefons	+371 29116334 +371 28681126
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.muzejsseija.lv/?page_id=2845
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	O – Se 10.00 – 17.00 Muzejs ir slēgts oficiālajās svētku dienās.

1. Identificētais zemgaļu un sēļu nemateriālās kultūras mantojums un tā elementi

Pētījuma laikā, saskaņā ar nolikumu, tika apzināti temati, kas raksturo zemgaļu un sēļu nemateriālās kultūras mantojumu, un izveidoti stāsti, kas tūristiem ļaus labāk iepazīt minēto tautu kultūru. Stāsti veidoti aizraujošā, interesantā vēstījuma formā, balstoties uz vēstures avotiem, arheologu un vēsturnieku pētījumiem.

2.1. Nemateriālā mantojuma stāsti, kurus var piedzīvot mūsdienu Zemgalē

Zemgali

Avoti:

- ZS 2003. Zemgaļi senatnē, 2003.
- LSV 2001. Latvijas senākā vēsture (9.g.t.pr.Kr. – 1200.g.).Rīga
- Ciglis.J., 2004. Zemgaļi Vidzemē. Pētījumi zemgaļu senatnē. Rīga
- Radiņš.A., 2012. Arheoloģiskais ceļvedis latviešu un Latvijas vēsturē. Rīga
- Jērumš.N.,2011. Vienasmens zobeni zemgaļu apdzīvotajās teritorijās. Arheoloģija un etnogrāfija, 25. Rīga
- Ērglis.R., 1936. Zemgales neatkarības vēstures. Rīga

Zemgaļi bija viena no kareivīgākajām un bagātākajām tautām Ziemeļeiropas reģionā. Zemgaļi pārvaldīja un kontrolēja divas lielākās upes Latvijā – Lielupi un Daugavu, kā arī zemgaļiem ir bijusi reģionā lielākā osta “Portus Semigallia”. Zemgaļi veiksmīgi cīnījās pret kaimiņu tautu ekspansiju, tanī skaitā arī vikingu. Ap 1106.gadu zemgaļi sakāva Polockas kņaz Vseslaviča karaspēku, kurš bija uzsācis karagājienu uz Zemgali. Zemgaļi 13.gs. viss ilgāk starp Latvijas teritorijā dzīvojošām tautām pretojās krustnešu ekspansijai līdz pat 14.gs. vidum. Zemgaļi pazīstami kā izcili tirgotāji, tie tirgojās Ziemeļeiropā un Eiropas centrālajā daļā. Iespējams, zemgaļi tirgojušies arī Austrumu zemēs.

Zemgaļi (*Seimgaler, Semigalli, Semegallen, Зимьгола*) – sena baltu tauta, viena no Latvijas un Lietuvas pamattautām, kas dzelzs laikmetā un viduslaikos apdzīvojusi Latvijas vidusdaļu (Zemgales līdzenums) un Lietuvas ziemeļdaļu.

Zemgaļi iekļāvās latviešu un lietuviešu tautas veidošanas procesā, turklāt viņu izloksnes latviešu valodas vidus dialektā ir pamatā latviešu literārajai valodai (ZS 2003, 9). Pirmās skopās ziņas par Zemgali rakstu avotos minētas 9.gadsimtā Skandināvu hronikā „*Annales Ryenses*” (LSV 2001, 278). Par zemgaļiem Latvijas arheoloģijā ir pieņemts runāt jau ar agro dzelzs laikmetu (1.-4.gs.), kad Zemgalē, sākot ar kapu uzkalniņu ar akmeņu riņķu kultūru, tiek saskatīta nepārtraukta kultūras attīstība līdz 12.-13.gadsimtam, kad te zemgaļus apstiprina rakstītie avoti (Ciglis 2004, 27). Zemgaļu etnoģenēzē liela nozīme bija kolektīvo kapu uzkalniņu kultūras rietumu grupai. Zemgaļi visos laikos piekopusi inhumāciju, taču ap 11.gs. zemgaļu kapulaukos sastopami arī ugunskapi, kur mirušie pirms apbedīšanas ir kremēti (*Tērvetes Ķūri, Drenģeri – Čunkāni u.c.*).

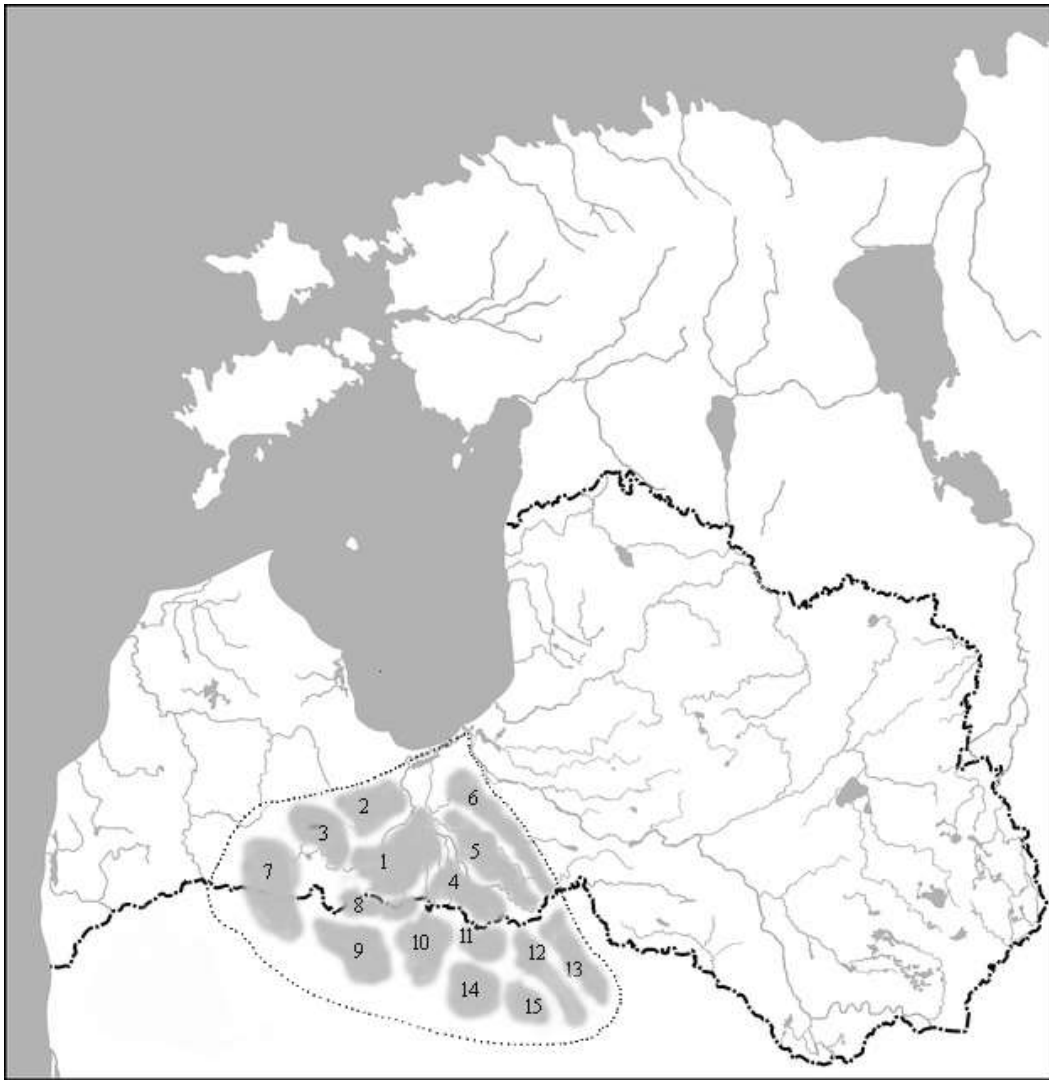
Par zemgaļu zemju politisko uzbūvi un sabiedrību mēs varam spriest pēc *Indriķa hronikas* un *Atskaņu hronikas* ziņām un zemju dalīšanas un apmaiņas dokumentiem. Pamatojoties uz šo dokumentu analīzi, tiek uzskatīts, ka 13.gs. zemgaļi apdzīvojuši divpadsmit zemes (*Silene, Žagare, Dobene, Spārnene, Tērvete, Dobeles, Sidrabene, Plāne, Nogailenas, Gostagales, Šurpenes, Putelene*). Pēc 13.gs. rakstīto avotu analīzes izriet, ka zemgaļu apdzīvotās teritorijas iedalāmas divās lielās ģeogrāfiskās vienībās – *Austrumzemgale* (tagadējais Bauskas nov., Rundāles nov., Iecavas nov., Vecumnieku nov., Ķekavas nov., Baldones nov., un daļa zemes Lietuvas teritorijā) kuru bīskapa izdotajos dokumentos sauc par *Upmali*, un *Rietumzemgale* (tagadējais *Auces nov., Dobeles nov., Tērvetes nov., Jelgavas nov.*, un daļa zemes Lietuvas teritorijā), kuru parasti sauc par *Zemgali*. Upmalē plašākā nozīmē ietilpa vairākas sīkākas teritoriālas vienības - novadi, zemes (*Mežotne, Nogailenas, Plāne, Gostagales, Šurpenes, Putelene*). Upmales centrālo daļu aizņēma Mežotnes novads ar Austrumzemgales (Upmales) lielāko un ietekmīgāko pilskalnu – *Mežotni*. (ZS 2003, 88). No minētam zemēm par zemgaļu politiski ekonomisko un militāro centru uzskatāma Tērvete, kur

13.gs. dzīvojuši un valdījuši rakstītajos avotos minētie valdnieki – *Viestards (maior natu de Semigallia, dux Semigallorum, den konic)*, *Nameisis (dominus, kunic, rex nomine)* un, iespējams, arī *Šābis*.

Rakstītajos avotos ir minēti zemgaļu zemju vecākie (*seniores, die eldesten des landes*), mazāk ietekmīgi ir novadu vecākie, kur sociālās hierarhijas zemākā kategorijā atrodas brīvie zemes iedzīvotāji.

Zemgaļu dzīvesvietu veids ir atkarīgs no dabas ainavu tipa. Zemgaļu atklāto apmetņu platība ir no 200 m² (*Bēnes Ritumi*) līdz vairākiem hektāriem (*Elejas Stundas*). Lielākās no tām var uzskatīt par ciemu vietām, mazākās par viensētām. Uz apmetņu pastāvēšanu norāda kapulauki *Mēmeles, Mūsas, Lielupes, Svētes, Bērsteles, Svitenes, Bērzes, Platones, Īslīces, Plānes, Auces, Vilces* u.c. upīšu malās. Attālums no kapulauka līdz apmetnei svārstās no dažiem desmitiem metru līdz 1-2 kilometriem. Apmetnēm gandrīz visos gadījumos bijusi iegarena forma, kas stiepjas gar upi (no 300 – 1000 m² platībā). Ziemeļzemgalē apzinātas ap 30 atklāta tipa lauku apmetnes. Apmetnes konstatēto ēku vidējā platība bijusi ap 20m². Zemgaļu apdzīvotajās teritorijās zināmi 35 pilskalni (23 Latvijas un 12 Lietuvas teritorijā). Vairākums no tiem ierīkoti lielāku vai mazāku upju malās esošos paaugstinājumos. Pilskalni no 5.-8.gs. kalpojuši kā uzkrājumu (pārtikas produktu, mājlopu u.c.) glabāšanas un cilvēku patvēruma vietas. 9.-12.gs. pilskalnus veikti plaša mēroga nocietināšanas darbi. Zemgaļu pilskalniem raksturīga pusloka vai pakavveida nocietinājumu sistēma ar vienu valni, dabiski veidota un labi nodrošināta aizmugures līnija. Nereti pilskalni papildināti ar otru aizsargvalni, terasi vai priekšpili. Atsevišķu lielāko pilskalnu pakājē atradās senpilsētas. Ap pilskalniem veidojās senvietas komplekss, kurā bez priekšpils ietilpa osta, svētvieta (kulta vieta) un kapulauks (*ZS 2003, 41*).

13.gadsimta rakstītajos avotos minēta *zemgaļu osta*, par kuras atrašanās vietu starp pētniekiem nav vienota viedokļa. Tradicionāli tiek uzskatīts, ka tā atradusies pie *Daugmales pilskalna*. Tomēr tas ir pretrunā ar rakstītajiem avotiem, liekas *Zemgaļu osta* meklējama *Lielupes grīvā* (Babītes ezers, Jelgava, Mežotne) (*Ērglis 1936,9*).

Zemgaļu 12.-13.gs. apdzīvotā teritorija: 1- Tērvete, 2- Dobele, 3 – Spārmene, 4 – Mežotne, 5 – Upmale, 6 – Putelene, 7- Dobene, 8- Silene, 9-Žagare, 10 - Sidabre, 11-Žeimelis, 12 -Plāne, 13- Nogaliena, 14 - Šiurpe, 15- Guostagalīs

Zemgaļu osta apstiprina faktu ka paralēli zemgaļu tradicionālai kultūrai – zemkopībai, zemgaļi aktīvi nodarbojušies ar tirdzniecību ap Baltijas jūru esošajās zemēs, un iespējams arī kuģojuši pa upēm, un tirgojušies arī Austrumu un Dienvidu zemēs, par ko liecina arheoloģiskie atradumi, un rakstītie avoti. Zemgaļu galvenā tirdzniecības prece bija graudaugi, vasks un zvērādas.

Zemgaļi kontrolēja Latvijas divas lielākās upes Daugavu un Lielupi, kas kalpoja kā tirdzniecības ceļi. Nereti saistībā ar zemgaļu dominanci pār šīm upēm izcēlās sadursmes ar vikingiem, slāviem, un 13.gs. tas noveda pie krusta kariem. Zemgaļi bija ne vien labi tirgotāji, bet arī izcili karotāji, kas gadsimtiem ilgi spēja atvairīt apkārtējo tautu centienus pakļaut zemgaļus un likvidēt to monopolu pār ūdens tirdzniecības ceļiem. Zemgaļus var raksturot kā kareivīgu zemkopju tautu.

Zemgaļi kā viena no bagātākajām Baltu tautām lietoja greznas rotas no sudraba, bronzas un atsevišķos gadījumos arī no zelta. Zemgaļu materiālajā kultūrā sastopama viss lielākā rotu veidu un formu daudzveidība, kā arī liels sudraba lietošanas īpatsvars rotās. Tradicionāli zemgaļu sievietēm raksturīgi sarafānu tipa svārkus lietojums ar važiņrotām un rotadatām, 11.-12.gs. arī plākšņu saktām. Zemgaļu sievietes līdzīgi kā citas Baltu tautas lietojušas greznus bronzas vainagus, kuru sadalītāji nereti rotāti ar sudraba platējumu.

Pēc Zemgales iekarošanas 13.gs.beigās diženo un turīgo zemgaļu vārds praktiski vairs neparādās rakstītajos avotos. 15.gs. sākumā savos ceļojuma piezīmēs zemgaļus minējis Žilbērs de Lanuā (*Guillebert de Lannoy*), norādot, ka Grobiņas, Aizputes un Cēsu apkārtnē dzīvojuši zemgaļi, kas atšķīrušies arī valodas ziņā. Lai tuvāk iepazītu zemgaļu vēsturi, iesakām apmeklēt varenos

Mežotnes, Tērvetes, Dobes, Dobeles, Ezerlūķu un citus pilskalnus, kā arī saistošās ekspozīcijas Tērvetes 12.gs. koka pilī, Dobeles un Bauskas muzejos, Ģ. Eliasa Jelgavas vēstures un mākslas muzejā.

Sēli

Avoti:

- Sēli un Sēlija: Rīga: N.I.M.S, 2005
- IH 1993 – Indriķa hronika. ā. Feldhūna tulkojums, Ē. Mugurēviča priekšvārds un komentāri. Rīga: Zinātne

Senākās drošās rakstiskās liecības par sēļiem ir atrodamas 13.gadsimtā Indriķa hronikā, kur tie ar latīņu nosaukumu *Selones* minēti piecas reizes. Aprakstot Sēlpils (*castrum Selonum*) aplenkšanu un nodedzināšanu, kā arī Kokneses iekarošanu 1208.gadā, minēts, ka sēļi dzīvojuši kopā ar latgaļiem Kokneses valstiņas teritorijā. To apliecina arī Indriķa liecības no 1225.gada, kad Modēnas Vilhelms Koknesē sprediķoja tur dzīvojošiem vāciešiem, krieviem, letiem un sēļiem. Sēļi līdzīgi kā kaimiņtautas ir zemkopju tauta, kuras tradicionālā tautsaimniecības nozare ir zemkopība.

Sēļi (*Selen*) un Sēlijas (*Selenland*) vairākkārt pieminēti Atskaņu hronikā. Tajā sēļi lokalizēti kā lībiešu kaimiņi, un norādīts, ka aiz sēļiem dzīvo latgaļi. Sēļus kā zemes pamatiedzīvotājus 13.gadsimtā min arī Johans Renners savā 16. gadsimtā sarakstītajā hronikā.

Sēlija kā zeme, province līdzās citām minēta 1234.gada 20.novembrī pāvesta Gregora IX izdotajā dokumentā. Bet 13.gadsimta dokumentos vairs nekur netiek minēti sēļi, bet tikai sēļu zemes. Mūsdienās seno sēļu apdzīvotajā teritorijā mītošie latvieši, kuri atšķirībā no sēļiem, kas dzīvoja 13.gadsimtā, runā augšzemnieku dialektā (sēļu zemes mūsdienās iekļauj Jaunjelgavas un Neretas novadus pie Zemgales robežas līdz pat Krāslavas novadam pie Baltkrievijas pierobežas, kā arī plaša teritorija tagadējā Lietuvas teritorijā).

Par sēļiem var runāt, sākot ar vidējo dzelzs laikmetu, kad visticamāk tie ieguva tās iezīmes valodā un materiālajā kultūrā, kādas tiem bija laikā, kad sēļi ir minēti rakstītajos avotos. Agrā dzelzs laikmeta uzkalniņu kapu kultūra bija pamats, uz kura, uzslāņojoties austrumbaltiem un saņemot spēcīgus impulsus no Viduslatvijas (zemgaļu) līdzeno kapulauku apgabala, izveidojās sēļi. No uzkalniņu kapu kultūras laikiem sēļi ir mantojuši virkni īpatnību, kā piemēram, kāpjošo intonāciju, kas Aiviekstes baseinā saglabājusies arī daļai latgaļu.

Sēļu apdzīvotās teritorijas robežas aptvēra mūsdienu Jēkabpils novadu un Lietuvā robežojās pa Dusetas, Šventojas, Vašokas, Viešintas un Lēvenes upēm. Šajā teritorijā ir jālokalizē visas rakstītajos avotos minētās Sēlijas zemes. Ar zemēm ir jāsaprot lielāki novadi ar spēcīgi nocietinātām pilīm centrā un virkni tām pakļautu ciemu, kā to apliecina pāvesta Inocentija IV Asīzē 1254.gada 23.maijā izdotā bulla, kurā, runājot par ordeņa tiesībām uz sēļu zemēm *Allecten, Culve, Selen, Medene* un *Nitczegale*, ir teikts – ar pilīm un ciemiem.

Sēļu apdzīvotajās teritorijās vidējā un vēlā dzelzs laikmetā bija apdzīvoti apmēram 10 – 15 pilskalni. Sēlijas politiskais un militārais centrs 13. gadsimtā bija Sēlpils (lat. *castrum Selonum*). Sēļu pilskalnu īpatnība ir bieži sastopamās terases, kas nav raksturīgas citviet un veido papildus aizsardzības sistēmu, tādējādi aizstājot priekšpili. Pie lielākajiem sēļu pilskalniem konstatētas senpilsētas – Dignāja (Jēkabpils nov.), Jodoņu (Rokišķu rajons Lietuvā), Rites Stupeļu un Margaskalna (Viesītes nov.), Ilūkstes Melnākalna pilskalni (Ilūkstes nov.). Apmēram tik pat lielā skaitā apzinātas ciemu jeb apmetnes vietas.

Sēļi runāja sēļu valodā, kas pašlaik ir izmirusi. Sēļu valoda pieder pie Indoeiropiešu valodu saimes Baltu valodu grupas. Valodas pēdas ir saglabājušās bijušo sēļu apdzīvoto teritoriju izloksnēs gan Sēlijā, gan arī Vidzemes dienvidaustrumu daļā (Aiviekstes upes baseinā).

Sēļu materiālajā un garīgajā kultūrā daudz kopīgu pazīmju ar latgaļiem (mirušo apbedīšanas virzieni, kapu inventārs u.c.) un aukštaišiem. Tipiskas sēļu kultūras iezīmes ir ilgā kolektīvo uzkalniņkapu saglabāšanās. Piemēram, kopīgas apbedīšanas iezīmes, kas novērojamas ar kaimiņiem latgaļiem, ir vīriešu un sievietes apbedījumu pretējā (A-R un R-A) orientācija. Atšķirībā no latgaļiem sēļiem bijis paradums darba rīkus novietot kapa kājgalī, kur dažreiz nolikti arī ziedojumi mirušajam.

Sēļu sievietes nēsāja kaklariņķus, aproces, gredzenus, saktas vainagus. Sieviešu vidū plaši bija izplatīti piekariņi. To forma varēja būt visdažādākā — zirdziņi, krustiņi, medaljoni. Vīriešu kapos atrastas karavīru aproces, saktas, ar kurām sasprauda svārkus un apmetni. Sēļu vīrieši nēsāja gredzenus un apkaltas ādas jostas. Sēļu un latgaļu apbedīšanas kultūra bija ļoti līdzīga — netika veidoti uguns kapi un vīriešu un sieviešu kārtas mirušos guldīja kapu bedrēs pretējos virzienos. Taču sēļu vīriešu apbedījumos ir sastaptas vairākas īpatnības. Atrasti ir apbedījumi, kuros mirušajiem bija savstarpēji savienotas plecu jostas un pie kājām novietota vācele ar sieviešu rotu komplektu (kaklariņķi, aproces, saktas). Interesanti, ka atsevišķos gadījumos sēļu apbedījumu kājgalī noliktas ne tikai rotaslietas, bet arī darbarīku komplekti. Atrasti arī gleznojumi uz koka. Tie ir gan melnbalti, gan daudzkrāsaini (sarkanā, baltā un melnā krāsā). Atrastie gleznojuma fragmenti liecina, ka apbedījumā varēja būt bijuši apgleznoti vairogi, kā arī melnā un baltā krāsā tonēti šķirsti.

Kopš 15.gadsimta vairs netiek runāts par sēļu zemēm, tās tiek iekļautas Livonijas ordeņa valsts sastāvā. Par sēļu vēsturi, materiālo un garīgo kultūru uzzināsiet, apmeklējot Jēkabpils Vēstures muzeja brīvdabas nodaļu “Sēļu sēta”, Viesītes muzeju “Sēlija”, Jēkabpils novada pašvaldības “Sēlijas prasmju muzeju”, Sēļu sētu “Gulbji”, J. Jaunsudrabiņa muzeju “Riekstiņi, Latvju zīmju parku Leimaņu pagastā, Aknīstes novadpētniecības muzeju. Amatniecības centrs “Rūme” iepazīstina ar sēļu tradicionālo kultūru, dabas un vēstures mijiedarbība redzama Margas kalnā, Dignājas, Saukas un Stupeļu pilskalnās.

Sēlija – Augšzeme

Avoti: Sēļi un Sēlija. Rīga, 2005.-9.-11/lpp.

Pēdējā gadu desmitā Sēlijas (Augšzemes) problemātikai Latvijā pievērsta ļoti liela vērība gan zinātniskā, gan novadpētnieciskā ziņā. Sēlija vai Augšzeme? Abi šie termini šodien tiek lietoti vienlaikus. Daudzi tos uzskata par sinonīmiem. Etnogrāfiskajā un vēsturiski ģeogrāfiskajā literatūrā dominē termins Augšzeme. Etnogrāfs Saulvedis Cimermanis definē, ka “Augšzeme” ir Latvijas vēsturiski etnogrāfiskais apgabals, kas aptver Daugavas kreisajā krastā esošo Aizkraukles, Daugavpils un Jēkabpils novadu daļas, kuras no Zemgales pa aptuvenu līniju Jaunjelgava-Kurmene šķir Taurkalnes mežu josla. Par terminu Sēlija S.Cimermanis raksta: “Šis nosaukums literatūrā sāk ieskaņoties pēdējos gados kā zināms poētisms, jo Augšzemē dzimušie ļaudis pastiprināti sāk domāt par dzimtā novada likteņiem, apzināties savu cilmi no turienes. Vārdi Sēlija un sēlis sāk kļūt par novadnieciskās apziņas izpausmēm. Turklāt vārds *sēlis* nekādā ziņā netiek lietots kā seno, sen izzudušo sēļu pastāvēšanas apstiprinājums mūsdienās.”

Terminu Augšzeme izcelsmi analizējis zinātnes vēsturnieks Jānis Stradiņš: “Termins Augšzeme (Augškurzeme, Kurzemes apgabals, Augšzemgale), saprotams, ir daudz senāks par terminu Sēlija. Tas redzams ne tikai pazīstamajās Augusta Bīlenšteina “Ceļojumu skicēs no Augšzemes” (“Reiseskizzen aus den Oberland”, 1882), bet jau G.F.Stendera “Lettisches Lexicon” (1789). “dažu zemju un tautu vārdu” sadaļā. Te minēta Augšzeme-Oberland, Oberlauz; Oberlauzischen = augšgalieši, kas augšā galā dzīvo, lai nošķirtu tos no zemgaliešiem, kas zemajā galā dzīvo. Taču Stendera leksikonā minēti arī “Sēlenieši=*die uralten Einwohner in Selburgischen*” un vietvārdu skaidrojums atsevišķas ģeogrāfiskas vietas šķirti pierakstītas gan Augšzemei (in Oberl.), gan Sēlpils novadam (in Selb.). Liekas, ka Stenders Augšzemes terminu attiecina tikai uz Ilūkstes pilskunga tiesu, atšķirot to no Sēlpils virspilskunga tiesas.

Tā ir viena no teorijām – saistīt Augšzemes nosaukumu ar novadu atrašanos Kurzemes un Zemgales hercogistes, vēlāk Kurzemes guberņas sastāvā, kā pretnostatījumu Lejaskurzemei.

Par terminu Sēlija izcelsmi visi pētnieki ir vienprātīgi – tas saistāms ar baltu cilts sēļu vārdu. Miķelis Skruzītis devis mums savu skaidrojumu par sēļu vārda izcelsmi, kas cieši saistīts ar novada dabas īpatnībām. Šo novadu iedzīvotājus varētu saukt par “*saliniekiem*” daudzo ezeru un purvu dēļ, tādēļ Sēļu vārds būtu atvasināms no “sala”.

Valodnieki sēļu nosaukumu saista ar ūdens tecēšanu (*seleti, salti* – lēni tecēt). Valodnieks Konstantīns Karulis Sēlijas vārdu atvasina no pirmsindoeiropiešu *selos* – ezers, purvs, tātad sēlis būtu ezeriem bagāta un purvainā apvidus iedzīvotājs, un arī tas atbilst novada topogrāfijai.

Apkopojot visu iepriekš teikto, varam secināt, ka termini Sēlija un Augšzeme nav viennozīmīgi. Sēliju var traktēt gan kā senās sēļu cilts izplatības areālu, gan kā valodas sēlisko izlokšņu areālu, gan

kā etnogrāfiski kultūrvēsturisku novadu ar īpatnēju mentalitāti un vērtībām. Šie jēdzieni teritoriālā ziņā var sakrist un var arī nesakrist.

Ar vārdu Sēlija būtu apzīmējama agrākā sēļu apdzīvotā teritorija Daugavas kreisajā krastā bijušā Jēkabpils novada teritorijā, bet vārdu Augšzeme vairāk lietojams teritoriāli administratīvā nozīmē, aptverot agrākos Jēkabpils un Ilūkstes novadus.

Bagātā Zemgale - Dobes pilskalns

Adrese: Auces novads, Vītiņu pagasts, Kokmuiža, GPS 56.500336, 22.745503

Kontakti: Brīvi pieejams jebkurā laikā

Avoti:

- AH 1998 – Atskaņu hronika. V. Bisenieka atzejojums, Ē. Mugurēviča priekšvārds, Ē. Mugurēviča, K. Kļaviņa komentāri. Rīga: Zinātne;
- V.Urtāns. Senākie depoziāti Latvijā (līdz 1200.g.). - Rīga: Zinātne, 1977;
- Brastiņš E., Latvijas pilskalni. 2. sējums Zemgale un Augšzeme. - Rīga, 1926;
- ZS 2003 – Zemgaļi senatnē. Rīga: N.I.M.S.

Viens no skaistākajiem seno zemgaļu pilskalniem, ar stāvām nogāzēm, izteiktu senpilsētas teritoriju uz mākslīgi izveidotas terases vēstures entuziastu acīm atklājas Auces novada Vītiņu pagasta Kokmuižas teritorijā. Dobes pilskalns, saukts arī par Incēnu, ir sevišķi izteikts un stāvs paugurs, kas izceļas apkārtējā dabas ainavā un no kura paveras gleznains skats uz apkārtni. Atšķirībā no vairākuma citu Latvijas pilskalnu, ko bieži vien ieskauj krūmāju biežā lapotne, šis atklājas visā savā varenībā.

Senais Dobenes zemes centrs minēts vairākos 13.gs. rakstītajos avotos. Dobes pilskalns un tā apkārtnē slēpj daudz noslēpumu un dārgumu, tādējādi kalpojot par kārtējo apstiprinājumu zemgaļu diženumam un pārticībai. Pilskalnam ir izteikta priekšpils ar terasi. Netālu no tā atrodas liela, nedabiska dziļa grava. Hipotētiski var pieņemt, ka tas nav ģeoloģisks veidojums, bet gan radusies pilskalna un priekšpils būvniecības laikā.

Netālu no Dobes pilskalna atklāti Grīnertu senkapī, kuros E.Šnores arheoloģisko izrakumu laikā 1935.gadā tika izpētīti seši apbedījumi. Starp tiem viens bija reti sastopams dubultapbedījums, kurā guldīts vīrietis ar sievieti un kas ir neraksturīgi, piemēram, mūsdienu apbedīšanas kultūrai. Apbedījumā guldīti turīgi 5.gs zemgaļi, par ko liecina bagātais kapu inventārs. Gan sieviete,

ganvīrietis guldīti ar bagātām rotām un kapa piedevām. Sieviete uz aizsauli līdzī dotas greznas sudraba krustadatas ar važiņām, sudraba

kaklariņķis ar kāšu galiem, bronzas aproces ar skaldņotiem galiem. Turpretim vīrietim kā rota līdzī dota bronzas stopsakta ar garo adatas turētāju, dzelzs nazis, spirālgredzeni, dzeramais rags, apsudraboti priekšmeti. Pilskalna apkārtnē slavena ar īpaši vērtīgiem 5.gs. depoziātiem - pirmajā depoziātā, kas atrasts 1869.g., bija 1260 priekšmeti, ieroči un darbarīki. Atradums kalpo par nozīmīgu materiālās kultūras vēstures liecinieku un apliecina, ka šis pilskalns bijis bagāts zemes centrs un seno zemgaļu apmetne.

Pēc arheologa V.Urtāna domām, šis depoziāts bijis pateicības ziedojums jeb sakrālais depoziāts, kas, iespējams, ziedots pēc sekmīgas kaujas. Kokmuižas otrais jeb Līgotņu depoziāts atrasts 1929.gadā un pēc satura līdzīgs pirmajam. Tajā atrastas 130 salauztas vai apdegušas senlietas – šķēpu gali, naži, uznavas cirvis, dzelzs sprādzes, galodas, šķīļakmeņi, sudraba kaklariņķa daļa u.c. priekšmeti. Kokmuižas pirmais depoziāts ir lielākais līdz šim atrastais senlietu noguldījums aizvēstures periodā Latvijas teritorijā. Abu depoziātu senlietas sniedz būtiskas ziņas par zemgaļu sabiedrību vidējā dzelzs laikmetā un tās materiālās kultūras krāšņumu, kā arī apliecina Dobes pilskalnu kā senu un bagātu zemgaļu zemes centru. Depoziātos vienkopus atrasti ieroči, sadzīves priekšmeti un darbarīki, kas hronoloģiski lietoti vienā laika posmā, un ir izcils izziņas avots arheologiem. Apmeklējot Dobes pilskalnu, varēsiet sajūst senās Dobenes zemes vareņību un no tā virsotnesizbaudīt gleznaino apkārtni. Otrpus ceļam un Avīknes upītei apskatāms Mežkalna pilskalns. Netālu no Dobes kalniem atrodas Ķevelas avoti, kuru ūdens kopš senatnes tiek uzskatīts par dziedniecisku.

Garozas kauja

Avoti:

- AH 1998 – Atskaņu hronika. V. Bisenieka atdzejojums, Ē. Mugurēviča priekšvārds, Ē. Mugurēviča, K. Kļaviņa komentāri. Rīga: Zinātne
- V.Biļķins. Zemgaliešu brīvības cīņas. Sēļzemnieka apgāds, 1977

Zemgaļu varonību, izcilās karaprasmes un diženumu 13.gs. pierāda ievērojamākā zemgaļu kauja “Ziemeļu krusta karu” laikā. Tā ir leģendām apvītā un 1287.gada 26.martā izcīnītā uzvara pār Livonijas ordeņbrāļiem un to sabiedrotajiem pie Garozas, tagadējā Ozolnieku novadā. 1287.gada “gavēņa laikā” Rīgas maršals no Livonijas ordeņbrāļiem, kuri atradās “Svētkalna pilī” iepretim Tērvetes pilij, bija saņēmis vēsti, ka zemgaļi ir sapulcinājuši lielu karaspēku un dodas kara gājienā uz Rīgu. Rīgas ordeņbrāļu maršals bija sapulcinājis ārpus pilsētas mūriem bruņinieku, Rīgas pilsoņu, latgaļu un lībiešu karaspēku. Viņš bija licis atstāt vaļā pilsētas vārtus, lai nepieciešamības gadījumā varētu ātri steigties palīgā, kad izsūfītie izlūki ziņos par zemgaļu tuvošanos.

Zemgaļu karaspēks gaidītajā laikā Rīgas tuvumā neparādījās, un maršals, tuvojoties vakaram, nosalušos bruņiniekus, latgaļus un igauņus ielaida kādā ordenim piederošā ēkā ārpus pilsētas mūriem. Tikmēr zemgaļu karotāji naktis tumsā, apiedami izlūkus, nokļuva pie ordeņa ēkas un iebruka iekšā. Tik kāds ieroču nesējs paspēja sacelt trauksmi. Izcēlās sīva cīņa un zemgaļi, demonstrējot labas kara prasmes un sparū, uzvarēja. Pretiniekam tika radīti ievērojami zaudējumi – krita 5 ordeņa brāļi, 10 tika smagi ievainoti.

Dažas dienas pirms 26. marta kareivīgi noskaņotie zemgalieši uzbruka Ikšķilei un nodedzināja pilsētu, bet pašam pils cietoksnim neuzbruka. Tas deva iespēju ordeņa mestram sapulcināt stiprus spēkus, lai zemgaļus sakautu, jo Rīgā bija ieradies Vācu ordeņa lielmestra īpašais sūtnis ar bruņiniekiem, kuri papildināja Livonijas ordeņa karaspēku. Nākamajā dienā pienāca ziņa par zemgaļu uzbrukumu Ikšķilei. Ordeņa mestrs uzņēmās iniciatīvu un, piedaloties lielmestra sūtnim, devās vajāt zemgaļus. Ordeņa karaspēkā bija sapulcināti 40 bruņinieki, kopskaitā ap 450 karotājiem. Ordeņa karaspēks devās uz Ikšķili, bet zemgaļi jau bija devušies mājupceļā. Saskaņā ar hronikas ziņām, krustnešu karaspēks, sekodams pa pēdām, trešās dienas vakarā bija panācis zemgaļus.

Hronikas autors šo vietu nosauca par Grose, ko vēsturnieki Vilis Biļkins un Indriķis Šterns saista ar tagadējo Garozu (Garoze). 26. marta rītā zemgaļi pārsteidza ar uzbrukumu. Zemgaļiem izdevās aplenkt vāciešus, bet mobilizētie latgaļi un lībieši pamanījās aizbēgt. Kaujā krita ne tikai 33 ordeņa brāļi, bet arī Livonijas ordeņa mestrs Villeikins un Vācu ordeņa lielmestra sūtnis Volmārs no Bernhauzenas. Hronikas autors min kādu vārdā nenosauktu zemgaļu vadoni, kurš kritis kaujā. Acīmredzot tas bija Nameja pēctecis, kurš bija spējis sapulcināt karaspēku un vadījis zemgaļus Garozas kaujā.

Vietvārds Garoza (Garoze) iegājis vēsturē kā vieta, kur izcīnītas pēdējās uzvaras zemgaļu brīvības cīņu laikmetā. Precīza kaujas norises vieta diemžēl nav norādīta. Hronikā minēta ordeņa karaspēka apmešanās kādā mežā pie upes. Iespējams, ka tā varēja būt Garozas upe.

Latvju varenākā pils - Tērvete

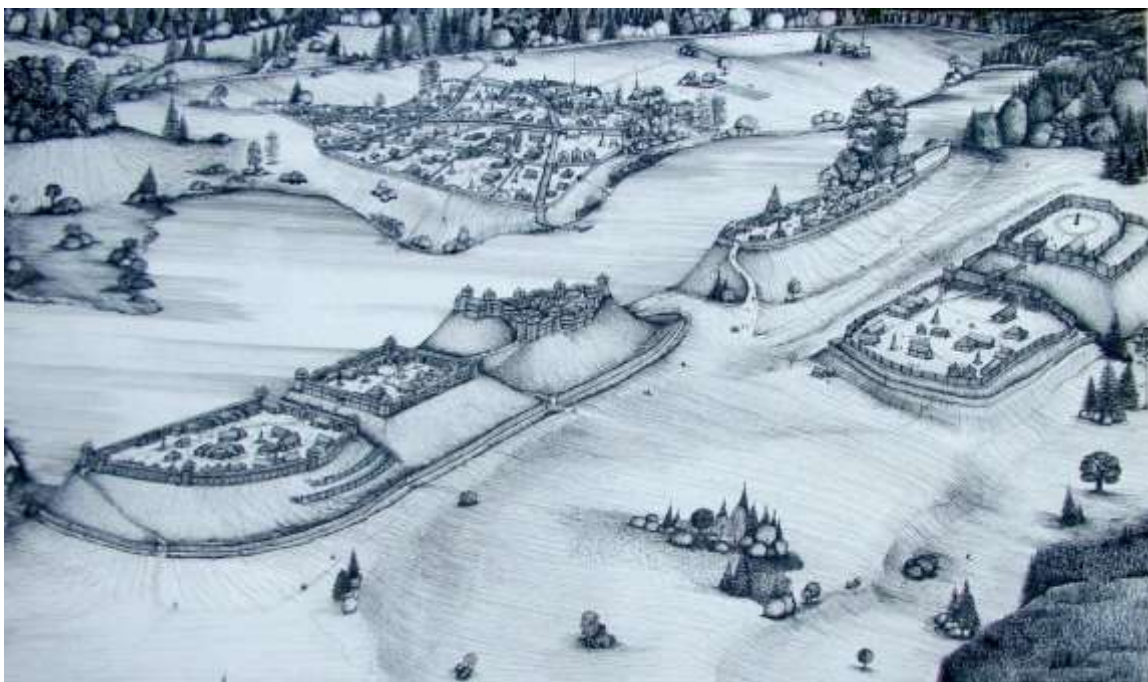
Adrese: Tērvetes novads, Tērvetes pagasts, "Jērumi", GPS 56.482200, 23.384630

Kontakti: Brīvi pieejams jebkurā laikā

Avoti:

- Jērums N., 2014. Tērvetes pilskalna aizsardzības konstrukcijas un ziemeļu terases apbūve. Arheoloģija un etnogrāfija, 28. Rīga: LU Latvijas vēstures institūts;
- ZS 2003 – Zemgaļi senatnē. Rīga: N.I.M.S.

Brīvkalne, E., 1959a. Gorodishche Tervete i ego istoricheskoe znachenie. Voprosy etnicheskoi istorii narodov Pribaltiki: po dannym arkeologii, etnografii i antropologii. Moskva: Izdatel'stvo Akademii nauk SSSR, 254–272.

Ar Tērvetes vārdu lepojas varens zemgaļu centrs, kas Latvijas teritorijā visilgāk - līdz pat 13.gs beigām - cīnījās par savu politisko un ekonomisko neatkarību. Latviešu tautai Tērvetes pilskalns ir svarīgs kultūrvēsturisks piemineklis, jo tas kalpo kā seno zemgaļu neatlaidīgā rakstura un nelokāmā gribasspēka liecinieks. Tērvete plaši aprakstīta 13.gs. saistībā ar krusta kariem Baltu apdzīvotajās teritorijās. Pirmo reizi Tērvetes vārds parādās 13.gs. rakstītajos avotos "*Indriķu hronikā*" (*Thervetene, Tervethene, Terweten*) saistībā ar 1219.gada notikumiem Zemgalē (XXIII, 4.nodaļa).

Tērvetes pilī valdījuši zemgaļu valdnieki Viestards (*Viesthardus, Vesthardus, Vestardus, Vester*), Nameiķis (*Nameise, Nameyxe, Nameise*) un, iespējams, arī Šābis (*Schabe*). Tērvetē veikti plaši arheoloģiskās izpētes darbi, kuru laikā noskaidrots, ka šī leģendām apvītā un nostāstiem bagātā vieta apdzīvota jau I g.t.p.m.ē. Tērvetes pilskalnā atradusies zemgaļu koka pils ar aizsargkonstrukcijām, dzīvojamām un saimniecības ēkām. Kopā ar priekšpilīm un senpilsētu (ap 10 ha) tas ir viens no lielākajiem un vislabāk nocietinātiem pilskalniem Austrumbaltijas teritorijā, un viens no visvarenākajiem pilskalniem mūsdienu Latvijas teritorijā. Tērvetes pilskalnā ir veikti vērēnīgi fortifikācijas un aizsardzības sistēmas izbūves darbi, ap pilskalnu un senpilsētu izrakti aizsarggrāvji un appludinātas pļavas, uzbērts viens no augstākajiem pilskalnu vaļņiem Latvijas teritorijā (8 m). Atsevišķi 13.gs. ceļotāji baltu apdzīvotajās teritorijās ir minējuši tikai divas ievērojami lielas pilsētas – Tērveti Zemgalē, un Vorutu (Lietuvas karaļa Mindauga rezidence, Vorutas pils bijusi Šeiminiškēļu pilskalnā, kas atrodas netālu no Anīkšču pilsētas pie Vorēles upītes) Lietuvā.

Veicot arheoloģiskos izpētes darbus, Latviju varenākajā pilskalnā un priekšpilī atrastas ap 5000 senlietu, starp kuriem ir arī unikāli atradumi. Par pilskalna varenību liecina fakts, ka 1286.gadā Tērvetes pili nesekmīgi centās iekarot Livonijas ordenis 14 000 karavīru lielā skaitā. Pili ordenim tā arī ieņemt neizdevās. Nav ziņu, ka 13.gs. krusta karu laikā pret kādu no Austrumbaltijas teritorijā esošām pilīm būtu veikts tik vērīnīgs uzbrukums ar tik skaitliski lielu karaspēku.

Lai aci pret aci sastaptos ar liecībām par zemgaļu dzīvi, to valdniekiem un sajustu pagātnes varenības dvesmu, aicinām apmeklēt Tērvetes 12.gs.koka pili, kuras rekonstrukcija balstīta uz arheoloģisko izpētes materiālu bāzes, te izvietots Baltijā plašākais zemgaļu materiālās kultūras eksponātu klāsts. Senos stāstus glabā līdzās esošais Tērvetes pilskalns, Svētais kalns un Klosterkalns.

Nameja gredzens

Viens no atpazīstamākajiem baltu rotu atdarinājumiem ir Nameja gredzens, Latvijā visplašāk un visvairāk atdarinātā un lietotā rota. Ar zemgaļu vadoņa Nameja vārdu šo gredzena veidu sāka saistīt 20. gs. 30. gados, kad Daugmales pilskalnā tika atrasti divi šādi gredzeni un to sāka plaši atdarināt un nēsāt. Gredzena popularitāti un tā nosaukuma rašanos veicināja arī A. Grīna romāns

“Nameja gredzens”. Jāatzīmē, ka arheoloģi tā saucamos “Nameja gredzenus” sauc par gredzeniem ar vītu vai pītu priekšpusi – vītie gredzeni. Līdz šim nav veikts pētījums par minētā gredzena veidu. Vītiem gredzeniem ir ļoti liela daudzveidība un vairāki izgatavošanas paņēmieni, tos var izliet bronžā vai sudrabā, izkalt, vai savīt, sapīt no bronzas vai sudraba stieples.

Pastāv ap 20 dažādu “Nameja gredzenu” paveidu, atkarībā no tā formas un izgatavošanas paņēmiena. Gredzens plaši lietots visās Baltu un Baltijas somu tautās, tam nav noteiktas piederības kādai konkrētai tautai. Baltu tautām vītie gredzeni parādās ap 12.gs. sākumu un tie tiek lietoti līdz pat 14.gs. beigām. Gredzens plaši sastopams kā sieviešu, tā arī vīriešu apbedījumos. Taču tautas apziņā, vēsturei savijoties ar teiku, radusies leģenda, ka “Nameja gredzens” saistāms ar vareno zemgaļu valdnieku Nameiķi, kurš valdījis Tērvetes pilī 13.gs. otrajā pusē.

Jāatzīmē, ka pēc izmēra viens no lielākajiem “Nameja gredzeniem” atrasts tieši Tērvetes pilskalnā arheoloģes Emīlijas Brīvkalnes arheoloģisko izrakumu laikā no 1951. līdz 1960.gadam. Tas ir simboliski, ņemot vērā tā tautā iegūto nosaukumu. Šī Baltu rota, pateicoties tautas veidotai leģendai, vēl joprojām ir aktuāla arī 21. gadsimta latviešiem, turklāt ir vienīgā, kura tiek tik plaši lietota kādā no Baltijas valstīm, ar ko mēs arī lepojamies! Baltu rotu kolekciju, tajā skaitā Nameja gredzena paveidus – gan oriģinālus, gan rekonstrukcijas, var aplūkot Tērvetes 12.gs.koka pilī, kuras rekonstrukcija balstīta uz arheoloģisko izpētes materiālu bāzes. Eksponātu klāsts par zemgaļu materiālo kultūru apskatāms arī Dobeles un Bauskas muzejos, Ģ. Eliasa Jelgavas vēstures un mākslas muzejā.

Ormaņkalns dūmakā zilgā

Atrašanās vieta: Elkšņu pagasts, Viesītes novads, GPS 56.254322, 25.540123

Avoti:

- Cīrule Zenta, Sauka, Mūsu stāsti-1, 2006
- Latv.t.pasaka, avīze Veltījums Sēlijai, 2008
- Goba Artūrs, Ceļš uz Bitarīnu, Latvijas svētkalnu pētījumi, 1989
- Veselis Jānis, Trīs laimes, Rīgā, 1991

Augšzemes augstienes Sēlijas paugurvalņa augstākā virsotne ir Ormaņkalns (167 m vjl). Izloksnē gan vietējie saka – “Ūrmaņkolns”, tulkojumā tas nozīmējot “vientuļš vīrs”. Cita versija – “ormanis” - tāds, kas paceļas pāri apkārtni. Ur (*Urmensch* vācu val.) nozīmē – pirmcilvēks, pirmatnējais cilvēks. Tātad, nosaukums vēsta par vietu, kur apmetās pirmie cilvēki ledājam atkāpjoties. 19. gadsimtā zinātniskajos rakstos un kartēs fiksēts kalna nosaukums - Urmen. Kad

mūsu senči vēl paši savā dzimtenē kā brīvi ļaudis valdīja, uz augstā kalna pacēlās lepna un skaista pils. Kad gandrīz visi no pils apkārtnes iedzīvotājiem bija krituši cīņā pret bruņiniekiem, tad arī pils ar vēl pāri palikušajiem cilvēkiem nogrimusi. Nogrimušās pils vārds uzticēts kādam vecam kokam, kurš audzis pils tuvumā un zem kura agrākie pils iemītnieki bija upurējuši saviem dieviem. Bet, ja kāds vecās pils vārdu uzminētu, tad pils līdz ar saviem kareivjiem celtos augšup.

Ormaņkalna virsotnes augstākajā punktā atrodams Svētakmens, kur ļoti tālā senatnē, iespējams, notika Saules un Pērkona pielūgšana un upurēšanas rituāli. Pēc seno tautu mitoloģijas kalnus radījis Dievs kā savus mitekļus. Ikviena svētkalna augšējais stāvs allaž pieder dieviem. Ziemeļrietumu pakājē pie ezera atrodas Saukas pilskalns jeb Dievkalniņš. Rakstnieks Jānis Veselis vēsta, ka Dievkalnā dzīvojis zintnieks, kura uzdevums bijis tautai mācīt zintis un rūpēties par Ormaņkalna svētbrīzīm.

Virsotne saskatāma plašā apkaimē, un trauksmes dūmi vai citi signāli no kalna varēja laikus vēstīt par iebrucēju tuvošanos. Par tiem atmiņas saglabājušās vien leģendās un nostāstos: “Kalnā austrumos pamirdzēja uguns, raidīdama tālāk vēsti, kas ciltis sauca kopējiem kara darbiem pret ienaidnieku. Naktssargi, ieraudzīdami briesmu ugunis kaimiņu novadā, aizdedza lāpu. Jau tālāk, dziļāk zemes iekšienē pārlaidās kara vēsts.” Apmeklējot Ormaņkalnu, iespējams uzkāpt tajā esošajā Skatu tornī, ainavu paspīlgtina gleznainais Saukas ezers. Tūristiem iesakām apmeklēt līdzās esošo Saukas dabas parku, Saukas un Stupeļu pilskalnus, Margas kalnu.

9.-12.gs. sēļu rotas un apģērbs

Avoti:

- Sēļi un Sēlija: Rīga: N.I.M.S, 2005
- Sēļi/ The Selonians. Lietuvas nacionālais muzeos: 2007
- A.Zariņa. Apģērbs Latvijā 7.—17. gs. Rīga:Zinātne, 1999

Sēļu 9.-12.gs. pieminekļos iegūtās rotas liecina, ka tās pēc formas un apdares maz atšķirušās no latgaļu lietotajām. Sieviešu apbedījumos konstatētais rotu komplekts parasti sastāvējis no kaklariņķiem, saktām, aprocēm, gredzeniem. Visai bieži sastopamas arī vērtās kaklarotas, bet retāk lietotas rotadatas. Sēļu saimēs rotājušies arī bērni, tādējādi jau no bērnu dienām jaunajai paaudzei mācot rotāšanās tradīcijas. Bērniem līdzī dotās rotas bijušas līdzīgas, bieži vien pielāgotas, saliecot atbilstoši bērna augumam, vai arī speciāli gatavotas vajadzīgajā izmērā. Viena no izplatītākajām sieviešu rotām ir kaklariņķi, to dažādās formas sastopamas plašā Austrumlatvijas teritorijā.

Sēļi var lepoties ar bagātīgu materiālās kultūras mantojumu. Kaklariņķu skaits apbedījumos ir no 1 līdz 4, kas, visticamāk, norādīja uz cilvēka materiālo rocību un pārticību. Visbiežāk lietoti kaklariņķi ar noplacinātiem, pamīšus ejošiem galiem un piekārtiem trapecveida piekariņiem. Kā arī no trim stieplēm vīti kaklariņķi ar cilpu galiem. Bieži sieviešu un meiteņu apbedījumos atrastas mūsdienu skatījumā ļoti krāšņas, vairāku viju kaklarotas, kas sastāvējušas no visdažādākā veida stikla, arī dzintara krellēm, gliemežvākiem, bronzas spirālēm, zvārguļiem, kā arī dažādiem piekariem - amuletiem. Apģērba saspraušanai lietotas gan pakavsaktas, gan arī rotadatas (dzelzs spieķadatas, bronzas riņķadatas). Nozīmīgas sieviešu rotas bijušas aproces, bet tās konstatētas ne visos apbedījumos. Parasti liktas pa vienai vai divām aprocēm uz katras rokas. Ir fiksēti gadījumi Elkšņu Beteļu un Rubenes Rubiķu senkapos, kad mirušajai uz rokas liktas 6 – 9 aproces, kas ir reta parādība. Dominējošā ir lentveida aproce ar zvārgalvu galiem. Sēlietes iecienījušas rotāties un nēsāt gredzenus, jo skaitliski lielāko rotu kategoriju veido gredzeni, kurus apbedījumos sastop skaitā no viens līdz desmit. Parasti līdzīgā skaitā uz katras rokas pārstāvētas praktiski visas zināmās gredzenu formas.

Vīriešu lietoto rotu skaits bijis ievērojami mazāks. Greznākā vīriešu rota bijusi josta, greznākās jostas dekorētas ar bronzas vai sudraba apkalumiem un sprādzēm. Vīriešu apbedījumos parasti atrod vienu saktu, retāk divas vai trīs pakavsaktas. Visbiežāk sastopamas pakavsaktas ar magoņgalvu galiem. Aproces sēļu vīriešu apbedījumos atrastas reti, parasti tās ir pa vienai ar zvārgalvu galiem. Vīriešu apbedījumos gredzenus atrod reti, parasti vīrietim bijis viens vai divi gredzeni. Ir zināmi apbedījumi ar četriem un pat sešiem gredzeniem. Vīriešu apbedījumos parasti likti līdz ieroči (šķēpi, cirvji, retāk zobens), atsevišķos gadījumos arī vairogs. Sievietes valkājušas vilnas apliekamos svārkus, lina kreklus un villaini. Kā galvas rota nēsāti dažādu veidu spirāļu vainagi, atsevišķos gadījumos ar bizes veidā piestiprinātiem dekoriem. Vīriešu apbedījumos konstatētas cepuru paliekas

ar rotājumu, rokauti ar bronzas dekoru, un priekšpusē atverami vilnas svārki. Kā apavi lietoti ādas zābaciņi.

Par sēļu materiālo kultūru – rotām un apģērbu vairāk varam uzzināt, apmeklējot Jēkabpils Vēstures muzeja brīvdabas nodaļu “Sēļu sēta”, Viesītes muzeju “Sēlija”, Jēkabpils novada pašvaldības “Sēlijas prasmju muzeju”, Sēļu sētu “Gulbji”, Aknīstes novadpētniecības muzeju. Amatniecības centrs “Rūme” iepazīstina ar sēļu tradicionālo kultūru.

Sēļu apbedīšanas tradīcijas

Avoti:

- Sēļi un Sēlija: Rīga: N.I.M.S, 2005

Sēļu apbedīšanas tradīcijas ir vēl viens nozīmīgs senču mantojums, kurā atklājas seno baltu skatījumu uz lietu kārtību pasaulē. Sēļu apdzīvotajā teritorijā zināmi gan līdzenie, gan uzkalniņu kapulauki. Līdzenie kapulauki situēti galvenokārt sēļu apdzīvotās teritorijās Latvijas daļā. Vienīgais Lietuvas teritorijā zināmais sēļu līdzenais kapulauks ir Biržu Astravas, un tas atrodas uz sēļu un zemgaļu robežas.

Tradīcija apbedīt līdzenajos kapulaukos pakāpeniski veidojās 6.-7.gs. Vidējā dzelzs laikmeta pirmajā pusē mirušos vēl ieraka kapu uzkalniņos akmeņu riņķa norobežojošā teritorijā, bet otrajā pusē apbedīšana ir izgājusi ārpus akmeņu riņķa. Atšķirībā no citām baltu tautām sākotnēji mirušie guldīti ap uzkalniņu gredzenveidā, bet kopš 8.-9.gs. mirušie guldīti rindās. Apbedījumiem raksturīga pretēja orientācija, kas, iespējams, norāda uz kādām īpašām sēļu zināšanām apbedīšanas tradīcijās – vīrieši guldīti ar galvu uz austrumiem, sievietes ar galvu uz rietumiem. Sākot ar 8.gs. ir konstatētas dēļu zārku paliekas, kas liecina par pāreju no koka šķirstiem uz koka zārkiem. Dažreiz uz kapu bedrēm ir sakrauti akmeņi. Tomēr Ābeļu Boķos pāreja uz līdzenajiem kapulaukiem pilnībā nav noslēgusies. Par Boķu kapulauka turpinājumu rietumu virzienā ir uzskatāms Priednieku uzkalniņu kapulauks ar sešiem uzkalniņiem, kuros konstatēti 11.-12.gs. individuālie apbedījumi. Pāreja no uzkalniņu kapulaukiem uz līdzenajiem pilnībā izsekojama Saukas Ratulānu kapulaukā. Vēl 7.-8.gs. mirušie te guldīti uzkalniņā, bet blakus konstatēts līdzenais kapulauks ar 11.-12.gs. apbedījumiem. Vīriešu un sieviešu apbedījumi orientēti pretējos virzienos.

Pētītajos līdzenajos kapulaukos (Dignājas *Strautmaļos*, Skrudalienas *Vitanišķos*) un uzkalniņu kapulaukos (*Lejasdopeļu* kapulaukā, Ābeļu *Priedniekos*) atrastās senlietas raksturīgas ne vien sēļu, bet arī latgaļu materiālajai kultūrai, piemēram, sievietēm - lentveidīgais spirāļu vainags, kaklariņķi ar noplacinātiem galiem, cilpu vai seglu- kāšveida galiem, lociņa važturis, zvērgalvu aproces, villaine. Vīriešiem atrastas tādas lietas kā karavīra aproce un griezumā segmenta aproces, ar bronzu apkaltas jostas, cirvis un šķēpi, dažreiz arī zobens.

Vēlā dzelzs laikmeta kapu uzkalniņiem nav raksturīgi akmeņu riņķi. Lielākais vēlā dzelzs laikmeta uzkalniņu kapulauks ir saglabājies Sēlpils Lejasdopelēs (Sēlpils nov.). Kapulauks sastāv no 63 kapu uzkalniņiem. Mirušie apbedīti goda drēbēs ar rotām, sadzīves priekšmetiem un ieročiem. Kapu uzkalniņi tiek skaidroti kā ģimenes kapsētas. Sēlpils Lejasdopeļu kapulauka pētītajā otrajā uzkalniņā mirušie apbedīti no 11. un 12.gs. mijas līdz 13.gs. sākumam. Par sēļu apbedīšanas tradīcijām, sadzīvi un materiālo kultūru interesenti var uzzināt, apmeklējot Jēkabpils Vēstures muzeja brīvdabas nodaļu “Sēļu sēta”, Viesītes muzeju “Sēlija”, Jēkabpils novada pašvaldības “Sēlijas prasmju muzeju”, Sēļu sētu “Gulbji”.

Sēļu pilskalni

Avoti:

- Brastiņš E., Latvijas pilskalni. 2. sējums Zemgale un Augšzeme. - Rīga, 1926
- SS 2005 - Sēļi un Sēlija: Rīga: N.I.M.S
- J.Urtāns. Augšzemes pilskalni.- Nordik, 2006

Sēļu apdzīvotajā teritorijā vidējā un vēlajā dzelzs laikmetā bija apdzīvoti 10 - 15 pilskalni. Sēļu pilskalni ierīkoti galvenokārt savrupos kalnos, mazāk raksturīgi ir upju satekās, starp gravām situēti un ar vaļņiem nocietināti pilskalni. Jāatzīmē, ka, salīdzinot ar pārējo Latvijas teritoriju, Sēlijas pilskalnu īpatnība ir bieži sastopamās terases, kas veido papildu nocietinājumu sistēmas un aizstāj

priekšpilis. Pie lielākajiem pilskalniem – zemju centriem – ir konstatētas senpilsētas, piemēram, pie Dignāja (Jēkabpils nov.), Jodoņu (Rokišķu rajons Lietuvā), Rites Stupeļu un Margaskalna (Viesītes nov.), Ilūkstes Melnākalna pilskalni (Ilūkstes nov.). Tikpat lielā skaitā konstatētas apmetnes jeb ciema vietas. Arheoloģiski pētīta ir tikai neliela daļa pilskalnu un dzīves vietas. Sēlpils pilskalna izrakumos zem 14.gs. vācu mūra pils konstatēts 7.-13.gs. kultūrslānis. Iespējams, ka pilskalna dienvidaustrumos bijis valnis. Uz klintsradzes kultūrslānī atklāti akmeņu pavardi un krāšņu paliekas, kas norādīja celtnu vietas. Celtnes ziemeļaustrumos bija saglabājies sliekšnis, durvju vieta, un, iespējams, stenderes palieka. Ēkas grīda veidota no dēļiem, celtnē nav atrasta krāsns. Konstatēts, ka tajā turēti lopi. Dignājas pilskalna ārmalās atklātas pārogļojušās aizsargceltnu divu paralēlu sienu konstrukcijas. Par plakumā bijušām ēkām liecina māla kleķu un pavardu paliekas. Plašākie pilskalna izpētes darbi norisinājušies no 1976.- 1979.gadam sēļu Rites Stupeļu pilskalnā. Izrakumos izpētīta 880 m² liela pilskalna platība. Stupeļu pilskalns ir viens no lielākajiem sēļu pilskalniem. Tā platība 3400 m², pilskalns ticis apdzīvots no 10. līdz 13.gs. Aizsargceltnes gar pilskalna plakuma malām saglabājušās vāji, tās var novērot uz laukakmeņiem liktas guļbūves ar pakšos savienotiem galiem. Ap 10.gs. 6 – 10 m zemāk par plakumu izveidoti papildus nocietinājumi terasēs, visapkārt pilskalnā. Senpilsēta atradusies apkārt pilskalnā apmēram 3 ha platībā, kas bijusi intensīvi apbūvēta. Līdzīgi celta Rites Krīgānu ezersalas apmetne. To norobežoja stabos balstīta guļbūves siena, par ko liecināja stabu bedru vietas, kas izkārtotas rindā. Stabu diametrs 19 cm. Visa teritorija bijusi intensīvi apbūvēta. Ievērojamākie sēļu pilskalni, kurus iesakām tūristiem apmeklēt, ir Dignājas, Saukas, Stupeļu un Margaskalns.

Kauja pie Saules

Avoti:

- Biļķins, V. *Zemgaliešu brīvības cīņas*. Minneapolisa: Sēļzemnieka apgāds, 1973
- *Atskaņu hronika*. Rīga.: Zinātne, 1998
- Stepīņš, P. Saules kauja 1236.gada 22.septembrī. *Latvijas vēsture*. 1993.1(8)

1236.gada 22.septembrī zemaīši (viena no Rietumbaltu tautām, kuras zemes atradusās tagadējā Lietuvas ziemeļ-rietumu daļā) un zemgaļi izcīnīja spožu uzvaru pār Zobenbrāļu ordeņa karaspēku, kas bija viena no 13.gs. lielākajām kaujām Latvijas teritorijā. 1236.gada vasarā Livonijā ieradās krustnešu papildspēki. Zobenbrāļu ordeņa mestrs, Folkvins, krustnešu spiests, sapulcināja ordeņa spēkus - igauņus, līvus, letgaļus, kā arī sabiedrotos krievus no Pleskavas, un devās kara gājienā uz Lietuvu. Pēc vācu pētnieka F.Benhofena domām, ordeņa pusē karagājienā piedalījās apmēram 3000 vīru, bet zemaīšu - zemgaļu karaspēkā bija 4000-5000 karavīri. Krustnešu un sabiedroto karaspēks, jau atgriežoties mājup, nonāca pie kādas upes, kur tos gaidīja zemaīšu sapulcinātais

karotāju pulks. Folkvins brīdināja krustnešus par draudošajām briesmām un iespējamo kauju, taču pārgājienā nogurušais karaspēks nevēlējās uzsākt cīņu un iekārtojās nometnē. Otrā rītā, ar pēkšņu uzbrukumu, kauju uzsāka zemaishi, uzbrūdami krustnešu karaspēkam, kurš bija vairāk noskaņots turpināt mājupceļu, nekā cīnīties. Pēkšņais uzbrukums pārsteidza krustnešus, daļa karaspēka metās bēgt, bet ielenktie ordeņbrāļi, pēc sīvas cīņas cieta smagu sakāvi un tika nogalināti. Caur Zemgali mājup bēgošos zobenbrāļu bruņiniekus nogalināja zemgaļi. Rakstu avotos minēts 48 kritušo ordeņbrāļu skaits. Krita arī augstdzimušie krustnešu vadoņi. Pēc Novgorodas hronikas ziņām no 200 krievu karavīriem mājās atgriezās tikai katrs desmitais. Uzvara pār Zobenbrāļu ordeņa karaspēku apliecina zemaīšu un zemgaļu labi attīstītās un ievērojamās kara prasmes, kā arī spēju apvienoties vienotā karaspēkā, kad tas nepieciešams. Rakstītie avoti sniedz skopas un pretrunīgas ziņas par Saules kaujas notikuma vietu. Atskaņu hronikā apgabals, kur notika kauja, tiek saukts par *Soule*. Literatūrā ir divas plašāk pamatotas hipotēzes par iespējamo Saules kaujas vietu. Pirmā, ka tā notikusi uz ziemeļiem no Šauļiem Lietuvā, kur Šauļu - Jonišķu vecais lielceļš pie Jaunjūniem šķērso Mūšas upi. Otrā, ka Latvijā, Bauskas rajonā, Vecsaules pagastā, Čapānu mājas robežās. Taču līdz šim neviena no tām nav neapstrīdami pierādīta un Saules kaujas vieta līdz ar to jāuzskata par pagaidām nenoskaidrotu.

Par “Kauju pie Saules” vēstures interesenti var uzzināt Tērvetes 12.gs. koka pilī un Ģ. Eliasa Jelgavas vēstures un mākslas muzejā.

Neatbildētie vēstures jautājumi, ko slēpj Sila kalns

Avoti:

- *A.Bielenstein. Die Grenzen des lettischen Volkstammes und der lettischen Sprache in der Gegenwart und im 13.Jahrhundert. – St.Petersburg, 1892.*
- Zemgaļi senatnē. – Rīga., 2003
- V.Biļkins. Zemgaliešu brīvības cīņas.Sēļzemnieka apgāds; 1973
- *J.Urtāns . Mežmuižas Silakalns // Latvijas Vēstures Institūta Žurnāls. – 3. – 1995.*

Mežmuižas Silakalns (Augstais, Pilātes kalns) atrodas Jelgavas novada gleznainajā Vilces pagastā netālu no Lietuvas robežas, apmēram 300 m uz dienvidiem no Sila kapsētas. Silakalns ir spēcīgi nocietināts pilskalns ar divām priekšpilīm. Tas ir ap 20 m augsts kalns, kas austrumu un ziemeļu pusē norobežots ar gravu un ap metru augstu valni. Dienvidu un rietumu pusē pilskalnu ietver un no seniem naidniekiem sargā Babes purvs.

Interesanti, ka pilskalns atrodas aptuveni 15 km attālumā no zemgaļu centra Tērvetes pilskalna, bet kādu nezināmu faktoru dēļ tas nav pieminēts 13.gs. rakstītajos avotos krusta karu sakarā. Vēsturnieki ir izteikuši hipotēzi, ka minētais pilskalns ir 1254.gadā Zemgales dalīšanas līgumā minētās Silenes (*Sillene*) zemes centrs (zemes galvenā pils), kas līdz mūsdienām iespējams saglabājis senās zemgaļu zemes nosaukumu – Silakalns. Pilskalnu kā iespējamo zemgaļu 13.gs. Silenes pils vietu 1892.gadā apzīmējis Dobeles mācītājs, valodnieks un vēsturnieks A.Bīlenšteins. 1991.gadā G.Skutāns izvirzīja hipotēzi par Silakalnu kā zemgaļu 13.gs. Sidrabenes pilsvietu, bet pēdējo gadu pētījumi par Zemgales vēsturi šo faktu neapstiprina. Turpat atrastā ripas keramikas lauskas ļauj pilskalnu attiecināt uz vēlo dzelzs laikmetu vai pat 13.gs., līdz kuram vietējā sabiedrība bija sasniegusi augstu attīstības līmeni, un uzskatīt to par lielu un bagātu zemgaļu centru. Mūsdienās tiek uzskatīts, ka Silakalns ir senās Silenes zemes centrs. Tuvākie aplūkojamie objekti – Vilces pilskalns ar parku, Mežmuižas pils un parks Augstkalnē, Tērvetes arheoloģiskais komplekss ar Tērvetes 12. gs. pilī, Tērvetes pilskalnu, Svēto kalnu un Klosterkalnu.

Skaistākās Baltu rotas - Zemgalē

Avoti:

- Zemgaļi senatnē.,Rīga., 2003
- V.Urtāns. Senākie depoziiti Latvijā.,Rīga. 1977
- Zemgaļi senatnē., Rīga.2003

Kopš senatnes Zemgales reģions tiek uzskatīts par varenu un bagātu novadu, kas tradicionāli tiek saistīts ar lauksaimniecību un Zemgales auglīgo zemi. Novada iedzīvotāju turīgums vēsturiski veidojies saistībā ar Zemgales teritorijas ģeogrāfisko novietojumu, plašajiem ūdens ceļiem, pieeju pie jūras, auglīgo zemi un uzņēmīgiem iedzīvotājiem.

Par aktīvu tirdzniecību norāda fakts, ka Zemgale kopš 9.gs. tiek pieminēta skandināvu sāgās un rūnakmeņos. Zemgalē ir atrasti vieni no lielākajiem sudraba depozičiem Latvijas teritorijā (Kokmuiža – Auces nov., Pudži – Ozolnieku nov., Dumpji- Jelgavas nov., Rijnieki- Ozolnieku nov., u.c.). Zemgaļu dzīves veids un ģeogrāfiskais novietojums ļāvis gadsimtiem ilgi uzkrāt savu turīgumu, kas atspoguļojas arī zemgaļu apģērbā un rotās. Jau kopš agrā dzelzs laikmeta zemgaļu apbedījumos novērojama liela rotu daudzveidība un bagātība. Īpaši tas novērojams kopš 5.gs., kur apbedījumos parādās no tīra sudraba izgatavotas rotas, kas kaimiņu tautām ir liels retums.

Zemgalē ir atrastas ar 5.-7.gs. datētas stopsaktas ar zelta inkrustāciju vai pilnībā apzeltītas stopsaktas, kas nav sastopamas citās Baltu tautās. Zemgaļu rotās sastopama liela gredzenu, vainagu, kaklariņķu, aproču, rotadatu, važiņrotu un saktu daudzveidība. Liela daļa rotu ir dekorētas ar sudraba, kas izceļas uz apkārtējo tautu fona. Zemgaļu apdzīvotajās teritorijās sastopamas rotas, kas raksturīgas tikai zemgaļu materiālajai kultūrai: vairākkārtīgie kaklariņķi, trīsiju karavīru aproces, vainagi ar lieliem sadalītājiem un sudraba inkrustāciju, dzelzs krustadatas ar sudraba inkrustāciju, bronzas krustadatas ar sudraba platējumu u.c. Ņemot vērā zemgaļu turību, zemgaļu rotkaļi izgatavoja rotas, kas atšķiras no kaimiņtautām, uzsverot zemgaļu turību un juvelieru prasmi. Zemgaļu

tirdzniecība un turīgums novērojams daudzu gadsimtu garumā. Vikingu periodā zemgaļu galvenā eksporta prece bija graudaugi, bet sākot ar 11.gs. galvenā tirdzniecības prece bija bišu vasks un zvērādas, kas minēts rakstītajos avotos. Pat viduslaiku periodā Zemgales reģions saglabā savu bagātības statusu, kas arī šajā laika posmā izpaužas apģērbā un rotās. Lai iepazītu senās liecības par zemgaļu dzīvi, apģērbu, rotām un bruņojumu, aicinām apmeklēt Tērvetes 12.gs.koka pili, kuras rekonstrukcija balstīta uz arheoloģisko izpēti materiālu bāzes, un tā ir unikāls objekts Baltijas mērogā ar bagātu zemgaļu materiālās kultūras ekspozīciju un muzeju.

Upmales zemes centrs –Mežotne

Adrese: Rundāles pagasts, Rundāles novads, Mežotnes pilskalns, GPS 56.441584, 24.044910

Kontakti: Brīvi pieejams jebkurā laikā

Avoti:

- Brīvkalne, E., 1960. Rakstītās ziņas un arheoloģiskās liecības par 9.–13. gs. Mežotni. Arheoloģija un etnogrāfija, 2. Rīga: Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas izdevniecība, 61–78;
- IH 1993 – Indriķa hronika. ā. Feldhūna tulkojums, Ē. Mugurēviča priekšvārds un komentāri. Rīga: Zinātne;
- AH 1998 – Atskaņu hronika. V. Bisenieka atzejojums, Ē. Mugurēviča priekšvārds, Ē. Mugurēviča, K. Kļaviņa komentāri. Rīga: Zinātne.

Rundāles novadā, 10 km no Bauskas, Lielupes kreisajā krastā iepretim Mežotnes centram paveras skaists skats uz seno Mežotnes pilskalnu. Tas ierīkots uz 16 m augsta zemes stūra, ko austrumos norobežo Lielupes stāvais krasts un ziemeļos - strautiņa grava. Rietumu un dienvidu pusē pilskalns nocietināts ar diviem vaļņiem un grāvjiem.

Pirmās rakstītās ziņas par Mežotni atrodamas 12.gs. arābu ģeogrāfa *Idrīsi* pasaules kartes aprakstā, kurā minēta Medsūna (*Mežotne*), kas raksturota kā ļoti liela, ziedoša un cilvēkiem bagāta pilsēta. Aprakstā minēts, ka pilsētas iedzīvotāji pielūdzot uguni (*Brīvkalne 1960, 77. 83*). Indriķa hronikā saistība ar 1219. un 1220.gada notikumiem Mežotne minēta kā zemgaļu Upmales zemes centrs. Upmales zemē ietilpst *Putelene, Medene, Nogailena* un *Plānes* zeme (*Biļkins 1973, 133*). Minētais dokuments apliecina, ka spēcīgi nocietinātais pilskalns ar lielo senpilsētu (ap 13 ha) ir bijis centrs plašām zemgaļu apdzīvotajām teritorijām, ar visiem tajā ietilpstošajiem pilskalniem. Mežotnei bijusi pat sava osta, kas veicināja tirdzniecību un nostiprināja Mežotnes statusu kā reģionālu tirdzniecības un politiski – ekonomisku zemgaļu centru Austrumzemgalē.

Pirmās koka aizsargkonstrukcijas Mežotnes pilskalnā uzceltas 8.gs. un turpmākajos gadsimtos tās daudzkārt nopostītas un atjaunotas. Pilskalnā aizsargceltņu iežogā atradušās dzīvojamās un saimniecības ēkas. 1272.gadā Mežotnes pils tika nopostīta, taču vēl joprojām šajā vietā nedaudz jūtama tā senā, rosīga gaisotne, kas reiz valdījusi un vilina Mežotnes pusē iegriezies atkal un atkal. Tradicionāli maija trešajā sestdienā tiek rīkoti Mežotnes pilskalna svētki. Tūristiem interesanta būs taka uz Vīna kalnu un Mežotnes pilskalna “Spožās skudras taka”, kur var uzzināt par pilskalnā mītošajiem unikālajiem iemītniekiem – spožo skudru, lapkoku praulgrauzi, zalkti, vidējo dzeni, stārķi un sikspārni.

Zemgaļu lielākā svētvieta pie Zebrus ezera

Adrese: Dobeles novads, Zebrenes pagasts, GPS 56.616331, 22.982603

Kontakti: Brīvi pieejams jebkurā laikā

Avoti:

- J.Urtāns. Ancient cult sites of Semigallia (Zemgales senās kulta vietas). - Nordik, 2006

Viena no vistieksmainākajām un noslēpumainākajām teikām, nostāstiem un mītiem apveltītām vietām Zemgalē ir Zebrus ezers un tā apkārtnē, ar Elkus kalnu, Ezerlūķu pilskalnu un Svētes ezeru.

Zebrus ezers aizņem 420 ha platību, un tas Zemgalē ir lielākais ezers. Ezerlūķu pilskalns atrodas Zebrus ezera austrumu krastā ap 300 m no Ezerlūķu mājām.

Pilskalns ir augsts atsevišķi stāvošs kalns lauka vidū, kas apaudzis ar kokiem un no visām pusēm norobežots ar 30 m stāvam augstām nogāzēm, kas mākslīgi nostāvinātas. Pilskalna apdzīvotības laiks un tā funkcija vēl nav noskaidrota. Iespējams, tas kalpojis vietējiem iedzīvotājiem kā patvēruma vieta uzbrukuma gadījumā, vai arī tas izmantots kā novērošanas punkts, kas veic svētvietas Elkus kalna aizsardzības funkcijas.

Savukārt Elkus kalns ar Svētes ezeru atrodas Zebrus ezera otrā krastā uz dienvidiem no Ezerlūķu pilskalna, apmēram vienādā attālumā no trijiem pilskalnu iezīmētiem zemgaļu centriem Dobes, Spārnenes zemēs un vārdā nenosauktu zemes centru Kartavu kalnā. Elkus kalns ir ap 20 m augsts reljefā pilnīgi norobežots kalns, kuru no visām pusēm ietver purvājs vai purvainš ezers. Pēc vietējo cilvēku nostāstiem agrāk no Zebrus ezera salas uz kalnu ir bijis no plienakmeņiem likts ceļš. Tagad ezera ūdens līmenis ir cēlies un tas vairs nav atrodamš. Leģenda vēsta par Dievu vai Priesteru ceļu, kas no Elkus kalna vedis pāri ezeram. Netiešas liecības par zemūdens ceļu liecina hidroarheoloģiskie pētījumi, kuros konstatēts, ka Zebrus ezera dibenā 0.5 – 2 m dziļumā ir dabiski veidojusies akmeņu grēda, apmēram 5 – 20 m plata, un 400 m gara.

Ezera apkārtnē ir konstatētas vairākas dzelzs laikmeta apmetnes, kapulauki un pilskalni. Svētes ezera un Elkus kalna nosaukums liecina par to sakrālo nozīmi senatnē, un, iespējams, tā ir sena

zemgaļu kulta vieta, pie kuras nokļūt varēja šķērsojot ezeru pa slepenu, zem ezera ūdens virsmas slēptu un no akmeņiem veidotu ceļu. Svētes ezers un Elkus kalns ir vienots svētvietas komplekss, kurš iespējams ieņēma nozīmīgu vietu vietējo novadu zemgaļu dzelzs laikmeta kultūrā.

Ikviens, kurš apmeklējis šo vietu, var sajust un gūt apstiprinājumu tās noslēpumainajai dabai, ko tā glabā. Zebrus un Svētes ezeru apkārtnē tūristiem iesakām apmeklēt Ezerlūķu pilskalnu, Elkus kalnu, Spārnu pilskalnu, Smiltnieku pilskalnu, Lielkupju Altāra kalnu, Krievkalnus, Pokaiņu mežu.

Zemgales osta (*portus Semigallia*)

Avoti:

- IH 1993 – Indriķa hronika. A. Feldhūna tulkojums, Ē. Mugerēviča priekšvārds un komentāri. Rīga: Zinātne
- Zemgaļi senatnē. – Rīga., 2003
- R.Ērglis. Kur atradās senā Zemgales osta?- Rīga.,1938

Viduslaiku sākumposmā Baltu apdzīvotajās teritorijās, Baltijas jūras austrumu krastā minēta tikai viena tirdzniecības osta – Zemgales osta (*portus Semigallia*), kura piederējusi lepnajiem un turīgajiem zemgaļiem. Nevienai no Baltu un Baltijas somu tautām rakstītajos avotos nav pieminēta sava tirdzniecības osta aizvēstures periodā un viduslaiku sākumposmā.

Par Zemgales ostu rakstīts 13.gs. Indriķa hronikā. Līdz mūsu dienām nav noskaidrota senāk tik nozīmīgās ostas atrašanās vieta. Tā meklēta kā Lielupes, tā Daugavas krastos. Daži vēsturnieki domā, ka tā varējusi būt Lielupes grīvā vai Jelgavas apkaimē, vai pat Mežotnē, citi, ka tā atradusies Daugmalē, vai arī Daugavgrīvā.

Pēc bīskapa Alberta brāļa un palīga Teodoriha uzstājīga lūguma pāvests Innocentijs III 1200. gadā aizliedza kristīgajiem tirgotājiem šo ostu apmeklēt. Lai nodrošinātu Rīgas uzplaukumu, vietējie tirgotāji pasludināja, ka turpmāk ikvienam, kas tirdzniecības nolūkā uzdrošināsies aizliegtajā ostā iebraukt, tiks atņemta manta un pat dzīvība. Dažus gadus vēlāk aizliegumam uzticīgie vācieši notvēra tirgotājus, kas devās uz Zemgales ostu. Ar nāvi sodīja kuģa loci un kapteini, bet pārējos piespieda atgriezties. Ja zemgaļiem ir bijusi sava osta un tirdzniecības nami Eiropā, tas nozīmē, ka zemgaļiem bijusi arī sava jūras flote. Zemgales ostas pieminēšana vēstures avotos ir vērā ņemams fakts, kas liecina par Zemgales ostas kā reģionālas ostas nozīmi, jo hronikā aprakstītie 13.gs.sākuma notikumi liecina, ka zemgaļu osta sīvi konkurē un traucē attīstīties Rīgas pilsētas ostai. Ņemot vērā zemgaļu aktīvo tirdzniecību ar kaimiņu zemēm un Eiropu, ir likumsakarīgi, ka rosīgajiem zemgaļiem bijusi sava osta, kas pastāvējusi jau vairākus gadsimtus pirms 13.gs. un savu darbību izbeidz līdz ar Krusta kariem Baltijas reģionā.

Nostāsti un liecības vēsta, ka panākumiem bagāto Zemgales ostu par savu galamērķi izvēlējušies un apmeklējuši arī vikingu tirgotāji no Ziemeļeiropas. Par to liecina Mērvalles

rūnakmens, kurā iegravēti šādi vārdi: ”Sigrīda lika uzstādīt šo akmeni par piemiņu savam vīram Svenam. Viņš bieži ar bagātiem kuģiem braucis uz Zemgali apkārt Kolkasragam”. Par zemgaļu tirdzniecības ceļiem varam uzzināt no ekspozīcijām, kas izvietotas Tērvetes 12.gs. koka pilī, Ģ. Eliasa Jelgavas vēstures un mākslas muzejā.

Zemgaļu svētki

Adrese: Tērvetes novads, Tērvetes pagasts, “Lielķēniņi”, LV-3730, GPS 56.481445, 23.376066

Kontakti: + 371 26950975

E-pasts: lielkenins@inbox.lv

Objekta mājaslapa: www.lielkenins.lv

Darba laiks: maijs- oktobris: 10:00 – 17:00; pirmdienās, otrdienās - slēgts

Pieejamās valodas: LV, RU

Tērvete ir vieta, kas ir bagāta ar savu vēsturi un atpazīstama visā Latvijā. Tā ir slavēta un pazīstama kā senais zemgaļu kultūrpolitiskais un ekonomiskais centrs. Gleznainā daba - senais pilskalns, Tērvetes upes ieleja, dīķi, mežs un pakalni, cilvēku ieguldītais darbs un vēsturiskais mantojums - ir bagātība, kas ļauj un pat liek kā pienākumu popularizēt šo seno zemgaļu kultūras un politiski ekonomisko centru.

Zemgaļu svētki kopš 2004.gada ir kļuvuši par tradicionāliem, un tie norisinās katru gadu augusta pirmajā pusē. Sākotnēji svētki norisinājās pie Tērvetes pilskalna, bet kopš ir uzcelta Tērvetes 12.gs. koka pils ar ekspozīciju, svētki norisinās pils pagalmā un tās apkārtnē. Zemgaļu svētki, kuru laikā tiek popularizēti senie zemgaļi un to kultūra, ir viens no lielākajiem šāda veida pasākumiem Latvijā un Baltijā. Svētkos tiek radīta vīzija ar izbūvētu 13.gs. zemgaļu sētu, ap kuru grupējas vairāki desmiti pašmāju un viesu celtas senlaicīgas teltis cīnītājiem un amatniekiem. Divu dienu garumā te tiek demonstrēti 9.-13. gs. dzīvesveids, apmeklētājiem rādot amatu prasmes, jātnieku paraugdemonstrējumus, senās zīlēšanas rituālus, māla podu apdedzināšanu, krāsns kurināšanas un pirts rituālus.

Vīri demonstrē seno cīņu mākslas gan Baltijas reģiona karavīru turnīrā, gan komandu cīņās. Koncertus sniedz folkloras kopas un darbojas amatnieku tirdziņš. Festivāla apmeklētājiem iejusties senatnes dzīves ritmā palīdz iespēja greznoties senajos tērpos, izmēģināt šaušanu ar loku un apgūt senās amatu prasmes. Tādējādi, ievērojot autentiskumu, tiek popularizēta zemgaļu kultūrvēstures vide, materiālā un garīgā kultūra. Svētki ir guvuši lielu atzinību gan Latvijas, gan ārvalstu tūristu un vēstures entuziastu un interesentu vidū. Tērvete ir atpazīstama arī starptautiskā mērogā - svētkos piedalās vēstures rekonstrukcijas klubi un folkloras kopas ne tikai no Latvijas, bet arī no Lietuvas, Igaunijas, Polijas, Baltkrievijas, un Skandināvijas valstīm. Zemgaļu svētku ietvaros iesakām apmeklēt Tērvetes arheoloģisko kompleksu un ar to saistītos objektus – Tērvetes 12. gs. koka pili, Tērvetes pilskalnu, Svēto kalnu, Klosterkalnu.

Zemgaļu tirdzniecības nami Eiropā

Avoti:

- Zemgaļi senatnē. – Rīga., 2003
- A.Teivens. Mills in Latvia. – Stockholm.,1985

Zemgaļi bija viena no bagātākajām baltu tautām, kas izskaidrojams ar zemgaļu apdzīvoto teritoriju ģeogrāfisko novietojumu un tautas mentalitāti, augsti attīstītu materiālo un garīgo kultūru un rakstura īpašībām.

Zemgaļu pārvaldījumā bija lielākie tirdzniecības sauszemes un ūdens ceļi, tajā skaitā divas Latvijas lielākās upes - Lielupe un Daugava. Lai aizsargātu savas tiesības pār tirdzniecības ceļiem aizvēstures periodā, nereti nācās karot ar kaimiņu tautām un iebrucējiem no Ziemeļiem un Austrumiem, bet 13.gs. arī ar Rietumeiropas tirgotājiem un bruņiniekiem.

Zemgaļi savu turību nodrošināja tirgojoties ar zvērādām, vasku un labību. Vērā ņemams fakts, ka viduslaiku rakstītos avotos saglabājušās ziņas par zemgaļu tirgotājiem un to tirdzniecības namiem Eiropā. Tā Zostē (Soest) Vestfālē 1220. -1254.g. pastāvējis tirdzniecības nams *Semigalli*, ko bija dibinājis vasku tirgotājs Indriķis Semigallus. Rīgas parādnieku grāmatā 1288.g. savukārt atzīmēts kāds zemgaļu tirgotājs Jānis no Lībekas. Tas, ka zemgaļiem bijuši savi tirdzniecības nami Eiropā, norāda uz vērienu, ar kādu zemgaļi tirgojās kaimiņu zemēs. Būdami pagāni, tiem piemita diplomātiskas spējas dibināt sakarus ar kristiešiem Eiropā, un tur veiksmīgi tirgoties pat vairākus gadu desmitus. Par plašajiem tirdzniecības sakariem liecina arī atradumi zemgaļu apdzīvotajās vietās. Tā, piemēram, var minēt Tērvetes pilskalnā atrastu dzirnakmeni, kurš izgatavots no vulkāniskas lavas materiāla. Tai pašā pilskalnā atrasts arī nekur Latvijā neredzēts senu, t.s., poda dzirnu apakšējais dzirnakmens fragments, arī gatavots no vulkāniskas lavas. Savu izcilo īpašību dēļ Rietumeiropā jo sevišķi iecienīti bija kļuvuši tieši no vulkāniskas izcelsmes akmeņiem gatavotie dzirnakmeņi. Tikai Tērvetes zemgaļi Latvijas teritorijā bija iegādājušies šādus dzirnakmeņus, jo varēja to atļauties. Par zemgaļu tirdzniecības ceļiem varam uzzināt no ekspozīcijām, kas izvietotas Tērvetes 12.gs. koka pilī, Dobeles un Bauskas muzejos, Ģ. Eliasa Jelgavas vēstures un mākslas muzejā.

Zemgaļu valdnieki, Viestards, Šābis un Nameiķis

Avoti:

- IH 1993 – Indriķa hronika. Ā. Feldhūna tulkojums, Ē. Mugurēviča priekšvārds un komentāri. Rīga: Zinātne
- AH 1998 – Atskaņu hronika. V. Bisenieka atdzejojums, Ē. Mugurēviča priekšvārds, Ē. Mugurēviča, K. Kļaviņa komentāri. Rīga: Zinātne
- Zemgaļi senatnē. – Rīga., 2003
- V. Biļķins. Zemgalešu brīvības cīņas. Sēļzemnieka apgāds; 1973

Zemgaļiem 13.gs. vienmēr ir bijusi kāda nozīmīga persona, kas lielākā vai mazākā mērā centusies kontrolēt visu zemgaļu apdzīvoto teritoriju. Turklāt vēstures liecības apstiprina, ka zemgaļi piedzīvojuši varonīgu un tautā godātu valdnieku laikus.

Tā gadsimta vēstures avotos zemgaļu valdnieki minēti vairākkārt saistībā ar krusta kariem Zemgales teritorijā un Livonijā. 13.gs. pirmajos gadu desmitos tāds bija Viestards (avotos: *Vesthardus*, *Vester valdītis* pirms 1205 - pēc 1228), kurš vienīgais Indriķa hronikā nosaukts gan par augstdzimušo (*maior natu de Semigallia*), gan arī par karavadoni (*dux Semigallorum*). Atskaņu hronikā viņu sauc par valdnieku (*konic Vester*). Spriežot pēc Indriķa hronikas, Viestards bijis Tērvetes zemes valdnieks. Atskaņu hronikā viņš saukts par zemgaļu valdnieku jeb ķēniņu (*Vester der konic*). Pēc rakstītajiem avotiem var spriest, ka Viestardam bijusi vara pār visām zemgaļu zemēm. Par Viestarda stāvokli, ietekmi un varu 13.gs. baltu zemju valdnieku vidū liecina arī fakts, ka pāvesta legāts Modenas Vilhelms lūdza audienci pie zemgaļu valdnieka, kas ir unikāls gadījums ne vien Baltu zemju, bet visas 13.gs. Eiropas valstu politikas vēsturē.

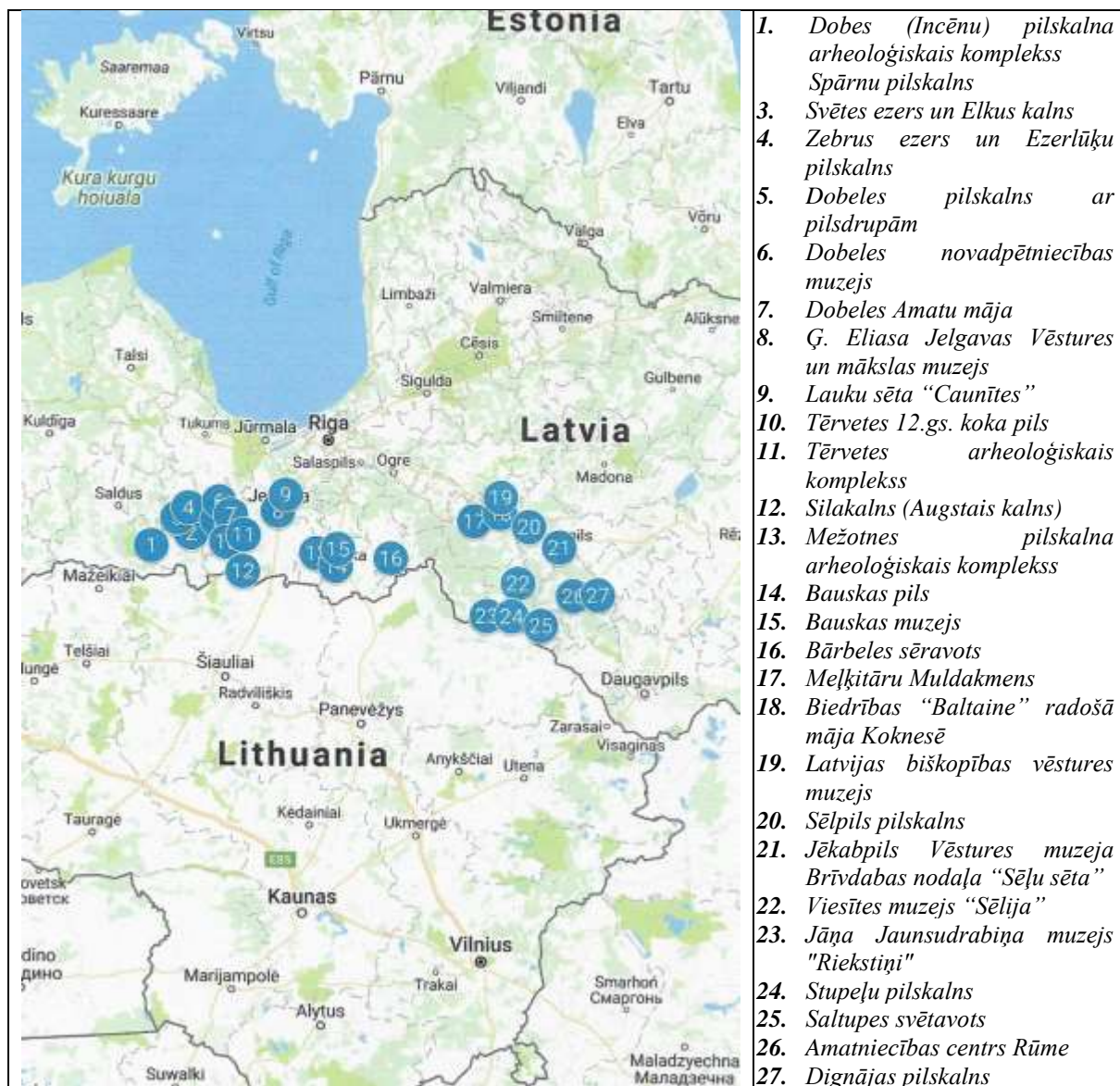
Teika par Viestarda zobenu stāsta: Tērvetes pilskalna drupās reiz lauzti akmeņi hercoga pils pārbūvei. Vīri lauzuši mūri, te kaut kas mirdzošs pazibējis - izrakuši spožu zelta zobenu. Uz zobena roktura bijuši iegravēti vārdi: *Vesthardus rex Semigallia*. Pēc dažām dienām hercogam sabraukuši viesi, gribēdams ar atrasto zobenu viesu priekšā palepoties, pats gājis uz kambari pēc zobena. Pa priekšu soļojis kambarsulainis ar sveci rokās, atvēruši kambara durvis – viss bijis pilns ar sarkanu gaismu. Raudzījušies – pie sienas no zobena vairs ne vēsts, bet tā vietā rēgojies asinsšķāvis plankums, kas izstaro spilgtu gaismu. Kambarsulainim izkritusi no rokām svece, un abi, kungs un kalps, metušies bēgt, mezdami krustus. Pēc kāda pusgada hercoga pils aizdegusies, daudz mantas aizgājis bojā, sadeguši arī visi greznie ieroči. Tautā klīdušas valodas: Viestarda zobens atliec savas tautas verdzinātājiem.

Otrs 13.gs. vēstures avotos minētais zemgaļu vadonis bijis Šābis (*Schabe, Schabbe*), kurš minēts saistībā ar zemgaļu sacelšanos pret Livonijas ordeni 1259.gadā. Pēc Šābes pavēles no Zemgales izraidīja katoļu garīdzniekus un fogtus, kas ievāca nodevas pēc 1254. gada aprīlī veiktās Zemgales sadalīšanas starp Rīgas arhibīskapu un Livonijas ordeni. Rakstītos avotos karavadonis Šābis raksturots kā "viens brašs karavaronis" (*ein vromer helt, hieß Schabe*).

13.gs. 70.gadu beigās zemgaļu valdnieks bijis Nameiķis (*dominus, kunic, rex nomine*). Nameiķis (*Nameise, Nameyxe, Nameise*), Tērvetes zemgaļu vecākais, vēlāk visas Zemgales ķēniņš un brīvības cīņu vadonis. Vecākajā Livonijas atskaņu hronikā un Moliānas Franciska izmeklēšanas protokolā (1312) Nameiķis dēvēts par Zemgales ķēniņu (senvācu: *kunic*, latīņu: *rex*). Kritis krusta karos ar Vācu ordeni Lietuvā vai Prūsijā pēc 1281. gada. Atskaņu hronikā minēts vēl kāds vārdā nenosaukts zemgaļu valdnieks, kurš kritis kaujā pie Garozas, kas ir 13.gs. izcilākā uzvara pār Livonijas ordeņa karaspēku 1287.gadā. Lai iepazītu senās liecības par zemgaļu dzīvi, to valdniekiem un varenību, aicinām apmeklēt Tērvetes 12.gs.koka pili.

3. Identificētās 25-30 tūrisma piesaistes vietas, kuras būtu iekļaujamas starptautiskajā tūrisma maršrutā “Baltu ceļš” Zemgalē

Pētījuma procesā no 71 identificētā tūrisma objekta, atbilstoši nolikumam un izstrādātajai atlases metodoloģijai tika noskaidroti 27 tūrisma objekti, kas atbilst projekta mērķim, un vislabāk reprezentē sēļu un zemgaļu kultūru Zemgales reģionā (Attēls 1.).

Attēls 1. Tūrisma piesaistes vietas Zemgales reģionā

1. Dobeles (Incēnu) pilskalna arheoloģiskais komplekss
2. Spārnu pilskalns
3. Svētes ezers un Elkus kalns
4. Zebrus ezers un Ezerlūķu pilskalns
5. Dobeles pilskalns ar pilsdrupām
6. Dobeles novadpētniecības muzejs
7. Dobeles Amatu māja
8. Ģ. Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzejs
9. Lauku sēta “Caunītes”
10. Tērvetes 12.gs. koka pils
11. Tērvetes arheoloģiskais komplekss
12. Silakalns (Augstais kalns)
13. Mežotnes pilskalna arheoloģiskais komplekss
14. Bauskas pils
15. Bauskas muzejs
16. Bārbeles sēravots
17. Meļķitāru Muldakmens
18. Biedrības “Baltaine” radošā māja Koknesē
19. Latvijas bīskopības vēstures muzejs
20. Sēlpils pilskalns
21. Jēkabpils Vēstures muzeja Brīvdabas nodaļa “Sēļu sēta”
22. Viesītes muzejs “Sēlija”
23. Jāņa Jaunsudrabiņa muzejs “Riekstiņi”
24. Stupeļu pilskalns
25. Saltupes svētavots
26. Amatniecības centrs Rūme
27. Dignājas pilskalns

Aizkraukles novads

N.p.k.	Objekta nosaukums	statuss	kategorija	Novērtējums
1.	Meļķitāru muldakmens	kultūrvēsturisks objekts/ dabas objekts – akmens	A	8

Aknīstes novads

N.p.k.	Objekta nosaukums	statuss	kategorija	Novērtējums
2.	Saltupes Svētavots	kultūrvēsturisks objekts/	A	7

		dabas objekts (avots)- svētvieta		
--	--	-------------------------------------	--	--

Auces novads

N.p.k.	Objekta nosaukums	statuss	kategorija	Novērtējums
3.	Dobes (Incēnu) pilskalns arheoloģiskais komplekss	kultūrvēsturisks objekts/ pilskalns	A	9
4.	Spārnu pilskalns	kultūrvēsturisks objekts/ pilskalns	A	7

Bauskas novads

N.p.k.	Objekta nosaukums	statuss	kategorija	Novērtējums
5.	Bauskas pils	kultūrvēsturisks objekts/ pils	A	9
6.	Bauskas Novadpētniecības un Mākslas muzejs	kultūrvēsturisks objekts/ muzejs	B	8

Dobeles novads

N.p.k.	Objekta nosaukums	statuss	kategorija	Novērtējums
7.	Svētes ezers un Elkus kalns	kultūrvēsturisks objekts/ dabas objekts (ezers)/ pilskalns	A	9
8.	Zebrus ezers un Ezerlūķu pilskalns	kultūrvēsturisks objekts/ dabas objekts (ezers)/ pilskalns	A	9
9.	Dobeles pilskalns ar pilsdrupām	kultūrvēsturisks objekts/ pilskalns ar pilsdrupām	A	8
10.	Dobeles novadpētniecības muzejs	kultūrvēsturisks objekts/ muzejs	B	7
11.	Dobeles Amatu māja	tradicionālā kultūra	C	7

Jēkabpils

N.p.k.	Objekta nosaukums	statuss	kategorija	Novērtējums
12.	Jēkabpils Vēstures muzeja Brīvdabas nodaļa "Sēļu sēta"	kultūrvēsturisks objekts/ muzejs	B	8

Jēkabpils novads

N.p.k.	Objekta nosaukums	statuss	kategorija	Novērtējums
13.	Dignājas pilskalns	kultūrvēsturisks objekts/ pilskalns	A	5
14.	Amatniecības centrs "Rūme"	tradicionālā kultūra	C	8

Jelgava

N.p.k.	Objekta nosaukums	statuss	kategorija	Novērtējums
15.	Ģ. Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzejs	kultūrvēsturisks objekts / muzejs	B	9

Jelgavas novads

N.p.k.	Objekta nosaukums	statuss	kategorija	Novērtējums
16.	Silakalns (Augstais kalns)	kultūrvēsturisks objekts/ pilskalns	A	6

Kokneses novads

N.p.k.	Objekta nosaukums	statuss	kategorija	Novērtējums
17.	Biedrības "Baltaine" radošā māja Koknesē	tradicionālā kultūra	C	7
18.	Latvijas bīskopības vēstures muzejs	kultūrvēsturisks objekts / muzejs	C	6

Neretas novads

N.p.k.	Objekta nosaukums	statuss	kategorija	Novērtējums
19.	Jāņa Jaunsudrabiņa muzejs "Riekstiņi"	kultūrvēsturisks objekts/ muzejs	C	8

Ozolnieku novads

N.p.k.	Objekta nosaukums	statuss	kategorija	Novērtējums
20.	Lauku sēta "Caunītes"	tradicionālā kultūra	C	6

Rundāles novads

N.p.k.	Objekta nosaukums	statuss	kategorija	Novērtējums
21.	Mežotnes pilskalna arheoloģiskais komplekss	kultūrvēsturisks objekts/ pilskalns	A	7

Salas novads

N.p.k.	Objekta nosaukums	statuss	kategorija	Novērtējums
22.	Sēlpils pilskalns	kultūrvēsturisks objekts/ pilskalns	A	4

Tērvetes novads

N.p.k.	Objekta nosaukums	statuss	kategorija	Novērtējums
23.	Tērvetes arheoloģiskais komplekss	kultūrvēsturisks objekts/ pilskalns	A	10
24.	Tērvetes 12.gs. koka pils	kultūrvēsturisks objekts/ muzejs	A	10

Vecumnieku novads

N.p.k.	Objekta nosaukums	statuss	kategorija	Novērtējums
--------	-------------------	---------	------------	-------------

25.	Bārbeles sēravots	kultūrvēsturisks objekts/ dabas objekts (avots)/ svētvieta	A	7
-----	-------------------	---	---	---

Viesītes novads

N.p.k.	Objekta nosaukums	statuss	kategorija	Novērtējums
26.	Stupeļu pilskalns	kultūrvēsturisks objekts/ pilskalns	A	7
27.	Viesītes muzejs "Sēlija"	kultūrvēsturisks objekts/ muzejs/ tradicionālā kultūra	C	6

3.1.Sagatavotie oriģinālraksti

Sagatavotie oriģinālraksti ietver informāciju par objekta vēsturi, to saistību ar zemgaļu vai sēļu kultūru. Aprakstā ietverta informācija par tūrisma objekta precīzu adresi, norādītas GPS (Globālas Pozicionēšanas Sistēmas) koordinātes, kontaktinformācija, mājas lapas adrese, e-pasta adrese, tūrisma objekta darba laiki, tūrisma pakalpojumi un valodas, kādās informācija pieejama.

3.1.1. Īsie apraksti

Tērvetes arheoloģiskais komplekss

Tērvete ir varenākais un spēcīgākais zemgaļu politiski-ekonomiskais centrs 13.gadsimtā. Tērvetes pilskalnā valdījuši slavenie zemgaļu valdnieki – Viestards, Šābis un Nameiķis. Līdz mūsdienām Tērvete saglabājusi savu varenumu, kur 13.gs. zemgaļi vadīja un organizēja cīņas pret krusta karotājiem. Tērvetes pilskalns saglabājis stāvās nogāzes un aizsardzības valni, kurš ir viens no lielākajiem Baltijas reģionā. Iepazīties ar Tērvetes arheoloģiskā kompleksa vēsturi var no pilskalna netālu esošajā Tērvetes 12.gs. koka pilī.

Mežotnes pilskalna arheoloģiskais komplekss

Mežotnes pilskalns ir lielākais no zemgaļu pilskalniem, un ir Upmales zemes galvenā pils. Mūsdienās saglabājušies spēcīgi nostiprinātie vaļņi un senā ostas vieta. Mežotne bieži minēta 13.gs. rakstītajos dokumentos un hronikās, un pieminēta 11.gs. arābu ceļotāju piezīmēs. Mežotnes arheoloģiskajā kompleksā ietilpst: Mežotnes pilskalns, senpilsēta, Vīna kalns, ostas vieta un divi kapulauki.

Tērvetes 12.gs. koka pils

Zemgaļu vēstures gaisotni var izbaudīt Tērvetes 12.gs. koka pilī, kuras rekonstrukcija balstīta uz arheoloģiskās izpētes secinājumu bāzes, un tas ir unikāls objekts A-Baltijas mērogā. Tērvetes koka pils ekspozīcijā izvietots plašākais eksponātu klāsts par dzelzs laikmeta zemgaļu materiālo kultūru Baltijā. Pils izstāžu telpās iekārtotas tematiskās ekspozīcijas par zemgaļu rotām, bruņojumu, saimniecības un sadzīves priekšmetiem un vēsturi. Iepriekš piesakoties par zemgaļu un Tērvetes pils vēsturi pilī pastāstīs gids.

G. Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzejs

Ģederta Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzejs ir bijušais Kurzemes provinces muzejs, kurš ir slavens ar savu bagāto arheoloģiskā materiāla krājumu un ekspozīciju. Līdz mūsdienām muzeja krājumā saglabāties liels skaits arheoloģisko priekšmetu no Zemgales un Kurzemes novadiem. Ģ.Eliasa Jelgavas un mākslas muzeja pastāvīgā ekspozīcija "Aizvēsture un Livonijas periods" atspoguļo Zemgales vēsturi aizvēstures un Livonijas konfederācijas periodā.

Dobeles pilskalns ar pilsdrupām

Par Dobeles pils zemgaļu varonīgajām cīņām minēts 13.gs. rakstītajās hronikās. Dobeles pils pirmoreiz dokumentos minēta 1254. gadā, kad šajā vietā pastāvēja nocietināta zemgaļu koka pils - Dobeles pils novada pārvaldes centrs. Livonijas krusta karu laikā Dobeles apkārtnē norisinājās sīvas kaujas ar Livonijas ordeņbrāļiem. Zemgaļi izrādīja milzīgu pretestību ienaidniekiem, kas tā arī nespēja pili ieņemt.

Silakalns

Noslēpumains un mežiem ieskauts ir varens zemgaļu pilskalns – Silakalns. Vairāki vēsturnieki izteikuši pieņēmumu, ka Silakalns ir senais Silenes (*latīņu: Sillene*) zemes centrs. Silakalns ir ZA – DR virzienā orientēts apmēram 20 augsts kalns. Uz austrumiem no pilskalna tā pakājē atradās divas nocietinātas priekšpilis. Atradumi pilskalnā ļauj to datēt ar vēlo dzelzs laikmetu, bet atrastās keramikas lauskas liecina, ka pilskalns bijis apdzīvots jau 1.g.t.pr. Kr. beigām.

Spārnu pilskalns

Priekš Zemgales neparasti skaistā, kalnainā apvidū, mežu un ezeru ieskauts atrodas Spārnu pilskalns. Pilskalns ir apmēram 30 m augsts ar iegarenu formu un 2 m augstu uzbērumu ziemeļu daļā. Kalna malas ir neparasti stāvas, kas zemgaļu un kaimiņu zemju pilskalnus ir retums. Rietumos no pilskalna atradusies pils senpilsēta. Pilskalna ziemeļrietumu pusē ir bijušas divas nocietinātas aizsardzības terases, kas saskatāmas dabā arī mūsdienās. Atradumi pilskalnā, atrašanās vieta, kā arī pilskalna un Spārnu ezera nosaukums apstiprina uzskatu, ka Spārnu kalnā atradusies vēstures avotos minētais viens no lielākajiem zemgaļu zemes centriem - Spārnenes pils (*costrum Sparnene*).

Dobes (Incēnu) pilskalna arheoloģiskais komplekss

Savdabīgs un neparasts ir senais zemgaļu Dobenes zemes centrs – Dobes pilskalns. Tiek uzskatīts, ka senais zemgaļu pilskalns ierīkots, daļēji pārveidojot vienu no Dobes paugurgrēdas pakalniem. Taču tas izceļas uz apkārtnes atrodoties lauku klajumā, kas liek būt piesardzīgiem apgalvojumos par to dabisko izcelsmi. Iespējams šis pilskalns ir viens no retajiem piemēriem, kur senatnē tas izveidots mākslīgi. Pilskalna austrumu un dienvidaustrumu pakājē atradusies senpilsēta, par ko liecina biežais kultūrlānis ar lausku un senlietu atradumiem. Rakstītos avotos Dobes pilskalns pirmoreiz minēts 1272. gadā Zemgales dalīšanas līgumā.

Melķitāru Muldakmens

Melķitāru muldakmens - izcils, populārs un ainavisks, kultūrvēsturiski un arheoloģiski nozīmīgs dižakmens. Saukts arī par Upurakmeni un Velna akmeni, kurš atrodas ainaviskā laukā, kur neparasti daudz skaistu ozolu. Akmens atrodas Aizkraukles pagastā. Tā apkārtmēri ir iespaidīgi - augstums 3 metri un apkārtmērs 14.9 metri. Akmens viršpusē iedobums, kura garums 1.95 metri, platums 0.5 metri, dziļums aptuveni 0.20 metri, kas ir lielākais tāda veida dobums Latvijā. Vietējie nostāsti, kas stiepjas senā sēļu pagātnē, vēsta, ka Melķitāru Muldakmens kā kulta vieta izmantots līdz pat 19.gs vidum.

Saltupju Svētavots

Skaistā un ainaviskā vietā atrodas Saltupju svētavots. Ar ūdeni bagātais avots veido par Saltupi, sauktu strautu. Saltupju avots tiek uzskatīts par kulta vietu un tam piešķirts vietējās nozīmes aizsargājama arheoloģiska pieminekļa statuss. Pie avota senatnē sēļi veikuši rituālas darbības. Drošas

ir ziņas, ka avots bijis apkārtņē plaši pazīstams veselības avots. Ziņas par to, ka cilvēki dzelzs un sēra savienojumiem bagāto ūdeni izmantojuši veselības uzlabošanas nolūkiem, ir gan no 20. gs. sākuma, gan arī no 19.gs.

Sēlpils pilskalns

Sēlpils pilskalns ir senās Sēlijas valdnieku pils, sēļu politiski-ekonomiskais centrs, kurš mūsdienās atrodas uz salas Daugavas upē. Sēļu pilskalns pirms Pļaviņu HES izbūves atradās uz dolomīta erozijas palikšņa Daugavas kreisā krasta kraujā. Sēlpils ar koka pili līdz 13.gs.sākumam bija sēļu zemes novada centrs, kurā ietilpa vairāki ciemi. Intensīvāka dzīve Sēlpilī norisinājās 10. - 12. gadsimtā, kad apdzīvots viss pilskalna plakums.

Bārbeles sēravots

Bārbeles sēravots ir sena kulta vieta, kas minēts arī senos nostāstos. Literatūrā minēts, ka šis avots bijis viens no spēcīgākajiem zināmajiem minerālūdens avotiem Latvijā. Cilvēki, nākdami pie avota ārstēties, atstāja pie tā savu apģērbu, ticēdami, ka līdz ar drānām pie avota paliek slimības, sāpes un ciešanas. To var uzskatīt par vienu no senākajām Latvijas kūrvieta, kas pazīstama kopš Kurzemes hercoga Jēkaba valdīšanas laika. Bārbeles senā pastāvēšanas vēsture apliecina, ka arī senie zemgaļi šeit ārstējās un izmantoja šo avotu veselības uzlabošanas nolūkos.

Stupeļu pilskalns

Viens no lielākajiem Sēlijas vēsturiskā novada pilskalniem ir sēļu Stupeļu pilskalns. Pilskalns ir savrups, iegarens, kokiem apaudzis kalns. Tā nogāzes mākslīgi paaugstinātas, vērojamas divu terašu pazīmes. Stupeļu pilskalna ievērojamais stāvoklis, iespējams, saistāms ar tā centrālo stāvokli, ģeogrāfisko novietojumu attiecībā pret pārējām sēļu zemēm. Tas atradās sēļu apdzīvotās teritorijas centrā, ar salīdzinoši lielu teritoriju un iespaidīgiem cilvēku resursiem.

Dignājas pilskalns

Senatnē spēcīgs un varens bijis sēļu Dignājas pilskalns. Pilskalns atrodas iepretī Jersikas pilskalnam, un pēc dažu speciālistu vērtējuma līdz 10. gadsimtam Dignāja bija nozīmīgāka par Jersikas pili. Dignājas pilskalnā kopš 1.g.t.p.m.ē. jau eksistējusi nocietināta sēļu apmetne. Vēlajā dzelzs laikmetā pilskalna aizsargbūves atradušās pilskalna malās, par to, ka pilskalna plakumā atradušās dzīvojamās ēkas, liecina plakumā atklātās māla kleķu krāšņu un pavardu paliekas.

Bauskas pils

Zemgales viduslaiku pērle ir Bauskas pils. Senais nocietinājums atrodas Bauskas pilsētas teritorijā. Pils izceļas pilsētas ainavā, jo atrodas gleznainā ainavā uz zemes strēles starp Mūsas un Mēmeles upi, netālu no vietas, kur, tām saplūstot, veidojas Lielupe. Bauskas pils ansamblis sastāv no divām daļām. Vecā – 15.gs. Livonijas ordeņa pils. Jaunā – Kurzemes hercogu rezidence (celta 16.gs. beigās). Ir izteikta hipotēze, ka Livonijas ordeņa pils celta zemgaļu apmetnes jeb zemgaļu pils vietā, par ko liecina arheoloģisko izrakumu laikā atrastās 2.-12.gs. senlietas un bezripas keramikas lauskas.

Zebrus ezers un Ezerlūķu pilskalns

Teikām un leģendām apvīts ir Zemgales lielākais ezers un tā apkārtnē. Blakus esošā Ezerlūķu pilskalna apdzīvotības laiks un tā funkcija vēl nav noskaidrota. Iespējams, tas senajiem zemgaļiem kalpojis kā patvēruma vieta uzbrukuma gadījumā, vai arī izmantots kā novērošanas punkts, kas veic svētvieta Elkus kalna aizsardzības funkcijas. Pēc vietējo cilvēku nostāstiem agrāk no Zebrus ezera salas uz kalnu ir bijis no plienakmeņiem izlikts ceļš. Tagad ezera ūdens līmenis ir cēlies un tas vairs nav atrodams.

Svētes ezers un Elkus kalns

Par vienu no ievērojamākajām zemgaļu kulta vietām var uzskatīt Svētes ezeru un tam blakus esošo Elkus kalnu. Abi dabas objekti atrodas ainaviskā, mežiem un purviem ieskautā vietā, kur aizvēstures

periodā norisinājās zemgaļu kulta rituāli, un tiek uzskatīti par zemgaļu svētvietu, ko apstiprina arheoloģiskie izpētes darbi. Elkus kalns atrodas starp diviem – Zebrus un Svētes ezeriem. Svētes ezers un Elkus kalns ir vienots svētvietas komplekss, kurš, iespējams, ieņēma nozīmīgu vietu vietējo zemgaļu novadu dzelzs laikmeta kultūrā.

Dobeles muzejs

Dobeles muzejs nes vēstījums par tagadējā Dobeles novada pirmajiem iedzīvotājiem zemgaļiem, muzeja ekspozīcijā apskatāmi rekonstruēti zemgaļu apģērbi, autentiski priekšmeti (sadzīves priekšmeti, rotaslietas, ieroči); akcentēta Dobeles pils vēsture; maketā iespējams aplūkot, kāda pils izskatījās neilgi pirms sabrukšanas, redzami stilizēti 16.-17. gs. tērpi; parādīti etnogrāfiskie Dobeles apkaimes vīra un sievas tautas tērpi, lauku sadzīves priekšmeti 19./20gs. mijā. Muzejs regulāri rīko tematiskās izstādes un ekspozīcijas. Gida pavadībā var izziņāt seno zemgaļu un Dobeles vēsturi.

Bauskas muzejs

Vienā no skaistākajām Zemgales pilsētām – Bauskā, atrodas pilsētas muzejs, kurā var iepazīties ar Bauskas novada, pilsētas un zemgaļu vēsturi. Muzeja krājumu veido desmitiem tūkstošu vienību: senlietas, fotogrāfijas, dokumenti, grāmatas, mēbeles, darba rīki, sadzīves priekšmeti un citas vēstures liecības. Muzejā darbojas Tautas lietišķās mākslas studijas "Bauska" audējas, kuras arī sniedz konsultācijas par Zemgales novada tautas tērpa komplektēšanu un izgatavošanu. Muzeja krājumā ir plašs un bagāts zemgaļu arheoloģiskais materiāls, kuram ir liela izziņas vērtība.

Jēkabpils Vēstures muzeja Brīvdabas nodaļa "Sēļu sēta"

Daugavas kreisajā krastā, skaistā vietā izveidojusies Jēkabpils Vēstures muzeja Brīvdabas nodaļa "Sēļu sēta". Muzeja ekspozīciju veido 19.gadsimta Augšzemes lauku celtnes. Muzeja pagalms, ēku arhitektūra un plānojums atspoguļo seno sēļu amatniecības un celtniecības prasmes no aizvēstures laikiem. Muzejā ir iespējams izmēģināt dažādus lauku darbus – malšana, vērpsana un kalšana. Sēļu sētā norisinās dažādi tematiskie pasākumi un izstādes. "Sēļu sēta" ir iecienīta vieta jaunlaulātajiem un sēļu kultūras un vēstures izziņātājiem. Par muzeja objektiem un priekšmetiem jums laipni pastāstīs muzeja darbinieki.

Dobeles Amatu māja

Dobeles Amatu mājā ir radīta labvēlīga vide senu un mūsdienu amatu apgūšanai – te iespējams demonstrēt, iemācīties un nodot tālāk visdažādākās prasmes un zināšanas. Šeit var aust, adīt, tamborēt, velt vilnu, darināt rotas, izšūt, vērpt un šķeterēt, grebt karotes, darināt no māla un ielāgot latviešu tautas virtuves gudrības. Amatu mājas izstāžu zālē amatnieki un mākslinieki var izrādīt savu veikumu. Šeit iespējams piedalīties ekskursijās un radošās meistarklasēs, griezties līdzī dančos un rotaļās, kā arī apmeklēt amatu mājas rīkotos gadatirgus un izstādes.

Amatniecības centrs "Rūme"

Amatniecības centrs "Rūme" ir vieta, kur tiek kopti, izziņāti un pētīti senie sēļu amati. Šī ir vieta, kur laiku pa laikam satiekas sēļu amatnieki - gan vietējie Latvijas, gan kaimiņu Lietuvas, lai kopā nodotos savām radošajām prasmēm, cits citu pamācot un radot skaistus mākslas darbus. Amatniecības centra biedru misija ir, izziņot un restaurējot seno amatu rīkus, prasmes un tradīcijas, saglabāt sēļu kultūrvēsturisko mantojumu, radīt un vairojot interesi par šiem arodiem gan Latvijā, gan aiz tās robežām. Šeit ikviens ir laipni gaidīts ne tikai apskatīt centra darboņu veikumu, bet arī darboties pats, apgūt jaunas prasmes un jauki un radoši pavadīt laiku, jo „Rūme” ģimenēm un tūristiem piedāvā radošās darbnīcas keramikā, tekstila apgleznošanā un kokapstrādē. Amatniecības centrā katru vasaru notiek mākslinieku plenēri.

Latvijas bīskopības vēstures muzejs

Dravniecība un bīskopība ir viena no senākajām tautsaimniecības nozarēm, kuras pirmsākumi meklējami aizvēstures periodā. Ar bīskopību aktīvi nodarbojušies gan sēļi, gan zemgaļi. Latvijas bīskopības muzeja ekspozīcija, kas izvietota četrās telpās, sniedz informāciju par bišu saimes dzīvi, bišu barības bāzi, bīskopības produktiem un to nozīmi, kā arī iepazīstina ar Vecbebru bīskopības skolas dibinātājiem un skolotājiem. Starp eksponātiem skatāmi seni bīskopības darbarīki, stropi

un inventārs. Pie viena var pasūtīt medus degustāciju ar rupjmaizi un pienu. Blakus dravā iespējams iegādāties svaigu medu līdžņemšanai.

Biedrības “Baltaine” radošā māja Koknesē

Radošā māja “Baltaine” piedāvā svinēt tradicionālos gadskārtu svētkus – Meteņus, Lieldienas, Ūsiņus, Jāņus, Miķeļus, Ziemassvētkus, organizēt godus – krustabas un mārtošanu. Biedrības amatniecības darbnīcas piedāvā apgūt dažādus senos sēļu amatus: vērpsšanu, šķeterēšanu, tamborēšanu, adīšanu un izšūšanu. Biedrības telpās var noklausīties seminārus par latviešu tradicionālajiem svētkiem, godiem, spēlēm, rotaļām un dančiem.

Lauku sēta “Caunītes”

Lauku sēta „Caunītes” ar rūpīgi un gaumīgi iekoptu apkārtējo vidi Ozolnieku novadā izceļas ar latvisku tradīciju saglabāšanu, kopšanu un popularizēšanu. Senatnīgas lietas un amatu prasmes, kas atspoguļo zemgaļu seno dzīvesveidu un tradīcijas, te lieliski „sadzīvo” ar mūsdienīgiem risinājumiem dažādās saimniecības jomās. "Caunītes" - lauku sēta latviskām tradīcijām dod iespēju pabūt latviskā vidē un darboties atbilstoši gadskārtas ritmam un norisēm dabā.

Jāņa Jaunsudrabiņa muzejs "Riekstiņi"

Muzeja misija ir iepazīstināt ar gleznotāja, dzejnieka un rakstnieka Jāņa Jaunsudrabiņa, kā arī viņa novadnieku - literāro līdžgaitnieku dzīvi un daiļradi. Muzejs ir bagāts ar sadzīves un saimniecības priekšmetiem, kuru izcelsme saistāma ar sēļu materiālo kultūru aizvēstures periodā. Muzeja arhitektūra un celtniecības tradīcijas atspoguļo senās tradīcijas un amatniecības prasmi Sēlijas novadā.

Viesītes muzejs "Sēlija"

Viesītes muzeja „Sēlija” pārstāv Viesītes novada un Sēlijas kultūrvēstures mantojumu, iemūžinot sēļu cilts vārdu, rosinot saglabāt un nostiprināt sēlisko pašapziņu novada ļaudīs. Viesītes muzeja „Sēlija” teritorijā atrodas Amatniecības centrs. Šajā centrā ada latviešu tautiskās zeķes un cimodus, tamborē, auž un izšuj. Muzejā izveidots Mazā Bānīša komplekss, kas atrodas kādreizējā Viesītes depo atrašanās vietā.

3.1.2. Garie apraksti

Tērvetes arheoloģiskais komplekss

Adrese: Tērvetes novads, Tērvetes pagasts, Tērvetes pilskalns, GPS 56.482200, 23.384630.

Tērvetes arheoloģiskais komplekss atrodas Tērvetes kultūrvēsturiskajā centrā, šosejas P103 Dobeles - Bauska 19. km kreisajā pusē, aptuveni 500 m no lielceļa, netālu no A. Brigaderes muzeja “Sprīdīši”.

Darba laiks: Brīvi pieejams jebkurā laikā

Kontakti: + 371 26950975

E-pasts: lielkenins@inbox.lv

Mērķa grupas: vēstures interesenti, ģimenes, skolēni

Mājaslapa: www.tervetesnovads.lv/Karte/tervetes-pilskalns/

Pieejamās valodas: LV, RU

Tūrisma pakalpojumi: iespējama ekskursija gida pavadībā, no Tērvetes pilskalna paveras iespaidīgs skats uz tuvāko apkārtni, iespēja izbaudīt dabu, uzkāpt trīs pilskalnus, vērot seno apmetņu vietas.

Apraksts: Tērvete 13.gs. politiski - ekonomiskais zemgaļu centrs ar pilskalnu un senpilsētu, varenākais zemgaļu pilskalns un valdnieku rezidence. Tērvetes arheoloģiskajā kompleksā ietilpst četri pilskalni (*Klosterkalns, Tērvetes pilskalns, Svētais kalns, Putnu kalns*), pilsdrupas, senpilsēta un kapulauks, kura atrašanās vieta nav noteikta.. Visi pilskalni atrodas līdzās viens otram. Pirmo reizi Tērvetes vārds parādās 13.gs. rakstītajos avotos „*Indriķa hronikā*” (*Thervetene, Tervethene*,

Terweten) saistībā ar 1219.gada notikumiem Zemgalē (XXIII, 4.nodaļa). Tērvetes pilī valdījuši zemgaļu valdnieki *Viestards (Viesthardus, Vesthardus, Vestardus, Vester)*, *Nameiķis (Nameise, Nameyxe, Nameise)* un iespējams arī *Šābis (Schabe)*.

Tērvetē veikti plaši arheoloģiskās izpētes darbi E.Brīvkalnes un F.Zagorska vadībā (1951-1959). Noskaidrots, ka Tērvete apdzīvota jau pirmajā gadu tūkstoī p.m.ē. Tērvetes pilskalns ierīkots Tērvetes upītes labajā krastā uz 17 – 19 m augsta zemesraga, kas austrumu pusē pārrakts ar grāvi, zemes uzmetot 7- 8 m augstā valnī. Pilskalnā atradusies zemgaļu koka pils ar aizsargkonstrukcijām, dzīvojamām un saimniecības ēkām (klētis, graudu maltuves, slieteņi), kā arī amatnieku darbnīcas. Ēkas apkurinātas ar akmens vai no māla, ķieģeļa mūrētām krāsnīm. Priekšpils plakumā un senpilsētā ap pilskalnu atradušās dzīvojamās un saimniecības ēkas. Līdz mūsdienām Tērvete saglabājusi savu varenumu, kur 13.gs. zemgaļi vadīja un organizēja cīņas pret krusta karotājiem. Tērvetes pilskalns saglabājis stāvās nogāzes un aizsardzības valni, kurš ir viens no lielākajiem Baltijas reģionā. Iepazīties ar Tērvetes arheoloģiskā kompleksa vēsturi var no pilskalna netālu esošajā Tērvetes 12.gs. koka pilī.

Tērvetes 12.gs. koka pils

Adrese: Tērvetes novads, Tērvetes pagasts, “Lielķēniņi”, LV-3730, GPS 56.481445, 23.376066. Atrodas Tērvetes kultūrvēsturiskajā centrā, šosejas P103 Dobeles – Bauskas 19. km labajā pusē.

Kontakti: + 371 26950975

E-pasts: lielkenins@inbox.lv

Objekta mājaslapa: www.lielkenins.lv

Darba laiks: maijs- oktobris: 10:00 – 17:00; pirmdienās, otrdienās - slēgts

Pieejamās valodas: LV, RU

Mērķa grupas: vēstures interesenti, ģimenes, skolēni, seniori

Tūrisma pakalpojumi: ekskursija gida pavadībā; atraktīvas viduslaiku spēles, programma jaunlaulātajiem.

Apraksts: Ar Tērvetes vārdu lepojas varens zemgaļu centrs, kas Latvijas teritorijā visilgāk - līdz pat 13.gs beigām - cīnījās par savu politisko un ekonomisko neatkarību. Latviešu tautai Tērvetes pilskalns ir svarīgs kultūrvēsturisks piemineklis, jo tas kalpo kā seno zemgaļu neatlaidīgā rakstura un nelokāmā gribasspēka liecinieks. Tērvete plaši aprakstīta 13.gs. saistībā ar krusta kariem Baltu apdzīvotajās teritorijās. Tērvetes pilī reiz valdījuši diženi zemgaļu valdnieki Viestards (*Viesthardus, Vesthardus, Vestardus, Vester*), Nameiķis (*Nameise, Nameyxe, Nameise*) un, iespējams, arī Šābis (*Schabe*).

Lai aci pret aci sastaptos ar liecībām par zemgaļu dzīvi, to valdniekiem un sajustu pagātnes varenības dvesmu, aicinām apmeklēt Tērvetes 12.gs.koka pili, kas atrodas Tērvetē, 300 metru attālumā no slavenā Tērvetes pilskalna un kuras rekonstrukcija balstīta uz arheoloģisko izpētes materiālu bāzes. Pilī izvietots Baltijā unikāls un plašs zemgaļu materiālās kultūras eksponātu klāsts. Apskatei pils ir atvērta kopš 2013. gada rudens. Rekonstruētās Tērvetes pils aizsardzības konstrukcijas, saimniecības un dzīvojamās ēkas plānojums atbilst Tērvetes pilskalnā arheoloģiskās izpētes laikā konstatētajam izvietojumam. Koka pils celta guļbūves tehnikā ar stūros salaistiem pakšiem atbilstoši 12.gs. būvniecības tradīcijām, tās augstākais tornis sasniedz 14 metru augstumu. Pils izstāžu telpās iespējams iepazīties ar tematiskām ekspozīcijām par zemgaļu rotām, bruņojumu, saimniecības un sadzīves priekšmetiem un vēsturi. Pirmajā stāvā var apskatīt Tērvetes vēstures muzeja ekspozīciju ar oriģinālām dzelzs laikmeta zemgaļu arheoloģiskām rotām, savukārt pils zālēs aplūkojama Tērvetes pils keramikas trauku un zobenu atdarinājumu kolekcija. Torņa ekspozīcijas zālē aplūkojama bagāta rotu atdarinājumu kolekcija un zemgaļu apģērbu rekonstrukcijas. Pils pagalmā katru gadu augusta otrajās brīvdienās tiek rīkoti ikgadējie zemgaļu svētki, kuros piedalās dalībnieki un viesi no kaimiņvalstīm. Senos stāstus glabā līdzās esošais Tērvetes pilskalns, Svētais kalns un Klosterkalns.

Mežotnes pilskalna arheoloģiskais komplekss

Adrese: Rundāles pagasts, Rundāles novads, Mežotnes pilskalns

GPS 56.441584, 24.044910

Kontakti: Brīvi pieejams jebkurā laikā

Mērķa grupas: vēstures interesenti, ģimenes, skolēni

Tūrisma pakalpojumi: Zemgaļu kultūras biedrība "UPMALE" piedāvā stāstu par zemgaļu vēsturi, apģērbu un rotām (10.-12. gs.), rotu kalšanas demonstrējumus, šaušanu ar arbaletu, tautas spēles, muzikālu folkloras šovu ar tautas mūziku, dejām un rotaļām, gadskārtu svētkus, latviešu kāzu un kristību rituālus, kara dziesmas. Tradicionāli maija trešajā sestdienā tiek rīkoti Mežotnes pilskalna svētki. Iespējams izbaudīt dabu, uzkāpt pilskalnā, vērot blakus plūstošo Lielupi un otrā krastā esošo Mežotnes pili. Šis objekts būs interesants tiem, kuri vēlas redzēt seno zemgaļu uzturēšanās vietu.

Valodas: LV, EN, RU

Mājaslapa: www.tourism.bauska.lv/lv/apskates-objekti/rundales-novada/mezotnes-pilskalns-43

www.tourism.bauska.lv/lv/apskates-objekti/izglitujosas-programmas/interaktiva-ekskursija-mezotnes-pilskalna-118, biedrība "Upmale" tālr. +371 26184631, +371 29263788

Apraksts: Viens no lielākajiem un skaistākajiem Latvijas un zemgaļu pilskalniem, kura pakājē saskatāma senā ostas vieta, ir Upmales zemes centrs, slavenais **Mežotnes pilskalns**. No pilskalna paveras burvīgs skats uz Mežotnes muižu, un jaunās Mežotnes pils kompleksu. Arheoloģiskajā kompleksā ietilpst Mežotnes pilskalns un Vīna kalns, divi kapulauki un senpilsēta. Vīna kalns atrodas apmēram 500 m uz dienvidiem no Mežotnes pilskalna, uz to ved taka gar Lielupes senlejas krastu. Šeit, iespējams, atradās seno zemgaļu kulta vieta, bet 13.gs. pilskalnā kādu laiku bija apmetušies krustneši. Kāda teika stāsta, ka šeit laiku pa laikam parādās Dievgalds ar maizi un vīnu. Pirmās rakstītās ziņas par Mežotni atrodamas 12.gs. arābu ģeogrāfa *Idrīsi* pasaules kartes aprakstā (*Brīvkalne 1960, 77*). Mežotne minēta arī 13.gs. Indriķa un Atskaņu hronikās (*IH 1993,239;AH 1988, 215*), kā arī zemgaļu apdzīvoto teritoriju dalīšanas līgumos (*ZS 2003, 83*). Pēc 13.gs. rakstītajiem avotiem var secināt, ka Mežotnes pils ir zemgaļu novada Upmales (*Opemele, Upemelle, Uppemel*) politiski ekonomiskais centrs. Pie pilskalna dienvidaustrumu stūra, tā nocietinājumu pakājē Lielupes krastā atradusies senā ostas vieta. Pilskalns nocietināts ar diviem vaļņiem un grāvjiem. Pirmās koka aizsargkonstrukcijas Mežotnes pilskalnā uzceltas 9.gs. un turpmākajos gadsimtos daudzkārt nopostītas un atjaunotas. Arheoloģisko izrakumu gaitā konstatēts ka pilskalns apdzīvots no 8.-14.gs. Pilskalna plakumā, aizsargceltņu iežogā atradušās dzīvojamās un saimniecības ēkas. 1272.gadā Mežotnes pils tika nopostīta. 1321.gada aprīlī pēc *Vartberges Hermaņa* hronikas ziņām, pēc ordeņa mestra *Gerharda no Jorkes* rīkojuma Mežotnē tiek celta jauna koka pils, pēc 25 gadiem – 1346.gada aprīlī pili ieņēma un nopostīja lietuvieši (Caune; Ose 2004, 332). Mežotnes senpilsētas platība ir ap 13 ha.

Katru gadu maija trešajā sestdienā Mežotnes pilskalnā notiek festivāls, kas veltīts seno zemgaļu vēsturei. Apmeklējot šo festivālu varēsi, piemēram, iemēģināt roku seno amatu prasmju darbnīcās,

aplūkot seno ieroču kolekcijas, noklausīties aizraujošos vēstures speciālistu stāstos, iepazīties ar senās virtuves noslēpumiem un nogaršot uz ugunsкура gatavotu maltīti. Pilskalns priecē arī ar iespēju izbaudīt dabas daudzveidību. Tajā izveidota “Spožās skudras taka” ar dažādām aktivitāšu iespējām. Šeit vari uzzināt par pilskalnā mītošajiem unikālajiem iemītniekiem – spožo skudru, lapkoku praulgrauzi, zalkti, vidējo dzeni, stārķi un sikspārni.

G. Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzejs

Adrese: Akadēmijas iela 10, Jelgava, LV- 3001, GPS 56.649982, 23.729019

Kontakti: +371 63023383

E-pasts: muzejs@muzejs.jelgava.lv

Objekta mājaslapa: www.jvmm.lv

Darba laiks: maijs – septembris: 11.00 – 18.00, oktobris – aprīlis 10:00 – 17:00
pirmdienās slēgts

Pieejamās valodas: LV, RU, EN

Mērķa grupas: vēstures interesenti, ģimenes, skolēni, seniori

Tūrisma pakalpojumi: Ekskursija muzeja speciālista pavadībā; izglītojošas programmas.

Apaksts: Ģederta Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzejs ir bijušais Kurzemes provinces muzejs, kurš bija slavens ar savu bagāto arheoloģiskā materiāla krājumu un ekspozīciju. Šodien muzejs ir viens no lielākajiem pašvaldību muzejiem Latvijā, kura ekspozīcija vērsta par Ģedertu Eliasu, Jelgavas un Zemgales vēsturi un pašu muzeja ēku – Academia Petrina. Muzeja ēka ir viena no retajām senajām celtnēm, kas Jelgavā saglabājusies pēc 2. pasaules kara. Šajā ēkā atradās pirmā augstskola Latvijā (1775.g.), 1815. gadā te nodibināta Kurzemes Literatūras un mākslas biedrība – pirmā zinātniskā biedrība Baltijā, kuras biedri nodibināja otro vecāko muzeju Latvijā – Kurzemes Provinces muzeju. Līdz mūsdienām muzeja krājumā saglabāties liels skaits arheoloģisko priekšmetu no Zemgales un Kurzemes novadiem. Ģ.Eliasa Jelgavas un mākslas muzeja pastāvīgā ekspozīcija “Aizvēsture un Livonijas periods” atspoguļo Zemgales vēsturi aizvēstures un Livonijas konfederācijas periodā. Balstoties uz arheoloģiskā materiāla bāzes, vitrīnās “Akmens laikmets un agro metālu periods”, “Agrais un vidējais dzelzs laikmets” un “Vēlais dzelzs laikmets” ir izvietoti arheofakti gan no akmens laikmeta cilvēku apmetnēm Zemgales novadā, gan no seno zemgaļu kapulaukos un pilskalnos atrastā arheoloģiskā materiāla. Muzeja ekspozīcija ir papildināta ar Dobeles, Dobes, Mežotnes un Tērvetes seno zemgaļu koka piļu rekonstrukcijām, kompilējot tās ar pilskalnu fotoattēliem mūsdienās, tādējādi muzeja apmeklētājiem ļaujot pašiem iztēloties seno zemgaļu pilskalnu un piļu varenību pagātnē un mūsdienās.

Dobeles pilskalns ar pilsdrupām

Adrese: Dobeles novads, Dobele, GPS 56.622374, 23.272468 Atrodas Dobeles pilsētā, Bērzes upes kreisajā krastā.

Kontakti: Brīvi pieejams jebkurā laikā. Vairāk informācijas pa tālr.+371 63723074, +371 26136682, e-pasts: turisms@dobele.lv

Mērķa grupas: vēstures interesenti, ģimenes, skolēni, seniori

Valodas: LV, EN, RU

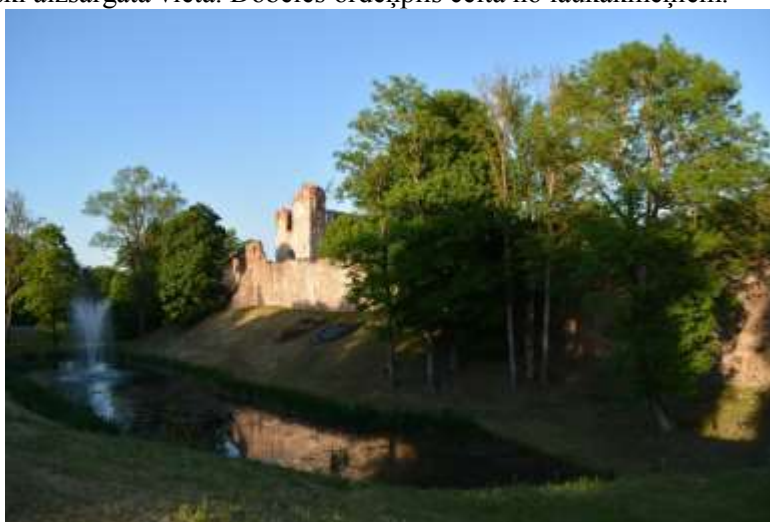
Mājas lapa: <http://www.dobele.lv/lv/tourism/dobeles-pilseta-pilis-un-muizas-zemgalu-pilskalni-un-senas-kulta-vietas/zemgalu-pilskalns-un>

Tūrisma pakalpojumi: Ekskursija pils dāmu pavadībā; izklaides un izglītojošās programmas

Apraksts: Dobelē Bēzres upes kreisajā krastā atrodas spēcīgais Dobeles pilskalns, uz kura 14.gs. celta Livonijas pils. Dobeles pils ar zemgaļu varonīgajām cīņām minēts 13.gs. rakstītajās hronikās. Dobeles pilskalns (*Doblen, Dubelene, Dobelen, Doblin, Dobbleena*) atrodas Dobeles pilsētas rietumu malā, Bēzres labajā krastā, uz stāva zemes raga starp Bēzres upi austrumos un avotainu gravu ziemeļu un rietumu pusē.

Pilskalns ierīkots uz zemesraga ar stāviem sāniem, tos šķērsām pārrokot ar vienu vai vairākiem grāvjiem un izmestās zemes uzmetot valnī. Dobeles pils pirmoreiz dokumentos minēta 1254. gadā, kad šajā vietā pastāvēja nocietināta zemgaļu koka pils - Dobeles pilsnovada pārvaldes centrs. Livonijas krusta karu laikā Dobeles apkārtnē norisinājās sīvas kaujas ar vācu krustnešiem. Zemgaļi izrādīja milzīgu pretestību ienaidniekiem, kuri tā arī nespēja pili ieņemt. Dobeles pils laika posmā no 1279. līdz 1289. gadam izturēja sešus Livonijas ordeņa aplenkumus. Kad viss apvidus bija nopostīts, zemgaļi paši savu pili 1289. gadā nodedzināja un neuzvarēti devās uz Lietuvas dižkunigaitijas teritoriju. Pēc *Vartberges Hermaņa hronikas* ziņām, 1335.gadā mestrs *Eberhards no Monheimas* laikā ordeņa brāļi Dobelē sāka celt savu akmens pili (*Mugurēvičs 2005, 77*). To pilnveidoja un nostiprināja vēl mestra *Gosvina no Herikes* valdīšanas laikā (1345 – 1359). Ordeņa bruņinieki izvēlējās vietu savai pilij vecajā zemgaļu pilskalnā, jo tas atradās stratēģiski izdevīgā un dabiski aizsargātā vietā. Dobeles ordeņpils celta no laukakmeņiem.

Plānā pils veido šauru, izstieptu trijstūri, kurš stiepjas no dienvidrietumiem uz ziemeļaustrumiem. Mūra pils vecākā daļa atradusies pašā ziemeļaustrumu galā uz pilskalna šaurākās un stāvākās vietas.

Silakalns

Adrese: Jelgavas novads, Vilces pagasts, Augstais kalns, GPS 56.381817, 23.412561. Braucot pa ceļu Augstkalne – Vilce, aptuveni 7 km no Augstkalnes, ceļa labajā pusē pie Lietuvas robežas. Brauc līdz norādītajai “Tērvete”, tad uz priekšu garām kapiem (aiz kapiem krustojumā jāizvēlas ceļš uz kreiso pusī), kreisajā pusē jāiet līdz norādītajai, kura ir virzīta pa labi “Augstais klans”.

Iet pa ceļu uz priekšu, kalns būs pa kreisi no atpūtas vietas.

Kontakti: Brīvi pieejams jebkurā laikā

Mērķa grupas: vēstures interesenti, aktīvas atpūtas piekritēji, ģimenes

Valodas: LV

Mājaslapa: www.vietas.lv/objekts/silenes_augstais_kalns/

Tūrisma pakalpojumi: Šis objekts būs interesants tiem, kuri nebaidās no grūti pieejamām un atrodāmām vietām, un kuri vēlas redzēt iespējamo zemgaļu uzturēšanās vietu.

Apraksts: Ja vilina daba un pastaigas, noteikti izlūkos jādodas uz maz pētīto, noslēpumaino Silakalnu jeb Augsto kalnu (*arī Mežmuižas Silakalns, Pilātes kalns*), kas ir lielākais Jelgavas novada pilskalns. Tas atrodas Augstkalnes un Vilces pagastu robežā, netālu no Lietuvas, apmēram 300 m uz dienvidiem no Sila kapiem. Interesanti, ka pilskalns atrodas aptuveni 15 km attālumā no zemgaļu centra - Tērvetes pilskalna, bet kādu nezināmu faktoru dēļ tas nav pieminēts 13. gs. rakstītajos avotos krusta karu sakarā. Vairāki vēsturnieki izteikuši pieņēmumu, ka Silakalns ir senais un ietekmīgais Silenes (*latīņu: Sillene*) zemes centrs. Zemgales dalīšanas līgumā 1254.gadā aprīlī minēti seši zemgaļu novadi, starp kuriem minēta arī Silene - seno zemgaļu zeme tagadējā Lietuvas ziemeļdaļā starp Žagares, Tērvetes, Upmales, Plānes un Medenes zemēm. Dienvidos Silenes zeme pletās līdz Upītes zemes robežām. Izstaigājot pilskalnu, varēs pamanīt, ka tas stiepjas 50 metru garumā un plešas 25-30 metru platumā. Uz austrumiem no pilskalna - tā pakājē atradās divas spēcīgi nocietinātas priekšpilis. Atradumi pilskalnā ļauj to datēt ar vēlo dzelzs laikmetu, bet atrastās keramikas lauskas liecina, ka pilskalns bijis apdzīvots jau 1.g.t.pr. Kr. beigām. Arheoloģiskās izpētes darbi pilskalnā nav veikti. Izvēloties šo galamērķi, jābūt vērtīgam, jo nezinātajam nokļūšana uz šo vietu varētu sagādāt izaicinājumus - pilskalns atrodas mežā, ir apaudzis ar skuju kokiem un krūmiem, bet dienvidu un rietumu pusē pilskalnu ietver Babes purvs.

Dobes (Incēnu) pilskalna arheoloģiskais komplekss

Adrese: Auces novads, Vītiņu pagasts, Kokmuiža. 5 km no Auces-Ezeres lielceļa (P96) Avīknes upes krastos pie Kokmuižas.

GPS 56.5000278, 22.745278

Kontakti: Brīvi pieejams jebkurā laikā

Mērķa grupas: vēstures interesenti, aktīvas atpūtas piekritēji, ģimenes

Mājaslapa: www.auce.lv/turisms/apskates-objekti/dabas-objekti/

Pieejamās valodas: LV

Tūrisma pakalpojumi: Šis objekts būs interesants tiem, kuri nebaidās no grūti pieejamām un atrodāmām vietām, un kuri vēlas redzēt iespējamo zemgaļu dzīvesvietu. No stāvā pilskalna paveras iespaidīgs skats uz apkārtni un iespēja izbaudīt apkārtējo lauku un mežu krāšņumu.

Apraksts: Savdabīgs un unikāls ir senais zemgaļu Dobenes zemes centrs – Dobes pilskalns. Tiek uzskatīts, ka senais zemgaļu pilskalns ierīkots, daļēji pārveidojot vienu no Dobes paugurgrēdas pakalniem. Taču tas izceļas uz apkārtnes atrodoties lauku klajumā, kas liek būt piesardzīgiem apgalvojumos par to dabisko izcelsmi. Iespējams, šis pilskalns ir viens no retajiem piemēriem, kas izveidots mākslīgi. Dobes (vācu: *hūs Dobên*) pilskalns atrodas rietumos no Kokmuižas, pagriezienā pirms Kokmuižas pie Avīknes upītes, ziemeļrietumos no tās atrodas Meža kalns. Tuvojoties pilskalnam jau no tāluma var pamanīti tā izteiktās formas. Ja ir vēlme pārlicināties, cik tālu bija iespējams pamanīt tuvojošos ienaidnieku, jāuzkāpj uz pilskalna vaļņa. No tā paveras iespaidīgs skats uz apkārtni.

Pilskalns ir gandrīz četrstūrains ar labi nostiprinātām ar stāvām malām. Pilskalna austrumu un dienvidaustrumu pakājē atradusies senpilsēta, par ko liecina biezais kultūrslānis ar lausku un senlietu atradumiem. Šo pilskalnu noteikti vērts apmeklēt, jo uzskata, ka Dobes (Incēnu) pilskalnā ir bijis Dobenes pilsnovada senais centrs un galvenais nocietinājums. Rakstītos avotos Dobes pilskalns pirmoreiz minēts 1272. gadā Zemgales dalīšanas līgumā. Dobes pils Atskaņu hronikā minēta ar to, ka pēc sakāves pie Tērvetes pils, ordeņa

mestrs pieņēma uzcelt pili Dobenes novadā. Drīz vien ordeņa garnizonam uzbruka žemaišu karaspēks, bet kaujā pie Dobes nespēja to ieņemt. Pēc Durbes kaujas zaudējuma 1260. gadā krustneši paši pameta Dobes pili.

Spārnu pilskalns

Adrese: Auces novads, Īles pagasts, GPS 56.551119, 23.042832 Atrodas ceļa Dobeles – Īle kreisajā pusē, pirms Īles jāpagriežas pa kreisi aptuveni 2km Spārnu ezera virzienā.

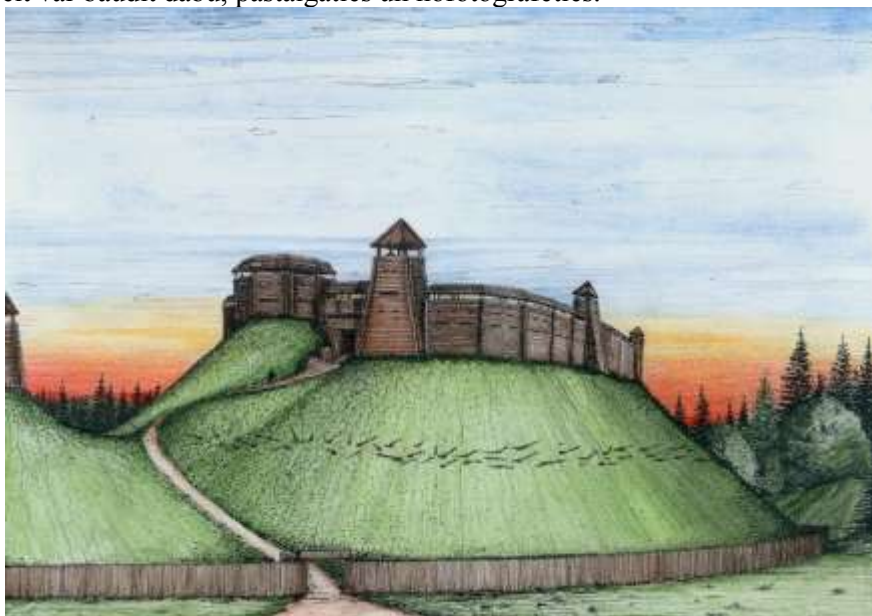
Kontakti: Brīvi pieejams jebkurā laikā

Mērķa grupas: vēstures interesenti, aktīvās atpūtas piekritēji, ģimenes

Mājaslapa: www.latvijas-pilskalni.lv/sparnu-pilskalns/

Pieejamās valodas: LV

Tūrisma pakalpojumi: Šis objekts būs interesants tiem, kuri nebaidās no grūti pieejamām un atrodamām vietām, un kuri vēlas redzēt iespējamo zemgaļu dzīvesvietu. Pilskalns labpatiks dabas mīļotājiem, šeit var baudīt dabu, pastaigāties un nofotografēties.

Apraksts: Netālu no Zebrus ezera Īlē, Zemgalei neparasti skaistā, kalnainā apvidū, mežu un ezeru ieskaits atrodas Spārnu pilskalns. Tas ir viens no senajiem zemgaļu zemju centriem **Spārnu pilskalns**. Pilskalns atrodas Spārnu ezera krastā pie Sesavas upes iztekas. Pilskalna atrašanās vieta un atradumi apstiprina uzskatu, ka Spārnu kalnā atradusies vēstures avotos minētās un nostāstiem apvītais Spārnenes zemes centrs - Spārnenes pils (*costrum Sparnene*). Kalna malas ir neparasti stāvas, gandrīz 45° leņķī, kas zemgaļu pilskalnus ir retums. Spārnu pilskalns orientēts Ziemeļu – dienvidrietumu virzienā.

Pilskalns labpatīks dabas mīļotājiem, jo tas apaudzis ar kokiem un krūmiem, daudz kritalu. Šeit var baudīt dabu, pastaigāties un nofotogrāfēties. Atradumi pilskalnā, atrašanās vieta, kā arī pilskalna un Spārnu ezera nosaukums apstiprina uzskatu, ka Spārnu kalnā atradusies vēstures avotos un teiksmās bieži pieminētais Spārnenes zemes centrs - Spārnenes pils (*costrum Sparnene*). Pilskalna malu neparastais stāvums kalnam visapkārt turas ap 10 metru augstumā, bet pēc tam pariet lēzenākā kritumā. Pēc 1272. gada Rīgas domkapitula dokumenta zināms, ka Spārnenes zemē bijušas 19 administratīvās vienības, kuras sauktas par novadiem jeb provincēm. Pirms plāno doties uz šejieni, izlasi seno teiku par pīli, kura, ielaista kādā pilskalna caurumā, pēc tam izpeldējusi ezerā.

Melkitāru muldakmens

Adrese: Aizkraukles novads, Aizkraukles pagasts, GPS 56.656670, 25.203991 Nedaudz pirms Augstkalnu pieturas no Rīgas – Daugavpils šosejas pa kreisi atzarojas samērā paliels lauku ceļš, kas pie Paparžu mājām šķērso dzelzceļu. ~ 3km aiz dzelzceļa pa kreisi no ceļa, pašā morēnas līdzenumā, agrākā Muldas purva (tagad pļavas) malā. Uz akmeni ir norādes zīme.

Darba laiks: Brīvi pieejams jebkurā laikā

Mājas lapa: www.ancientsites.eu/lv/objects/stone/403-melkitaru-trough-stone

Mērķa grupas: vēstures interesenti, aktīvās atpūtas piekritēji, ģimenes, seniori

Valodas: LV

Tūrisma pakalpojumi: Šis objekts būs interesants tiem, kuri nebaidās no grūti pieejamām un atrodamām vietām, un kuri vēlas redzēt iespējamo sēļu dzīvesveidu un tradīcijas.

Apraksts: Izcils, populārs un ainavisks, kultūrvēsturiski un arheoloģiski nozīmīgs dižakmens. Saukts arī par Upurakmeni un Velna akmeni, atrodas Aizkraukles pagastā. Nedaudz pirms Augstkalnu pieturas no Rīgas – Daugavpils šosejas pa kreisi atzarojas samērā paliels lauku ceļš, kas pie Paparžu mājām šķērso dzelzceļu. 3km aiz dzelzceļa pa kreisi no ceļa, plašā morēnas līdzenumā, agrākā Muldas purva (tagad pļavas) malā redzams Melķitāru muldakmens. Akmens kopš senatnes izmantots dažādiem rituāliem kā kulta vieta, senie nostāsti tam piedēvē dziednieciskas spējas. Senāk muldveida iedobumā, kas atrodas dižakmeņa pašā augšā, par ārstēšanos ļaudis metuši muldā sīkas monētiņas. Lai piekļūtu pie muldas, granīta bluķim sānos iecirsti vairāki robi pakāpieniem, kā arī - pieslietas koka trepes. Senāk te auguši lieli ozoli un ļaudis ik gadus uz šī Muldakmens ziedojuši arī pirmā kūluma labību, arī vārpas, sviestu un pienu.

Arheoloģiskajos pētījumos 1973.gadā tika atklāts, ka ap to atrodas daudz ogļu no seniem ugunskuriem un dedzis māla klājums. Vietējie nostāsti, kas stiepjas senā sēļu pagātnē, vēsta, ka **Melķitāru Muldakmens** kā kulta vieta izmantots līdz pat 19.gs vidum. Baronese Anna fon Šulca izolījusi kādas mājas tam, kas šo akmeni atgādās Aizkraukles muižā pie pils, taču nevienam tas nav bijis pa spēkam. Pieminekļu valdes aizsargājamo objektu sarakstā iekļauts 1928. gadā, Padomju Latvijas arheoloģisko pieminekļu sarakstā 1957. gadā, bet ģeoloģisko pieminekļu sarakstā 1977. gadā.

Saltupju Svētavots

Adrese: Aknīstes novads, Aknīste, Torņa iela, Dienvidsusējas upes kreisajā krastā pilsētas tālākā ziemeļu stūrī netālu no Torņa ielas (jābrauc līdz informatīvajam standam). Apmeklējot avotu, jāšķērso privātā teritorija (lauks).

GPS 56.171500, 25.735900

Kontakti: Brīvi pieejams jebkurā laikā

Mērķa grupas: vēstures interesenti, aktīvās atpūtas piekritēji, ģimenes, seniori

Mājaslapa: <http://turisms-aknistes-novada.mozello.lv/apskates-vietas/dabas-objekti/>

Valodas: LV

Tūrisma pakalpojumi: Šis objekts būs interesants tiem, kuri nebaidās no grūti pieejamām un atrodamām vietām, un kuri vēlas redzēt iespējamo sēļu kulta vietu. Ainaviska vieta.

Apraksts: Lai veldzētos ceļojumā pa sēļu zemēm, skaistā un ainaviskā vietā jāuzmeklē Saltupju svētavots. Saltupju svētavots, liels dzelzs avots, kas iztek dziļā pamatkrasta gravā un no kreisā krasta ietek Dienvidsusējā. Avots izplūst trijās vietās. Ar ūdeni bagātais avots veido par Saltupi sauktu strautu, kas pēc pārsimts metriem ietek Dienvidsusējā.

Avota ūdenī esošie dzelzs un sēra savienojumi piešķir tam specifisku sēra piegaršu un ir iekrāsojuši strauta gultni rūsganā krāsā. Saltupju svētavota gultnē 3.5 m no lielākā avota iztekas, atrodas akmens ar dabīgu, lēzenu iedobumu virsmā.

Akmens, domājams, atrodas savā sākotnējā vietā. Nostāsts vēsta, ka tas ir ziedojumu akmens. Saltupju avots tiek uzskatīts par kulta vietu un tam piešķirts vietējās nozīmes aizsargājama arheoloģiska pieminekļa statuss. Avota apkārtnē gan nav arheoloģiski pētīta. Publicētajos avota aprakstos tiek pieminētas pie avota senatnē sēļi veica rituālas darbības, piemēram, sejas mazgāšana tajā Lieldienu rītā, pie avota iztekas esoša akmens izmantošana rituālos, monētu un citu sīku priekšmetu ziedošana u.tml.

Mūsdienās ir radīts pieņēmums par pie avota gravas augošu liepu kā kulta liepu, kas ir interesants, ainavisks koks, bet, spriežot pēc tā apkārtmēra, ir daudz jaunāks nekā dažos tūristiem domātos aprakstos ticis minēts. Drošas ir ziņas, ka avots bijis apkārtnē plaši pazīstams veselības avots. Ziņas par to, ka cilvēki dzelzs un sēra savienojumiem bagātu ūdeni izmantojuši veselības uzlabošanas nolūkiem, ir gan no 20. gs. sākuma, gan arī no 19.gs.

Sēlpils pilskalns

Adrese: Salas novads, Sēlpils pagasts, GPS 56.58722, 25.64027 Sēlpils pilskalns atrodas uz šauras un neapdzīvotas salas Pļaviņu ūdenskrātuves vidū, lejpus Oliņsalas. Klāt var piekļūt ar laivu vai apskatīt no Daugavas krasta ceļa E22 labajā pusē.

Kontakti: Brīvi pieejams jebkurā laikā

Mērķa grupas: vēstures interesenti, aktīvās atpūtas piekritēji, ģimenes.

Mājas lapa: www.latvijas-pilskalni.lv/selpils-pilskalns/

Valodas: LV

Tūrisma pakalpojumi: Šis objekts būs interesants tiem, kuri nebaidās no grūti pieejamām un atrodamām vietām, un kuri vēlas redzēt iespējamo sēļu uzturēšanās vietu.

Apraksts: Sēlpils pilskalns ir senās Sēlijas valdnieku pils un sēļu politiski-ekonomiskais centrs, kurš mūsdienās atrodas uz salas Daugavas upē. Sēlpils (latīņu: *Castrum Selonum*) ir sens sēļu pilskalns, kas pirms Pļaviņu HES izbūves atradās uz dolomīta erozijas palikšņa Daugavas kreisā krasta kraujā. Šodien acīm paveras vien neliela daļa vēlākos laikos celtās Sēlpils pils pilsdrupām. Sēlpils ar koka pili līdz 13.gs.sākumam bija sēļu zemes centrs ar novadu, kurā ietilpa vairāki ciemi. Sēlpils pilskalns no 6. līdz 12.gadsimtam bija nozīmīgs Sēlijas politiskais un militārais centrs.

1208.gadā Sēlpili iekaroja Zobenbrāļu ordenis, un šī teritorija nonāca Rīgas bīskapa varā. Pirms Pļaviņu HES izbūves Sēlpils pilskalnā no 1963. līdz 1965.gadam tika veikti arheoloģiskās izpētes darbi Elvīras Šnores un Annas Zariņas vadībā. Zem Sēlpils ordeņa pils mūra drupām konstatēti baltu tautām raksturīgi atradumi, attiecināmi uz 1. g.t.p.m.ē. No apmēram 5. gadsimta Sēlpilī konstatējams kultūrslānis ar sēļiem raksturīgiem atradumiem. Intensīvāka dzīve Sēlpilī norisinājās 10. - 12. gadsimtā, kad tika apdzīvots viss pilskalna plakums. Zem mūra pils drupām konstatētas arī šī laika pilskalna vaļņa paliekas. Tā tuvumā atsedzas 5x5 m lielu dzīvojamo ēku un 3x3 m lielu saimniecības celtņu pamati. Arheoloģiskajos izrakumos šeit tika iegūtas Latvijā vissenākās liecības par cilvēku – vācu mūra pils un sēļu koka pils slāņos bija iejauktas krama šķīlas, kasīkļi un bultu uzgaļi, kas pēc formas attiecināmi uz paleolīta, jeb senākā akmens laikmeta beigu posmu (datējami ar apmēram 9.gadu tūkstoši pirms mūsu ēras). Augšējā, mūra pils, slānī (13.–17.gadsimts) atsegts četrstūrveida tornis ar apakšzemes eju, sardzes telpa un priekšpils uzbērums (augstums 12 m). 13.-17.gadsimta kapsētā atsegti 234 apbedījumi. Pilskalna apkārtnē daudz senkapu. Iepretim Sēlpils pilskalam. Mūsdienās Sēlpils sala atkarībā no ūdenskrātuves ūdenslīmeņa atrodas 2 m virs ūdens. Nelielajai saliņai, kas var sasniegt līdz 150m garumu, var piekļūt vien ar laivu vai apskatīt to no Daugavas krasta. Daugavas pretējā krastā atrodas Oliņkalns — viens no plašākajiem Latvijas pilskalniem.

Mūsdienās Sēlpils sala atkarībā no ūdenskrātuves ūdenslīmeņa atrodas uz līdz 2 m virs ūdens (pilsdrupas ir zem ūdens, klāt var piekļūt ar laivu vai apskatīt no Daugavas krasta), garumā var sasniegt līdz 150 m.

Bārbeles sēravots

Adrese: Vecumnieku novads, Bārbeles pagasts, GPS 56.435861, 24.587768. Atrodas Bārbeles pagasta rietumos uz dienvidiem no Bārbeles ciema Iecavas labajā krastā netālu no Dzērvītes ietekas.

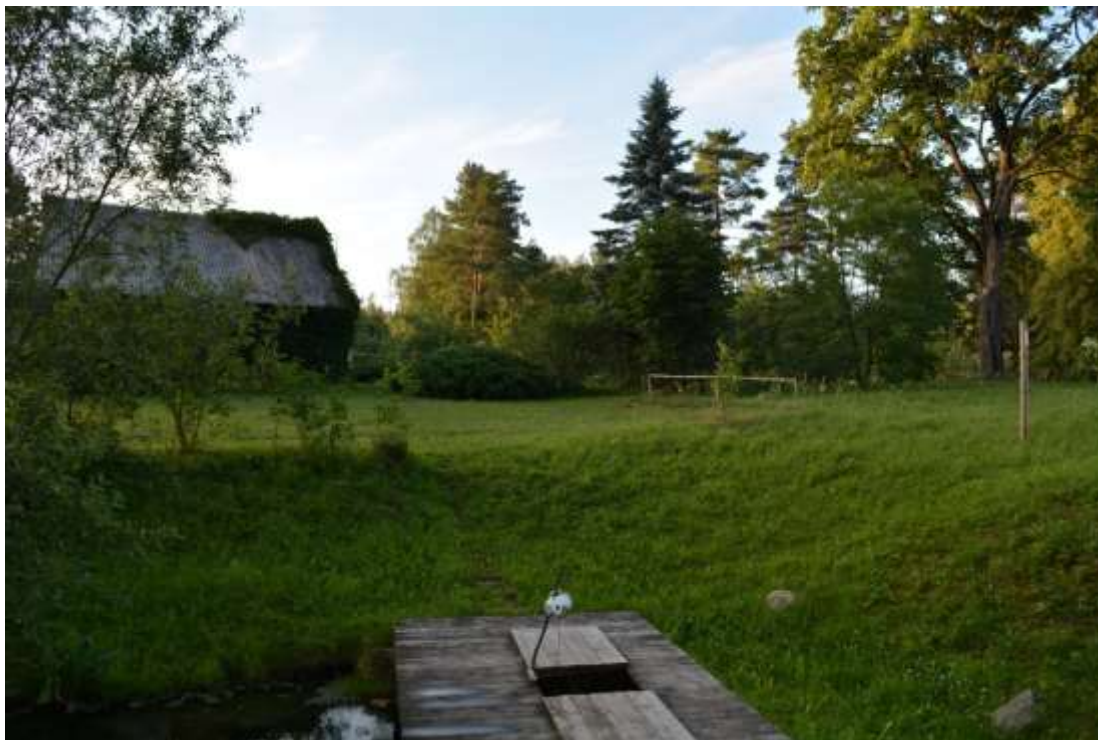
Kontakti: Brīvi pieejams jebkurā laikā

Mērķa grupas: vēstures interesenti, aktīvās atpūtas cienītāji, ģimenes, seniori

Mājas lapa: <http://vecumnieki.lv/turisms-apskates-objekti/265-barbeles-seravots>

Valodas: LV

Tūrisma pakalpojumi: Šis objekts būs interesants tiem, kuri vēlas redzēt iespējamo zemgaļu kulta vietu.

Apraksts: Bārbeles sēravots ir sena kulta vieta, kas minēts arī senos nostāstos. Iecavas upes tuvumā, nelielā gravā atrodas Bārbeles sēravots. Izvietojies pagasta rietumos uz dienvidiem no Bārbeles ciema Iecavas labajā krastā netālu no Dzērvītes ietekas. Literatūrā minēts, ka šis avots bijis viens no spēcīgākajiem zināmajiem minerālūdens avotiem Latvijā. Cilvēki, nākdami pie avota ārstēties, atstāja pie tā savu apģērbu, ticēdami, ka līdz ar drānām pie avota paliek slimības, sāpes un ciešanas.

Mazmineralizēts sērūdeņradi, kā arī kalcija un nātrija sulfātus saturošs avots ar lielu izplūdes atdevi (debitu). No 2 m dziļas karsta piltuves avots ieplūst Iecavā pa 100 m garu strautu. Rakstu avotos minēts kopš 1739. gada, kad pēc hercoga Pētera Bīrona pavēles tur izpirkta zeme un ierīkota sērūdens vannu dziedniecības iestāde. 18. gadsimtā Bārbeles sēravots bija slavenākā šāda tipa dziedniecības iestāde Latvijā. 20. gadsimtā, to nomāja Latvijas sieviešu palīdzības korpuss, iekārtojot procedūru ēku un viesnīcu. Dziednīca izpostīta 2. pasaules kara laikā. Mūsdienās populārs tūrisma objekts. To var uzskatīt par vienu no senākajām Latvijas kūrvietām, kas pazīstama kopš Kurzemes hercoga Jēkaba valdīšanas laika. Par to liecina fakts, ka 18.gs. sākumā Ernsts Johans Bīrons pie Bārbeles sēravota bija iecerējis lielas peldu mājas celtniecību. Tā gan nav īstenojusies. 19.gs. avota ūdenī sērūdeņraža koncentrācija samazinājās, pašlaik avots savas brīnumainās spējas ir zaudējis. Avots iztek no 6,8 metru dziļas akas, kas kaut kad ir izurbta to labiekārtojot. Bārbeles senā pastāvēšanas vēsture apliecina, ka arī senie zemgaļi šeit ārstējās un izmantoja šo avotu veselības uzlabošanas nolūkos.

Stupeļu pilskalns

Adrese: Rites pagasts, Viesītes novads, GPS 56.194393; 25.508151 Kalns atrodas trīs kilometrus uz dienvidiem no Vecumnieku – Ilūkstes ceļa.

Kontakti: Brīvi pieejams jebkurā laikā

Mērķa grupas: vēstures interesenti, ģimenes

Mājas lapa: http://www.viesite.lv/?page_id=29421

Valodas: LV

Tūrisma pakalpojumi: Šis objekts būs interesants tiem, kuri vēlas redzēt iespējamo sēļu uzturēšanās vietu, apskatot vienu no lielākajiem Sēlijas pilskalniem un izbaudot dabas krāšņumu.

Apraksts: Dabas baudītājiem un pastaigu cienītājiem interesants šķitīs viens no lielākajiem Sēlijas vēsturiskā novada pilskalniem – sēļu Stupeļu pilskalns. Stupeļu pilskalns ir varenākais sēļu pilskalns. Tas ir ir savrups, iegarens, austrumu – rietumu virzienā orientēts, 30 metrus augsts, kokiem apaudzis un atrodas Rites pagastā. Tā nogāzes mākslīgi paaugstinātas, vērojamas divu terašu pazīmes. Zinātnieki uzskata to par tādu kā sēļu zemes centru pirms krustnešu ienākšanas. Pilskalnu apņem ap trīs hektārus liela apmetne. Tā ziemeļrietumu pakājē atrodas liels akmens.

Stupeļu pilskalna ievērojamais stāvoklis iespējams saistāms ar tā centrālo stāvokli, ģeogrāfisko novietojumu attiecībā pret pārējām sēļu zemēm. – tas atradās sēļu apdzīvotās teritorijas centrā ar salīdzinoši lielu teritoriju un iespaidīgiem cilvēku resursiem, ļaujot attīstīt panākumiem bagātu tirdzniecību un pārraudzīt ceļu no Sēlpils uz Sēlijas dienvidu apgabaliem un Lietuvu.

20. gadsimta 70. gados veikti plaši arheoloģiskie izrakumi. Pilskalna apkārtnē dažādos laikos atrastas senlietas – riņķi ar pakariņiem, bronzas krustiņi, krūšu saktas, sprādzes, roku riņķi un pat valdnieka kronis, šķiet, bronzas vainags. Nozīmīgākais atradums bija damascēta šķēpa uzgalis – liecība, ka šeit pastāvējusi vietējā metāla (dzelzs) ieguve un šejienieši pazinusi Damaskas tēraudu. Šī tehnoloģija pazīstama kopš 3. gadsimta. Visvairāk šādus šķēpus lietoja 11.–14. gadsimtā un pavisam Latvijā atrasti 271 tādi šķēpa uzgaļi, bet šis ir vienīgais Jēkabpils novadā. Stupeļu pilskalns pieder pie terasēto pilskalnu tipa. Tas ir viens no lielākajiem sēļu pilskalniem ar plakuma platību 3400 kvadrātmetri. Arheologi atzīst, ka te bijusi plaša senpilsēta - apmēram trīs hektāru platībā, kas uzskatāma par sēļu zemes centru. Pilskalna apbūvē un nocietinājumu sistēmas attīstībā izdalāmi divi periodi: a) agro metālu laikmets (pirmais gadu tūkstotis pirms mūsu ēras un mūsu ēras sākums); b) vēlāis dzelzs laikmets (10.–13. gadsimta sākums). Izvēloties šo galamērķi, jābūt vērīgiem, jo nezinātājam nokļūšana uz šo vietu varētu sagādāt izaicinājumus.

Dignājas pilskalns

Adrese: “Grantsbedres”, Dunavas pagasts, Jēkabpils novads, GPS 56.274723, 26.186908. Dignājas pilskalns atrodas Daugavas kreisajā krastā pie “Kusiņu” un “Bāliņu” mājām (apm. 300 m no Daugavas).

Kontakti: Brīvi pieejams jebkurā laikā

Mērķa grupas: vēstures interesenti, ģimenes

Mājaslapa: jekabpilsnovads.lv/?page_id=7358

Valodas: LV

Tūrisma pakalpojumi: Šis objekts būs interesants tiem, kuri nebaidās no grūti pieejamām un atrodamām vietām, un kuri vēlas redzēt iespējamo sēļu uzturēšanās vietu. No pilskalna paveras skaista ainava uz Daugavas ieleju.

Apraksts: Viens no ievērojamākajiem sēļu pilskalniem ir **Dignājas pilskalns**. Pilskalns atrodas iepretī Jersikas pilskalnam Daugavas otrā krastā, un pēc speciālistu vērtējuma līdz 10. gadsimtam Dignāja bija nozīmīgāka par Jersikas pili, Livonijas konfederācijas ordeņa laikā dēvēto “ķēniņa citadeli”, kura visur tika minēta kā galvenais pārvaldes un garīgās dzīves centrs Latgalē. Dignājas pilskalnā jau kopš l.g.t.p.m.ē. eksistējusi nocietināta apmetne. Dignājas pilskalns atrodas 300 m attālumā no Daugavas pie Kusiņu un Bāliņu mājām. Dignājas pilskalns rakstūtajos avotos pirmo reizi minēts 1366. gada dokumentos saistībā ar Rīgas arhibīskapijas Dignājas viduslaiku pili (*hus Dubbena*), kas atradusies Dignājas apkārtnē, taču ilgi nav pastāvējusi. Viena no versijām, ka šī pils bija atradusies senajā Dignājas pilskalnā. Dignājas pilskalns ierīkots lielāka kalna dienvidu daļā. Kalns orientēts DR-ZA virzienā un ziemeļu pusē ir tikai 3-5 m augsts, tāpēc tā nogāžu malas ir mākslīgi nostāvinātas. Pilskalna ziemeļaustrumu pakājē ir plašs terasveidīgs laukums, kurā tika konstatēti kultūrlāņi. Tā, iespējams, varētu būt Dignājas pils priekšpils teritorija. Pirmo reizi pilskalnu literatūrā 1892. gadā pieminējis Augusts Bīlenšteins. Dignājas pilskalna aprakstu un uzmērījumus 1926. gadā publicēja Ernests Brastiņš. 1939. gadā Elvīras Šnores vadībā pilskalnā tika veikti arheoloģiskie izrakumi. Šo arheoloģisko izrakumu rezultātā pilskalnā tika iegūti ap 700 senlietu. Iegūtie atradumi pārstāv agro, vidējo un vēlo dzelzs laikmetus. Vēlākie atradumi attiecas uz 13. gadsimta sākumu. Vēlajā dzelzs laikmetā pilskalna aizsargbūves atradušās pilskalna malās, par to, ka pilskalna plakumā atradušās dzīvojamās ēkas, liecina plakumā atklātās māla kleķu krāšņu un pavardu paliekas. Saglabājušies nostāsti, ka zem pilskalna bijusi pazemes eja, kas to savienojusi ar Jersikas pilskalnu otrpus upei. Tāpat tā apkārtnē agrāk novērotas dažādas neparastas parādības. Tā kā pilskalns nav apaudzis ar kokiem, no tā paveras skaista ainava uz Daugavas ieleju.

Bauskas pils

Adrese: Bauska, Pilskalns, Bauskas novads, LV-3901, GPS 56.403701, 24.174340

Kontakti: +371 63923793, +371 20011880;

Mājas lapa: www.bauskaspils.lv

E-pasts: bauskaspils@bauska.lv

Valodas: LV, RU, EN

Darba laiks:

Maijs – septembris: pirmdiena – svētdiena 09:00 - 19:00

Oktobris: pirmdiena – svētdiena 09:00 - 18:00

Novembris - aprīlis: otrdiena – svētdiena 11:00 - 17:00

Mērķa grupas: vēstures interesenti, ģimenes, skolēni, seniori

Tūrisma pakalpojumi: gida pakalpojumi, tematiskās ekskursijas un izklaidējošas izglītojošās programmas.

Apraksts: Zemgales viduslaiku pērle ir Bauskas pils. Pils atrodas Bauskas pilsētas teritorijā, gleznainā ainavā uz zemes strēles starp Mūsas un Mēmeles upi, netālu no vietas, kur, tām saplūstot, veidojas Lielupe. Bauskas pils ansamblis sastāv no divām daļām. Vecā – 15.gs. Livonijas ordeņa pils. Jaunā – Kurzemes hercogu rezidence (celta 16.gs. beigās). Bauskas pils raksturo 15.-17.gs. militāro būvju arhitektūru Latvijā.

Celtne ir vienīgā daļēji saglabājusies Kurzemes un Zemgales hercogu Ketleru rezidence, kā arī vienīgais arhitektūras piemineklis Latvijā, kas ilustrē manierisma laika piļu arhitektūras un lietišķi dekoratīvās mākslas izpausmes Kurzemes hercogistē. Arheoloģisko izrakumu izpēti laikā noskaidrots, ka Bauskas pils vietā Mēmeles krastā agro metālu laikmetā (ap 1500.g.pr.Kr.) atradās nocietināta baltu apmetne. Ir izteikta hipotēze, ka Livonijas ordeņa pils celta zemgaļu apmetnes jeb zemgaļu pils vietā, par ko liecina arheoloģisko izrakumu laikā atrastās 2.-12.gs. senlietas un bezripas keramikas lauskas. Bauskas pils muzeja krājumā atrodas arheoloģiskajos izrakumos iegūtie materiāli, foto negatīvi, fotogrāfijas, kas satur informāciju par pils arhitektūru vai atspoguļo vēsturisku notikumu norisi tajā, gleznas, gravīras, zīmējumi un plāni, kuros attēlota Bauskas pils, mēbeles, trauki, mākslas priekšmeti. Viena no pils ekspozīcijas zālēm veltīta zemgaļu vēsturei.

Zebrus ezers un Ezerlūku pilskalns

Adrese: Dobeles novads, Bikstu pagasts, GPS 56.633084, 23.014388. Aptuveni 30 m augstais Ezerlūku pilskalns meklējams Zebrus ezera austrumu krastā.

Uz Zebrus ezeru jābrauc pa šoseju Rīga - Liepāja (A9). Aiz Kaķeniekiem, sekojot norādes zīmei "Zebrus ezers", jānogriežas pa kreisi un jābrauc apmēram 2 km, līdz nākošajai norādes zīmei. Pa ceļam ievērojiet asfaltētu laukumu un peldvietu- pa to ceļu ir jābrauc līdz galam. Ezers būs pa labi, pilskalns labi redzams pa labi.

Kontakti: Brīvi pieejams jebkurā laikā

Mērķa grupas: vēstures interesenti, aktīvas atpūtas piekritēji, ģimenes

Mājaslapa: www.dobele.lv/lv/tourism/zemgalu-pilskalni-un-senas-kulta-vietas/ezerluku-pilskalns

Valodas: LV

Tūrisma pakalpojumi: Rāmāis Zebrus ezers ir lieliska vieta dabas vērotājiem un atpūtniekiem, netālu atrodas kempings "Niedras". Šis objekts būs interesants tiem, kuri vēlas redzēt teiksmām apvīto, iespējamo zemgaļu uzturēšanās vietu.

Apraksts: Viena no vesteiksmainākajām un noslēpumainākajām ar teikām, nostāstiem un mītiem apveltītām vietām Zemgalē ir **Zebrus ezers** un tā apkārtnē ar **Ezerlūku pilskalnu**. Ja aizrauj daba un aktīvā atpūta, kā arī vilina viss mītiskais, tad Zemgalē lielākais ezers un tā apkārtnē ir īstā vieta, kur iesākt savu brīvdienu ceļojumu. Rakstnieks Kārlis Ieviņš to ir nodēvējis par teiksmoto ezeru, kura krastos staro seno, brīvo latvju dzīves burvība.

Ezerlūku pilskalns atrodas Zebrus ezera austrumu krastā ap 300 m no Ezerlūku mājām. Pilskalns ir augsts, atsevišķi stāvošs kalns lauka vidū, kas apaudzis ar kokiem un no visām pusēm norobežots ar 30 m stāvām augstām nogāzēm, kas mākslīgi nostāvinātas līdz 10 m no augšas. Pilskalnu rietumu nogāze stāva un noiet uz ezeru, pretējā nogāze lēzeni noiet uz apkārtnējiem laukiem. Norādes par aizsarggrāvi ir vāji saskatāmas.

Pilskalna apdzīvotības laiks un tā funkcija vēl nav noskaidrota. Iespējams tas kalpojis vietējiem iedzīvotājiem kā patvēruma vieta uzbrukuma gadījumā, vai arī tas izmantots kā novērošanas punkts, kas veic svētvietas Elkus kalna aizsardzības funkcijas. 1949.gadā pilskalnu apsekojis Vēstures muzeja speciālists K.Rozītis, kas konstatēja pilskalna Rietumu pakājē, ezera krastā papildus nocietinājums, iespējams priekšpils vietu. Pēc vietējo cilvēku nostāstiem, agrāk no Zebrus ezera salas uz kalnu ir bijis no plienakmeņiem izlikts ceļš. Tagad ezera ūdens līmenis ir cēlies un tas vairs nav atrodamas. Leģenda vēsta par Dievu vai Priesteru ceļu, kas no Elkus kalna vedis pāri ezeram. Netiešas liecības par zemūdens ceļu liecina hidroarheoloģiskie pētījumi, kuros konstatēts, ka Zebrus

ezera dibenā 0.5 – 2 m dziļumā ir dabiski veidojusies akmeņu grēda, apmēram 5 – 20 m plata un 400 m gara. Pa to lielie meža dzīvnieki varējuši pāriet ezeru.

Teiksmainais un noslēpumiem bagātais Zebrus ezers aizņem 420 ha platību, tas ir lielākais ezers Zemgalē, 3,6 km garš, 1,75 km plats, samērā sekls, vietām dziļums sasniedz 3.9 m. Ezera apkārtnē ir konstatētas vairākas dzelzs laikmeta apmetnes, kapulauki un pilskalni. Ezers ir makšķernieku iecienīts, jauku atpūtu piedāvā netālu esošais kempings “Niedras”. Objekta apmeklējums piemērots vairāk tiem, kuri ir aktīvās atpūtas piekritēji.

Svētes ezers un Elkus kalns

Adrese: Zebrenes pagasts, Dobeles novads, samērā grūti pieejama apskates vieta, jāvadās pēc GPS 56.615099, 22.982967.

Vienīgais ceļš uz ezeru ved gar meža pusē esošu mazā kokā iegrebtu norādzīmi “Svētes ezers” (norādzīme jāmeklē uzmanīgi, tā ir viegli palaižama garām!). Pa šo ceļu jābrauc līdz atbrauc pie 2 informācijas stendiem, tad uz labo pusi pāri koka laipām pa ceļu līdz galam. Kreisajā pusē būs ezers, labajā- kalns.

Kontakti: Brīvi pieejams jebkurā laikā

Mērķa grupas: vēstures interesenti, aktīvas atpūtas piekritēji

Mājaslapa: www.dobele.lv/lv/tourism/dabas-objekti-makskeresana/svetes-ezers

Tūrisma pakalpojumi: Interesants dabas vērotājiem un tiem, kuri nebaidās no grūti pieejamām un atrodamām vietām, un, kuri vēlas redzēt iespējamo zemgaļu kulta vietu. Svētes ezers ir teicama atpūtas vieta klusuma un skaistas, neskartas dabas cienītājiem. Ezerā iespējams makšķerēt.

Apraksts: Par vienu no ievērojamākajām zemgaļu kulta vietām var uzskatīt Svētes ezeru un tam blakus esošo Elkus kalnu. Abi dabas objekti atrodas ainaviskā, mežiem un purviem ieskaudā vietā, kur aizvēstures periodā norisinājās zemgaļu kulta rituāli, un tiek uzskatīti par zemgaļu svētvietu, ko apstiprina arheoloģiskie izpētes darbi. Pagātnes varenība šeit jūtama caur slēptiem akmens krāvumiem un neparastiem dabas veidojumiem, un ir grūti pieejama apskates vieta. Taču tas nav šķērslis izziņas kārajiem vēsturniekiem vai piedzīvojumu alkstošajiem aktīvās atpūtas cienītājiem. Ļaudis, kuri apmeklējuši šo vietu, visi kā viens apstiprina, ka šeit vēl arvien jūtama seno laiku savdabīgā dvesma.

Zebrus Elkus kalns atrodas Zemgales rietumu daļā apmēram vienādā attālumā no trijiem pilskalnu iezīmētiem zemgaļu centriem Dobes, Spārnenes zemēs un vārdā nenosaukta zemes centra Kartavu kalnā. Elkus kalns ir 600 x 250 m liels un ap 20 m augsts reljefā pilnīgi norobežots kalns, kuru no visām pusēm ietver purvājs vai purvainš ezers.

Kalns atrodas starp diviem ezeriem – Zebrus un Svētes ezeriem. Svētes ezera platība ir 55 ha, tā garums 1,2 km, platums 0,5 km. Ezera krastos vasarā zied dzeltenās un baltās ūdensrozes. Gar ainaviskā ezera krastu ved kājnieku taka. Iespējams, ka abi ezeri senatnē bijuši savienoti vienā lielā ezerā. 19.gs. vidū novadpētnieks A.Bīlenšteins ap Elkus kalnu fiksējis no akmeņiem veidotu valni. A.Bīlenšteins fiksējis, ka reiz kalnā atrasts akmens ar iekaltiem rakstiem, bet akmens esot saspridzināts. Vēlāk 20.gs. pierakstīti nostāsti, ka kalnā atrasts akmens ar iedobumu, kas ir ļoti raksturīgi kulta vietu akmeņiem. 20.gs. sākumā vietējie iedzīvotāji akmeņus aizveduši, lai izmantotu tos ēku būvniecībā. 19.gs. vidū novērots, ka uz Elkus kalna bijusi īpaši liela augu daudzveidība un audzēšana. Mūsdienās Elkus kalna virsotnē akmeņu atlicis maz, bet daudz no kalna noveltu akmeņu ir tā pakājē iepretī Svētes ezeram. Vietējie iedzīvotāji Jāņu dienā kalnā savāktās zāles izmantojuši tautas dziedniecībā. Svētes ezers un Elkus kalns ir vienots svētvietas komplekss, kurš, iespējams, ieņēma nozīmīgu vietu vietējo zemgaļu novadu dzelzs laikmeta kultūrā.

Dobeles novadpētniecības muzejs

Adrese: Brīvības iela 7, Dobele, Dobeles novads, LV-3701, GPS 56.625232, 23.276128

Kontakti: +371 63721309, +371 29436379

E-pasts: muzejs@dobele.lv

Mājas lapa: www.dobelesmuzejs.weebly.com

Pieejamās valodas: LV, RU, EN

Darba laiks:

Darba dienās 9:00 – 17:00

Izstāžu zāle:

Otrdien – piektdien 11:00 -18:00

Sestdien 11:00-16:00

Mērķa grupas: vēstures interesenti, ģimenes, skolēni, seniori

Tūrisma pakalpojumi: gida pakalpojums muzejā un pilsētā; atraktīvas izglītojošas programmas muzejā un pilsdrupās, programma jaunlaulātajiem.

Apraksts: Dobeles muzejs nes vēstījumu par tagadējā Dobeles novada pirmajiem iedzīvotājiem zemgaļiem, muzeja ekspozīcijā apskatāmi rekonstruēti zemgaļu apģērbi, autentiski priekšmeti (sadzīves priekšmeti, rotaslietas, ieroči); akcentēta Dobeles pils vēsture; maketā iespējams aplūkot, pils izskatu neilgi pirms sabrukšanas, redzami stilizēti 16.-17. gs. tērpi; parādīti etnogrāfiskie Dobeles apkaimes vīra un sievas tautas tērpi, lauku sadzīves priekšmeti 19./20gs. mijā; iekārtota stilizēta pilsētnieku dzīvojamā istaba, kurā apskatāmas trešā LR prezidenta Alberta Kvieša (1881-1944) klavieres; atvēlēta telpa Dobelē dzimuša kokačelnieka Augusta Siliņa (1906–1978) darinājumiem un viņa veidotajai guļamistabas iekārtai. Atsevišķi izvērstas tēmas: medicīna- aptieka, slimnīca un ārsta Edgara Francmaņa (1878-1954) personība; izglītība- pirmās skolas, Dobeles pamatskola, Dobeles pilsētas ģimnāzija; kultūras dzīve- pasākumi mūzikā un teātris; Dobeles vārdā nosauktā kājnieku pulka vēsture un apskatāmi militāri vēsturiskie priekšmeti; reliģiskās domas vēsture Dobelē, mācītāja Augusta Bilenšteina (1826-1907) personība. Dobeles pilsētas vēstures apskatītais laika posms ir aptuveni no 13. gs. līdz 20. gs. 40-tajiem gadiem. Muzejs regulāri rīko tematiskās izstādes un ekspozīcijas. Gida pavadībā var izzināt seno zemgaļu un Dobeles vēsturi.

Bauskas muzejs

Adrese: Kalna iela 6, Bauska, LV 3901, GPS 56.410305, 24.184326

Kontakti: +371 639 60511, +371 639 60508, +371 639 60506;

E-pasts: bauskasmuzejs@bauska.lv

Mājas lapa: www.bauskasmuzejs.lv

Pieejamās valodas: LV, RU, EN

Darba laiks:

Maijs - Oktobris

Otrdiena - Piektdiena 10.00 - 18.00

Sestdiena - svētdiena 10.00 - 16.00

Novembris - Aprīlis

Otrdiena - piektdiena 10.00 - 17.00

Sestdiena - svētdiena 10.00 - 16.00

Mērķa grupas: vēstures interesenti, ģimenes, skolēni, seniori

Tūrisma pakalpojumi: gida pakalpojums muzejā un vecpilsētā; atraktīvas izglītojošas programmas.

Apraksts: Bauskas muzejs atrodas pilsētas senākās daļas centrā – Rātslaukumā pie dzīvākās satiksmes maģistrāles – Kalna ielas, kādreizējās viesnīcas „Kurzeme” ēkā. Muzeja krājumu veido vairāk par 56 tūkstošiem vienību: senlietas, fotogrāfijas, dokumenti, grāmatas, mēbeles, darba rīki, sadzīves priekšmeti un citas vēstures liecības. Plašajās izstāžu zālēs regulāri apskatāmas vēsturiskās, mākslas, un citas izstādes. Muzeja speciālisti veic zinātniski pētniecisko darbu, veido izstādes, sniedz konsultācijas par Bauskas novada vēsturi, kā arī vada ekskursijas muzejā un pilsētā. Muzejā darbojas Tautas lietišķās mākslas studijas "Bauska" audējas, kuras arī sniedz konsultācijas par Zemgales novada tautas tērpa komplektēšanu un izgatavošanu. Muzejs vāc un komplektē, zinātniski apstrādā, saglabā un popularizē sabiedrībā arheoloģijas, vēstures, mākslas un etnogrāfijas materiālus par Bauskas novada vēsturi no vissenākajiem laikiem līdz mūsu dienām. Muzeja darbība vērsta uz Bauskas pilsētas, novada un citu novadu skolu audzēkņiem, iedzīvotājiem un tūristiem, visiem interesentiem, kuri vēlas iepazīties, apskatīt un sajūst bagāto Bauskas novada vēsturi, kultūru, papildināt savas zināšanas vai veikt kādas konkrētas novada vēstures tēmas izpēti. Muzeja krājumā ir plašs un bagāts zemgaļu arheoloģiskais materiāls, kuram ir liela izziņas vērtība.

Jēkabpils Vēstures muzeja Brīvdabas nodaļa “Sēļu sēta”

Adrese: Filozofu iela 6, Jēkabpils, LV -5202. Muzejs atrodas Jēkabpils pilsētas centrā Daugavas kreisajā krastā. GPS 56.496162; 25.873688

Kontakti: +371 65232501

E-pasts: seluseta@inbox.lv

Mājas lapa: www.jekabpilsmuzejs.lv

Pieejamās valodas: LV, RU, EN

Darba laiks: No 2.maija līdz 31.oktobrim: P,O,T,C,P 10.00-18.00; S, Sv 10.00 – 17.00

Oktobrī: P-Pt. 10.00-17.00; S, Sv. 10.00-16.00

No 1. novembra līdz 1. maijam - slēgts

Mērķa grupas: vēstures interesenti, ģimenes, skolēni, seniori

Tūrisma pakalpojumi: atraktīvas izglītojošas programmas, programma jaunlaulātajiem.

Apraksts: Daugavas kreisajā krastā izveidojusies Jēkabpils Vēstures muzeja Brīvdabas nodaļa “Sēļu sēta”. Muzeja ekspozīciju veido septiņas 19.gadsimta Augšzemes lauku celtnes – dzīvojamā māja, graudu klēts, mazā klēts, rija, kalve, vējdzirnavas un pirts, apskatāmi arī Sēlijas novada vidēji turīga zemnieka 19.gadsimta darba rīki un sadzīves priekšmeti. Muzejs atrodas Jēkabpils pilsētas centrā un ir izvietojies parka teritorijā. Jēkabpils Vēstures muzeja Brīvdabas nodaļu “Sēļu sēta” sāks veidot 1952.gadā, bet šo teritoriju muzejs pārņēma jau 1949.gadā. Pirmā ēka, kas 1952.gadā pārvesta uz Sēļu sētu, ir klēts no Aknīstes apkārtnes “Skārdupēm”. Pārējās ēkas pārvestas laikā no 1953. līdz 1958.gadam. Sēļu sēta ir iecienīts Jēkabpils pilsētas viesu tūrisma apskates objekts, klusa atpūtas vieta pilsētas iedzīvotājiem un sadziedāšanās, sadancošanās vieta dažādu Latvijas novadu folkloras

kopu dalībniekiem. Muzejā ir iespējams izmēģināt dažādus lauku darbus – malšana, vērpšana un kalšana.

Sēļu sētā norisinās dažādi tematiskie pasākumi un izstādes. Sēļu sētā var pieteikties uz dažādām izglītojošām programmām: *”Kad medus kūst uz mēles”*, *”Amatnieku darbi”*, *”Senās spēles”*, *”Precības”*, *”Krustabas”*, *”Sēļu māte sieru sēja”*, *”Gaisma pašu rokām”*, *”Siera stāsts”* u.c.

Dobeles Amatu māja

Adrese: Baznīcas iela 8, Dobele, Dobeles novads, LV- 3701. Atrodas blakus Dobeles kultūras namam; GPS 56.623696, 23.282955

Kontakti: +371 22049477; +37163723169

E-pasts: damatumaja@gmail.com, kulturasnams@dobele.lv

Mājas lapa: <http://www.dobele.lv/lv/tourism/dobeles-pilseta-amatnieku-darbnicas/amatu-maja>

Darba laiks: O., T., C., P. 09:00 – 18:00

S. 10:00 – 16:00

Pieejamās valodas: LV, RU, EN

Mērķa grupas: vēstures interesenti, ģimenes, skolēni, seniori

Tūrisma pakalpojumi: izglītojošas programmas pieaugušajiem un skolēniem, radošās darbnīcas, programma jaunlaulātajiem.

Apraksts: Dobeles amatu māja ar tās mājīgo atmosfēru pulcē radošus, pozitīvi domājošus cilvēkus. Ik dienas te klauz stelles, ņirb adīkļi, prasmīgās rokās top zeķes, cimdi, sedziņas un šalles. Pērļotāju pirksti veido krāšņas rotas, filcētāju rokās top lielāki un mazāki darbi no vilnas kārsuma. Dobeles Amatu mājā ir radīta labvēlīga vide senu un mūsdienu amatu apgūšanai – te iespējams demonstrēt, iemācīties un nodot tālāk visdažādākās prasmes un zināšanas.

Šeit var aust, adīt, tamborēt, velt vilnu, darināt rotas, izšūt, vērpt un šķeterēt, grebt karotes, darināt no māla un ielāgot latviešu tautas virtuves gudrības. Amatu mājas izstāžu zālē amatnieki un mākslinieki var izrādīt savu veikumu. Katru gadu septembrī tiek organizēts plenērs. Gadatirgi – četras reizes gadā: Jurgā tirgus (aprīlī), Zāļu tirgus (jūnijā), Mārtiņdienas tirgus (novembrī), Ziemassvētku tirgus (decembrī); latviešu tautas gadskārtu godi: septembrī – Miķeļi, oktobrī – Ražas diena un Veļu vakars, decembrī – Ziemassvētki, februārī – Meteņi, aprīlī – Lieldienas. Tradicionāli Dobeles Amatu mājā norisinās arī pasākums “Satiec savu Meistaru”; aprīlī “Atvērto durvju dienā” ikvienam interesentam ir iespēja iepazīt Amatu mājas rosīgo dzīvi; jūnijā piedāvā bērniem un jauniešiem apgūt dažādus amatu prasmes radošajā nedēļā “Radošā vasara”.

Amatniecības centrs ”Rūme”

Adrese: “Rūme”, Zasas pagasts, Jēkabpils novads, LV-5239,
GPS 56.294568, 25.911357

Kontakti: +371 26557249

E-pasts: info@andaart.lv; daina.aluzane@gmail.com

Mājas lapa: <https://www.facebook.com/amatniecibas.centrs.rume/>
<https://andaart.lv/wp/>

Pieejamās valodas: LV, RU

Darba laiks: darba dienās no plkst. 8:00-16:00.

Ārpus darba laika- iepriekšēja pieteikšanās.

Mērķa grupas: vēstures interesenti, ģimenes, skolēni, seniori

Tūrisma pakalpojumi: radošās darbnīcas

Apraksts: Amatniecības centrs “Rūme” ir vieta, kur vienmēr kāds rosās, kur top māla trauki, dekori vai plastikas, tiek uzausta sedziņa, izgrebts kāds koka rīks kur un vieta, kur tiek kopti, izzināti un pētīti senie sēļu amati. Šī ir vieta, kur laiku pa laikam satiekas sēļu amatnieki gan vietējie Latvijas, gan kaimiņu Lietuvas, lai kopā nodotos savām radošajām prasmēm, cits citu pamācot un radot skaistus mākslas darbus. Amatniecības centra biedru misija ir, izzinot un restaurējot seno amatu rīkus, prasmes un tradīcijas, saglabāt sēļu kultūrvēsturisko mantojumu, radīt un vairot interesi par šiem arodiem gan Latvijā, gan aiz tās robežām. Vissenākais vērtību radīšanas veids ir dabas matērijas pārveidošana cilvēkiem noderīgā veidā, kas lika pamatus senajiem amatiem un amatniecībai. Vissenākās sēļu amatu prasmes ir dziļi iesakņojušās latviešu un lietuviešu tautas dzīvē. Senvēstures un iepriekšējo paaudžu meistarumu iedvesmoti, daudzu arodu pratēji Latvijas un Lietuvas robežas abās pusēs dažādos materiālos darina acīm un sirdij tīkamas, praktiski izmantojamas lietas. Pateicoties keramiķes Andas Svarānes iniciatīvai un uzņēmībai, Zāses pašvaldības un citu domubiedru atbalstam tiek izzināta, saglabāta un popularizēta seno Sēļu kultūra. Šeit ikviens ir laipni gaidīts ne tikai apskatīt centra darboņu veikumu, bet arī darboties pats, apgūt jaunas prasmes un jauki un radoši pavadīt laiku, jo „Rūme” ģimenēm un tūristiem piedāvā radošās darbnīcas keramikā, tekstila apgleznošanā un kokapstrādē. Amatniecības centrā katru vasaru notiek mākslinieku plenēri.

Latvijas bīskopības vēstures muzejs

Adrese: “Dravas”, Vecbebri, Bebru pagasts, Kokneses novads, LV-5113; GPS 56.720851, 25.493230

Kontakti: +371 22411283

Mājas lapa: <http://visitkoknese.lv/lv/tourism/latvijas-biskopibas-vestures-muzejs>

Darba laiks: Atvērts no 10.05. līdz 01.10. Iepriekš jāpiesakās.

Pieejamās valodas: LV, RU

Mērķa grupas: vēstures interesenti, ģimenes, skolēni, seniori

Tūrisma pakalpojumi: ekskursija gida pavadībā, iespējams pasūtīt medus degustāciju ar rupjmaizi un pienu, iegādāties svaigu medu līdzņemšanai.

Apraksts: Dravniecība un biškopība ir viena no senākajām tautsaimniecības nozarēm, kuras pirmsākumi meklējami aizvēstures periodā. Ar biškopību aktīvi nodarbojušies gan sēļi, gan zemgaļi. Latvijas Biškopības vēstures muzeju atklāja 1984.gadā kādreizējās Biškopības Izmēģinājumu stacijas ēkas otrajā stāvā, bet pirmo stāvu atdeva skolas mācību dravas darba telpām. Muzejs tika izveidots vēsturiski senākajā, ar racionālo biškopību saistītajā vietā- Vecbebras, blakus 1922. gadā atklātajai Biškopības-dārzkopības skolai Vecbebru muižā. Tādējādi Biškopības vēstures muzejs ir nesaraucami saistīts ar izglītības iestādes vēsturi Pēdējās simtgades laikā biškopība ir radikāli mainījusi savu tehnoloģisko veidolu, taču praktiski nemainīga ir palikusi tās būtība- pašas bites un darbs pie tām. Biškopju darbarīku arsenālā nākuši jauni materiāli un lieljaudas iekārtas, kuru izvietošanai ikviena muzeja telpas būtu par šaurām. Taču tās pamatvērtības, kas apgūstamas ikvienam jaunajam, topošajam biškopim, ir labi ievietotas muzeja ekspozīcijā un izmantojamas arī mācību procesā. Muzeja dārzā atrodas mācību drava un bišu vākumu ir iespējams degustēt, vai nu tradicionāli ar rupjmaizi un pienu, vai svaigiem gurķiem, āboliem u.t.t. Latvijas Biškopības vēstures muzeja misija nav tikai izglītēt sabiedrību par biškopību un bišu ražotajiem produktiem, bet arī informēt par bitēm un biškopības attīstību Latvijā.

Biedrības “Baltaine” radošā māja Koknesē

Adrese: Melioratoru iela 1a, Koknese, Kokneses pagasts, Kokneses novads,
GPS 56.644318, 25.442099

Kontakti: +371 26575499; +371 26406131

E-pasts: ingunazogota@inbox.lv

Mājas lapa: <http://visitkoknese.lv/lv/tourism/radosa-maja-0>

Pieejamās valodas: LV, RU, EN

Mērķa grupas: vēstures interesenti, ģimenes, skolēni, seniori

Tūrisma pakalpojumi: radošās darbnīcas – amatu prasmju apmācība, gadskārtu un godu svinības, kāzu uzvedumi.

Apraksts: Radošajā mājā biedrība „Baltaine” organizē seminārus, kursus un nodarbības par latviešu gadskārtu svētkiem, ģimenes godiem, rīko kulinārā mantojuma meistarklases, kā arī mūzikas instrumentu spēli un rāda dažādus rokdarbus – pīšanu, adīšanu, tamborēšanu un šķeterēšanu. Saimnieces gatavo gardas putas, zupas, zāļu tējas, cigoriņu kafiju un cep plātsmaizes un pīrākus. Te var mācīties dančus, iet rotaļās un dziedāt. Piedāvā kāzu uzvedumus. Radošā māja “Baltaine” piedāvā svinēt tradicionālos gadskārtu svētkus – Meteņus, Lieldienas, Ūsiņus, Jāņus, Miķeļus, Ziemassvētkus, organizēt godus – krustabas un mārtošanu. Biedrība amatniecības darbnīcas piedāvā apgūt dažādus senos sēļu amatus: vērpšanu, šķeterēšanu, tamborēšanu, adīšanu un izšūšanu. Biedrības telpās var noklausīties seminārus par latviešu tradicionālajiem svētkiem, godiem, spēlēm, rotaļām un dančiem. Radošās mājas biedri piedāvā kokles, ermoņikas, blokflautas, mandolīnas spēles apmācību, kā arī spēļu un rotaļu pasākumus. Biedrības biedri kopj, izzina, un plašākai sabiedrībai demonstrē, popularizē latviešu, tajā skaitā sēļu, tradicionālo kultūru. Biedrības “Baltaine” telpās darbojas folkloras kopa “Urgas”, kas ir “Baltaine” biedru kaimiņš un sadarbības partneris.

Lauku sēta “Caunītes”

Adrese: “Caunītes”, Cenu pagasts, Ozolnieku novads, LV-3018, GPS 56.432160, 23.473160

Kontakti: +371 26352395

E-pasts: jscaunites@inbox.lv

Mājas lapa: www.caunites.lv;

<http://visit.jelgava.lv/apskates-objekti/saimniecibas/item/3976-lauku-seta-caunites>

Pieejamās valodas: LV, RU, EN

Mērķa grupas: vēstures interesenti, ģimenes, skolēni, seniori

Tūrisma pakalpojumi: izzinošas programmas ar maizes cepšanu, latvisko tradīciju popularizēšana.

Apraksts: Lauku sēta „Caunītes” ar rūpīgi un gaumīgi iekoptu apkārtējo vidi Ozolnieku novadā izceļas ar latvisku tradīciju saglabāšanu, kopšanu un popularizēšanu. Senatnīgas lietas un amatu prasmes te lieliski „sadzīvo” ar mūsdienīgiem risinājumiem dažādās saimniekošanas jomās. Lauku sēta sniedz iespēju pabūt latviskā vidē un darboties atbilstoši gadskārtas ritmam un norisēm dabā. “Caunīšu” centrālā vieta ir klētis ar maizes krāsni, kurā katrs var izept savu saldskābmaizes kukulīti. Ikviena viesošanās “Caunītēs” tiek iepriekš plānota, vadoties no izvēlētās apmeklējuma tēmas. Šādas pamatprogrammas ilgums ir 3 stundas, tās laikā bez maizes cepšanas papildus ir iespējams: dzirdēt īsu stāstījumu par mājas vēsturi un latviskās gadskārtas ritmu, malt graudus rokas dzirnavās, izmēģināt lupatu deķu aušanu trižuļu stellēs, izšūt latviskās zīmes, izdziedāt kādu dziesmu kokles pavadījumā vai iziet latvisku rotaļu. Iespēja izvēlēties arī citas programmas gan kā apmeklējuma pamattēmu, gan kā papildus tēmu pie maizes cepšanas, to atsevišķi saskaņojot. Piedāvātās tēmas parasti ir saistībā ar latviskās gadskārtas ritmu un konkrēto gadalaiku.

Jāņa Jaunsudrabiņa muzejs "Riekstiņi"

Adrese: Neretas novads, Neretas pagasts, "Riekstiņi", LV-5118, atrodas 7 km no Neretas ciema – Aknīstes virzienā

GPS 56.196979, 25.380690

Kontakti: +371 65176467, +371 29133076

E-pasts: muzejs.riekstini@inbox.lv

Mājas lapa: <http://www.latvia.travel/lv/apskates-vieta/jana-jaunsudrabina-muzejs-riekstini>
<http://www.neretasnovads.lv/index.php/kultura-un-sports/jaunsudrabina-muzejs>

Pieejamās valodas: LV, RU

Darba laiks: Maijs – oktobris

Otrdiena – Sestdiena 09:00 - 18:00

Svētdiena - 09:00 - 16:30

Pirmdiena - slēgts

Novembris – aprīlis - iepriekšējs pieraksts

Mērķa grupas: vēstures interesenti, ģimenes, skolēni, seniori

Tūrisma pakalpojumi: ekskursija gida pavadībā

Apraksts: Muzejs ir bagāts ar sadzīves un saimniecības priekšmetiem kuru izcelsme saistāma ar sēļu materiālo kultūru aizvēstures periodā. Muzeja arhitektūra un celtniecības paņēmieni atspoguļo senās tradīcijas un amatniecības prasmi Sēlijas novadā. Jāņa Jaunsudrabiņa muzejs „Riekstiņi” atrodas 7 km no Neretas ciemata - Aknīstes virzienā; iekārtots kultūras pieminekļa – sensētas „Riekstiņi” saimniecības ēkā (celta 19.gs. sākumā, restaurēta 1977.g.). Muzejs atvērts 1967.gadā gleznotāja un rakstnieka Jāņa Jaunsudrabiņa (1877-1962) 90.dzimšanas dienā. Gleznotājs un rakstnieks savu bērnību pavadījis viensētā "Riekstiņi", kur joprojām saglabāties 19.gs veidols - „Baltajā grāmatā” tēlotā pasaule. Pamatekspozīcija iepazīstina ar Jaunsudrabiņa dzīvi un daiļradi - te skatāmas viņa grāmatas, gleznas, fotogrāfijas, personīgās lietas, bet 19. - 20. gs. sākuma sadzīves priekšmeti, kas iegūti Neretas pagasta un tuvākās apkārtnes viensētās, dod ieskatu par tā laika sadzīvi lauku sētā. Vasaras periodā papildus ekspozīcijai skatāmas lietišķās mākslas izstādes. Pastaiģu takas "Riekstiņu" apkārtnē ved gar dabā iezīmētiem kultūrvides objektiem - vietām, kas minētas "Baltās grāmatas" tēlojumos. Vasaras periodā papildus ekspozīcijai skatāmas lietišķās mākslas un mākslas izstādes. Muzejā regulāri notiek dažādi pasākumi (Mākslas dienas, Dzejas dienas, Jaunsudrabiņa atcere, gadskārtu svētki, Muzeju nakts u.c), mācību stundas.

Viesītes muzejs "Sēlija"

Adrese: A.Brodeles iela 7, Viesīte, Viesītes pilsēta, LV-5237, GPS 56.342242, 25.555184

Kontakti: +371 29116334

E-pasts: viesitesmuzejsselija@inbox.lv

Mājas lapa: www.muzejsselija.lv; http://www.viesite.lv/?page_id=29409

Darba laiks: O. – Se. 10:00 – 17:00; oficiālajās svētku dienās – slēgts.

Pieejamās valodas: LV, RU, EN

Mērķa grupas: vēstures interesenti, ģimenes, skolēni, seniori

Tūrisma pakalpojumi: Muzejā darbojas kokapstrādes un tekstildarbnīca.

Apraksts: Viesītes muzeja „Sēlija” pārstāv Viesītes novada un Sēlijas kultūrvēstures mantojumu, iemūžinot sēļu cilts vārdu, rosinot saglabāt un nostiprināt sēlisko pašapziņu novada ļaudīs. Viesītes muzeja „Sēlija” teritorijā atrodas Amatniecības centrs. Šajā centrā ada latviešu tautiskās zeķes un cimdus, tamborē, auž un izšuj , savos darbos iestrādājot senču ornamentus un zīmes. Strādā ar dabīgiem materiāliem – vilnu, linu, kokvilnu. Galdniecībā nodarbojas ar kokapstrādi. Viesītes pilsēta ir izveidojusies, pateicoties šaursliežu dzelzceļa izbūvei, tādēļ izveidots Mazā Bānīša komplekss, kas atrodas kādreizējā Viesītes depo atrašanās vietā. Mazā Bānīša parks ir populārākā muzeja nodaļa. Muzeja teritorijā ietilpst Sēlijas māja (ekspozīcija par kultūrvēsturisko novadu – Sēlija) un Tūrisma informācijas punkts, bijusī Viesītes depo lokomotīvju remontdarbnīca. Vasaras sezonā atvērta arī „Vasaras istaba Sēlijā”, kur apskatāmi seni sadzīves priekšmeti un darbarīki. Netālu no Mazā Bānīša kompleksa – iepretim bijušajai Viesītes stacijas ēkai atrodas vienīgais Latvijā saglabātais šaursliežu dzelzceļa posms ar ūdenssūkni. Medicīnas profesora Paula Stradiņa piemiņas ekspozīcija atrodas bijušajā Eķengrāves pagastskolā, kas celta 1880. gadā.

4. Četri oriģinālapraksti Latvijas oficiālajam tūrisma portālam

Varenā Zemgale

Kopš seniem laikiem Zemgales vārds saistās ar bagātību un diženumu, tās valdniekiem un zemgaļu tautas stingro un rūdīto raksturu. Līdz mūsdienām ir saglabājusies daudz seno liecību - Zemgales līdzenumā un upju krastos sastopami varenie zemgaļu pilskalni un dzīvesvietas.

Lai aplūkotu un izjustu šīs nostāstiem apvītās vietas, jādodas nelielā izbraukumā caur Zemgali, kā pirmo pagātnes izziņas pieturu izvēloties Bausku.

Bauskas pils ir Livonijas ordeņa varas simbols pār zemgaļu zemēm 15.gadsimtā. Pils ekspozīcijā, kas pieejama ikvienam vēstures entuziastam, ģimenei un mācību iestāžu audzēkņiem, iespējams atklāt liecības par zemgaļiem un viduslaiku pils iemītnieku sadzīvi un tā laika paražām.

Iepazīsti seno amatu noslēpumus

Zemgaļu dzīvi iepazīsi arī **Bauskas muzejā**, tā rīkotajos pasākumos un izstādēs. Te talkā nāks gan gids, gan Tautas lietišķās mākslas studijas "Bauska" audējas, kuras arī sniedz konsultācijas par Zemgales novada tautas tērpa komplektēšanu un izgatavošanu.

Viens no lielākajiem un skaistākajiem Latvijas un zemgaļu pilskalniem, kura pakājē saskatāma senā ostas vieta, ir Upmales zemes centrs, slavenais **Mežotnes pilskalns**.

No pilskalna paveras burvīgs skats uz Mežotnes muižu, un jaunās Mežotnes pils kompleksu.

Katru gadu maija trešajā sestdienā Mežotnes pilskalnā notiek festivāls, kas veltīts seno zemgaļu vēsturei.

Apmeklējot šo festivālu varēsi, piemēram:

- iemēģināt roku seno amatu prasmju darbnīcās;
- aplūkot seno ieroču kolekcijas;
- noklausīties aizraujošos vēstures speciālistu stāstos;
- iepazīties ar senās virtuves noslēpumiem un nogaršot uz ugunsкура gatavotu maltīti.

Vēro dabu!

Pilskalns priecē arī ar iespēju izbaudīt dabas daudzveidību. Tajā izveidota "Spožās skudras taka" ar dažādām aktivitāšu iespējām. Šeit vari uzzināt par pilskalnā mītošajiem unikālajiem iemītniekiem – spožo skudru, lapkoku praulgrauzi, zalkti, vidējo dzeni, stārķi un sikspārni.

Valdniekiem pa pēdām

Virzoties uz Rietumzemgali, aptuveni 50 km attālumā no Bauskas, atrodas latviešu slavenākais un visbiežāk vēstures avotos minētais zemgaļu varas un kultūras centrs **Tērvetes pilskalns**, kur reiz valdīja leģendārie 13.gadsimta zemgaļu valdnieki Viestards, Šābis un Nameiķis.

Netālu no pilskalna atrodas pēc senās pils parauga celtā **Tērvetes 12.gs. koka pils**, kur vairāk uzzināsi par valdnieku dzīvi un kuras telpās izvietota lielākā Baltijā zemgaļu dzelzs laikmeta rotu un bruņojuma un sadzīves priekšmetu ekspozīcija, kas ar savu formu, daudzveidīgajiem rakstiem un izdomu liek aizrauties ikviena elpai.

Atklāj dižo cīnītāju stāstus!

Nostāstus par seno valdnieku varenību glabā 18km attālumā no Tērvetes esošais **Dobeles pilskalns**, viens no pilskalniem, kurš 13.gs. beigās visilgāk cīnījās par savu neatkarību. Uz senā zemgaļu pilskalna uzcelta un vēl šodien apskatāma Livonijas ordeņpils, kuras mūri apjotzi ap visu seno Dobeles pilskalna nogāzi. Ar Dobeles pils un zemgaļu vēsturi vari iepazīties **Dobeles Novadpētniecības muzejā**.

Ceļojuma noslēgums senajā pagātnē

Ceļojumu noslēdzot ar Zemgales reģiona lielāko **Čederta Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzeja** apmeklējumu, iegūsi vienotu priekšstatu par Zemgales novada vēsturi un zemgaļiem. Muzeja ekspozīcijā aplūkojamās Dobeles, Dobes, Mežotnes un Tērvetes seno zemgaļu koka piļu

rekonstrukcijas, kas papildinātas ar pilskalnu fotoattēliem mūsdienās un ļauj ikvienam pašam iztēloties seno zemgaļu pilskalnu un piļu varenību pagātnē.

PRAKTISKA INFORMĀCIJA:

Bauskas pils muzejs

Adrese: Bauskas novads, Bauska, Bauskas pils, LV-3901, GPS 56.403701, 24.174340

Kontakti: +371 63923793, +371 20011880;

E-pasts: bauskaspils@bauska.lv

Mājas lapa: www.bauskaspils.lv

Darba laiks: Maijs- septembris: katru dienu 9:00 – 19:00

Oktobris: katru dienu 9:00 – 18:00

Novembris - aprīlis: 11:00 – 17:00, pirmdienās slēgts.

Pieejamās valodas: LV, RU, EN

Ieejas maksa: pieaugušajiem 5.0 EUR; skolēniem 2.50 EUR, pārējās cenas skatīt mājas lapā.

Mērķa grupas: vēstures interesenti, ģimenes, skolēni, seniori.

Tūrisma pakalpojumi: gida pakalpojumi, tematiskās ekskursijas un izklaidējošas izglītojošās programmas.

Bauskas muzejs

Adrese: Bauskas novads, Kalna iela 6, Bauska, LV-3901

Kontakti: +371 63960506, +371 27746485, bauskasmuzejs@bauska.lv

Mērķa grupas: vēstures interesenti, ģimenes, studenti un skolēni

Mājaslapa: www.bauskasmuzejs.lv

Valodas: LV, EN, RU

Ieejas maksa: 1.40 EUR (pieaugušajiem). Plašāka informācija par cenām pieejama mājaslapā

Tūrisma pakalpojumi: Gida pakalpojumi, ekskursijas, ekspozīcijas un izstādes. Piedāvājumi jaunlaulātajiem.

Mežotnes pilskalna arheoloģiskais komplekss

Adrese: Rundāles pagasts, Rundāles novads, Mežotnes pilskalns, GPS 56.441584, 24.044910

Kontakti: +371 2618463; santa.svagere@rundale.lv

Mērķa grupas: vēstures interesenti, ģimenes, skolēni

Mežotnes pilskalna arheoloģiskais komplekss brīvi pieejams jebkurā laikā.

Mājas lapa: www.tourism.bauska.lv/lv/apskates-objekti/rundales-novada/mezotnes-pilskalns-43

Tūrisma pakalpojumi: Zemgaļu kultūras biedrība "UPMALE" piedāvā stāstu par zemgaļu vēsturi, apģērbu un rotām (10.-12. gs.), rotu kalšanas demonstrējumus, šaušanu ar arbaletu, tautas spēles, muzikālu folkloras šovu ar tautas mūziku, dejām un rotaļām, gadskārtu svētkus, latviešu kāzu un kristību rituālus, kara dziesmas. Biedrības "Upmale" tālr. +371 26184631, +371 29263788

www.tourism.bauska.lv/lv/apskates-objekti/izglitajos-programmas/interaktiva-ekskursija-mezotnes-pilskalna-118,

Ieeja bezmaksas

Tērvetes arheoloģiskais komplekss

Adrese: Tērvetes novads, Tērvetes pagasts, Pilskalns, GPS 56.482200, 23.384630

Kontakti: Brīvi pieejams jebkurā laikā

Mērķa grupas: vēstures interesenti, ģimenes, skolēni

Mājaslapa: www.tervetesnovads.lv/Karte/tervetes-pilskalns

Iespējama ekskursija gida padarbā, www.lielkenins.lv; +271 26950975

Tērvetes 12.gs. koka pils

Adrese: Tērvetes novads, Tērvetes pagasts, "Lielķēniņi", LV-3730, GPS 56.481445, 23.376066

Kontakti: + 371 26950975

E-pasts: lielkenins@inbox.lv

Objekta mājaslapa: www.lielkenins.lv

Darba laiks: maijs- oktobris: 10:00 – 17:00; pirmdienās, otrdienās - slēgts

Pieejamās valodas: LV, RU

Ieejas maksa: Pieaugušajiem 3.00 EUR,

Skolniekiem 2.00 EUR, pirmskolas vecuma bērniem – bezmaksas. Gida pakalp. - 7.00 EUR

Mērķa grupas: vēstures interesenti, ģimenes, skolēni, seniori

Tūrisma pakalpojumi: ekskursija gida pavadībā; atraktīvas viduslaiku spēles, programma jaunlaulātajiem.

Dobeles pilskalns ar pilsdrupām

Adrese: Dobeles novads, Dobeles pagasts, Dobele, GPS 56.622374, 23.272468

Kontakti: Brīvi pieejams jebkurā laikā. Vairāk informācijas pa tālr.+371 63723074, +371 26136682, e-pasts: turisms@dobele.lv

Mērķa grupas: vēstures interesenti, ģimenes, skolēni, seniori.

Valodas: LV, EN, RU

Mājaslapa: <http://www.dobele.lv/lv/tourism/dobeles-pilseta-pilis-un-muizas-zemgalu-pilskalni-un-senas-kulta-vietas/zemgalu-pilskalns-un>

Tūrisma pakalpojumi: Ekskursija pa Dobeli un pilsdrupām pilsdāmas pavadībā 15,00 EUR/ stundā (LV, grupai līdz 35 personām); 20,00 EUR / stundā (RU, ENG grupai līdz 35 personām)

Dobeles Novadpētniecības muzejs

Adrese: Brīvības 7, Dobele, Dobeles pilsēta, LV-3701, Latvija

Telefons: +371 63721309, +371 29436379

E-pasts: muzejs@dobele.lv

Mājaslapa: <https://dobelesmuzejs.weebly.com/>

Darba laiks:

Darba dienās 9.00 - 17.00

Izstāžu zāle:

Otrdienas- piektdienas 11.00 - 18.00

Sestdienas 11.00 - 16.00

Pieejamās valodas: LV, RU, EN

Ieejas maksa:

0,50 EUR

Bezmaksas ieeja:

- Pirmsskolas vecuma bērniem,
- Skolēniem un skolēnu grupu vadītājiem,
- Invalīdiem,
- Cilvēkiem ar muzeja Goda karti,
- Izstāžu autoriem, viņu ģimenes locekļiem,
- Personām ar ielūgumiem,
- Tūrisma grupu vadītājiem,
- Latvijas muzeju darbiniekiem, ICOM biedriem,
- Ieeja izstāžu atklāšanas vai noslēguma pasākumos

Mērķa grupas: vēstures interesenti, ģimenes, skolēni, seniori

Tūrisma pakalpojumi: ceļojošās izstādes un ekspozīcijas, radošās darbnīcas, ziemassvētku un citas programmas, suvenīri.

Ģ. Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzejs

Adrese: Akadēmijas iela 10, Jelgava, LV- 3001, GPS 56.649982, 23.729019

Kontakti: +371 63023383

E-pasts: muzejs@muzejs.jelgava.lv

Objekta mājaslapa: www.jvmm.lv

Darba laiks: maijs – septembris: 11.00 – 18.00, oktobris – aprīlis 10:00 – 17:00
pirmdienās slēgts

Pieejamās valodas: LV, RU, EN

Mērķa grupas: vēstures interesenti, ģimenes, skolēni, seniori

Ieejas maksa: Pieaugušajiem - 3.00 EUR, skolēniem – 0.50 EUR, ģimenei - 6.00 EUR. Plašāka informācija par ieejas maksu atrodama mājaslapā.

Tūrisma pakalpojumi: Ekskursija muzeja speciālista pavadībā, izglītojošas programmas.

Vietas, kur izzināt zemgaļu un sēļu tradīcijas

No senatnes Zemgale tiek uzskatīta par bagātāko Latvijas novadu un tam ir savs izskaidrojums. Latvijas senākās tautas zemgaļu dzīvesveids, auglīgā zeme un ģeogrāfiskais novietojums ļāvis būt par turīgākiem par saviem kaimiņiem - Zemgalē atrasti vieni no lielākajiem sudraba depoziātiem - greznas bronzas un sudraba rotas. Pamatarodus latviešiem, tai skaitā zemgaļiem un sēļiem, var apskatīt, dodoties ceļojumā cauri Zemgales un Sēlijas novadiem.

Atklāj Tērvetes dārgumus

Dodies uz **Tērvetes 12.gs.koka pili**, kuras telpās glabājas turīgu zemgaļu arheoloģiskais materiāls un lielākā Baltijā dzelzs laikmeta zemgaļu rotu atdarinājumu ekspozīcija. Koka pils muzejā Tevi pārsteigs apģērbu un rotu krāšņums no dažādiem dzelzs laikmeta laikiem, jo īpaši sieviešu apģērbu rekonstrukcijas, kas atspoguļo 3.gs., 8.gs., 11. un 12.gs. tradīcijas.

Iemēģināt roku seno zemgaļu amatu prasmēs un iepazīt seno apģērbu un rotu izgatavošanas un nēsāšanas tradīcijas varēsi, apmeklējot turpat notiekošos **Zemgaļu svētkus** augustā.

Iejūties senā zemgaļa ādā

Ozolnieku novadā atrodas **lauku sēta „Caunītes”**, kas sniedz iespēju pabūt latviskā vidē un darboties atbilstoši gadskārtas ritmam un norisēm dabā. "Caunīšu" centrālā vieta ir klēts ar maizes krāsni, kurā katrs var izcept savu saldskābmaizes kukulīti.

Iepriekš piesakoties, lauku sētā ir iespēja apgūt šādas senajiem zemgaļiem raksturīgas prasmes:

- īstas lauku maizes cepšanu;
- dzirdēt stāstījumu par latviskās gadskārtas ritmu;
- malt graudus rokas dzirnavās;
- izmēģināt lupatu deķu aušanu trižuļu stellēs;
- izšūt latviskās zīmes;
- izdziedāt kādu dziesmu kokles pavadījumā vai iziet latvisku rotaļu.

Apgūsti senās gudrības Dobeļē

Zināšanas un iemaņas par Zemgales novada senām un etnogrāfiskām amatu prasmēm vari iegūt arī **Dobeles amatu mājā**. Ik dienas te klauudz stelles, ņirb adīkļi, prasmīgās rokās top zeķes, cimdi, sedziņas un šalles. Dobeles Amatu mājā var aust, adīt, tamborēt, velt vilnu, darināt rotas, izšūt, vērpt un šķeterēt, grebt karotes, darināt no māla un ielāgot latviešu tautas virtuves gudrības. Šeit iespējams piedalīties ekskursijās, un radošās meistarklasēs, griezties līdzī dančos un rotaļās, kā arī apmeklēt amatu mājas rīkotos gadatirgus un izstādes.

Dodies uz Sēliju

Piedāvā apgūt senos arodus

Amatniecības centrs “Rūme” ir vieta, kur vienmēr kāds rosās, kur top māla trauki, dekori vai plastikas, tiek uzausta sedziņa, izgrebts kāds koka rīks, jo amatniecības centra biedri cieši turas pie mērķa saglabāt sēļu kultūrvēsturisko mantojumu, radošā veidā vairot interesi par senajiem arodiem gan Latvijā, gan aiz tās robežām.

Šeit esi laipni gaidīts ne tikai apskatīt centra darboņu veikumu, bet arī darboties pats, apgūt jaunas prasmes un jauki un radoši pavadīt laiku, jo „Rūme” ģimenēm un tūristiem piedāvā radošās darbnīcas keramikā, tekstila apgleznošanā un kokapstrādē. Amatniecības centrā katru vasaru notiek mākslinieku plenēri.

Baltu senās un bagātās tradīcijas vērojamas un izzināmas arī Sēlijā. **Radošās mājas “Baltaine”** amatniecības darbnīcas piedāvā:

- svinēt tradicionālos gadskārtu svētkus – Meteņus, Lieldienas, Ūsiņus, Jāņus, Miķeļus un Ziemassvētkus un organizēt godus – krustabas un mārtošanu;
- apgūt dažādos senos amatus – vērpsanu, šķeterēšanu, pīšanu, adīšanu un izšūšanu;
- noklausīties izglītojošus seminārus par latviešu tradicionālajiem svētkiem un ģimenes godiem un iet rotaļās un dančos.
- iepazīties ar sēļu kulināro mantojumu, jo šeit saimnieces gatavo gardas putras, zupas, zāļu tējas, cigoriņu kafiju un cep plātsmaizes un pīrāgus.

Ielūkojies biškopības aizkulisēs

Latvijas biškopības vēstures muzeja ekspozīcija, kas izvietota četrās telpās, sniedz informāciju par bišu saimes dzīvi, bišu barības bāzi, biškopības produktiem un to nozīmi. Šeit Tu iepazīsies ar Vecbebru biškopības skolas dibinātājiem un skolotājiem, kā arī starp eksponātiem apskatīsi senus biškopības darbarīkus, stropus un inventāru. Te var pasūtīt medus degustāciju ar rupjmaizi un pienu. Ja kļūsi medus garšas apburts, blakus dravā varēsi iegādāties svaigu medu līdzņemšanai.

PRAKTISKĀ INFORMĀCIJA:

Tērvetes 12.gs. koka pils

Adrese: Tērvetes novads, Tērvetes pagasts, “Lielķēniņi”, LV-3730, GPS 56.481445, 23.376066

Kontakti: + 371 26950975

E-pasts: lielkenins@inbox.lv

Objekta mājaslapa: www.lielkenins.lv

Darba laiks: maijs- oktobris: 10:00 – 17:00; pirmdienās, otrdienās - slēgts

Pieejamās valodas: LV, RU

Ieejas maksa: Pieaugušajiem – 3.00 EUR, skolēniem 2.00 EUR, pirmskolas vecuma bērniem – bezmaksas. Gida pakalpojums - 7.00 EUR.

Mērķa grupas: vēstures interesenti, ģimenes, skolēni, seniori

Tūrisma pakalpojumi: ekskursija gida pavadībā; atraktīvas viduslaiku spēles, programma jaunlaulātajiem.

Lauku sēta “Caunītes”

Adrese: Ozolnieku nov., "Caunītes", Cenu pag., GPS 56.432160, 23.473160

Kontakti: +371 26352395

E-pasts: jscaunites@inbox.lv

Mājaslapa: www.caunites.lv

Valodas: LV, EN

Darba laiki: Iepriekšēja pieteikšanās

Mērķa grupas: ģimenes ar bērniem, skolēni, seniori

Ieejas maksa: Vienas 2-3 stundu pamatprogrammas izmaksas tiek saskaņotas katram konkrētam apmeklējumam atsevišķi, atkarībā no izvēlētās pamattēmas, kā arī no apmeklētāju skaita. Katras papildus stundas izmaksas pēc pamatprogrammas beigām ir 20 EUR/stundā.

Tūrisma pakalpojumi: gida pakalpojumi, aktivitātes ģimenēm, pasākumi un lekcijas

Dobeles amatu māja

Adrese: Baznīcas iela 8, Dobeles

GPS 56.622976, 23.281238

Kontakti: +371 22049477, +371 63723169

E-pasts: amatumaja@gmail.com

Mājaslapa: www.dobele.lv/lv/tourism/dobeles-pilseta-amatnieku-darbnicas/amatu-maja

Valodas: LV, EN, RU

Darba laiki: O., T., C., P. 9:00 - 18:00; S. 10:00 - 16:00; P., Sv. slēgts

Mērķa grupas: vēstures interesenti, jaunieši un bērni, seniori

Ieejas maksa: Atkarībā no piedāvātās programmas un mērķgrupas cena svārstās no 0,50 līdz 2,50 EUR.

Tūrisma pakalpojumi: radošās darbnīcas un meistarklases, ekskursijas, aktivitātes bērniem un jauniešiem

Amatniecības centrs "Rūme"

Adrese: "RŪME", Zasa, Zasas pagasts, Jēkabpils novads, LV-5239

GPS 56.291591, 25.973251

Telefons: +371 22335439

E-pasts: info@andaart.lv; daina.aluzane@gmail.com

Mājaslapa: : <https://www.facebook.com/amatniecibas.centrs.rume/>

<https://andaart.lv/wp/>

Ieejas maksa: pēc vienošanās

Darba laiki: Darba laiks darba dienās no plkst. 8:00-16:00.

Ārpus darba laika- iepriekšēja pieteikšanās.

Valodas: LV

Mērķa grupas: ikviens interesents

Tūrisma pakalpojumi: pasākumi un izstādes, radošās darbnīcas

Radošā māja Baltaine

Adrese: Melioratoru iela 1A, Koknese, Kokneses pagasts, Kokneses novads, LV-5113

GPS 56.644318 25.442099

Telefons: +371 26406131, +371 26575499

E-pasts: ingunazogota@inbox.lv

Mājaslapa: visitkoknese.lv/lv/tourism/radosa-maja-0

Ieejas maksa: pieaugušajiem 4.0; skolēniem 3.0 EUR 1.5 – 2 stundu programma.

Iespējams degustēt kulināro mantojumu: „Baltaines putra”; „Būnīšu” biezā zupa; „Daugavas zvirbuļi” ar circeņiņiem ; „Barona pankoki” (katrs 2.50 EUR); Cigoriņu kafeja (1 EUR); Daugavas zālīšu tēja; Plātsmaizes gabaliņš vai kliju pīrāgs (0.50 EUR)

Darba laiki: iepriekšēja pieteikšanās

Valodas: LV, EN, RU

Mērķa grupas: Skolēni, studenti, ģimenes ar bērniem, seniori.

Tūrisma pakalpojumi: semināri un lekcijas, pasākumi bērniem un pieaugušajiem, kāzu uzvedumi

Latvijas bīskopības vēstures muzejs

Adrese: "Dravas", Vecbebri, Bebru pagasts, Kokneses novads, LV-5113

Telefons: +371 22411283

E-pasts: anita.svoka@ovt.lv

Mājaslapa: visitkoknese.lv/lv/tourism/latvijas-biskopibas-vestures-muzejs

Darba laiki: iepriekšēja pieteikšanās

Valodas: LV

Ieejas maksa: pēc vienošanās

Mērķa grupas: Skolēni, studenti, ģimenes ar bērniem, seniori.

Tūrisma pakalpojumi: lauku labumi, gida pakalpojumi

Nepieradinātie zemgaļu centri

Zemgaļu vēsture atklājas to senajās dzīvesvietās, tāpēc, lai pavedienu pa pavedienam izzinātu reiz turīgo un slaveno latviešu tautas senču dzīves, Tev būs jādodas uz zemgaļu zemju centriem un pilskalniem. Taču pirms meties iekšā senās Zemgaļu zemes ceļojumā, ņem vērā, ka šo galamērķu pieejamība ir apgrūtināta, tāpēc to apmeklējums piemērots vairāk tiem, kuri nebaidās grūtos ceļus un ir aktīvās atpūtas piekritēji.

Viena no visticamākajām un noslēpumainākajām ar teikām, nostāstiem un mītiem apveltītām vietām Zemgalē ir **Zebrus ezers** un tā apkārtnē ar **Elkus kalnu**, **Ezerlūķu pilskalnu** un **Svētes ezeru**. Ja Tevi aizrauj daba un aktīvā atpūta, kā arī vilina viss mītiskais, tad Zemgalē lielākais ezers un tā apkārtnē ir īstā vieta, kur iesākt savu brīvdienas ceļojumu.

Leģenda par priesteru ceļu

Ezera apkārtnē ir konstatētas vairākas dzelzs laikmeta apmetnes, kapulauki un pilskalni. Pēc vietējo cilvēku nostāstiem agrāk no Elkus kalna uz **Zebrus ezera** salu ir vedis no plienakmeņiem likts ceļš. Leģenda vēsta par Dievu vai Priesteru ceļu, pa kuru priesteri briesmu brīžos ir steigušies rast patvērumu reiz staltajā senlatviešu Ezerlūķu pilī. Netiešas liecības par zemūdens ceļu liecina hidroarheoloģiskie pētījumi.

Gūsti atspirdzinājumu izpeldoties

Ezers ir makšķernieku iecienīts, savukārt peldēšanās prieku baudītājiem izveidota atpūtas vieta.

Atklāj senās kulta vietas

Svētes ezers un Elkus kalns tiek uzskatīts par senu zemgaļu kulta vietu. Pagātnes varenība šeit jūtama caur slēptiem akmens krājumiem un neparastiem dabas veidojumiem, un ir grūti pieejama apskates vieta. Taču tas nav šķērslis izziņas kārajiem vēsturniekiem vai piedzīvojumu alkstošajiem aktīvās atpūtas cienītājiem. Ļaudis, kuri apmeklējuši šo vietu, visi kā viens apstiprina, ka šeit vēl arvien jūtama seno laiku savdabīgā dvesma.

Pastaiga pa Spārnu pilskalnu

Netālu no Zebrus ezera Īlē atrodas viens no senajiem zemgaļu zemju centriem **Spārnu pilskalns**. Pilskalns atrodas skaistā Spārnu ezera krastā pie Sesavas upes iztekas. Pilskalna atrašanās vieta un atradumi apstiprina uzskatu, ka Spārnu kalnā atradusies vēstures avotos minētās un nostāstiem apvītais Spārnenes zemes centrs - Spārnenes pils (*costrum Sparnene*). Pirms dodies uz šejieni, izlasi seno teiku par pili, kura, ielaista kādā pilskalna caurumā, pēc tam izpeldējusi ezerā.

Pilskalns lauka vidū

Aptuveni 20 km attālumā no Zebrus ezera atrodas vēl viens zemgaļu zemes centrs - **Dobes pilskalns (Incēnu pilskalns)**. Pilskalns atrodas blakus ceļam lauka vidū, kas ir neparasti priekš zemgaļu pilskalniem. Tuvojoties pilskalnam jau no tāluma pamanīsi tā izteiktās formas. Ja vēlies pārliecināties, cik tālu bija iespējams pamanīt tuvojošos ienaidnieku, uzkāp uz pilskalna vaļņa. No tā paveras iespaidīgs skats uz apkārtni.

Pastaiga pa Silakalnu

Ja Tevi vilina dabas un pastaigas, noteikti izlūkos dodies arī uz maz pētīto uz **Silakalnu** jeb Augsto kalnu (*arī Mežmuižas Silakalns, Pilātes kalns*), kas ir lielākais Jelgavas novada pilskalns. Tas atrodas Augstkalnes un Vilces pagastu robežā, netālu no Lietuvas, apmēram 300 m uz dienvidiem no Sila kapiem. Izvēloties šo galamērķi, esi vērīgs, jo nezinātajam nokļūšana uz šo vietu varētu sagādāt izaicinājumus - pilskalns atrodas mežā, ir apaudzis ar skuju kokiem un krūmiem, bet dienvidu un rietumu pusē pilskalnu ietver Babes purvs.

PRAKSTISKA INFORMĀCIJA:

Zebrus ezers un Ezerlūķu pilskalns

Adrese: Dobeles novads, Bikstu pagasts. Uz Zebrus ezeru jābrauc pa šoseju Rīga - Liepāja (A9). Aiz Kaķeniekiem, sekojot norādes zīmei "Zebrus ezers", jānogriežas pa kreisi un jābrauc apmēram 2 km, līdz nākošajai norādes zīmei. GPS 58.635656, 23.005778

Kontakti: Brīvi pieejams jebkurā laikā

Mērķa grupas: vēstures interesenti, aktīvas atpūtas piekritēji, ģimenes

Mājaslapa: www.dobele.lv/lv/tourism/zemgalu-pilskalni-un-senas-kulta-vietas/ezerluku-pilskalns

Svētes ezers un Elkus kalns

Adrese: Zebrenes pagasts, Dobeles novads, samērā grūti pieejama apskates vieta, jāvadās pēc GPS 56.615099, 22.982967

Kontakti: Brīvi pieejams jebkurā laikā

Mērķa grupas: vēstures interesenti, aktīvas atpūtas piekritēji, ģimenes
Mājaslapa: www.dobele.lv/lv/tourism/dabas-objekti-makskeresana/svetes-ezers

Spārnu pilskalns

Adrese: Auces novads, Īles pagasts. Braucot no Īles Dobeles virzienā gar Īles luterāņu baznīcu, jānogriežas pa labi uz lauku ceļa, kas aizvedīs līdz pilskalnam.

GPS 56.550630, 23.047612

Kontakti: Brīvi pieejams jebkurā laikā

Mērķa grupas: vēstures interesenti, aktīvas atpūtas piekritēji, ģimenes

Mājaslapa: www.latvijas-pilskalni.lv/sparnu-pilskalns/
www.auce.lv/turisms/apskates-objekti/dabas-objekti/

Dobes pilskalns (Incēnu pilskalns)

Adrese: Auces novads, Vītiņu pagasts, 5 km no Auces-Ezeres lielceļa (P96) Avīknes upes krastos pie Kokmuižas; GPS 56.500336, 22.745503

Kontakti: Brīvi pieejams jebkurā laikā

Mērķa grupas: vēstures interesenti, aktīvas atpūtas piekritēji, ģimenes

Mājaslapa: www.auce.lv/turisms/apskates-objekti/dabas-objekti/

Silakalns

Adrese: Jelgavas novads, Vilces pagasts, Augstais kalns, , GPS 56.377969, 23.412083. Braucot pa ceļu Augstkalne – Vilce, aptuveni 7 km no Augstkalnes, ceļa labajā pusē pie Lietuvas robežas.

GPS 56.381817, 23.412561

Kontakti: Brīvi pieejams jebkurā laikā

Mērķa grupas: vēstures interesenti, aktīvas atpūtas piekritēji, ģimenes

Mājaslapa: www.vietas.lv/objekts/silenes_augstais_kalns/

Celojums caur seno sēļu zemi

Sēlijas novads un sēļu vēsture latviešiem ir vēl līdz galam neatminēta mīkla. Taču sēļu senās zemes ir bagātas ar skaistu dabas ainavu un vēsturi, kuras liecinieki ir senie un iespaidīgie sēļu pilskalni. Līdzās zemgaļiem arī sēļu vēsture izsekojama vairākos gadu tūkstošos, un sēļi ir vieni no senākajiem Latvijas iedzīvotājiem.

Sēļu tradīciju likločos

Lai iepazītos ar sēļu kultūru un tradīcijām, ceļojumu jāsāk ar **Jēkabpils Vēstures muzeja**

Brīvdabas nodaļas “Sēļu sēta” apmeklējumu. Etnogrāfiskā muzeja ekspozīcijā vari aplūkot septiņas 19.gadsimta Augšzemes lauku celtnes – dzīvojamo māju, graudu klēti, mazo klēti, riju, kalvi, vējdzirnavas un pirtiņu.

Izmēģini roku lauku darbos

Muzejā ir iespējams izmēģināt dažādus lauku darbus – malšana, vērpšana un kalšana. Sēļu sētā norisinās dažādi tematiskie pasākumi un izstādes. Šeit Tu atklāsi sēļu tautas gadsimtiem uzkrāto pieredzi amatniecībā, arhitektūrā un tradicionālajā kultūrā.

Vieta, kur satiekas rakstu raksti

Padziļinātu izziņu par sēļu kultūru sniegs **Viesītes muzejs „Sēlija”**, kura teritorijā atrodas Amatniecības centrs. Šajā centrā ada latviešu tautiskās zeķes un cimdus, tamborē, auž un izšuj, savos darbos iestrādājot senču ornamentus un zīmes. Gatavos darbiņus iespējams arī iegādāties, kas noderēs gan ikdienai, gan kā praktiskas dāvanas savai ģimenei un draugiem.

Satiec sēļu dižgaru un Nokļūsti Baltās grāmatas pasaulē

Interesantā pasaulē Tevi ievēdīs **Jāņa Jaunsudrabiņa muzejs „Riekstiņi”**, kas atrodas 7 km no Neretas ciemata - Aknīstes virzienā. Viensētā “Riekstiņi” vari izjust seno vidi un dabas varenumu, kā

arī iegūt informāciju par vienu no Sēlijas dižgariem – gleznotāju, dzejnieku un rakstnieku Jāni Jaunsudrabiņu.

Gleznotājs un rakstnieks J.Jaunsudrabiņš “Riekstiņos” pavadījis visu savu bērnību un viensētā joprojām saglabājies 19.gs veidols - „Baltajā grāmatā” tēlotā pasaule. Pastaigu takas "Riekstiņu" apkārtnē ved gar dabā iezīmētiem kultūrvides objektiem - vietām, kas minētas "Baltās grāmatas" tēlojumos.

Piedalies un ieklausies

Sēļu sadzīvi šeit iepazīsti apmeklējot tematiskas un mākslas izstādes. Muzejā regulāri notiek dažādi pasākumi:

- Mākslas dienas;
- Dzejas dienas;
- Jaunsudrabiņa atcere;
- Gadskārtu svētki;
- Muzeju nakts.

Tāpat arī norisinās dažādas izglītojošas lekcijas.

Varenākais sēļu zemes centrs

Ja esi dabas un pastaigu cienītājs, dodies uz **Stupeļu pilskalnu**, kas tiek uzskatīts par varenāko Sēļu zemes centru. Pilskalnu apņem vairāk nekā 3 hektāri un tā izdevīgais ģeogrāfiskais stāvoklis ļāvis attīstīt panākumiem bagātu tirdzniecību un pārraudzīt ceļu no Sēlpils uz Sēlijas dienvidu apgabaliem un Lietuvu. Pilskalnā atrasts daudz ikdienas piederumu un rotu no dažādiem laikiem, pat valdnieka kronis.

Izvēloties šo galamērķi, esi vērīgs, jo nezinātajam nokļūšana uz šo vietu varētu sagādāt izaicinājumus.

Vieta, kur veldzēties ceļiniekam

Lai veldzētos ceļojumā pa sēļu zemēm, apmeklē **Saltupju svētavotu**. Šis avots plašā apkārtnē pazīstams kā veselības avots jau kopš seniem laikiem un tam piedēvētas dziedinošas īpašības.

Saltupju avots tiek uzskatīts par kulta vietu un tam piešķirts vietējās nozīmes aizsargājama arheoloģiska pieminekļa statuss. Pie avota un kultakmens, kas atrodas turpat blakus, senatnē veiktas rituālas darbības.

Vēstures liecības zem ūdens

No citiem atšķirīgu likteni piedzīvojis senais sēļu pilskalns, kas bijis apdzīvots laikā no 6. līdz 12. gs. **Sēlpils pilskalns** un reiz bijis nozīmīgs Sēlijas politiskais un militārais centrs. Sēlpils pilskalns mūsdienās vairs praktiski nav redzams, jo tās slēpj augstais ūdens līmenis, kas mākslīgi radīts Pļaviņu HES darbības rezultātā.

Acīm paveras vien neliela daļa vēlākos laikos celtās Sēlpils pils pilsdrupām Daugavā uz šauras un neapdzīvotas saliņas. Nelielajai saliņai var piekļūt vien ar laivu vai apskatīt to no Daugavas krasta.

Diženais Melķitāru muldakmens

Ja vēlies izziņāt seno sēļu kulta vietas, apmeklē Melķitāru muldakmeni, sauktu arī par Upurakmeni un Velna akmeni. Akmens kopš senatnes izmantots dažādiem rituāliem kā kulta vieta, senie nostāsti tam piedēvē dziednieciskas spējas. Senāk muldveida iedobumā, kas atrodas dižakmeņa pašā augšā, bieži mesta nauda. Lai piekļūtu pie muldas, Tev būs jāraušas augšā pa iecirstiem pakāpieniem granīta

bluķa sānos vai jāuzkāpj pa pieslietajām koka trepēm. Senāk te auguši lieli ozoli un ļaudis ik gadus uz šī Muldakmens ziedojuši arī pirmā kūluma labību, arī vārpas, sviestu un pienu.

Noslēpumainā Dignāja

Noslēdzot ceļojumu pa sēļu zemēm, apskati vēl vienu no ievērojamākajiem sēļu pilskalniem – **Dignājas pilskalnu**. Pilskalns atrodas iepretī Jersikas pilskalam Daugavas otrā krastā, un pēc speciālistu vērtējuma līdz 10. gadsimtam Dignāja bija nozīmīgāka par Jersikas pili, Livonijas konfederācijas ordeņa laikā dēvēto “ķēniņa citadeli”, kura visur tika minēta kā galvenais pārvaldes un garīgās dzīves centrs Latgalē. Dignājas pilskalnā jau kopš 1.g.t.p.m.ē. eksistējusi nocietināta apmetne.

Izbaudi Daugavas ielejas ainavu

Saglabājušies nostāsti, ka zem pilskalna bijusi pazemes eja, kas to savienojusi ar Jersikas pilskalnu otrpus upei. Tāpat tā apkārtnē agrāk novērotas dažādas neparastas parādības. Tā kā pilskalns nav apaudzis ar kokiem, no tā paveras skaista ainava uz Daugavas ieleju.

PRAKTISKĀ INFORMĀCIJA:

Jēkabpils Vēstures muzeja Brīvdabas nodaļa “Sēļu sēta”

Adrese: Filozofu iela 6, Jēkabpils, LV-5201

GPS 56.496162, 25.873688

Telefons: +371 65232501

E-pasts: seluseta@inbox.lv

Mājaslapa: www.jekabpilsmuzejs.lv

Ieejas maksa:

Pieaugušajiem – 2.00 EUR

Studentiem, skolēniem un senioriem – 1.50 EUR

Ģimenes biļete – 6.00 EUR

Darba laiki: No 2.maija līdz 30.septembrim:

I-V 10.00 - 18.00,

VI, VII 10.00 - 17.00

Oktobrī:

I-V 10.00 - 17.00,

VI, VII 10.00 - 16.00

No 1. novembra līdz 1. maijam - slēgts

Valodas: LV, EN, RU

Mērķa grupas: vēstures interesenti, ģimenes, seniori.

Tūrisma pakalpojumi: “Sēļu sētas” apskate, izstādes, ekskursijas, atraktīvas izglītojošas programmas, programma jaunlaulātajiem.

Viesītes muzejs “Sēlija”

Adrese: Brodeles iela 7, Viesīte, GPS 56.342242, 25.555184

Kontakti: +371 28713597

E-pasts: viesitesmuzejsselija@inbox.lv; ilma.svilane@inbox.lv

Mājaslapa: www.muzejsselija.lv

Darba laiki:

O – Se 10.00 – 17.00, oficiālajās svētku dienās – slēgts

Valodas: LV, EN

Ieejas maksa: Skolēniem, studentiem, pensionāriem – 1.00 EUR, pieaugušajiem – 2.00 EUR

Mērķa grupas: Skolēni, studenti, pieaugušie, seniori.

Tūrisma pakalpojumi: gida pakalpojumi un ekskursijas, programma jaunlaulātajiem. Muzejā darbojas kokapstrādes un tekstildarbnīca.

Jāņa Jaunsudrabiņa muzejs "Riekstiņi"

Adrese: Neretas novads, Neretas pagasts, "Riekstiņi", LV-5118, atrodas 7 km no Neretas ciemata – Aknīstes virzienā.

GPS 56.196979, 25.380690

Telefons: +371 65176467, +371 29133076

E-pasts: muzejs.riekstini@inbox.lv

Mājaslapa: <http://www.latvia.travel/lv/apskates-vieta/jana-jaunsudrabina-muzejs-riekstini>

<http://www.neretasnovads.lv/index.php/kultura-un-sports/jaunsudrabina-muzejs>

Ieejas maksa: Par ziedojumiem

Darba laiki:

Maijs – oktobris

Otrdiena – Sestdiena 09:00 - 18:00

Svētdiena - 09:00 - 16:30

Pirmdiena - slēgts

Novembris – aprīlis - iepriekšējs pieraksts

Valodas: LV, RU

Mērķa grupas: Skolēni, studenti, pieaugušie, seniori.

Tūrisma pakalpojumi: gida pakalpojumi, praktiskās nodarbības un radoši pasākumi

Stupeļu pilskalns

Adrese: Rites pagasts, Viesītes novads. Kalns atrodas trīs kilometrus uz dienvidiem no Vecumnieku – Ilūkstes ceļa. GPS 56.169821, 25.465271

Kontakti: Brīvi pieejams jebkurā laikā

Mērķa grupas: vēstures interesenti, aktīvās atpūtas cienītāji, ģimenes

Mājaslapa: www.viesite.lv/?page_id=29421

Saltupju Svētavots

Adrese: Aknīstes novads, Aknīste, Torņa iela. Dienvidsusējas upes kreisajā krastā pilsētas tālākā ziemeļu stūrī netālu no Torņa ielas. Apmeklējot avotu, jāšķērso privātā teritorija (lauks).

GPS 56.171500, 25.735900

Kontakti: Brīvi pieejams jebkurā laikā

Mērķa grupas: vēstures interesenti, ģimenes, seniori

Mājaslapa: <http://turisms-aknistes-novada.mozello.lv/apskates-vietas/dabas-objekti/>

Sēlpils pilskalns

Adrese: Salas novads, Sēlpils pagasts. Atrodas starp ceļu Sala – Ošāni un Ziemeļsusējas upi..

GPS 56.58722, 25.64027

Kontakti: Brīvi pieejams jebkurā laikā

Mērķa grupas: vēstures interesenti

Mājaslapa: www.latvijas-pilskalni.lv/selpils-pilskalns

Melķitāru muldakmens

Adrese: Aizkraukles novads, Aizkraukles pagasts, nedaudz pirms Augstkalnu pieturas no Rīgas – Daugavpils šosejas pa kreisi atzarojas samērā paliels lauku ceļš, kas pie Paparžu mājām šķērso dzelzceļu. ~ 3km aiz dzelzceļa pa kreisi no ceļa, agrākā Muldas purva (tagad pļavas) malā. Uz akmeni ir norādes zīme.

GPS 56.656670, 25.203991

Kontakti: Brīvi pieejams jebkurā laikā

Mērķa grupas: vēstures interesenti, aktīvās atpūtas cienītāji, ģimenes

Mājaslapa: www.ancientsites.eu/lv/objects/stone/403-melkitaru-trough-stone

Dignājas pilskalns

Adrese: Jēkabpils novads, Dunavas pagasts, Dignājas pilskalns atrodas Daugavas kreisajā krastā pie "Kusiņu" un "Bāliņu" mājām (apm. 300 m no Daugavas).

GPS 56.274723, 26.186908

Kontakti: Brīvi pieejams jebkurā laikā

Mērķa grupas: vēstures interesenti, ģimenes
Mājaslapa: jekabpilsnovads.lv/?page_id=7358

Mērķa grupas: vēstures interesenti, ģimenes
Mājaslapa: www.viesite.lv

4. Starptautiskais tūrisma maršruts “Baltu ceļš”

4.1. Maršruts “Baltu ceļš” Zemgalē, ar norādītu maršruta kilometražu

Atbilstoši iepriekš novērtētajiem un apsekotajiem ar zemgaļu un sēļu kultūrvēsturisko mantojumu saistītajiem objektiem, tika izveidots starptautiskā tūrisma maršruta “Baltu ceļš” trasējums. Maršruta kopgarums ir 570 km un tajā ietilpst 27 izteiksmīgākie ar zemgaļu un sēļu kultūrvēsturi saistītie objekti. Tabulā norādīts attālums starp objektiem.

Attālumi starp maršruta “Baltu ceļš” tūrisma objektiem:

N.p.k.	Tūrisma objekti	Attālums km
1.	Dobes (Incēnu) pilskalna arheoloģiskais komplekss - Spārnu pilskalns	24.0
2.	Spārnu pilskalns - Svētes ezers un Elkus kalns	12.4
3.	Svētes ezers un Elkus kalns - Zebrus ezers un Ezerlūķu pilskalns	11.1
4.	Zebrus ezers un Ezerlūķu pilskalns - Dobeles pilskalns ar pilsdrupām	21.6
5.	Dobeles pilskalns ar pilsdrupām – Dobeles novadpētniecības muzejs	0.57
6.	Dobeles novadpētniecības muzejs - Dobeles Amatu māja	0.61
7.	Dobeles Amatu māja – Ģ. Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzejs	29.0
8.	Ģ. Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzejs - Lauku sēta “Caunītes”	11.2
9.	Lauku sēta “Caunītes” - Tērvetes 12.gs. koka pils -	42.7
10.	Tērvetes 12.gs. koka pils - Tērvetes arheoloģiskais komplekss	0.8
11.	Tērvetes arheoloģiskais komplekss - Silakalns (Augstais kalns)-	16.8
12.	Silakalns (Augstais kalns)- Mežotnes pilskalna arheoloģiskais komplekss	46.5
13.	Mežotnes pilskalna arheoloģiskais komplekss - Bauskas pils	11.6
14.	Bauskas pils - Bauskas muzejs	1.34
15.	Bauskas muzejs - Bārbeles sēravots	27.6
16.	Bārbeles sēravots -Meļķitāru Muldakmens	61.0
17.	Meļķitāru Muldakmens - Biedrības “Baltaine” radošā māja Koknesē	19.7
18.	Biedrības “Baltaine” radošā māja Koknesē - Latvijas biškopības vēstures muzejs	10.2
19.	Latvijas biškopības vēstures muzejs - Sēlpils pilskalns	39.6
20.	Sēlpils pilskalns- Jēkabpils Vēstures muzeja Brīvdabas nodaļa “Sēļu sēta”	19.7
21.	Jēkabpils Vēstures muzeja Brīvdabas nodaļa “Sēļu sēta”- Viesītes muzejs- “Sēlija”	29.9
22.	Viesītes muzejs-“Sēlija”- Jāņa Jaunsudrabiņa muzejs "Riekstiņi"	29.0
23.	Jāņa Jaunsudrabiņa muzejs "Riekstiņi"- Stupeļu pilskalns	13.0
24.	Stupeļu pilskalns - Saltupes svētavots	17.2

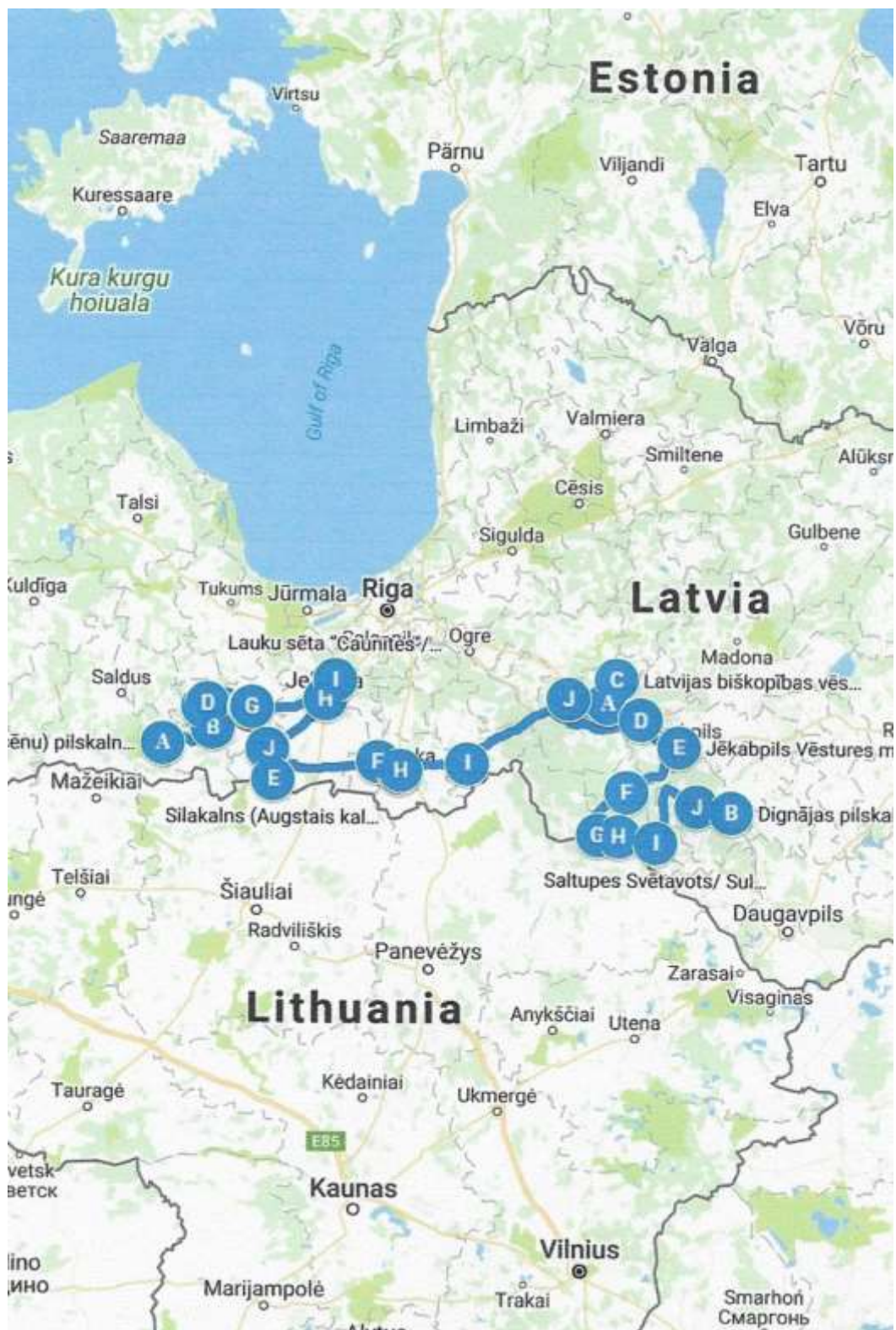
25.	Saltupes svētavots - Amatsnecības centrs Rūme	40.1
26.	Amatsnecības centrs Rūme - Dignāja pilskalns	19.5

4.2. Priekšlikumi potenciālajām maršruta savienojuma vietām ar Lietuvu un Kurzemi

Starptautiskā maršruta "Baltu ceļš" maršruts iet caur Latvijas un Lietuvas teritorijām. Ņemot vērā pētījuma specifiku, nepieciešams noteikt savienojuma vietas ar Kurzemi un Lietuvas ziemeļdaļas autoceļiem. Zemgales un Kurzemes maršrutu ieteicams savienot autoceļa Rīga – Liepāja (A9) posmā pie Blīdenes. Alternatīvs savienojums var būt posmā uz autoceļa Tukums - Jelgava (P97), vietā, kur tiek šķērsots autoceļš Rīga- Liepāja (A9).

Savienojumu ar Lietuvu ieteicams veidot uz autoceļa A2, kā alternatīvu izskatot perspektīvā veidot savienojumu uz autoceļu Augstkalne – Žagare (P95). Lai savienotu Lietuvas maršruta tūrisma objektus ar Zemgales reģiona tūrisma objektiem, nepieciešams veikt savienojumu uz autoceļa (190) Skaistkalne-Birži un autoceļa (117) Knipiskis – Stelmuže.

4.3. Iezīmētais maršruts

Kartē iezīmētais maršruts pētījuma “Baltu ceļš” ietvaros

Tūrisma maršruts: Dobeš (Incēnu) pilskalns arheoloģiskais komplekss - Spārnū pilskalns - Svētes ezers un Elkus kalns - Zebrus ezers un Ezerlūķu pilskalns - Dobeles pilskalns ar pilsdrūpām - Dobeles Novadpētniecības muzejs - Dobeles Amatu māja - Ģ. Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzejs - Lauku sēta “Caunītes” - Tērvetes 12.gs. koka pils - Tērvetes arheoloģiskais komplekss - Silakalns (Augstais kalns) - Mežotnes pilskalns arheoloģiskais komplekss - Bauskas pils – Bauskas

Novadpētniecības un Mākslas muzejs - Bārbeles sēravots - Meļķitāru Muldakmens - Biedrības "Baltaine" radošā māja Koknesē - Latvijas biškopības vēstures muzejs - Sēlpils pilskalns - Jēkabpils Vēstures muzeja Brīvdabas nodaļa "Sēļu sēta" - Viesītes muzejs "Sēlija" - Jāņa Jaunsudrabiņa muzejs "Riekstiņi"- Stupeļu pilskalns - Saltupes svētavots - Amatiņniecības centrs "Rūme" - Dignājas pilskalns.

Iezīmētais maršruts skatāms vietnē:

<https://drive.google.com/open?id=1blehjjKQ361jgUd4TETdEEG6Vn8BagCq&usp=sharing>

4.4. Tematiskie tūrisma maršruti Zemgalē

Pētījuma ietvaros tika izstrādāti četri tematiski maršruti, atbilstoši specifikācijai, atlasot nozīmīgākos zemgaļu un sēļu kultūrvēsturiskā mantojuma elementus, kas raksturo šo tautu materiālo un garīgo kultūru:

- Varenā Zemgale - Senās zemgaļu zemes
- Zemgaļu un sēļu senās kulta vietas/svētvietas
- Zemgaļu bagātību avots - Senā amatniecība bagātajā Zemgalē
- Ceļojums caur seno sēļu zemi - Izbaudi seno sēļu tradīcijas un kultūru

Varenā Zemgale - Senās zemgaļu zemes

Mērķauditorija: Cilvēki, kuri interesējas par Baltu, tai skaitā zemgaļu vēsturi, pilskalniem, jaunieši, ģimenes ar bērniem, seniori, aktīvā tūrisma piekritēji, vietējie iedzīvotāji un ārzemju tūristi.

Maršruts: Dobes (Incēnu) pilskalns – Spārnu pilskalns – Dobeles pilskalns ar pilsdrupām – Tērvetes arheoloģiskais komplekss (pilskalns) – Silakalns (Augstais kalns) – Mežotnes arheoloģiskais komplekss (pilskalns)

Ilgums: Ceļojuma ilgums 2 dienas, kopējais maršruta garums – 123km

Ēdināšanas vietas: Ķrodziņš "Eglieni" (Jaunbērzes pagasts, Dobeles novads), Kafejnīca "Dzirnaviņas" (Biksti, Dobeles novads), "SIA Krīgeri", (Kalnacīruļi", Īles pag.), "Tērvetes garšu restorāns"(Dobele, Tīrgus laukums 3), "Sprīdīši" ("Sprīdīši", Tērvete, Tērvetes novads), "Zoltners" (Kroņauce, Tērvetes pagasts, Tērvetes novads.), Kafejnīca "Mammadaba" (Tērvetes sils", Tērvete, Tērvetes novads.), Restorāns "Mazmežotnes muiža" (Mazmežotne, Rundāles pagasts, Rundāles novads), Kafejnīca "Taverna" (Rīgas iela 27, Bauska, Bauskas novads), Krogs "Aveņi" (Aveņmuiža, Codes pagasts, Bauskas novads), Saimniecība "Vaidelotes"(tikai iepriekš piesakoties!) (Codes pagasts, Bauskas novads).

Naktsmītnes: Atpūtas komplekss "Niedras" ("Niedras", Bikstu pagasts, Dobeles novads), Viesu māja un kafejnīca "Dzirnaviņas" (Dzirnaviņas, Biksti, Dobeles novads), Atpūtas komplekss "Vizuļi" (Vītiņu pagasts, Auces novads), viesu māja "Bemberi" (Īles pagasts, Auces novads), Atpūtas komplekss "Kaupēna dzirnavas" (Zaļenieku pagasts, Jelgavas novads), Viesu māja "Sprīdīši"(Tērvete, Tērvetes novads), Viesnīca "Zoltners"(Kroņauce, Tērvetes novads), Viesu māja "Baltā māja" (Pilsrundāle, Rundāles novads), "Mazmežotnes muiža" (Rundāles pagasts, Rundāles novads), Atpūtas komplekss "Miķelis" („Pūpoli", Gailīšu pag., Bauskas nov.), Viesnīca "Bērzkalni" (Bērzkalni 11A, Īslīces pag., Bauskas novads),

Īsais apraksts: 13.gs. krusta karos visilgāk pret krusta karotājiem noturējās zemgaļi. Varenie pilskalni, zemgaļu zemes centri bija tie, no kuriem tika organizēta pretestība un aizsardzība pret krusta karotājiem. Līdz mūsdienām varenie zemgaļu pilskalni ir saglabājuši savu iespaidīgo izskatu un varenību.

Garais apraksts:

Krusta karu laikā Livonijas teritorijā rakstītajos avotos bieži pieminēti Baltu tautu pilskalni, kā atbalsta punkti un zemes pārvaldes centri. Latvijas teritorijā pret krustnešiem visilgāk un varonīgāk cīnījās zemgaļi. Zemgaļu pilskalni izceļas ar stāvām nogāzēm, lieliem vaļņiem un savdabīgu formu. Lai labāk izzinātu zemgaļu vēsturi, izbaudītu vēstures dvesmu un izjustu vēsturiskos notikumus, nepieciešams apmeklēt senos zemgaļu zemju centrus - pilsnovada pilskalnus. Ekskursiju varam sākt no senās Dobenes zemes centra – **Dobes pilskalna**, kurš ierīkots, daļēji pārveidojot vienu no Dobes paugurgrēdas pakalniem. Pilskalns ir ar labi nostiprinātām un stāvām

malām, ar senpilsētu kalna austrumu un dienvidaustrumu pakājē. Ja vēlaties pārlicināties, cik tālu bija iespējams pamanīt tuvojošos ienaidnieku, uzkāpiet uz pilskalna vaļņa – no tā paveras iespaidīgs skats uz apkārtni!

No Dobes pilskalna ceļojums turpinās uz **Spārnū pilskalnu**. Nobraucot no Īles ceļa mežā un virzoties uz Spārnū pilskalnu, mēs nokļūstam Zemgalei neraksturīgā kalnu reljefā, kur gar zemes ceļu uz abām pusēm novērojamas stāvas nogāzes meža masīvā, kas rada īpašu, teiksmainu atmosfēru. Pilskalns ir apmēram 30 m augsts ar iegarenu formu, apaudzis ar kokiem, skaistu apkārtni, izvietots Spārnū ezera krastā pie Sesavas upes iztekas. Kalna malas ir neparasti stāvas, gandrīz 45° leņķī, kas zemgaļu pilskalnus ir retums. Rietumos no pilskalna lokalizēta iespējamā senpilsētas vieta.

Turpinot ceļojumu dodamies uz Dobeli, kur mūs sagaida slavenais **Dobeles pilskalns**, te 13.gs. otrajā pusē zemgaļu karotāji atvairīja vairāk nekā sešus Livonijas ordeņbrāļu neveiksmīgi organizētus uzbrukumus. Pilskalnam ir izteikti liela priekšpils teritorija, un dabā aizsardzības grāvja nogāzē saskatāma vieta, kur savienojas pilskalns un priekšpils. 14.gs. pilskalnā uzcelta Livonijas ordeņa pils. Tā nopostīta 18.gs. Ziemeļu kara laikā, taču iespaidīgie ordeņpils mūri, kas apjož visu seno pilskalnu, apskatāmi vēl šodien. No Dobeles pilskalna varam aplūkot Bērzes upi un pilsētu. Krēslā un nakts stundās pilsdrupas tiek izgaismotas, kas jauki apvienojas ar krāsainajām strūklakām pilskalna pakājē plūstošajā upē.

Tālāk mūsu ceļš ved uz vienu no slavenākajiem Latvijas pilskalniem, kas atrodas **Tērvetes arheoloģiskajā kompleksā - Tērvetes pilskalnu**, kurā valdījuši diženie zemgaļu valdnieki - Viestards, Šābis un Nameiķis. "Tērvetes pilskalna drupās reiz laužti akmeņi hercoga pils pārbūvei. Vīri laužuši mūri, te kaut kas mirdzošs pazibējis. Rakuši un izrakuši spožu zelta zobenu. Uz zobena roktura bijuši iegravēti vārdi: Vesthardus rex Semigallai.", tā sākās teika. Tērvete ar savu vārdu ir atpazīstama visā Latvijā, kā varens senais zemgaļu centrs baltu apdzīvotajās teritorijās, kas līdz pat 13.gs beigām cīnījās par savu politisko un ekonomisko neatkarību. Tērvetes pilskalns un zemgaļi, kas apdzīvojuši šo reģionu, ir kā simbols tautas gribasspēkam, nelokamajam, stingrajam un neatlaidīgajam raksturam.

Tērvete ieņēmusi nozīmīgu lomu zemgaļu politiskā un kultūras dzīvē, 13.gs. rakstītajos avotos pilskalns bieži minēts saistībā ar krusta kariem. Pilskalns ir slavens ar to, ka tā aizstāvji spējuši atvairīt pat 14 000 lielu krusta karotāju uzbrukumu 13.gs. otrajā pusē. Kauja ievērojama ar to, ka tajā ir piedalījies līdz šim lielākais jebkad uzbrukumā iesaistītais karotāju skaits Baltu tautu pilskalniem aizvēstures periodā. Pilskalnam ir izteikti stāvas nogāzes, viens no lielākajiem pilskalnu vaļņiem – 9m augstumā, divas priekšpilis un senpilsēta. No pilskalna paveras burvīgs skats uz Tērvetes apkārtni, te tūrists var izbaudīt dabas krāšņumu, apmeklēt līdzās esošo Svēto kalnu un Klosterkalnu, kā arī citus tūrisma un atpūtas objektus.

Lai pamatīgāk iepazītu senās zemgaļu zemes, dodamies Lietuvas virzienā - aptuveni 17 km attālumā no Tērvetes, abu valstu robežas tuvumā atrodas Silenes zemes centrs -**Silakalns (Augstais kalns)**. Kalns ir grūti pieejams, bet ar izteiktām liela zemes centra iezīmēm. Pilskalna pakājē fiksēta senpilsētas vieta, pie pilskalna nogāzes saskatāms iespaidīgs aizsardzības grāvis ar valni. Pilskalns arheoloģiski nav pētīts, un slēpj daudz neatklātu mīklu. Pakājē izvietota neliela atpūtas vieta.

Ceļš no Silakalna turpinās uz galveno Austrumzemgales Upmales zemes centru – **Mežotnes pilskalnu**. Tas ir iespaidīgs zemgaļu pilskalns - lielākais pēc saviem izmēriem, ar lieliem vaļņiem un dziļiem aizsardzības grāvjiem. Kā vēsta 12.gs. arābu ceļotāju novērojumi – Mežotnes iedzīvotāji pielūguši uguni. Pilskalna pakājē Lielupes kreisajā krastā saskatāma senās ostas vieta. No pilskalna paveras burvīgs skats uz Lielupi un jaunās Mežotnes pils kompleksu. Arheoloģiskajā kompleksā ietilpst Mežotnes pilskalns un Vīna kalns, divi kapulauki un senpilsēta. Vīna kalns atrodas apmēram 500 m uz dienvidiem no Mežotnes pilskalna, uz to ved taka gar Lielupes senlejas krastu. Dabas vērotājiem saistoša būs pastaiga Mežotnes pilskalna Spožās skudras takā, te var uzzināt par pilskalnā mītošo spožo skudru, lapkoku praulgrauzi, zalkti, vidējo dzeni, stārķi un sikspārni.

Pamata objekti: Dobes (Incēnu) pilskalns, Spārnū pilskalns, Dobeles pilskalns, Tērvetes arheoloģiskais komplekss, Augstais (Silakalns) pilskalns (pilskalns atrodas mežā, nav norādes, grūti pieejams), Mežotnes pilskalns. Daļa no objektiem ir grūtāk atrodamā un pieejami.

Papildus objekti: Svētes ezers un Elkus kalns, Zebrus ezers un Ezerlūķu pilskalns, Dobeles Novadpētniecības muzejs, Dobeles Amatu māja, 12.gs. Tērvetes koka pils, Bauskas pils, Bauskas muzejs. Daļa no objektiem ir grūtāk atrodamā un pieejami.

Iezīmētais maršruts skatāms vietnē:

Varenā Zemgale

- 1 Dobes (Incēnu) pilskalns/ arheoloģiskais komplekss/ Archaeological complex of Dobe (Incēni) castle mound
- 2 Spāmu pilskalns/ Spārnu hillfort
- 3 Dobeles pilskalns / Dobele castle mound
- 4 Tērvetes arheoloģiskais komplekss/ Tervete Archaeological Complex
- 5 Sīlakaļns (Augstais kalns)/ Sīlakaļns (High Hill)
- 6 Mežotnes pilskalns/ arheoloģiskais komplekss/ Archeological complex of Mežotne castle mound

Zemgaļu un sēļu senās kulta vietas/svētvietas

Mērķauditorija: Cilvēki, kuri interesējas par Baltu, tai skaitā zemgaļu un sēļu vēsturi, kulta vietām, maršruts domāts arī jauniešiem, ģimenēm ar bērniem, senioriem, aktīvā tūrisma piekritējiem, vietējiem un ārzemju tūristiem.

Maršruts: Svētes ezers un Elkus kalns – Tērvetes arheoloģiskais komplekss (Svētais kalns)- Mežotnes arheoloģiskais komplekss (Vīna kalns) – Bārbeles sēravots- Meļķitāru Muldakmens - Saltupes svētavots

Ilgums: Ceļojuma ilgums 2 dienas, kopējais maršruta garums –262 km

Ēdināšanas vietas: “Dzirnaviņas” (Biksti, Dobeles novads.), “SIA Krīgeri”, (Kalnacīruļi”, Īles pag., Auces novads), “Sprīdīši” (“Sprīdīši”, Tērvete, Tērvetes novads.), Restorāns “Zoltners”(Kroņauce, Tērvetes pagasts, Tērvetes novads.), Kafejnīca "Mammadaba" (Tērvetes sils", Tērvete, Tērvetes novads.), Restorāns “Pūteļkrogs” (Zaļenieku pagasts, Jelgavas novads), Restorāns “Mazmežotnes muiža” (Mazmežotne, Rundāles pagasts, Rundāles novads), Kafejnīca “Taverna” (Rīgas iela 27, Bauska, Bauskas novads), Krogs “Aveņi” (Aveņmuiža, Codes pagasts, Bauskas novads), Krodziņš “Pie Lielās karotes” (Rīgas iela 20, Vecumnieki), „Krasta krogs” (Spīdolas iela 2, Aizkraukle, Aizkraukles novads), Krodziņš ”Rūdolf” (Blaumaņa iela 3, Koknese, Kokneses novads), SIA “Liepkalni” (Liepsalas, Klintaines pagasts, Pļaviņu novads), Kafejnīca „Liepas” (Augšzemes iela 68a, Aknīste), Kafejnīca “Zaļā varde”(A. Brodeles iela 34A, Viesīte, Viesītes novads), Krogs pie Viktora (Lone, Saukas pagasts, Viesītes novads).

Naktsmītnes: Atpūtas komplekss “Vizuļi” (Vītiņu pagasts, Auces novads), viesu māja “Bemberi” (Īles pagasts, Auces novads), Atpūtas komplekss “Niedras” (“Niedras”, Bikstu pagasts, Dobeles novads), Viesu māja “Dzirnaviņas” (Dzirnaviņas, Biksti, Dobeles novads), Atpūtas komplekss “Kaupēna dzirnavas” (Zaļenieku pagasts, Jelgavas novads), Viesu māja “Sprīdīši” (Tērvete, Tērvetes novads), Viesnīca “Zoltners”(Kroņauce, Tērvetes novads), Viesu māja “Baltā māja” (Pilsrundāle, Rundāles novads), “Mazmežotnes muiža” (Rundāles pagasts, Rundāles novads), Viesnīca “Bērzkalni” (Bērzkalni 11A, Īslīces pag., Bauskas novads), Atpūtas komplekss “Rožmalas” (Nameju iela 2, Ceraukstes pagasts, Bauskas novads), Viesu nams “Valteri”(“Padomi”, Aizkraukles pagasts, Aizkraukles novads), Brīvdienu māja “Lejas Bitēni” (Aizkraukles pagasts, Aizkraukles novads), Brīvdienu māja „Susēja”(„Susējas pagastnāja”, Aknīstes pagasts, Aknīstes novads), Viesu nams “Liepas”(Augšzemes iela 68A, Aknīste), Viesu māja "Rietumi" ("Rietumi", Viesītes pagasts, Viesītes novads).

Īsais apraksts: Seno Baltu tautu dzīvē ļoti nozīmīgu vietu ieņēma reliģija un ar to saistītās kulta vietas. Senās kulta vietas parasti atradušās svētbirzīs, kalnu virsotnēs, pie akmeņiem un strautiņiem. Līdz šim maz pētīta, bet ievērojama zemgaļu kulta vieta saistāma Zebrus ezeru un tam līdzās esošo Svētes ezeru un Elkus kalnu. Tām seko Svētais kalns Tērvetē un Vīna kalns Mežotnē. Par kulta vietām kalpojuši un uzskatāmi arī Bārbeles sēravots, sēļu teritorijā esošais Saltupes svētavots un Meļķitāru Muldakmens.

Garais apraksts:

Senā reliģija zemgaļu un sēļu ikdienas dzīvē bija noteicošs faktors, kur tradīcijas, ticējumi un pieņēmumi nereti noteica dzīves ritmu. Ar senām tradīcijām un ticējumiem saistāmas kulta vietas – svētbirzīs, svētavoti, svētkalni, svētezeri, purvi, koki, akmeņi. Līdz mūsdienām nereti senie dabas objekti saglabājuši savus pirmatnējos nosaukumus, pēc kuriem mēs spējam identificēt kultam piederīgus objektus. Viena no vesteiksmainākajām un noslēpumainākajām ar nostāstiem un mītiem apveltītām vietām Zemgalē ir Zebrus ezers un tā apkārtnē ar Elkus kalnu, Ezerlūķu pilskalnu un Svētes ezeru. Ja aizrauj daba un aktīvā atpūta, kā arī vilina viss mītiskais, tad Zemgalē lielākais ezers un tā apkārtnē ir īstā vieta, kur iesākt savu brīvdienu ceļojumu!

Ezera apkārtnē ir konstatētas vairākas dzelzs laikmeta apmetnes, kapulauki un pilskalni. Pēc vietējo cilvēku nostāstiem agrāk no Elkus kalna uz Zebrus ezera salu ir vedis no plienakmeņiem likts ceļš. Leģenda vēsta par Dievu vai Priesteru ceļu, pa kuru priesteri briesmu brīžos ir steigušies rast patvērumu reiz staltajā senlatviešu Ezerlūķu pilī. Netiešas liecības par zemūdens ceļu liecina hidroarheoloģiskie pētījumi. **Svētes ezers un Elkus kalns**, blakus Zebrus ezeram, uzskatāms par vienu no lielākajām zemgaļu svētvietām. Senā kulta vieta atrodas skaistā, noslēpumainā vietā ar bagātu augu valsti. Šajā apvidū ir arheoloģiski apstiprināta cilvēka darbība aizvēstures posmā.

Par svētvietu Tērvetes novada ļaudīm, iespējams, kalpojis **Svētais kalns**, par ko liecina tā senais nosaukums. Svētais kalns atrodas Tērvetes arheoloģiskajā kompleksā - 200 m uz ziemeļiem no Tērvetes pilskalna, Tērvetes upes labajā krastā. Radies pieņēmums, ka pirms šeit izveidota kulta vieta, kalnā atradusies zemgaļu vecā koka pils. Uzceļot jauno pili tagadējā Tērvetes pilskalnā, vecās pils kalns izvēlēts par vietu sakrāliem rituāliem. Izteiksmīgs kalns, kas apaudzis ar vecu priežu mežu, viegli pieejams, apriņķots ar tiltiem un kāpnēm – jauka atpūtas vieta dabas un vēstures draugiem.

No Tērvetes ceļš ved uz Rundāles pusi. Kā sena kulta vieta Rundāles novada Mežotnes pilskalna arheoloģiskajā kompleksā identificējams **Vīna kalns**. Tas atrodas aptuveni 0,5 km dienvidos no Mežotnes pilskalna, līdzīgi kā Mežotnes pilskalns, ir veidots, izmantojot Lielupes ielejas stāvās krastu nogāzes, tās pārveidojot. Vietvārds ir it kā radies no stāsta, ka šeit parādījies dievgalds ar maizi un vīnu. Vīna kalnu ar Mežotnes pilskalnu savieno jauka koka laipa, kas ved pa Lielupes ielejas pamatkrasta lejas daļu. Ņemot vērā Mežotnes pilskalna iespaidīgos izmērus, senpilsētas lielumu un politisko nozīmi, šāda kalna esamība tikai apliecina Mežotnes lomu senās Upmales zemes, kā vadošā novada nozīmi seno zemgaļu kultūras un politikas ikdienas dzīvē. Tuvumā pieejama labiekārtota atpūtas vieta ar soliēm, galdu, labierīcībām, ir informatīvs stends par dabas taku. Piekļuve pa plašu un labiekārtotu tūristu taku.

Senie zemgaļi un sēļi, līdzīgi kā citas Baltu tautas, gadsimtiem ilgi bija novērojušas sēravotu dziednieciskās īpašības apzīmējot tos kā svētavotus. Zemgaļu apdzīvotajās teritorijās par tādu sauca **Bārbeles sēravotu**, kas ir viens no senāk zināmajiem Latvijas dziednieciskajiem avotiem. Izvietojies 2 km uz dienvidiem no Bārbeles ciema Iecavas labajā krastā. Pie avota iekārtota laipa, lai varētu pasmelt ūdeni. Savukārt sēļu apdzīvotajās teritorijās tāds ir **Saltupes svētavots**, kas atrodas 1,3 km ziemeļrietumos no Aknīstes centra, nelielā Dienvidsusējas sānu gravā. Šis avots kā veselības avots pazīstams jau kopš seniem laikiem - stāsta, ka šādu avotu, kas izplūst uz austrumiem, ūdens ir dziedinošs. Liels dzelzsavots - tā gultne ir iekrāsojusies košā oranžā krāsā. Blakus avotam ir akmens ar nelielu iedobumu, domājams – sens kultakmens. Savukārt, gravas malā aug veca liepa, pie kuras ir norādes zīme ar uzrakstu “Kulta liepa”. Saltupes svētavotu var pamatoti uzskatīt par vienu no izcilākajiem Latvijas avotiem. Gan pats avots, gan tā apkārtnē ļoti ainaviski un aicina uz atelpas brīdi pie tā.. Gar avotu izveidota atpūtas infrastruktūra, labiekārtota pastaigu taka.

Rituālās darbības nereti tika veiktas pie laukakmeņiem, to atsevišķos gadījumos apstiprina nostāsti, teikas vai arheoloģiskie izpētes darbi. Par kultakmeni uzskatāms **Meļķītāru Muldakmens**, kur senie sēļi, un to priekšteči, iespējams, veikuši rituālās darbības un ziedojumus. Muldakmens atrodas skaistā ainaviskā pļavā ar kupliem ozoliem. Akmens augstums 3 m, apkārtmērs 14,5 m. Meļķītāru Muldakmens, saukts arī par Upurakmeni un velna akmeni, tas uzskatāms par lielāko ne tikai Aizkraukles novadā, bet arī Baltijā. Pašā augšā tam ir muldveida iedobums, kurā saiet 80 l ūdens. Šādu akmenī uztvertu debesu ūdeni ļaudis visos laikos ir uzskatījuši par svētu un dziedniecisku pret dažādām kaitēm. Lai piekļūtu pie muldas, granīta blūķim sānos iecirsti vairāki robi pakāpieniem, kā arī pieslietas koka trepes. Kā liecina tautas nostāsti, pie akmens vai uz tā ziedoja graudus no pirmā kūluma, pienu, iedobumā meta naudas gabalus. Ūdens, kas sakrājās muldas veida padziļinājumā, lietots ārstniecībā.

Pamata objekti: Svētes ezers un Elkus kalns, Tērvetes arheoloģiskais komplekss (Svētais kalns), Mežotnes arheoloģiskais komplekss (Vīna kalns), Bārbeles sēravots, Meļķītāru Muldakmens, Saltupes svētavots

Papildu objekti: Zebrus ezers un Ezerlūķu pilskalns, Tērvetes arheoloģiskais komplekss, 12.gs. Tērvetes koka pils, Mežotnes pilskalns, Biedrība “Baltaine” radošā māja Koknesē, Latvijas bīskopības vēstures muzejs.

Zemgaļu un sēļu senās kulta vietas/ svētvietas

- 1 Svētes ezers un Elkus kalns/
Svētes lake and Mount Elkus
- 2 Tērvetes arheoloģiskais
komplekss/ Tervete
Archaeological Complex
- 3 Mežotnes pilskalna
arheoloģiskais komplekss/
Archeological complex of
Mezotne castle mound
- 4 Bārbeles sērāvots/ Sulfur
spring of Bārbele
- 5 Meļķitāru muldakmens/ Earth
Stone of Meļķitāri
- 6 Saltupes Svētāvots/ Sulfur
spring of Saltupe

Iezīmētais maršruts skatāms vietnē:

https://www.google.com/maps/d/u/0/edit?mid=1h-qfQ_RiRSyp4qz8u_IyXoykWH7Thozp&ll=56.87566319866466%2C25.241729423828133&z=8

Zemgaļu bagātību avots - Senā amatniecība bagātajā Zemgalē

Mērķauditorija: Cilvēki, kuri interesējas par zemgaļu amatniecību, materiālo kultūru, apģērbu un rotām, jauniešiem, ģimenēm ar bērniem, senioriem, aktīvā tūrisma piekritējiem, vietējiem un ārzemju tūristiem.

Maršruts: Ģ. Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzejs – Lauku sēta “Caunītes” - Dobeles Amatu māja – Dobeles Novadpētniecības muzejs- Tērvetes 12.gs. koka pils – Bauskas pils muzejs – Bauskas muzejs

Ilgums: Ceļojuma ilgums 1 diena, kopējais maršruta garums – 102 km

Ēdināšanas vietas: Kafejnīca “Zemnieka cienasts”(Līči, Jelgavas novads), Restorāns “Grantiņi”(Svētes pagasts, Jelgavas novads), Bārs “MEKA” (Stadiona iela 5a, Ozolnieki, Ozolnieku novads), Krodziņš “Istaba” (Jelgava, J. Čakstes bulvāris 7), Krogs “Ceplis” (Lielā iela 49, Jelgava), Kafejnīca “Pie mednieka” (Jelgava, Vecpilsētas iela 15), “Tērvetes garšu restorāns” (Dobeles, Tirdzniecības laukums 3). “Sprīdīši” (“Sprīdīši”, Tērvete, Tērvetes novads.), “Zoltners”(Kroņauce, Tērvetes novads.), Kafejnīca "Mammadaba"(Tērvetes sils", Tērvete, Tērvetes novads.), Kafejnīca “Taverna” (Rīgas iela 27, Bauska, Bauskas novads), Krogs “Aveņi” (Aveņmuiža, Codes pagasts, Bauskas novads), Saimniecība "Vaidelotes" (tikai iepriekšpiesakoties!)(Codes pagasts, Bauskas novads), Restorāns atpūtas kompleksā ”Miķelis” (Uzvara, Gailīšu pagasts, Bauskas novads).

Naktsmītnes: Brīvdienas māja “Ānes muiža” (Āne, Cenu pagasts, Jelgavas novads), Atpūtas komplekss “Kaupēna dzirnavas” (Zaļenieku pagasts, Jelgavas novads), Viesu māja “Sprīdīši” (Tērvete, Tērvetes novads), Viesnīca “Zoltners”(Kroņauce, Tērvetes novads), Viesu māja “Baltā māja” (Pilsrundāle, Rundāles novads), “Mazmežotnes muiža” (Rundāles pagasts, Rundāles novads), Atpūtas komplekss "Miķelis" („Pūpoli”, Gailīšu pag., Bauskas nov.), Viesnīca “Bērzkalni” (Bērzkalni 11A, Īslīces pag., Bauskas novads), Atpūtas komplekss “Rožmalas” (Nameju iela 2, Ceraukstes pagasts, Bauskas novads), Atpūtas komplekss ”Miķelis” (Uzvara, Gailīšu pagasts, Bauskas novads).

Īsais apraksts: Zemgaļi pārējo Baltu tautu vidū izceļas ar augsti attīstītu amatniecības prasmi, rotu daudzveidību un bagātību, apģērba greznumu. Lai iepazītos ar zemgaļu amatniecības sasniegumiem ir vērts apmeklēt Zemgales novada muzejus un amatniecības centrus.

Garais apraksts:

Zemgaļu rotu daudzveidība un bagātība pārsteidz. Zemgaļu novads izceļas ar dārgmetālu pielietojumu rotu dekorēšanā dzelzs laikmetā (sudrabs, zelts). Arī apģērbs un citi amatniecības izstrādājumi nereti ir greznāki, salīdzinot ar kaimiņu tautām. Lai iepazītos un pārliecinātos par zemgaļu turību un amatniecības prasmēm, ir jāapmeklē zemgaļu materiālās kultūras glabātuves un krājumus, kuru funkcijas pilda muzeji. Ar tradicionālo amatniecību var iepazīties seno amatu centros, kur amatnieki kopj un nodod amatniecības prasmes nākamajām paaudzēm.

Iepazīšanās ar zemgaļu materiālo kultūru jāsāk ar vienu no lielākajiem Latvijas un Zemgales novada muzeja apmeklējumu - **Ģ. Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzeju**. Muzejā ir plaša ekspozīcija par Zemgales vēsturi un zemgaļu materiālo kultūru. Te var apmeklēt izstādes un lekcijas par zemgaļu kultūru un tradīcijām saistītam tēmām. Muzeja arheoloģisko senlietu krājums ir otrs lielākais Latvijā. Atsevišķa zāle veltīta zemgaļu vēsturei, kurā aplūkojami zemgaļu dzelzs laikmeta sadzīves priekšmeti, rotas un ieroči. Muzeja ekspozīcija ir papildināta ar Dobeles, Dobes, Mežotnes un Tērvetes seno zemgaļu koka piļu rekonstrukcijām kompilējot tās ar pilskalnu fotoattēliem mūsdienās, tādējādi muzeja apmeklētājiem ļaujot pašiem iztēloties seno zemgaļu pilskalnu un piļu varenību pagātnē un mūsdienās. Tūristu grupas var pieteikt ekskursiju muzeja speciālista pavadībā.

Ozolnieku novadā atrodas **lauku sēta „Caunītes”**, kas sniedz iespēju pabūt latviskā vidē un darboties atbilstoši gadskārtas ritmam un norisēm dabā. "Caunīšu" centrālā vieta ir klēts ar maizes krāsni, kurā katrs var izcept savu saldskābmaizes kukulīti.

Iepriekš piesakoties lauku sētā ir iespēja apgūt šādas senajiem zemgaļiem raksturīgas prasmes:

- īstas lauku maizes cepšanu;
- dzirdēt stāstījumu par latviskās gadskārtas ritmu;
- malt graudus rokas dzirnavās;
- izmēģināt lupatu deķu aušanu trižuļu stellēs;
- izšūt latviskās zīmes;

- izdziedāt kādu dziesmu kokles pavadījumā vai iziet latvisku rotaļu.

Turpinot iepazīšanos ar zemgaļu vēsturi un kultūru dodamies uz **Dobeles Amatu māju**, kur profesionāli seno amatu meistari nodemonstrēs zemgaļu apģērba tapšanas procesu, un pastāstīs par seniem arodiem. Šeit var aust, adīt, tamborēt, velt vilnu, darināt rotas, izšūt, vērpēt un šķeterēt, grebt karotes, darināt no māla un ielāgot latviešu tautas virtuves gudrības. Amatu mājas izstāžu zālē amatnieki un mākslinieki izrāda savu veikumu. Tūristiem tiek piedāvātas radošās darbnīcas, ekskursijas, meistarklases. Katrs tiek aicināts apmeklēt septembrī organizēto amatnieku plenēru vai gadatirgus: Jurgū, Zāļu, Mārtiņdienas un Ziemassvētku tirgus, Amatu māja organizē arī gadskārtu godus.

Netālu no Amatu mājas atrodas **Dobeles Novadpētniecības muzejs**, kura krājumos ir bagāta zemgaļu rotu un sadzīves priekšmetu kolekcija. Muzeja patstāvīgajā ekspozīcijā var aplūkot zemgaļu 9.-12.gs. apģērbus un rotu rekonstrukcijas, bet vitrīnās aplūkojamas zemgaļu senlietas no Dobeles novada zemgaļu kapulaukiem un dzīves vietām. Muzejs regulāri rīko tematiskās izstādes un ekspozīcijas. Gida pavadībā var izzināt seno zemgaļu un Dobeles vēsturi.

No Dobeles mēs dodamies uz teiksmaino Tērveti, kur atrodas nesen celtās **Tērvetes 12.gs. koka pils** rekonstrukcija. Pils telpās izvietota ekspozīcija par zemgaļiem un to vēsturi, dizētajiem zemgaļu valdniekiem. Pilī izvietota bagāta arheoloģisko senlietu kolekcija un lielākā Baltijā zemgaļu dzelzs laikmeta rotu un bruņojuma rekonstrukciju ekspozīcija, kas ar savu formu, daudzveidīgajiem rakstiem un izdomu liek aizrauties ikviena elpai. Te apskatāma arī apģērbus atdarinājumu un sadzīves priekšmetu kolekcija. Pils pagalmā katru gadu augusta otrajās brīvdienās tiek rīkoti ikgadējie zemgaļu svētki, kuros piedalās dalībnieki un viesi no kaimiņvalstīm, un dod iespēju iemēģināt roku arī kādā senajā zemgaļu arodā, piemēram, celu aušanā.

Pēc Tērvetes apmeklējuma ceļojam uz Bausku, kur varam apmeklēt **Bauskas pili** un **Bauskas muzeju** ar iekārtotām ekspozīcijām par zemgaļu vēsturi un materiālo kultūru. Bauskas pilī viena no ekspozīcijas zālēm veltīta zemgaļiem aizvēstures periodā, kur var iepazīties ar zemgaļu apbedīšanas tradīcijām un aplūkot dzelzs laikmeta rotas. Savukārt izzināt zemgaļu vēsturi var netālu esošajā Bauskas Novadpētniecības un Mākslas muzejā, kura krājumā glabājas plaša zemgaļu dzelzs laikmeta arheoloģisko senlietu kolekcija. Muzeja patstāvīgajā ekspozīcijā var aplūkot zemgaļu dzelzs laikmeta rotas, sadzīves priekšmetus un ieročus. Te talkā nāks gan gids, gan Tautas lietišķās mākslas studijas "Bauska" audējas, kuras arī sniedz konsultācijas par Zemgales novada tautas tērpa komplektēšanu un izgatavošanu.

Pamata objekti: Ģ. Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzejs, Dobeles Amatu māja, Dobeles muzejs, Tērvetes 12.gs. koka pils, Bauskas pils, Bauskas muzejs

Papildu objekti: Dobeles pilskalns, Tērvetes pilskalns, Mežotnes pilskalns

Zemgaļu bagātību avots

- 1 Ģ. Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzejs/ Jelgava history and art museum of Gedert Elias
- 2 Dobeles Amatu māja/ Dobele House of Crafts
- 3 Tērvetes 12.gs. koka pils/ 12th century wooden castle of Tērvete
- 4 Bauskas muzejs/ Bauska History and Art Museum
- 5 Dobeles muzejs/ Dobele History Museum
- 6 Bauskas pils/ Bauska castle

Iezīmētais maršruts skatāms vietnē:

<https://www.google.com/maps/d/edit?mid=1HtONnt0GMEptH-jMqYPPWEEbEpm-uYKJ&ll=56.538012864113924%2C23.749768986376694&z=9>

Ceļojums caur seno sēļu zemi - Izbaudi seno sēļu tradīcijas un kultūru

Mērķauditorija: Cilvēki, kuri interesējas par sēļu materiālo un garīgo kultūru, jauniešiem, ģimenēm ar bērniem, senioriem, aktīvā tūrisma piekritējiem, vietējiem un ārzemju tūristiem.

Maršruts: Biedrība "Baltaine" radošā māja Koknesē – Sēlpils pilskalns - Jēkabpils Vēstures muzeja Brīvdabas nodaļa "Sēļu sēta"- Viesītes muzejs "Sēlija" - Jāņa Jaunsudrabiņa muzejs "Riekstiņi"- Stupeļu pilskalns - Saltupes Svētavots - Amatniecības centrs "Rūme"- Dīgnājas pilskalns
Ilgums: Ceļojuma ilgums 2 dienas, kopējais maršruta garums – 214 km

Ēdināšanas vietas: Kafetērija "Klidziņa"(Rīgas iela 10, Skrīveri, Skrīveru novads), Krodziņš "Rūdolfis" (Blaumaņa iela 3, Koknese, Kokneses novads), Kafejnīca "Gaļas nams" (Viestura iela 35, Jēkabpils), Restorāns viesnīcā „Daugavkrasti” (Mēžrūpnieku iela 2, Jēkabpils), Kafejnīca "Zaļā varde"(A. Brodeles iela 34A, Viesīte), Krogs pie Viktora (Lone, Saukas pagasts, Viesītes novads), Kafejnīca „Liepas” (Augšzemes iela 68a, Aknīste), Lauku māja "Pilkalnes muiža" (Pilkalnes muiža, Neretas novads).

Naktsmītnes: Brīvdienu māja "Lejas Bitēni" ("Lejas Bitēni", Aizkraukles pagasts, Aizkraukles novads), Brīvdienu māja „Sidrabi” ("Sidrabi", Kokneses pagasts, Kokneses novads), Viesnīca „Daugavkrasti” (Mēžrūpnieku iela 2, Jēkabpils), Viesu māja "Akmentiņi"(Akmentiņi, Kūku pagasts, Krustpils novads), Brīvdienu māja "Celmiņi” (Plošlejas, Kūku pagasts, Krustpils novads), Viesu māja "Rietumi"("Rietumi", Viesītes pagasts, Viesītes novads), Lauku māja "Bincāni" (Vecbincāni, Saukas pagasts, Viesītes novads), Viesu māja "Rietumi" ("Rietumi", Viesītes pagasts, Viesītes novads), Brīvdienu māja „Susēja”(„Susējas pagastmāja”, Aknīstes pagasts, Aknīstes novads), Viesu nams "Ūdenszirnas”(Birži, Salas novads).

Īsais apraksts: Ik vienai no Baltu tautām ir savas raksturīgās kultūras īpatnības, kas izpaužas apģērbā, rotās, tradīcijās un amatniecībā. Līdz šim mums maz pazīstams sēļu novads ar savu skaisto dabu un bagāto kultūru. Lai izzinātu sēļu kultūru un tradīcijas jādodas ceļojumā.

Garais apraksts:

Līdz mūsdienām saglabājušos sēļu tradicionālās kultūras elementus mēs viss spilgtāk varam saskatīt amatniecībā un tradīcijās. Par senās kultūras popularizētājiem un nesējiem ir kļuvušas biedrības kas kopj, izzina un nodod nākamajām paaudzēm senos amatus un tradīcijas. Biedrība "**Baltaine**" radošā māja Koknesē ir vieta, kur apgūt un izzināt seno amatu prasmi, gadskārtas un senās tradīcijas. Biedrība piedāvā svinēt tradicionālos gadskārtu svētkus – Meteņus, Lieldienas, Ūsiņus, Jāņus, Miķeļus, Ziemassvētkus, organizēt godus – krustabas un mārtošanu. Biedrība amatniecības darbnīcās piedāvā apgūt dažādus senos sēļu amatus: vērpsanu, šķeterēšanu, tamborēšanu, adīšanu un izšūšanu, iepazīt kulināro mantojumu. Biedrības telpās var noklausīties seminārus par latviešu tradicionālajiem svētkiem, godiem, spēlēm, rotaļām un dančiem. Radošās mājas biedri piedāvā mūzikas instrumentu spēles apmācību, kā arī spēļu un rotaļu pasākumus.

Daugavas kreisajā krastā izveidojusies **Jēkabpils Vēstures muzeja Brīvdabas nodaļa "Sēļu sēta"**. Muzejā ir iespējams izmēģināt dažādus lauku darbus – malšanu, vērpsanu un kalšanu. Sēļu sētā norisinās dažādi tematiskie pasākumi un izstādes. Muzeja ēkās aplūkojami sēļu sadzīves priekšmeti un darba rīki, kuru izskats un pielietojums nav mainījies kopš dzelzs laikmeta. Ēku konstrukciju būvelementos saskatāmas senās celtniecības iemaņas un amatniecības elementi. Te var atklāt sēļu tautas gadsimtiem uzkrāto pieredzi amatniecībā, arhitektūrā un tradicionālajā kultūrā.

Sēļu politiski ekonomiskais centrs aizvēstures posmā bija **Sēlpils**. Pēc Pļaviņu HES uzcelšanas **Sēlpils pilskalns** atrodas uz šauras un neapdzīvotas salas Pļaviņu ūdenskrātuves vidū, lejpus Oliņsalas uz sena dolomīta erozijas palikšņa Daugavas kreisā krasta kraujā. Arheoloģiskajos izrakumos šeit tika iegūtas Latvijā vissenākās liecības par cilvēku – vācu mūra pils un sēļu koka pils slāņos bija iejauktas krama šķīlas, kasīkļi un bultu uzgaļi, kas pēc formas datējami ar apmēram 9.gadu tūkstoši pirms mūsu ēras. Mūsdienās Sēlpils sala atkarībā no ūdenskrātuves ūdenslīmeņa atrodas līdz 2 m virs ūdens, bet salas garums var sasniegt līdz 150 m. Skaists skats uz Sēlpils pilskalnu paveras no Sēlpils estrādes teritorijas, kur tūristiem iekārtota atpūtas teritorija ar ugunsкура vietām, bet bērniem ierīkotas šūpoles un izklaides laukumi. Teritorija skaisti kopta un dekorēta ar puķu stādiem, blakus ierīkota peldvieta.

Turpinot iepazīties ar sēļu kultūru jāapmeklē **Viesītes muzeja „Sēlija”**, kura teritorijā atrodas Amatniecības centrs. Šajā centrā ada sēļu tautiskās zeķes un cimduš, tamborē, auž un izšuj. Senās amatniecības prasmes, kas saglabājušās no senatnes tiek saglabātas un nodotas nākamajām paaudzēm. Amatniecības centra speciālisti laipni dalīsies ar seniem arodiem, un savām zināšanām rokdarbos.

Jāņa Jaunsudrabiņa muzejā "Riekstiņi" var izjust sēļu tautas pasaules redzējumu, ko centies parādīt novadnieks Jānis Jaunsudrabiņš. Muzeja komplekss saglabājis tradicionālās sēļu sētas plānojumu un arhitektūru. Muzeja ekspozīcija bagāta ar sēļu 19.gs. darba rīkiem, sadzīves priekšmetiem, kalēja instrumentiem, kuru forma, izgatavošanas paņēmieni nav mainījušies kopš senatnes. Muzeja saimniece laipni pastāstīs par seno darba rīku, un sadzīves priekšmetu pielietojumu.

Stupeļu pilskalnā mēs sajūtam seno sēļu pilskalnu varenumu. Viens no lielākajiem sēļu pilskalniem Latvijas teritorijā, kura stāvās nogāzes un pilskalna reljefs ļauj iztēloties sēļu koka pils siluetu skaistajā kalnā. No pilskalna paveras burvīgs skats uz apkārtni. Apkārtnē ir maz apdzīvota un saglabājusi savu pirmatnējo ainavu, neskarto dabu.

Netālu no Aknīstes centra ziemeļrietumos, nelielā Dienvidsusējas sānu gravā atrodas **Saltupju Svētavots**. Avots kā Svētavots ar dziednieciskām īpašībām sēļiem pazīstams jau kopš seniem laikiem. Avota ūdeņi satur dzelzs savienojumus, par ko liecina brūnās nogulsnes (dzelzs baktēriju darbības rezultāts). Blakus avotam ir akmens ar nelielu iedobumu, domājams – sens kultakmens. Savukārt, gravas malā aug Svētliepa.

Turpinot iepazīties ar sēļu kultūru, jāapmeklē **Amatniecības centrs "Rūme"**. Tā ir vieta, kur tiek kopti, izziņāti un pētīti senie sēļu amati. Amatniecības centrā laiku pa laikam satiekas sēļu amatnieki no Latvijas, un no Lietuvas, lai kopā nodotos savām radošajām prasmēm, cits citu pamācot un radot skaistus mākslas darbus. Amatniecības centra amatnieku uzdevums ir, izziņot un restaurējot seno amatu rīkus, prasmes un tradīcijas, saglabāt sēļu kultūrvēsturisko mantojumu, radīt un vairoot interesi par šiem arodiem gan Latvijā, gan aiz tās robežām. Šeit visi, kam rūp senču tradīcijas un ir interese par seniem amatiem, tiek aicināti ne tikai apskatīt centra amatnieku veikumu, bet arī darboties pašī, apgūt jaunas prasmes un jauki un radoši pavadīt laiku, jo „Rūme” ģimenēm un tūristiem piedāvā radošās darbnīcas keramikā, tekstila apgleznošanā un kokapstrādē. Amatniecības centrā katru vasaru notiek mākslinieku plenēri.

Pēdējais no apskates objektiem maršrutā ir sēļu **Dignājas pilskalns** - Daugavas kreisajā krastā aptuveni 300 m no Daugavas. Dignājas pilskalns atrodas iepretī latgaļu Jersikas pilskalnam, un pēc dažu vēsturnieku domām līdz 10. gadsimtam ir bijis nozīmīgāks par Jersikas pili. Pilskalnā var izjust senās Dignājas skaistumu un varenumu, pilskalns saglabājis senatnes auru.

Pamata objekti: Biedrība "Baltaine" radošā māja Koknesē, Sēlpils pilskalns, Jēkabpils Vēstures muzeja Brīvdabas nodaļa "Sēļu sēta", Viesītes muzejs "Sēlija", Jāņa Jaunsudrabiņa muzejs "Riekstiņi", Stupeļu pilskalns, Saltupju Svētavots, Amatniecības centrs "Rūme", Dignājas pilskalns.

Papildus objekti: Latvijas biškopības muzejs, Meļķitāru Muldakmens,

Iezīmētais maršruts skatāms vietnē:

<https://www.google.com/maps/d/edit?mid=1TmAUVHHuW8ykYtbESnFaZxAiy8vn2EyI&ll=56.19638754895279%2C25.64376050781243&z=10>

Ceļojums caur seno sēļu zemi

- Biedrības "Baltaine" radošā māja Koknesē/ Creative House "Baltaine" in Koknese
- Sēlpils pilskalns/ Selpils castle mound
- Jēkabpils Vēstures muzeja Brīvības nodaļa "Sēļu sēta"/ Open House Section of the Jekabpils History Museum "Sēļu Sēta"
- Viesītes muzejs "Sēlija"/ Museum of Viesīte "Sēlija"
- Jāņa Jaunsudrabiņa muzejs "Riekstiņi"/ Jānis Jaunsudrabiņš museum "Riekstiņi"
- Saltupes Svētavots/ Sulfur spring of Saltupepunkts 7
- Amatniecības centrs "Rūme"/ Craft center "Rūme"
- Dignājas pilskalns/ Dignāja castle mound

5. Ēdināšanas vietas

Pētījuma ietvaros tika veikta izpēte un apkopota informācija par ēdināšanas un nakšņošanas vietām Zemgales reģionā. Balstoties uz izstrādātajiem kritērijiem un darba uzdevuma nolikumu, tika atlasīti tūrisma maršrutom atbilstoši zemgaļu un sēļu vēsturi un dzīvesveidu atspoguļojoši tūrisma pakalpojumu sniedzēji, ēdināšanas un nakšņošanas vietas Zemgalē.

Kritēriju uzskaitījums ēdināšanas vietu novērtējumam

Kritērijs	Vērtējums Maksimālais punktu skaits 18, minimālais 4
Ēdienkartē iekļauti baltu maztautu tradicionālie ēdieni (piemēram, sklandrauši, skābputra, koča jeb kūķis, uz vietas cepta saldskābmaize, biguzis, uz oglēm cepta mazzālīta siļķe, klimpu zupa, kaņepju sviests, zirņi ar speķi, asinsdesa, bukstiņputra, pelēkie zirņi, maizes zupa, buberts u.c.)	Nav šādu ēdienu, piedāvāti tikai mūsdienīgi ēdieni – 0p. Ēdienkartē iekļauti mūsdienīgi ēdieni, kurus pagatavo no vietējiem produktiem – 1p. Ēdienkartē iekļauti latviešu virtuvei raksturīgi ēdieni – 2p. Ēdienkartē iekļauti baltu maztautu tradicionālie ēdieni (skatīt kritērija aprakstu) – 3p.
Ēdiens (visi vai atsevišķi ēdieni) tiek pasniegts raksturīgā manierē (piemēram, māla, koka, salmu materiālu izmantošana traukiem un galda noformējumam, rituāli atbilstoši latviešu ticējumiem un paražām, tautasdziesmu dziedāšana, darbinieki ģērbusies senatnīgā laikam atbilstošā apģērbā u.c.)	Nekas netiek pasniegts tradicionālā manierē – 0p. Atsevišķi ēdieni tiek pasniegti tradicionālā manierē – 1p. Visi ēdieni tiek pasniegti tradicionālā manierē – 2p.
Interjerā/arhitektūrā izmantoti baltu maztautu elementi (izmantoti kokmateriāli, gan ārējā, gan iekšējā apdarē, noformējumā izmantotas latvju zīmes, telpās izvietota ekspozīcija ar medību trofejām, mūsdienās izgatavotām baltu tautām atbilstošām rotaslietām, darbarīkiem vai ieročiem (arheoloģiskās vērtības ir valsts īpašums un atrodas muzejos), ēkas funkcija/nosaukums atbilst “specifiskiem” senlatviešu ēku tipiem – klētis, rijas, pirtiņas)	Moderna, mūsdienīga arhitektūra un interjers – 0p. Moderna, mūsdienīga arhitektūra, bet interjerā izmantoti stilizēti baltu (latviešiem raksturīgi) elementi – 1p. Ēkai piemīt vēsturiska vērtība un tās interjerā izmantoti baltu (t.sk. latviešiem raksturīgi) elementi – 2p. Ēka veidota senatnīgā veidā (salmu jumts, koka fasāde u.c.) un tās interjerā izmantoti baltu (t.sk. latviešiem raksturīgi) elementi – 3p.
Darba laiks	Pieejams tikai grupām uz pieteikšanos – 1p. Atvērts tikai vasaras sezonā konkrētā darba laikā – 2p. Atvērts gan ziemā, gan vasarā konkrētā darba laikā – 3p.
Mājaslapas esamība	Nē – 0 p. Jā – 1 p.
Ēdienkartes pieejamība svešvalodās	Tikai latviešu valodā – 1p. Angļu un latviešu valodā – 2p. Krievu, angļu un latviešu valodā – 3p.
Kvalitātes novērtējums	Nav piešķirts neviens kvalitātes novērtējums – 0p. “Latviešu virtuve” – 1p. “Latviskais mantojums” – 1p.
Atrodas tiešā kuršu/zemgaļu/sēļu tūrisma objekta tuvumā (30 vietu sarakstā, tematiskajos maršrutos iekļauto)	Vairāk nekā 30 min – 0p. 15 līdz 30 min – 1p. Mazāk nekā 15 min – 2p.

Aizkraukles novads

Krasta krogs

Objekta nosaukums	Krasta krogs
Apraksts	Piedāvā plašu ēdienkarti. Ēdienu gatavo speciāli katram klientam pēc pasūtījuma veikšanas. Šeit var pavadīt laiku kopā ar ģimeni vai draugu pulkā, malkojot dzērienus un baudot gardās maltītes. Piedāvā arī dažādu svinību organizēšanu līdz ~35 personām. Gatavo cienastu arī līdzņemšanai.
Punkti	
Kādās valodās pieejama informācija	LV
Adrese	Spīdolas iela 2, Aizkraukle, Aizkraukles novads
Epasts	-
Telefons	65121406
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	https://www.facebook.com/Krasta-Krogs-576802599173830/
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	11:00-20:00

Aknīstes novads

Kafejnīca „Liepas”

Objekta nosaukums	Kafejnīca „Liepas”
Apraksts	Kafejnīca "Liepas" piedāvā ieturēt gardu maltīti no pašu un kaimiņu zemnieku saimniecībās audzētiem produktiem (bioloģiski audzēti dārzeņi, jēra gaļa un piena produkti). Piedāvā apskatīt, pabarot un samīļot bioloģiskās zemnieku saimniecības "Liepas" dzīvnieciņus, tiek sniegtas arī konsultācijas par aitkopību, pienkopību un lauksaimniecību. Saimniecība “Liepas”, audzē bioloģisko produkciju saglabājot senču tradīcijas, turpinot un kopjot tās.
Punkti	7
Kādās valodās pieejama informācija	LV, EN, RU
Adrese	Augšzemes iela 68a, Aknīste, LV-5208
Epasts	viesunamsliepas@inbox.lv
Telefons	+371 25610752
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	https://viesunamsliepas.wixsite.com/viesunamsliepas
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	P - C: 10.00 - 18.00 Piekt, S: 10.00-20.00 Sv: 11.00 -17.00 No 1.09. – 30.04. Sv – slēgts

Auces novads

SIA Krīgeri

Objekta nosaukums	SIA Krīgeri
Apraksts	Īles pagasta "Kalnacīruļos" saimnieko Grīslīšu ģimene, kur tiek piekoptas latviskās tradīcijas. Marikas saimniecībā „Kalnacīruļos”,

	<p>tiek audzētas aitas un graudi pēc bioloģiskās metodes. Aitu ganāmpulks ir krietni liels, ap 300 aitu, no kurām iegūst vilnu un gaļu. SIA „Krīgeri” saimniecība vienmēr laipni gaida lielos un mazos tūristus, te var uzzināt aitu audzēšanas noslēpumus un iepazīt Marikas maizes cepšanas un aušanas prasmes. Saimniecības apmeklētājiem piedāvā no vietējiem produktiem gatavotas pusdienas - uz ugunskura vārītu zupu, svaigi cepto maizi un saldus našķus. Uzņem tūristu grupas. Apmeklētājiem iepriekš jāpiesakās.</p> <p>Aitkopība mums zināma kopš cilvēks sāka apgērbā izmantot vilnas dziju. Šī tradicionālā kultūra Latvijā pazīstama vairākus tūkstošus gadu, protams arī Baltu tautas nodarbojās ar aitu audzēšanu, un vilnas apstrādi. Uzņēmumā var aplūkot vilnas apstrādes procesu.</p>
Punkti	8
Kādās valodās pieejama informācija	LV, EN
Adrese	„Kalnacīruļi”, Īles pag., Auces nov.
Epasts	krigeri2@inbox.lv
Telefons	+ 371 26201427
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	http://www.dobeledara.lv/marika-grislite/
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Pēc iepriekšēja pieteikuma

Bauskas novads

Saimniecība “Vaidelotes”

Objekta nosaukums	Vaidelotes
Apraksts	<p>Apskates saimniecība "Vaidelotes" piedāvā iespēju aplūkot garšaugu un ārstniecības augu kolekcijas, nobaudīt ārstniecības augu tējas, izbaudīt seno latviešu virtuvi, atpūsties zem lielā ozola. Ēdienkartē nacionālā virtuve - speķa rauši, medus maize vai ugunskurā vārīta miežu putra un garda tēja, plātismaizes, virteņi, pīrāgi, kas gatavoti no pašu audzētiem graudiem un rupja maluma miltiem. Uzņem tūristu grupas.</p> <p>Viens no senākiem tradicionālās dziedniecības un ārstniecības veidiem ir dažādu augu tējas. Saimniecība Vaidelotes cenšas uzturēt seno ārstniecisko augu tēju popularitāti sabiedrībā, un saglabā senās tradīcijas 21.gs. Saimniecība saņēmusi kultūras zīmi “Latviskais mantojums”.</p>
Punkti	12
Kādās valodās pieejama informācija	LV, RU
Adrese	"Vaidelotes", Codes pag., Bauskas nov., LV-3901 GPS 56.425983, 24.227386
Epasts	vaidelotes@gmail.com
Telefons	29389993, 63921400
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	http://www.tourism.bauska.lv/lv/apskates-objekti/top/vaidelotes-17
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Pēc iepriekšēja pieteikuma!

Restorāns atpūtas kompleksā “Rožmalas”

Objekta nosaukums	Restorāns atpūtas kompleksā “Rožmalas”
Apraksts	Kompleksā ietilpst restorāns, viesnīca un Ribbes dzirnavas.

	Restorāns piedāvā virtuvi ar gardiem un veselīgiem ēdieniem, kā arī pašu ceptus cepumus, trifeles, kūkas un maizīti ar sēkliņām. Gaiša un plaša restorāna ēdamzāle ar ļoti lieliem logiem un bagātīgu dabīgo apgaismojumu, koka mēbeles, lins un apdares elementi rada siltuma un mājīguma sajūtu. Labā līdzsvarā mūsdienu elementi un lauku vienkāršība. Ribbes vējdzirnavās, novērtējot senču atstāto mantojumu, izveidota ekspozīcija "Graudu ceļš". Uzņem tūristu grupas.
Punkti	12
Kādās valodās pieejama informācija	LV, RU, EN
Adrese	Nameju iela 2, Ceraukste, Ceraukstes pagasts, Bauskas novads
Epasts	info@rozmalas.lv
Telefons	+371 26564580
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.rozmalas.lv
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	O, T, C, Sv 8:00 - 20:00; P, S 8:00 - 22:00

Krogs "Aveņi"

Objekta nosaukums	Krogs "Aveņi"
Apraksts	Krogs "Aveņi" atrodas autoceļu A7 un Bauska – Mežotne krustojumā, blakus Motormuzejam. Kroga stilizētajās, romantiski senatnīgajās telpās, ar koka apdari, var paēst nesteidzīgas pusdienas. Tajā iekārtotas arī daļēji norobežotas vietas klusākai atmosfērai. Vasaras sezonā darbojas āra kafejnīca. Krogs "Aveņi" regulāri iesaistās akcijā "Bauskas patriotiskā kafejnīcu nedēļa", piedāvājot latviešu nacionālos ēdienus uz Latvijas valsts svētkiem, bet februārī iepazīstinot ar lietuviešu un igauņu nacionālo virtuvi. Saņēmis balvu - „Bauskas novada uzņēmējs 2015” ēdināšanas nozarē. Uzņem tūristu grupas.
Punkti	11
Kādās valodās pieejama informācija	LV, EN, RU, DE, LT,EE
Adrese	Rīgas iela 27, Bauska, Bauskas novads
Epasts	
Telefons	+371 26306309
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	http://www.tourism.bauska.lv/lv/edinasana/kafejnīcas-un-krogi/taverna-80
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Katru dienu 9:00 - 22:00

Kafejnīca "Taverna"

Objekta nosaukums	Kafejnīca "Taverna"
Apraksts	Kafejnīca "Taverna" atrodas vēsturiskajā Bauskas vecpilsētā, Rātslaukumā, pretī Rātsnamam, šarmantā vecā divstāvu koka ēkā, un tajā ir mājas vecumam un ārējam veidolam atbilstoša mājīga atmosfēra. Kafejnīca izceļas ar daudzveidīgu ēdienkarti un bagātīgām

	porcijām, tajā skaitā izslavēto Lāča ķepu”. Piedāvājumā arī Bauskas alus, kvass.
Punkti	10
Kādās valodās pieejama informācija	LV, EN, RU, DE, LT,EE
Adrese	Rīgas iela 27, Bauska, Bauskas novads
Epasts	
Telefons	+371 26306309
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	http://www.tourism.bauska.lv/lv/edinasana/kafejnica-un-krogi/taverna-80
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Katru dienu 9:00 - 22:00

Restorāns atpūtas kompleksā “Miķelis”

Objekta nosaukums	Restorāns atpūtas kompleksā “Miķelis”
Apraksts	Restorāns piedāvā izsmalcinātu maltīti un garšas baudījumu jebkurai gaumei, kā arī šefpavāra individuālu pieeju katram klientam gan svētkos, gan ikdienā. Atpūtas komplekss “Miķelis” ir vieta, kur senais un etniskais savijas ar mūsdienīgo. Te var aplūkot lielāko, privāto, seno un ekskluzīvo spēkratu kolekciju Baltijā un autentisku 19./20.gs. mijas Zemnieku lauku sētu.
Punkti	9
Kādās valodās pieejama informācija	LV, RU, EN, LT
Adrese	Uzvara, Gailīšu pagasts, Bauskas novads
Epasts	info@mikelis.lv
Telefons	+371 26443496
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.mikelis.lv
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Katru dienu no plkst.11:00 - 22:00

Dobeles novads

Krodziņš “Eglieni”

Objekta nosaukums	Krodziņš “Eglieni”
Apraksts	Atpūtas komplekss un krodziņš ”Eglieni” atrodas Liepājas šosejas malā, senlaicīgā stilā būvētās koka ēkā. Krodziņā ēdieni tiek gatavoti pēc pasūtījuma, tādēļ jāreķinās, ja ir daudz apmeklētāju, būs jāgaida, taču pēc pasūtījuma veikšanas var doties pastaigā, aplūkot kompleksa teritoriju, trušus, poniju, aitiņu, atpūsties lapenēs, pasēdēt simtgadīga ozola pavēnī.
Punkti	12
Kādās valodās pieejama informācija	LV, EN
Adrese	"Eglieni", Jaunbērzes pagasts, Dobeles novads
Epasts	eglieni@eglieni.lv
Telefons	+37129537991, 29117762
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	http://www.eglieni.lv

Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Katru dienu 10:00 - 21:00

Tērvetes garšu restorāns

Objekta nosaukums	Tērvetes garšu restorāns
Apraksts	Tērvetes garšu restorāns piedāvā sezonālas garšu kombinācijas no labākā, ko sniedz Latvijas lauki. Steidzīgiem apmeklētājiem piedāvā biznesa pusdienas. Tā ir brīnišķīga iespēja ieturēt maltīti bez liekas kavēšanās, kvalitatīvi, garšīgi un ekonomiski izdevīgi. Te var nobaudīt Tērvetes kvasu un visas Tērvetes alus šķirnes. Tas tiek pasniegts atdzesēts, tieši no mucas. Gada siltākajos mēnešos restorāns atver lauka terasi ar skatu uz Dobeles pilsētas vēsturisko centru, krāšņajām strūklakām.
Punkti	10
Kādās valodās pieejama informācija	LV, EN, RU, LT
Adrese	Tirgus laukums 3, Dobele
Epasts	restorans@tervete.lv
Telefons	+371 25658020
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	http://www.tgr.lv http://www.dobelev.lv/tourism/pilseta-svinibam/tervetes-garsu-restorans
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	O.T.C.P.S.SV. 11:00 – 22:00; pirmdiena-brīvdiena

Kafejnīca "Dzirnaviņas"

Objekta nosaukums	Kafejnīca "Dzirnaviņas"
Apraksts	Kafejnīcā vienlaicīgi var paēst līdz 70 cilvēkiem. Piedāvājumā brokastis, pusdienas, vakariņas, konditorejas izstrādājumi. Blakus veikals "Elvi" un viesu nams "Dzirnaviņas". Kafejnīca atrodas Rīgas - Liepājas šosejas 67.km.
Punkti	8
Kādās valodās pieejama informācija	LV, EN, RU,
Adrese	Dzirnaviņas, Biksti, Dobeles novads
Epasts	andersons@dtg.lv
Telefons	+ 371 2917818
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	http://www.dobelev.lv/tourism/novada/kafejnica-dzirnavinas
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Pirmdiena - Sestdiena 8.00 - 21.00, svētdiena 10.00 - 21.00

Jelgava

Krodziņš "Istaba"

Objekta nosaukums	Krodziņš "Istaba"
-------------------	-------------------

Apraksts	Krodziņš "Istaba" savus viesus sagaida Jelgavas centrā, mājīgās un omulīgās, ar koka apdari veidotās telpās. Pieejama daudzveidīga ēdienu izvēle, dažādām gaumēm (vistas, liellopu gaļas, cūkgaļas, zivju ēdieni, omletes, dažādas pankūkas, pelmeņi, kā arī veģetārie ēdieni.) Uzņem tūristu grupas. Krodziņa interjers veidots ar koka apdari, koka mēbelēm un latviskiem dekora elementiem, kas nes sev līdzi seno zemgaļu auru.
Punkti	10
Kādās valodās pieejama informācija	LV, RU, EN
Adrese	Jelgava, J. Čakstes bulvāris 7
Epasts	keja333@inbox.lv
Telefons	+371 29507108
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.krodzinsistaba.lv
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	P - C - 11.00 - 22.00 Pk, S - 11.00 - 24.00 Sv - 11.00 - 22.00

Krogs "Ceplis"

Objekta nosaukums	Krogs "Ceplis"
Apraksts	Krogs-restorāns senlaicīgā, latviešu koka būves stilā - mājīga atmosfēra un laba apkalpošana. Pieejamas kompleksās pusdienas. Krogā "Ceplis" ēdienus gatavo arī līdzņemšanai, uz vietas tiek gatavoti svaigi konditorejas izstrādājumi. Uzņem tūristu grupas.
Punkti	10
Kādās valodās pieejama informācija	LV, RU, EN
Adrese	Jelgava, Lielā iela 49
Epasts	krogsceplis@inbox.lv
Telefons	+37125611435
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	http://www.visit.jelgava.lv/turisma-pakalpojumi/kurpa%C4%93st/item/1111-krogs-ceplis
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Katru dienu 11:00 - 22:00

Kafejnīca „Pie mednieka”

Objekta nosaukums	Kafejnīca „Pie mednieka”
Apraksts	Kafejnīca atrodas Jelgavas pilsētas vecākajā daļā. Kafejnīca saviem viesiem piedāvā garšīgi papusdienot un pavakariņot izbaudot vecpilsētas gaisotni.
Punkti	4
Kādās valodās pieejama informācija	LV, RU, LT, EE, EN
Adrese	Jelgava, Vecpilsētas iela 15

	56.6509645,23.7092324
Epasts	zanna.kafe@inbox.lv
Telefons	26385018, 63028528
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	http://www.visit.jelgava.lv/turisma-pakalpojumi/kurpa%C4%93st/item/2180-kafejnica-pie-mednieka
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Pr.-Cet.: 11:00 - 18:00 Pk., Se.: 11:00 - 20:00 Sv.: 12:00 - 18:00

Jelgavas novads

“Pūtelkrogs”

Objekta nosaukums	“Pūtelkrogs”
Apraksts	„Pūtelkrogs” savu vietu atradis vecajā „Pūteļu krejotavā”, kuras mūri veido restorāna īpašo atmosfēru. Ēka uzcelta pagājušā gadsimta trīsdesmitajos gados un ilgu laiku kalpoja vietējā reģiona zemniekiem kā piena krejotava, kur pārstrādes rezultātā ieguva garšīgu biezpienu un sieru. Bagātīga ēdienkarte - klienti ir augsti novērtējuši viesu nama "Pūtelkrogs" pavāru mākslu. Uzņem tūristu grupas.
Punkti	12
Kādās valodās pieejama informācija	LV, RU, EN, DE
Adrese	„Pūteļu krejotava”, Zaļenieku pagasts, Jelgavas novads
Epasts	puteli50@gmail.com
Telefons	+371 29255010
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.puteli.lv
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	P.O.T.C. SV 12:00 - 20:00; P,S 12:00 -21:00

Kafejnīca “Zemnieka cienasts”

Objekta nosaukums	Kafejnīca “Zemnieka cienasts”
Apraksts	Kafejnīca “Zemnieka cienasts” cienā ar latviskiem, Latvijā iecienātiem ēdieniem no Zemgalē iegūtiem gaļas un piena produktiem, ar "Līčos" izaudzētu dārzeņu bagātīgām piedevām un pašu ceptiem konditorejas našķiem. Atrodas skaistā Zemgales ainavā, šosejas Rīga – Šauļi 43. km. Uzņem tūristu grupas.
Punkti	12
Kādās valodās pieejama informācija	LV, RU, EN, DE
Adrese	“Līči”, Jelgavas novads
Epasts	info@lici.lv
Telefons	+371 20455402
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.lici.lv http://www.visit.jelgava.lv/turisma-pakalpojumi/kurpa%C4%93st/item/1412-zemnieka-cienasts
Pieejams jebkurā laikā	Nē

Saskaņā ar darba laiku	Katru dienu 8:00 - 20:00
------------------------	--------------------------

Restorāns “Grantiņi”

Objekta nosaukums	Restorāns “Grantiņi”
Apraksts	Restorāns “Grantiņi” atrodas atpūtas kompleksa teritorijā, iespēja izbaudīt skaistas lauku ainavas, un gardas maltītes savienojumu, mūsdienīgs interjers ar koka apdari, apvienojumā ar lauku klusumu, ļaus izbaudīt pusdienas vai vakariņas nesteidzoties. Latviešu ēdienu baudījums, ko pasniedz mežā uz īpaši gatavotiem traukiem. Uzņem tūristu grupas.
Punkti	10
Kādās valodās pieejama informācija	LV, RU, EN
Adrese	“Grantiņi, Svētes pagasts, Jelgavas novads
Epasts	info@grantinivcamp.lv
Telefons	+3712988875
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	https://www.grantinivcamp.lv/
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Katru dienu 12:00 - 21:00, P, S, Sv – iepriekšēja rezervācija

Jēkabpils

Kafejnīca un veikals “Gaļas nams”

Objekta nosaukums	Kafejnīca “Gaļas nams”
Apraksts	Vilinoša smarža, kas piepilda veikalu-kafejnīcu, aicina ikvienu garāmgājēju iegriezties konditorejas un kulinārijas pasaulē. Tortes, kliņģeri, svaigas smalkmaizītes, kūkas – katru dienu svaigas un siltas! Meistari piedāvā kūpinājumus, labākās desas, vītīnātu gaļu, brieža un meža cūkas delikateses. Gaļas Nama” kafejnīcā ikviens izsalkušais un īstens gardēdis var sevi palutināt ar garšīgu un tradicionālu latviešu virtuves maltīti. Plašais ēdienu sortiments un porciju lielums apmierinās pat prasīgākos ēst gribētājus. Piedāvā visplašāko sortimentu brokastīs, pusdienās un vakariņās, piedāvā pusdienas tūristu grupām.
Punkti	10
Kādās valodās pieejama informācija	LV, EN, RU, DE
Adrese	Viestura iela 35, Jēkabpils
Epasts	siamargret@inbox.lv
Telefons	+371 20014172
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	https://www.jekabpils.lv/lv/tic/paliec/edinasanas-iestades/kafejnica-galas-nams www.jekabpilsgalasnams.lv/kafejnica/lapa/par-kafejnicu/
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Darba dienās: 9:00-20:00 Svētdienās: 9:00-19:00

Restorāns viesnīcā „Daugavkrasti”

Objekta nosaukums	Restorāns viesnīcā „Daugavkrasti”
Apraksts	Vēsturiskā ēka ir iekļauta Latvijas padomju laika kultūras mantojuma sarakstā. Restorānā, pēc iepriekšējas pieteikšanās, ir iespēja pasūtīt dažāda veida ēdienus no dabīgajiem produktiem Viesnīcas “Daugavkrasti” viesi var sākt savu dienu ar brokastīm ēdamzālē un pēc tam doties makšķerēt upē Viesnīca atrodas Latvijas lielākās upes Daugavas krastā, ar skaistu skatu un panorāmu. Daugava minēta Atskaņu un Indriķu hronikās, ar Daugavu saistās daudz nostāstu, teiku un vēstures dokumentu.
Punkti	8
Kādās valodās pieejama informācija	LV, RU, EN
Adrese	Mēžrūpnieku iela 2, Jēkabpils
Epasts	info@daugavkrasti.lv
Telefons	+371 65231232
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	http://www.daugavkrasti.lv/
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Iepriekšēja pieteikšanās

Kokneses novads

Krodziņš ”Rūdolfš”

Objekta nosaukums	Krodziņš ”Rūdolfš”
Apraksts	Vieta, kurā no 1885. līdz 1887. gadam dzīvoja un strādāja latviešu rakstnieks Rūdolfš Blaumanis, iedvesmojusi latviskai atmosfērai un ēdieniem, kā arī, protams, krodziņa nosaukumam. Krodziņš “Rūdolfš” no senās muižas veļas mazgātavas būdiņas pārcēlies uz nupat renovēto klēts māju, kur plašās un latviski iekārtotās telpās aicina viesus baudīt nesteidzīgas maltītes. Te iespējams paēst brokastis, kompleksās pusdienas (darba dienās) un vakariņas, pieņemt pasūtījumus tūristu grupām.
Punkti	10
Kādās valodās pieejama informācija	LV, EN, RU, DE
Adrese	Blaumaņa iela 3, Koknese, Kokneses novads
Epasts	
Telefons	+371 26514096
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	http://visitkoknese.lv/lv/tourism/krodzins-rudolfs
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Svētdien- Ceturtdien 10:00-19:00, Piektdien un Sestdien 10:00-20:00

Neretas novads

Lauku māja “Pilkalnes muiža”

Objekta nosaukums	Lauku māja “Pilkalnes muiža”
Apraksts	Nomaļa vieta pašā Latvijas – Lietuvas pierobežā – 5 km dienvidrietumos no Neretas, kur vēstures mīļiem noteikti ir vērts aizdoties. Viens no iemesliem ir fakts, ka muižas graudu kalte (pamazām tiek atjaunota) un graudu žāvēšanas krāsns (daļa no vecajām koka daļām vēl ir saglabājusies) ir vienīgā tāda Latvijā.

	No muižas kompleksa palicis ir arī stallis un kalpu māja, kas tagad tiek apdzīvota. Ēkas celtas 18. gs. Saimnieks zina stāstīt interesantus atgadījumus, kas saistīti ar šīs vietas vēsturi. Muižas saimnieki saviem viesiem piedāvā garšīgi papusdienot vai pavakariņot.
Punkti	4
Kādās valodās pieejama informācija	LV, RU, ENG, LT, DE
Adrese	Pilkalnes muiža, Neretas novads, LV-5110
Epasts	vtomsons@gmail.com
Telefons	(+371) 65129784 (+371) 29386604 29341352
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.pilkalne.viss.lv http://www.neretasnovads.lv/index.php/turisms/apskates-objekti
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Iepriekš jāpiesakās

Ozolnieku novads

Bārs "MEKA"

Objekta nosaukums	Bārs "MEKA"
Apraksts	Bārs „Meka" orientējas galvenokārt uz ēdienu un dzērienu plašo klāstu. Saviem viesiem piedāvā garšīgi papusdienot, vai pavakariņot, kā arī mierīgā gaisotnē pavadīt kādu svētku vakaru. Piektdienu vakaros „Meka" pārvēršas par gaumīgu izklaides vieta. Viesiem iespējams arī nosvinēt kādus svētkus lielākā kompānijā. Banketiem piedāvā ļoti plašu uzskodu klāstu. Bāra interjerā plāsi izmantotas mēbeles no koka un koka apdares elementi, radot nedaudz senatnīgu noskaņu.
Punkti	6
Kādās valodās pieejama informācija	EN, RU, LV
Adrese	Stadiona iela 5a, Ozolnieki, Ozolnieku novads 56.6909918,23.7888464
Epasts	meka@meka.lv
Telefons	63050162 29444403
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	https://meka.lv/lv/par-mums/
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Pirmdiena – Ceturtdiena: 12:00 – 23:00 Piektdiena: 12:00 – 03:00 Sestdiena: 12:00 – 23:00 * Svētdiena: 12:00 – 23:00 * Darba laiku ir iespējams pielāgot jūsu vēlmēm, iepriekš piezvanot 29121214.

Pļaviņu novads

SIA "Liepkalni"

Objekta nosaukums	SIA "Liepkalni"
Apraksts	Maiznīca - kvasnīca - veikals - kafejnīca. Liepkalnu rupjmaizes un citu gardumu degustēšana, maizes kvasa baudīšana. Maize tiek cepta, ievērojot senās tradīcijas. Plašs sortiments, skaista vide un atpūtas vieta. Kafejnīcā iespējams paēst gardas pusdienas, kas gatavotas no vietējiem produktiem.
Punkti	10
Kādās valodās pieejama informācija	LV, LT, RU, EN
Adrese	"Liepsalas", Klintaines pag., Pļaviņu nov. LV-5120
Epasts	liepkalni@liepkalni.lv
Telefons	+371 29193755
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.liepkalni.lv
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	8:00-22:00

Rundāles novads

Restorāns "Mazmežotnes muiža"

Objekta nosaukums	Restorāns "Mazmežotnes muiža"
Apraksts	Restorāns atpūtas kompleksā "Mazmežotnes muiža" atrodas muižas Kungu mājā. Restorāna telpas grezno ozolkoka apdare, greznas tekstilijas, kurās valda senās muižas gaisotne un mājīga atmosfēra. Līdzās restorānam atrodas arī bāra telpa un āra terase, no kuras paveras burvīgs skats uz skaistu dabas ainavu un Lielupi. Restorāns saņēmis Latvijas Būvniecības Gada balvu 2015.gadā, nominācijā "Rekonstrukcija"- Mazmežotnes muižai godpilnā 3.vieta.
Punkti	10
Kādās valodās pieejama informācija	LV, EN, RU, DE, LT,EE
Adrese	Mazmežotne, Rundāles pagasts, Rundāles novads
Epasts	info@mazmezotne.lv
Telefons	+371 25772269; 26945226
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.mazmezotne.lv http://www.tourism.bauska.lv/lv/naktsmitnes/viesnicas/mazmezotnes-muiza-188
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Trešdien - svētdien 12:00-22:00, Pirmdien - otrdien strādājam pēc individuālas iepriekšējas rezervēšanas.

Skrīveru novads

Klidziņa, kafetērija, restorāns

Objekta nosaukums	Klidziņa, kafetērija, restorāns, viesnīca
-------------------	---

Apraksts	Daugavas krastā, pēc vispārējas renovācijas, durvis no jauna vērusi jau iecienītā “Klidziņa” - restorāns, bistro un veikals piedāvā plašu ēdienu klāstu. Atrodas Latvijas lielākās upes Daugavas krastā, ar skaistu skatu un panorāmu. Daugava minēta Atskaņu un Indriķu hronikās, ar Daugavu saistās daudz nostāstu, teiku un vēstures dokumentu. Uzņem tūristu grupas.
Punkti	10
Kādās valodās pieejama informācija	LV, EN, RU
Adrese	Rīgas iela 10, Skrīveri, Skrīveru novads
Epasts	info@klidzina.lv
Telefons	+37129409917
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.klidzina.lv
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Restorāns atvērts no ceturtdienas līdz svētdienai no plkst. 12.00 – plkst.22.00.

Tērvetes novads

Kafejnīca "Sprīdīši"

Objekta nosaukums	Kafejnīca "Sprīdīši"
Apraksts	Kafejnīcā “Sprīdīši” ikviens tiek aicināts izbaudīt mierīgo gaisotni pagrabīnā vai pagalma terasē – čalojošās Tērvetes upītes krastā, ieturot vienkāršu, gardu maltīti. Piedāvājumā latviskās virtuves ēdieni, kuros iekļauti Tērvetes mājražotāju produkti. Ēdienkartē atradīsiet arī zupas, salātus, otros ēdienus, desertus un uzkodas pie alus. Pie aromātiskas kafijas variet nobaudīt kafejnīcas saimnieces Kristīnes gatavotās izcilās kūkas, cepumus un citus gardumus. Uzņem tūristu grupas.
Punkti	10
Kādās valodās pieejama informācija	LV, EN
Adrese	"Sprīdīši", Tērvete, Tērvetes novads, LV-3730
Epasts	gldarznieciba@inbox.lv
Telefons	+371 26411623
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.spridisi.lv
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	15.04. – 15.11. plkst.11 - 20, P., S. 11-22

Restorāns “Zoltners”

Objekta nosaukums	Restorāns Zoltners”
Apraksts	Restorāns <i>Zoltners</i> piedāvā iespēju baudīt izsmalcinātu maltīti no vienmēr svaigiem vietējiem sezonas produktiem. Dabiskums un nesamākslotība ir <i>Zoltners</i> ēdienkartes būtiskākie elementi, kas apvienojumā ar šefpavāra aizrautīgo pieeju rada Ziemeļeiropai raksturīgas garšu kombinācijas un atklāj aizvien jaunas vietējo produktu garšu nianses. Restorāns cenšas ievērot tradicionālās Zemgales maltītes pagatavošanas tradīcijas.

Punkti	9
Kādās valodās pieejama informācija	LV
Adrese	Zoltners, Kroņauce, Tērvetes pagasts, Tērvetes novads, LV -3730
Epasts	-
Telefons	+371 27331109 (restorāns)
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.zoltners.lv
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	11.00 – 22.00 P, O, T, C, P, S, Sv

Kafejnīca "Mammadaba"

Objekta nosaukums	Kafejnīca "Mammadaba"
Apraksts	Bistro tipa kafejnīca ar plašu silto ēdienu klāstu un desertiem, salātiem, dzērieniem. Darbdienās piedāvā kompleksās pusdienas. Iepriekš piesakoties, uzņem tūristu grupas. Kafejnīca atrodas ēkā, kas pēc savas formas iedzīvina senās zemgaļu būvniecību tradīciju formas. Uzņem tūristu grupas.
Punkti	9
Kādās valodās pieejama informācija	LV, EN
Adrese	"Tērvetes sils", Tērvete, Tērvetes novads, LV-3730
Epasts	Inese.vedla@inbox.lv
Telefons	+37129640062
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	http://www.tervetesnovads.lv/Karte/kafejnica-mammadaba/
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	1.05. – 30.09. no plkst. 10 līdz 19; 1.10. – 30.04. no plkst. 11 līdz 17

Vecumnieku novads

Krodziņš "Pie Lielās karotes"

Objekta nosaukums	Krodziņš "Pie Lielās karotes"
Apraksts	Krodziņš atrodas Vecumnieku centrā. Krodziņā, kura interjerā ir izmantoti vēsturiski sadzīves priekšmeti, seno laiku gaisotnē uz dzīvas uguns gatavo brokastis, pusdienas un vakariņas, izmantojot vecāsmātes recepšu grāmatas. Saldos ēdienus gatavo no dabīgām izejvielām. Latviešu virtuve: cūkas činguļi ar skābiem kāpostiem. Īpašais ēdiens: ar rokām gatavoti pīrādziņi ar mājās žāvētu gaļu.
Punkti	7
Kādās valodās pieejama informācija	LV
Adrese	Rīgas iela 20, Vecumnieki, Vecumnieku nov., LV-3933
Epasts	karote2@tvnet.lv
Telefons	+371 29423143
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	http://www.tourism.bauska.lv/lv/edinasana/vecumnieku-novada/pie-lielas-karotes-178
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	9:00-21:00

Viesītes novads

Kafejnīca „Zaļā varde”

Objekta nosaukums	Kafejnīca „Zaļā varde”
Apraksts	Gaumīgi iekārtotā kafejnīca “Zaļā varde” atrodas blakus Viesītes muzejam „Sēlija,” un gaida sēļu novada viesus un vietējos iedzīvotājus. Kafejnīca saviem viesiem piedāvā garšīgi papusdienot un pavakariņot.
Punkti	5
Kādās valodās pieejama informācija	LV
Adrese	A. Brodeles iela 34A, Viesīte, Viesītes novads
Epasts	zv_edinasana@inbox.lv
Telefons	+371 20030900
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	http://www.viesite.lv/?page_id=29701
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	O – Sv. 10.00 – 21.00

Krogs pie Viktora

Objekta nosaukums	Krogs pie Viktora
Apraksts	Garšīgi ēdieni, kuri pagatavoti izmantojot arī vietējo zemnieku produktus. Tos piedāvā pieredzējuši un profesionāli z/s “Assi” pavāri. Īpašā iespēja „Bērnu galds” - atsevišķi no pieaugušajiem, bērniem tiek uzklāts galds ar piemērotiem ēdieniem un dzērieniem.
Punkti	4
Kādās valodās pieejama informācija	LV, EN, RU
Adrese	Lone, Saukas pagasts, Viesītes novads, LV-5224 56.2781619,25.4013561
Epasts	info@assi.lv
Telefons	+371-29358880 +371-29453166
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	http://www.assi.lv/index.php?lang=lv
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Pr. - Ce. no 8:00 līdz 19:00 Pk. - Se. no 8:00 līdz 22:00 Sv. no 9:00 līdz 17:00

6. Nakšņošanas vietas

Zemgales reģionā, zemgaļu un sēļu vēsturi, dzīvesveidu atspoguļojoši tūrisma pakalpojumu sniedzēji tika apzināti un atlasīti pamatojoties uz nolikumu, un izstrādātiem kritērijiem. Maršruta izstrādes laikā identificēti nakšņošanas un ēdināšanas vietas kuras iekļaujamas maršrutā.

Kritēriju uzskaitījums nakšņošanas vietu novērtējumam

Kritērijs	Vērtējums Maksimālais punktu skaits 12, minimālais 3
Ēkas arhitektūrā vai istabu noformējumā izmantoti baltu elementi (izmantoti kokmateriāli, gan ārējā, gan iekšējā apdarē, noformējumā izmantotas latvju zīmes, telpās izvietota ekspozīcija ar medību trofejām, mūsdienās izgatavotām baltu tautām atbilstošām rotaslietām, darbarīkiem vai ieročiem (arheoloģiskās vērtības ir valsts īpašums un atrodas muzejos), ēkas funkcija/nosaukums atbilst "specifiskiem" senlatviešu ēku tipiem – klētis, rijas, pirtiņas)	Nav izmantoti – 0p. Kopējā arhitektūra un interjers veidota atbilstoši latviskajām tradīcijām – 1p. Kopējā arhitektūra un interjers veidota baltu stilistikā – 2p.
Mājaslapas esamība	Nē – 0p. Jā – 1p.
Atrašanās vieta	Pilsētvidē – 0p. Lauku ciematā – 1p. Atstatus no apdzīvotām vietām, pie dabas – 2p.
Atrašanās tiešā kuršu/zemgaļu/sēļu tūrisma objekta tuvumā (30 vietu sarakstā, tematiskajos maršrutos iekļauto)	Vairāk nekā 30 min – 0p. 15 līdz 30 min – 1p. Mazāk nekā 15 min – 2p.
Kvalitātes novērtējums (izvēlēts Booking.com, ņemot vērā vēlmi piesaistīt ārzemju tūristus)	Nav atrodams Booking.com – 0p. Booking.com novērtējums <4 – 1p. Booking.com novērtējums 4 līdz 8 – 2p. Booking.com novērtējums virs 8 – 3p.
Pieejami papildu pakalpojumi (pirts/sporta laukums/baseins/ugunsкура vietas u.c.)	Nav pieejami – 0p. Pieejamas aktīvās atpūtas vai relaksācijas iespējas – 1p. Pieejams plašas iespējas gan relaksācijai, gan aktīvajai atpūtai – 2p.

Aizkraukles novads

Viesu nams "Valteri"

Objekta nosaukums	Viesu nams "Valteri"
Apraksts	Viesu nams piemērots mierīgai atpūtai nelielā draugu kompānijā, piedāvā labiekārtotus numuriņus un papildu vietas uz matračiem (ziemas periodā kopumā 35 guļvietas, vasarā 50 guļvietas). Virtuvē ir iespēja pašiem pagatavot mielastu. Atpūtas vieta Daugavas krastā, pirts, baseins, āra kubls, piknika un telts vietas, airu laivas un katamarāna noma, telpas semināriem, sporta laukumi.
Punkti	10
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV, RU, EN
Adrese	"Padomi", Aizkraukles pagasts, Aizkraukles novads, LV 5101
Epasts	valdispadoms@inbox.lv
Telefons	26161062, 26182772
Objekta mājaslapa vai links	www.atputavalteros.lv

ar info par objektu	
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Iepriekš jāpiesakās

Brīvdienu māja “Lejas Bitēni”

Objekta nosaukums	Brīvdienu māja “Lejas Bitēni”
Apraksts	Brīvdienu mājā nakšņošanai ir paredzētas trīs atsevišķas istabiņas, kurās ir divvietīgās gultas. Var izguldināt līdz 16 cilvēkiem, uzklājot papildvietas. Piedāvā telšu, treileru un piknika vietas. Zirgu izjādes, zvēru apskate, velosipēdu noma, slēpošana/zirgu kamanas (ziemā). Pirts komplekss (sauna, āra kubls u.c.). Atpūtas nams atrodas slavena Baltu dzelzs laikmeta kapulauka apvidū, savukārt uzņēmuma darbība saistās ar zirgkopību, kas ir bijusi viena no baltu tautu pamatnodarbēm, un ieņēma nozīmīgu lomu seno tautu dzīvē.
Punkti	8
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV, RU
Adrese	"Lejas Bitēni", Aizkraukles pagasts, Aizkraukles novads, LV 5101
Epasts	roberts542@inbox.lv; vita0404@inbox.lv
Telefons	+371 29268119,29363048
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.lejasbiteni.lv
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Iepriekš jāpiesakās

Aknīstes novads

Brīvdienu māja „Susēja”

Objekta nosaukums	Brīvdienu māja „Susēja”
Apraksts	Aknīstes tuvumā, meža ielokā ieskauta, no seniem akmeņiem celta brīvdienu māja viesību vai semināru rīkošanai un vienkārši naktsmājas atpūtai. Četras mājīgas guļamistabas (13 cilvēkiem), ir iespēja izguldīt papildus arī uz matračiem, ir arī bērnu gultiņa. Virtuve, viesību zāle (līdz 70 pers.), biljards, pieslēgums treileriem, telšu vietas, grīls, rotaļu laukums. Mājas pagalmā ir iedibināta tradicionālā būvniecības metode – guļbūve, kas kā būvniecības veids Baltu tautām pazīstams no vidējā dzelzs laikmeta.
Punkti	7
Kādās valodās pieejama informācija	LV
Adrese	„Susējas pagastmāja”, Aknīstes pagasts, Aknīstes novads
Epasts	susejasmaja@inbox.lv
Telefons	+371 22000725
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.suseja.lv
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Iepriekš jāpiesakās

Viesu nams „Liepas”

Objekta nosaukums	Viesu nams „Liepas”
Apraksts	Viesu nams "Liepas" atrodas Aknīstē. Pieejami četri numuriņi nakšņošanai. Viesu rīcībā ir plašs balkons, vestibils ar atpūtas stūrīti, TV, novusa galdu, Tējas galdiņš. Kafejnīcā piedāvā ieturēt gardu maltīti no pašu un kaimiņu zemnieku saimniecībās audzētiem produktiem, kā arī apskatīt, pabarot un samīļot bioloģiskās zemnieku saimniecības "Liepas" dzīvnieciņus, tiek sniegtas arī konsultācijas par aitikopību, piena lopkopību un lauksaimniecību. Bioloģiskā saimniecība nes sev līdz gadsimtiem izkoptas dārzkopības tradīcijas. Saimniecība “Liepas”, audzē bioloģisko produkciju saglabājot senču tradīcijas, turpinot un kopjot tās.
Punkti	7
Kādās valodās pieejama informācija	LV, EN, RU
Adrese	Augšzemes iela 68a, Aknīste, LV-5208
Epasts	viesunamsliepas@inbox.lv
Telefons	+371 256 107 52
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	https://viesunamsliepas.wixsite.com/viesunamsliepas
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Iepriekš jāpiesakās

Auces novads

Atpūtas komplekss “Vizuļi”

Objekta nosaukums	Atpūtas komplekss “Vizuļi”
Apraksts	Atpūtas kompleksā “Vizuļi” pieejamas gultas vietas līdz 50 personām un labiekārtota kempinga māja, var nodrošināt ar ēdināšanu.. Piemērota vieta atpūtai ģimenēm ar bērniem, atpūtnieku grupām, skaisti iekārtotā pagalmā ierīkots bērnu rotaļu laukums un volejbola laukums. Bērniem pieejamas dažādas galda spēles. Tiek piedāvāta atpūta pirtī līdz 30 cilvēkiem, vai relaksēties āra kublā. Pirts minēta Indriķu hronikā, un Baltu kultūrā ieņēma nozīmīgu lomu sabiedrības dzīvē.
Iedalījuma kategorija	7
Kādās valodās pieejama informācija	LV, RU, EN
Adrese	“Vizuļi”, Vītiņu pagasts, Auces novads, LV -3708
Epasts	narvaitis@inbox.lv
Telefons	+371 2922659
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	http://www.auce.lv/index.php?id=5455
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Iepriekš jāpiesakās

Viesu māja “Bemberi”

Objekta nosaukums	Viesu māja “Bemberi”
Apraksts	Brīvdienu mājā "Bemberi" var baudīt lauku vides klusumu, vērot dabas bagātību, ieklausīties putnu balsīs. Šeit patīkami laiku var pavadīt kā lielā, tā mazā kompānijā, jo piedāvātas tiek viesību telpas konferenču un arī citu nozīmīgu pasākumu rīkošanai.

Punkti	
Kādās valodās pieejama informācija	LV
Adrese	Īles pagasts, Auces novads
Epasts	krigeri@inbox.lv
Telefons	Tel.26201427
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	https://www.booking.com/hotel/lv/bemberi.lv.html
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Iepriekš jāpiesakās

Bauskas novads

Atpūtas komplekss "Miķelis"

Objekta nosaukums	Atpūtas komplekss "Miķelis"
Apraksts	<p>Atpūtas komplekss "Miķelis" piedāvā plašas atpūtas iespējas visiem vecumiem un visām gaumēm: te ir iekārtots brīvdabas muzejs - 20.gs.pirmajai pusei raksturīga Zemgales zemnieku sēta, plašs bērnu rotaļu laukums un izveidota retro auto ekspozīcija. Iespējams nakšņot jaunā, modernā viesnīcā, baudīt gardu maltīti restorānā un smelties enerģiju no skaistās, gleznainās dabas. Atpūtnieku ērtībām telšu un piknīka vietas. Mūsas upes krastā atrodas mājīga pirtiņa ar āra terasi. Pirts otrajā stāvā ir divvietīga istaba nakšņošanai.</p> <p>Atpūtas kompleksā ir saglabāta tradicionāla zemgaļu sēta, kur var iepazīties ar seniem darba rīkiem, celtniecības elementiem, un arhitektūru.</p>
Punkti	10
Kādās valodās pieejama informācija	LV, EN, RU, LT
Adrese	„Pūpoli”, Gailīšu pag., Bauskas nov. LV-3931
Epasts	info@mikelis.lv;
Telefons	+371 26493940
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.mikelis.lv
Pieejams jebkurā laikā	Jā
Saskaņā ar darba laiku	Viesnīcas apmeklējums jāpiesaka iepriekš

Atpūtas komplekss "Rožmalas"

Objekta nosaukums	Atpūtas komplekss "Rožmalas"
Apraksts	<p>"Rožmalas" – plašs atpūtas komplekss pašā Zemgales sirdī. Piedāvā nakšņošanu, ēdināšanu, aizraujošu ekskursiju Ribbes dzirnavās (ANNO 1867), pirti ar SPA kompleksu, sporta laukumus aktīvai atpūtai. Koks, lins, akmens ir atradis īpašu vietu telpās un lietās, uguns un ūdens veldzē SPA zonā un Zemgales rāmais līdzenums ir grezns fons svinībām. Kompleksā ir aplūkojamas Zemgales vēja dzirnavas. Dzirnavas minētas arī senākajās hronikās, un kā zemgaļu tradicionālās tautsaimniecības neatņemama sastāvdaļa gadsimtiem ilgi ir vairojušas zemgaļu turību.</p>

Punkti	9
Kādās valodās pieejama informācija	LV, EN, RU
Adrese	Nameju iela 2, Ceraukste, Bauskas nov., LV-3901
Epasts	info@rozmalas.lv
Telefons	+371 26564580
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.rozmalas.lv
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Viesnīcas apmeklējums jāpiesaka iepriekš

Viesnīca "Bērzkalni"

Objekta nosaukums	Viesnīca "Bērzkalni"
Apraksts	Viesnīca atrodas 2km no Bauskas centra. 3 banketu zāles, 2 aprīkotas konferenču /semināru zāles, kafejnīca, sauna, tvaika pirts, baseins, trenāžieru zāle. 34 numuri, kuros iespējams izmitināt 84 personas (102 ar papildus vietām), un pirts. Kopš senatnes Baltu tautām rakstītajos avotos minētas pirtis, kas nozīmē ka mums ir senas pirts tradīcijas.
Punkti	8
Kādās valodās pieejama informācija	LV, RU, EN
Adrese	Bērzkalni 11A, Īslīces pag., Bauskas novads, LV-3901
Epasts	hotel@berzkalni.lv
Telefons	+371 63926888, 26672449
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.berzkalni.lv
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Viesnīcas apmeklējums jāpiesaka iepriekš

Dobeles novads

Atpūtas komplekss "Niedras"

Objekta nosaukums	Atpūtas komplekss "Niedras"
Apraksts	„Niedras” ir jauns, moderns atpūtas komplekss Zebrus ezera krastā, kas radīts skaistiem un elegantiem dzīves mirkļiem. Kempinga mājiņas, sporta laukumi, laivu noma. Baltu tautas, tai skaitā arī zemgaļi, savas apmetnes veidoja blakus ūdens tilpnēm, un ezeri ir vēl tie nelielie dabas objekti, kurus gadsimtu gaitā vismazāk skārusi cilvēka darbība. Ezeri saglabā savu sākotnējo izskatu un veidolu cauri gadu simtiem, apkārtni īpaši nemainot.
Punkti	9
Kādās valodās pieejama informācija	LV, EN, RU, DE
Adrese	"Niedras", Bikstu pagasts, Dobeles novads GPS 56.639980, 22.997149
Epasts	kempingsniedras@inbox.lv
Telefons	+ 371 29992299
Objekta mājaslapa vai links	www.niedras.lv

ar info par objektu	
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Iepriekš jāpiesakās

Viesu māja un kafejnīca "Dzirnaviņas"

Objekta nosaukums	Viesu māja un kafejnīca "Dzirnaviņas"
Apraksts	Viesu nams piedāvā 11 gultasvietas un 9 papildvietas nakšņošanai. Šobrīd divi divvietīgie numuriņi ir labiekārtoti, pārējos numuriņos ir koplietošanas labierīcības Konferenču un svinību telpa līdz 50 personām, sausā pirts (vienlaicīgi līdz 10 personām), ēdināšana.
Punkti	8
Kādās valodās pieejama informācija	LV, EN, RU,
Adrese	Dzirnaviņas, Biksti, Dobeles novads
Epasts	andersons@dtg.lv
Telefons	+ 371 2917818
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	http://www.dobele.lv/lv/tourism/novada/kafejnica-dzirnavinas
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Viesnīcas apmeklējums jāpiesaka iepriekš

Jelgavas novads

Brīvdienu māja "Ānes muiža"

Objekta nosaukums	Brīvdienu māja "Ānes muiža"
Apraksts	Ānes muižā ietilpst omulīga dzīvojamā māja, kārtīga latviešu pirts, aktīvās atpūtas teritorija ar tenisa kortu un pludmales volejbola laukumu, svinību vai semināru telpas "Meldru mājā" un Liepu mājā. Piedāvā naktsmītnes, kas kopumā spēj uzņemt līdz 70 viesiem. Teritorijas centrālajā daļā atrodas dīķis, kurā iespējams baudīt ūdens priekus, vizinoties ar katamarāniem vai arī peldot. Pie Brīvdienu mājas var piebraukt arī pa Lielupi, piestājot pie upē novietota pontona. Upes krastā atrodas iekārtota ugunsкура vieta ar nojumi, vasaras piknikiem.
Punkti	10
Kādās valodās pieejama informācija	LV, EN, RU, DE
Adrese	Āne, Cenu pagasts, Jelgavas novads
Epasts	info@anesmuiza.lv
Telefons	+371 26483712
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.anesmuiza.lv
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Viesnīcas apmeklējums jāpiesaka iepriekš

Atpūtas komplekss "Kaupēna dzirnavas"

Objekta nosaukums	Atpūtas komplekss "Kaupēna dzirnavas"
-------------------	---------------------------------------

Apraksts	<p>Atrodas harmoniskā vietā – meža ielokā pie ūdeņiem, netālu no Tērvetes ūdenskrātuves un dabas parka. Dabas radīts skaistums, kuru aptver neizsakāmi laba aura. Ezera krastā spoguļojas viesu nams, kas ieskaits augstajās mastu priedēs, un vējainā laikā liekas, ka esi pie jūras. Šeit var baudīt mieru. Te visi kļūstam tuvāki dabai un smeļamies enerģiju no tās.</p> <p>Viesu namā ir pieejama kamīnzāle 60 m², istabiņas nakšņošanai, pirtiņa ar dušām. Viesiem piedāvā guļbaļķu “Luda pirtiņu” un dažādas mājiņas nakšņotājiem, bezmaksas servisa māju ar WC un dušu, bērnu rotaļu laukumu, laivu izbraucieniem pa ezeru, maksšķerēšanu, laukumu pludmales volejbolam, zirgu izjādes, pastaigu aleju “Mīlas taka”.</p>
Punkti	8
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV, EN
Adrese	„Kaupēna dzirnavas”, Zaļenieku pagasts, Jelgavas novads
Epasts	kaupena.dzirnavas@inbox.lv
Telefons	+371 26551259, 29263768
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	http://kaupena-dzirnavas-1.mozello.lv/
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Iepriekš jāpiesakās

Jēkabpils

Viesnīca „Daugavkrasti”

Objekta nosaukums	Viesnīca „Daugavkrasti”
Apraksts	<p>Dažāda veida labiekārtoti numuriņi, bārs un restorāns, kā arī dažāda izmēra telpas viesībām un konferencēm. Viesnīca “Daugavkrasti” atrodas Daugavas upes krastā, Jēkabpilī. Viesnīca piedāvā numurus ar koka grīdām, atpūtas zonu un bezmaksas autostāvvietu. Vēsturiskā ēka ir iekļauta Latvijas padomju laika kultūras mantojuma sarakstā. Viesnīcas Daugavkrasti viesi var sākt savu dienu ar brokastīm ēdamzālē un pēc tam doties maksšķerēt upē. Viesnīca atrodas Latvijas lielākās upes Daugavas krastā, ar skaistu skatu un panorāmu. Daugava minēta Atskaņu un Indriķu hronikās, ar Daugavu saistās daudz nostāstu, teiku un vēstures dokumentu.</p>
Punkti	5
Kādās valodās pieejama informācija	LV, RU, EN
Adrese	Mēžrūpnieku iela 2, Jēkabpils
Epasts	info@daugavkrasti.lv
Telefons	+371 65231232
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.daugavkrasti.lv
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Viesnīcas apmeklējums jāpiesaka iepriekš

Kokneses novads

Brīvdienu māja “Sidrabi”

Objekta nosaukums	Brīvdienu māja “Sidrabi”
-------------------	--------------------------

Apraksts	<p>Brīvdienu māja "Sidrabi" piedāvā atpūtu bez ļaužu burzmas vienkāršā sakoptā lauku sētā Daugavas upes krastā netālu no Kokneses. Te būs iespēja nopērties lauku pirtiņā, izvizināties ar laivu, maksšķerēt, nopeldēties. Piedāvā pirts mājiņu ar naktsmītnēm (līdz 10 cilvēki) un telšu vietas.</p> <p>Ekskursantu grupas te varēs uzzināt daudz interesanta par kaņepēm, kas saimnieces dzimtā ir audzētas jau sen. Varēs izgaršot kaņepju pienu, kaņepju piena saldējumu, kaņepju staku un kaņepju tēju, kā arī apgūt kaņepju piena gatavošanas māku. Kaņepes tiek audzētas no vietējās šķirnes, kas nākusi mantojumā no saimnieces senčiem .</p> <p>Kaņepju audzēšana un to produkcija ir cieši saistīta ar Baltu, tanī skaitā sēļu tradicionālo tautsaimniecību. Tāds produkts, kā kaņepju sviests, kura izcelsme meklējama senā pagātnē, atkal kļūst atpazīstams mūsdienās. Brīvdienu māja "Sidrabi" demonstrē un izglīto interesentus kaņepju audzēšanā un to izmantošanu pārtikā un tautsaimniecībā.</p>
Iedalījuma kategorija	C
Objekta novērtējums	6
Valodas, kādās pieejama informācija interneta vietnēs	LV, EN, DE, RU
Adrese	" Sidrabi", Kokneses pagasts, Kokneses novads. LV-5113 GPS 56.611533, 25.497346
E-pasts	-
Telefons	+371 26593210
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	http://visitkoknese.lv/lv/tourism/brivdienu-maja-sidrabi
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Iepriekš jāpiesakās

Krustpils novads

Viesu māja "Akmentiņi"

Objekta nosaukums	Viesu māja "Akmentiņi"
Apraksts	Viesu mājas "Akmentiņi" pirmajā stāvā atrodas svinību zāle, otrajā stāvā atrodas 2 mājīgas istabiņas ar 6 guļvietām un halle papildus guļvietām līdz 5 cilvēkiem. Blakus atrodas pirtiņa, kurā vienlaicīgi var pērties 10 cilvēku kompānija, gan arī iespēja baudīt naksnīgās lauku debesis, sēžot siltā kublā. Pieejami profesionāla pirtnieka pakalpojumi ar pirts rituālu. Pirtnieks jāpiesaka iepriekš.
Punkti	8
Kādās valodās pieejama informācija	LV, EN, RU
Adrese	Akmentiņi, Kūku pagasts, Krustpils novads, LV-5222
Epasts	-
Telefons	+371 26 127 110
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.facebook.com/akmentini/
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Iepriekš jāpiesakās

Viesu māja "Avotiņi"

Objekta nosaukums	Viesu māja "Avotiņi"
Apraksts	Klusums, miers, svaigs gaiss, ērta autostāvvietā, viegli pieejama atrašanās vieta, un tas viss tikai 10 minūšu braucienā no Jēkabpils centra. Tuvumā ir Laukezers (3km), Ildzenieku ezers (4km), Namiņa ezers (6km). Viesu mājā ir 3 labiekārtotas istabas ar visām ērtībām. Izklaidei: šūpoles, volejbola tīkls, futbola vārti. Pie viesu nama atrodas 3 dīķi ar atpūtas mājiņām, kā arī pieejama pirtiņa.
Punkti	7
Kādās valodās pieejama informācija	LV
Adrese	"Avotiņi", Kūku pagasts, Krustpils novads
Epasts	-
Telefons	+371 28782279
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	http://www.krustpils.lv/turisms/naktsmitnes/viesu-maja-avotini
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Iepriekš jāpiesakās

Brīvdienu māja "Celmiņi"

Objekta nosaukums	Brīvdienu māja "Celmiņi"
Apraksts	Meža ielokā, pilnīgā klusumā un mierā, kur diena sākas ar saullēktu un beidzas ar saulrietu slejas brīvdienu māja "Celmiņi". Vieta, kur pavasarī dzirdami strazdu dziesmas, vasarā stārķa klabināšana un rudenī gājputnu spārnu švīkoņa. Mobilie sakari un WiFi šeit "īpašā režīmā", jo jābaida atpūta un daba. Ēka būvēta tradicionāli guļbūves tehnikā, no ekoloģiski tīra būvelementa saskaņā ar dabu harmoniski iekļaujoties apkārtējā vidē respektējot senču tradīcijas.
Punkti	5
Kādās valodās pieejama informācija	LV, EN, RU
Adrese	Plošlejas, Kūku pagasts, Krustpils novads
Epasts	-
Telefons	+371 29124049
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	http://www.krustpils.lv/turisms/naktsmitnes/brivdienu-maja-celmini
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Iepriekš jāpiesakās

Rundāles novads

Baltā māja

Objekta nosaukums	Baltā māja
Apraksts	Atrodas pie Rundāles pils stāvlaukuma, deviņas 1-2-3-4-vietīgas istabas 22 viesiem gan ar privātu vannas istabu vai dušu, gan koplietošanas telpās. Numuri iekārtoti atbilstoši 18.gs.kalpu mājas interjeram ar koka gultām un citām koka mēbelēm, austām segām un citiem vēsturiskiem interjera priekšmetiem. Garšīgu maltīti var ieturēt kafējnīcā, kas izveidota 18. gadsimtā celtajā kalpu mājā, kurā saglabājušās antīkās senlietas un interjers. Baltā māja piedāvā "Melnā poda stāstu" - iepazīšanos ar keramikas priekšmetu izgatavošanas procesu, darbnīcas un cepļa apskati, prezentāciju par

	keramikas veidošanu, virpošanu, apdedzināšanu. Keramikas izstāde - pārdošana. Keramikas aizvēstures posmā ir viens no maztautu atpazīstamības un identificēšanas elementiem, kuras izgatavošanas un ornamentēšanas tradīcijas saglabājušas līdz mūsdienām.
Punkti	10
Kādās valodās pieejama informācija	LV, RU, EN
Adrese	"Baltā māja", Pilsrundāle, Rundāles pagasts, Rundāles novads
Epasts	baltamaja@inbox.lv
Telefons	+371 63962140, 29121374
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	http://www.tourism.bauska.lv/lv/naktsmitnes/viesu-lauku-majas/baltamaja-88
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Iepriekš jāpiesakās

Atpūtas komplekss "Mazmežotnes muiža"

Objekta nosaukums	Atpūtas komplekss "Mazmežotnes muiža"
Apraksts	Mazmežotne - Lielupes senlejas krastu pakalnā dabas ieskauda vieta viesu atpūtai, piedāvājot nakšņošanu, ēdināšanu, telpas svinībām, SPA, bet aktīvās atpūtas cienītājiem un dabas baudītājiem braucienus ar velosipēdiem, laivām un pastaigas pa dabas taku un apkārtnes celiņiem.
Punkti	9
Kādās valodās pieejama informācija	LV, EN, RU, DE, LT, EE
Adrese	Mazmežotne, Rundāles pagasts, Rundāles novads
Epasts	info@mazmezotne.lv
Telefons	+371 25772269; 26945226
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.mazmezotne.lv http://www.tourism.bauska.lv/lv/naktsmitnes/viesnicas/mazmezotnes-muiza-188
Pieejams jebkurā laikā	Jā
Saskaņā ar darba laiku	Viesnīcas apmeklējums jāpiesaka iepriekš

Tērvetes novads

Viesu māja „Sprīdīši”

Objekta nosaukums	Viesu māja „Sprīdīši”
Apraksts	Viesu māja “Sprīdīši” celta 1923.gadā, bet pārbūvēta 1963.gadā. Savulaik tajā dzīvoja dārznieki, kuri apkopa rakstnieces Annas Brigaderes dārzus un parku. “Sprīdīši” kā viesu māja darbojas no 1993.gada. Tajā atpūtnieku vajadzībām ir labiekārtoti seši divvietīgi numuriņi un virtuve pagrabstāvā, var uzņemt līdz 15 cilvēkiem. Netālu – jauka pirtīņa ar svinību zāli un telpu otrajā stāvā ar nakšņošanas iespēju līdz 12 cilvēkiem. Muzeja ēkā – kafejnīca un banketu zāle. Viesu nams atrodas guļbūvē, kura būvēta pēc senām Zemgales novada būvniecības tradīcijām.

Punkti	9
Kādās valodās pieejama informācija	LV, EN
Adrese	"Sprīdīši", Tērvete, Tērvetes novads
Epasts	spridisi@spridisi.lv
Telefons	+37126532691
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.spridisi.lv
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Viesu māja pieņem viesus no 1.05. līdz 31.10. Iepriekš jāpiesakās

Viesnīca "Zoltners"

Objekta nosaukums	Viesnīca "Zoltners"
Apraksts	Viesnīca <i>Zoltners</i> apdzīvo pagājušā gadsimta trīsdesmitajos gados būvētu privātmāju un saglabājusi tās silto, mājīgo gaisotni. Viesnīcas pirmajā stāvā pieejami četri ērti numuri, kas sniedz visu nepieciešamo harmoniskai atpūtai – no augstvērtīga dizaina iekštelpās līdz brīnišķīgam skatam pa logu. Savukārt ēkas otrajā stāvā mājvietu raduši arī divi plašāki apartamenti, kas piemēroti gan ģimenei, gan klusumu alkstošam vienuļņiekam. Atpūtas kompleksā esošais restorāns cenšas ievērot tradicionālās Zemgales maltītes pagatavošanas tradīcijas.
Punkti	8
Kādās valodās pieejama informācija	LV
Adrese	Zoltners, Kroņauce, Tērvetes pagasts, Tērvetes novads
Epasts	-
Telefons	+371 27331109 (restorāns) +371 27331108 (Viesnīca)
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.zoltners.lv
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Viesnīcas apmeklējums jāpiesaka iepriekš

Viesītes novads

Lauku māja "Bincāni"

Objekta nosaukums	Lauku māja "Bincāni"
Apraksts	Guļvietas, lauku pirts, sporta spēļu laukumi, pludmale, vasaras nojumes, dārza kamīns, laivu, velosipēdu, katamarānu, ūdensvelosipēdu un slēpju noma, telts vietas, ēdināšana, ugunsкура vietas, pirts, velosipēdu īre. Līdzīgi kā pārejām Baltu tautām, arī sēļiem pirts ieņēma nozīmīgu vietu ikdienas dzīvē un kultūrā.
Punkti	7
Kādās valodās pieejama informācija	LV
Adrese	Vecbincāni, Saukas pagasts, Viesītes novads
Epasts	saukasdabasparks@inbox.lv
Telefons	+371 28346853
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	http://www.saukasdabasparks.lv/Bincani.htm
Pieejams jebkurā laikā	Nē

Saskaņā ar darba laiku	Iepriekš jāpiesakās
------------------------	---------------------

Viesu māja "Rietumi"

Objekta nosaukums	Viesu māja "Rietumi"
Apraksts	Piedāvā naktsmītnes atpūtai vai nelieliem pasākumiem. Ir trīs un divvietīgas guļamistabas, kopīga atpūtas telpa ar iespēju pagatavot vai uzglabāt ēdienu. Vasarā plašs pagalms, ugunskura vieta, alus sēta, dīķis un citas atpūtas iespējas pēc vienošanās.
Punkti	6
Kādās valodās pieejama informācija	LV, EN, RU
Adrese	"Rietumi", Viesītes pagasts, Viesītes novads
Epasts	aijabu@inbox.lv
Telefons	+371 25429841
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	https://www.facebook.com/pg/brivdienumajarietumi/photos/?ref=page_internal
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Iepriekš jāpiesakās

Salas novads

Viesu nams "Ūdensdzirnas"

Objekta nosaukums	Viesu nams "Ūdensdzirnas"
Apraksts	Viesu nams "Ūdensdzirnas" piedāvā triju dažādu kategoriju – ekonomiskās, komforta un luksusa klases numuriņus, kas katram ļauj izvēlēties sev pievilcīgāko. Viesiem tiek piedāvātas daudzveidīgas izklaides un atpūtas iespējas: biljards, kamīnzāle, tvaika pirts, džakuzi, sauna u.c. Lai gan „Ūdensdzirnas” ir mūsdienīgi izremontētas, saglabāti ir arī vecās būves fragmenti, kas rada siltu mājīguma sajūtu. Mājas apkārtnē ir skaista, sakopta un ainavu uzlabo arī līdzās esošā Podvāzes upīte.
Punkti	10
Kādās valodās pieejama informācija	LV, EN, RU
Adrese	„Ūdensdzirnas”, Salas pagasts, Birži
Epasts	udensdzirnas@inbox.lv
Telefons	+371 26139719
Objekta mājaslapa vai links ar info par objektu	www.udensdzirnas.lv
Pieejams jebkurā laikā	Nē
Saskaņā ar darba laiku	Viesnīcas apmeklējums jāpiesaka iepriekš

7. Priekšlikumi starptautiskā tūrisma maršruta “Baltu ceļš” pilnveidošanai un attīstīšanai

Apmeklējot Zemgales reģiona tūrisma objektus un fiksējot reālo tūrisma objektu stāvokli, var izdarīt secinājumus un izstrādāt ieteikumus Zemgales plānošanas reģiona un tūrisma nozares speciālistiem, pilsētu un pašvaldību pārstāvjiem, tūrisma objektu pārvaldītājiem un īpašniekiem:

- Dobeles un Auces novadā esošo tūrisma objektu atrašana dabā bez modernām lietotnēm, mobilām sakaru ierīcēm ir apgrūtināta, trūkst stacionāri izvietotu norāžu un kartes
- Pie tūrisma objektiem nepieciešams izvietot informatīvu stendu, kurā būtu ietverta informācija par objektu vairākās valodās
- Projekta ietvaros vai tūrisma informācijas centra kompetenču ietvaros būtu nepieciešams izveidot mājas lapu, vai sadaļu par Zemgales reģiona vēsturi, iekļaujot tajā tūrisma objektus, un aprakstus par tiem vairākās valodās, norāde par mājas lapu ievietot informatīvajos stendos pie tūrisma objektiem
- Objekta uzturētājiem vai īpašniekiem ne retāk kā reizi mēnesī pārbaudīt pārvaldījumā esošā objekta stāvokli, infrastruktūru, kāpnes, norādes, informatīvos stendus, atkritumu izvešanu un savākšanu

Veicot tūrisma piesaistes vietu apsekojumu, tika izvirzīti sekojoši priekšlikumi konkrētu objektu uzlabošanai:

- Pie Zebrus ezera un Ezerlūķu pilskalna trūkst informatīva stenda, vēlams pilskalna attīrīšana no krūmiem. Apkārtnē jāsakārto, jāizved atkritumi
- Svētes ezera un Elkus kalna meža ceļš būtu ierobežojams, kur kustība tiktu organizēta tikai velobraucējiem un gājējiem, nepieciešams izveidot informatīvu stendu par Elkus kalnu, vēlams uzstādīt norādi pie iebraukšanas mežā, par objektu esamību un attālumu līdz objektiem
- Dobes (Incēna) pilskalna austrumu pusi vēlams atbrīvot no aizaugošiem krūmiem, informatīvais stends sniedz maldīgu informāciju ka pilskalns ir senā Sidrabene, kas pēc pēdējo gadu pētījumiem neapstiprinās, vēlams sakārtot taciņas arī pilskalna austrumu nogāzē
- Pie Spārnu pilskalna nepieciešams izvietot informatīvu stendu par pilskalnu. Pilskalna apsaimniekotājiem vēlams nepieļaut pilskalna apaugšanu ar krūmiem, alkšņiem un kārkliem.
- Dobeles pilskalna teritorijā nepieciešams izveidot informatīvu stendu par pilskalnu kā Dobeles zemgaļu zemes galveno pili un zemgaļu brīvības cīņām 13.gs. pirms Livonijas ordeņa pils celtniecības 14.gs.
- Pie Tērvetes pilskalna nepieciešams uzstādīt informatīvu stendu par Tērvetes arheoloģisko kompleksu un Tērvetes pils vēsturi. Lai saglabātu pilskalnu un nepieļautu tā virsmas kultūrslāņa bojāšanu, nepieciešams ierīkot trepes pilskalna apmeklētājiem.
- Sila (Augstā kalnā), ceļmalā jāuzstāda norāde par pilskalna atrašanās virzienu un attālumu. Pie pilskalna jāuzstāda informatīvs stends par pilskalna vēsturi. Vēlams pilskalnu atbrīvot no krūmājiem, un nepieļaut tā tālāku apmežošanu.
- Pie Mežotnes pilskalna jāuzstāda informatīvais stends pilskalna austrumu pusē pie ceļa, jo no baznīcas puses tūristu plūsma ir neliela. Ar norādēm precīzi jānorāda pilskalna atrašanās vieta un attālums metros no ceļa. Nereti tūristi uzkāpjot priekšpilī pie atpūtas soliņiem un slieteņa maldīgi uzskata, ka tas ir īstais Mežotnes pilskalns.
- Uz lielceļa jānovieto norāde par Biedrības “Baltaine” radošā māja Koknesē atrašanās vietu.
- Pie Estrādes Daugavas krastā jāuzstāda informatīvais stends par Sēlpils pilskalnu un norādi uz kuras salas tas atradies. Piebraucot pie Daugavas krasta nav nekādu norāžu par līdzās esošo sēļu galveno pili. Pirms estrādes ceļmalā arī būtu jānorāda virziens, kur meklēt Sēlpils pilskalnu.
- Pie lielceļa apkārtnes karte saules ietekmē stipri bojāta, ceļu tīkla uzlīmes nokritušas, nav norādes, kur jānogriežas no lielceļa uz Stupeļu pilskalnu. Šajā apvidū slikts tīklu

pārklājums, nav mobilo sakaru. Orientēšanās apgrūtināta jo apkārtnē maz apdzīvota. Pie pilskalna nepieciešams uzstādīt informatīvo stendu par pilskalna vēsturi.

- Uz lielceļa nav norādes, kur jānogriežas uz Saltupes svētavotu. Nepieciešams uzstādīt norādi un attālumu līdz objektam.
- Pie Dignājas pilskalna jāuzstāda informatīvs stends par pilskalna vēsturi. Ceļa malā nav norādes par pilskalna atrašanās vietu.

Vispārējie priekšlikumi maršruta veiksmīgai attīstībai:

- Lai nodrošinātu maršruta veiksmīgu attīstību, tā pārvaldē nepieciešams iesaistīt abu iesaistīto partnervalstu pārstāvjus.
- Baltu ceļš ir iekļaujams citos starptautiskajos tūrisma maršrutos, kā Baltijas valstu identitāti sekmējošs, vienots tūrisma produkts, pirmkārt, visu triju Baltijas valstu kopīgā mārketinga stratēģijā kā vienots tūrisma produkts, ko virzīt ārzemēs.
- Baltu ceļam nepieciešama atsevišķa organizācija un zīmolvedība, kas attīsta ideju, kā arī rīko ikgadējus svētkus Baltijas valstīs. Paralēli nepieciešams izveidot arī mārketinga stratēģiju, kas veido dažāda veida mārketinga aktivitātes par Baltu tēmu, t.sk. filmas, lietotnes, grāmatas u.c..
- Maršruta attīstībai starptautiskā mērogā nepieciešams profesionāls dizaina un vizuālās identitātes konkurss.

Tūrisma maršruta "Baltu ceļš" popularizēšanu nepieciešams skatīt kontekstā ar esošajām tūrisma tendencēm, kā arī pašreiz veidotajām marketinga aktivitātēm tūrisma jomā. Maršruta atpazīstamības un apmeklētības veicināšanai būtu jāņem vērā sekojoši principi:

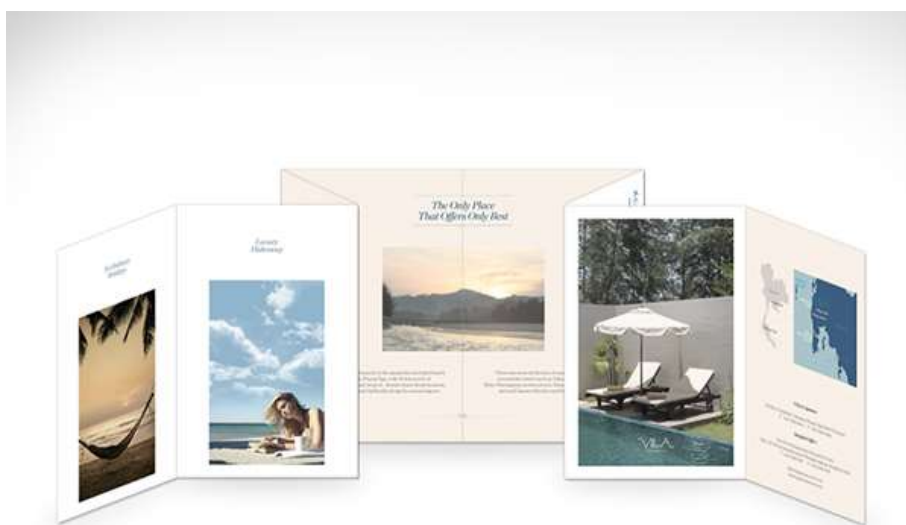
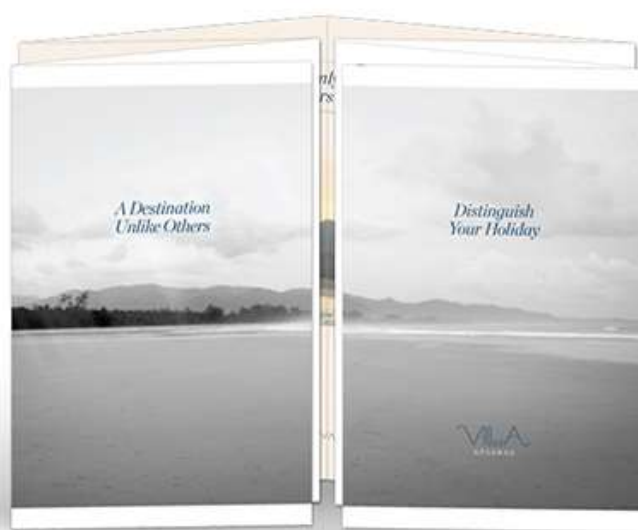
- Maršrutu veidot stāsta veidā, kas sevī ietver un paspilgtina katra iekļautā objekta īpašības, izgaismo tūristu iegūtās emocijas un piedzīvoto, veicot šo ceļojumu.
- Veidot ne tikai kopējo maršruta stāstu, bet arī katra objekta stāstu, ņemot vērā ceļotāju paradumu apmeklēt populārākās vietas pēc viņu pašu interesēm un izvēlēta brauciena maršruta.
- Intereses radīšanai par kultūrvēsturisko mantojumu un tā mūsdienu interpretācijām, organizēt pasākumus zemgaļu vēsturē būtiskās ģeogrāfiskās vietās, tādējādi koncentrēti stāstot par to unikalitāti, piesaistot gan Latvijas, gan Lietuvas pusi. Kā labu piemēru var minēt Zemgaļu svētkus Tērvetē un Mežotnes pilskalna svētkus.
- Maršruta pievilcības vairošanai nepieciešams veidot atsevišķas akcijas, kur tūrisma objektu apmeklētāji pēc noteikta skaita objektu apmeklēšanas iegūst iepriekš atrunātas privilēģijas vai balvas, piemēram, bezmaksas objektu apmeklējumus, tematikai atbilstošu atribūtiķu u.c. Tomēr šīs akcijas var tikt izmantotas tikai kā papildu popularitātes veicināšanas pasākumi.
- Objektu atpazīstamības veicināšanai jāorganizē žurnālistu un blogeru vizītes, popularizējot tos publiskajā informatīvajā telpā, kā arī sabiedrībā populāru cilvēku iesaiste šo objektu popularizēšanā caur sociālajiem tīkliem.
- Maršruta izveides sākumposms maksimāli jāpiesātina ar mārketinga aktivitātēm, tādējādi radot vispārēju atpazīstamību, kā arī veicinot pirmo tūristu došanos uz objektiem, lai pēc tam to piedzīvotais tiktu nodots nākamajiem potenciālajiem tūristiem pozitīvu stāstu ziņā.
- Dažādot maršrutus, piedāvājot iespējas velo tūrismam, kājāmgājējiem u.c. ceļotāju grupām.
- Maršruta pastāvēšanai un attīstībai būtiska ir informācijas pieejamība, tāpēc nepieciešams attīstīt maršruta lietotni, kas piedāvā gan praktisku informāciju par konkrēto maršrutu, objektu, bet arī sniedz interesantu stāstījumu, izaicina piedzīvot sajūtas objektos. Maršruta mājaslapai ir jābūt pieejamai arī mobilajā versijā, ko iespējams skatīt viedtālrunī.
- Informācijas aprītei par baltu tautu kultūrvēsturisko mantojumu nepieciešams izveidot virtuālo arhīvu, kurā būtu iespējams iegūt plašu informāciju par to dzīvesveidu, vēsturiskiem faktiem un ietekmi mūsdienās, tādējādi veicinot izpratni par konkrēto vēstures aspektu.

7.1. Inovatīvas idejas atraktīva iespaiddarba - maršruta kartes un brošūras veidošanai un maršruta popularizēšanai

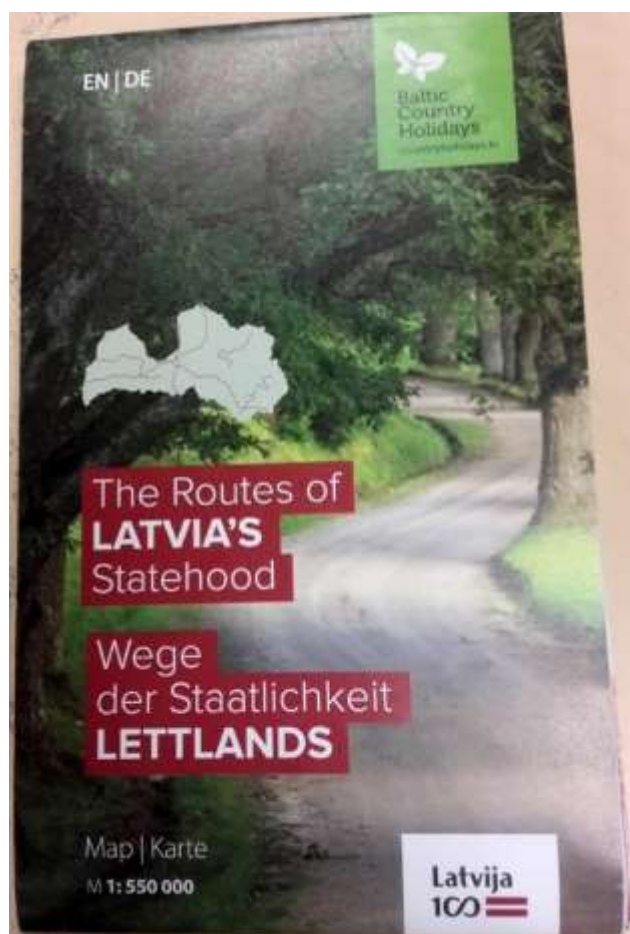
Maršruta karte

1.variants. Karte varētu būt – gara , “garmoškas” tipa, loģiskā kārtībā attaisāma, kā grāmata, kas pa posmiem iet pa maršrutu, attiecīgi ar izceltiem objektiem, kur ir sīkāks apraksts, foto un zīmējumi. Lappuses izmēri A5 (148 × 210mm).

Vienā pusē ir izvietoti Lietuvas objekti, otrā pusē – Latvijas. Atverot pirmo lapu, sākas, piemēram, ar Kurzemes objektiem un tad, atlokot katru jaunu kartes sadaļu, tūrists atrod par attiecīgo maršruta posmu informāciju par iekļautajiem objektiem –vizuālu un aprakstošu. Vizuālais piesaista vairāk – mūsdienās galvenais ir īpašs foto. Šī varianta sliktā puse ir tā, ka šāda veida kartē varam parādīt atsevišķus maršruta posmus, bet kopējā karte ir samērā maza un nepārskatāma.

2. variants. Tā kā objektu ir ļoti daudz, veido lielu B1 (1000 x707 mm) vai A1 (594 × 841) karti, kuras iekšpusē maršruti ar objektiem ir sakārtoti slejās, bet otrā pusē ir katra maršruta kopējais apraksts, lielā kartē ar iezīmētiem maršrutiem un objektu numuriem un papildus pakalpojumi. Karte tiek locīta: 6-8 vertikālie locījumi un 3 horizontālie. Kā paraugs – Lauku ceļotāja karte.

3. variants. Digitālā kartē ar interaktīvo pieredzi, izmantojot Overly mobilo aplikāciju. www.overly.lv

Objektiem ir piesaistīts video stāsts, kā filmā “Baltu ciltis” – ceļotājs iet pa Baltu ceļa maršrutu un izdzīvo ar konkrētajiem objektiem saistītos vēsturiskos notikumus vai tradīcijas.

Brošūra

1. variants “Noskenē ar Overly un atklāj vairāk!” Jau iepriekš minētais variants par Overly mobilo aplikāciju – tūrists paņem brošūru, kurā ir attiecīgi ievietoti foto vai zīmējumi ar konkrētā objekta stāstu, piemēram, Tērvetes arheoloģiskais komplekss, noskenējot šo foto tūrists redz video - tīsu motīvu, kā tiek kalta sakta vēsturiskajā interpretācijā, parādot, ka tradīcija ir dzīva vēl šodien reāli apskatāma un aptaustāma. Vai, piemēram, Tērvetes pils – noskenē foto un tiek parādīti kādi zīmīgākie vēsturiskie notikumi – cīņas, pils nodedzināšana, pils būvniecības motīvi. Nav nepieciešams veidot filmu ar aktieriem, vienkāršāk kā zīmētu filmiņu. (līdzīgi zīmētie notikumu motīvi bija arī iekļauti filmā “Baltu ciltis”), vai arī kā fragmentus no Zemgaļu svētkos notiekošajām darbībām.

Savukārt, ja foto ir redzama kāda konkrēta ēka (muzejs, amatu mājas, u.t.t.), tad ar šo aplikācijas palīdzību tūrists var ieiet iekšā.

Vienkāršāk – var likt foto vai zīmējumu vēsturiskajā skatījumā, piemēram, kā bija senos laikos un kā tas izskatās šodien. Piemēram, kādas svētvietas foto šodien un kāds pielietojums/nozīme šai vietai bija vēsturiski vai pagātnē - zīmējums.

www.overly.lv

2. variants. Zīmēta brošūra, bez fotogrāfijām vai arī kombinēta ar melnbaltām fotogrāfijām. Apraksti ar vēsturiskiem zīmējumiem – pilskalni, ainavas, tradīcijas, kauju skati, sadzīve, tērpi, rotas.

Izmantotā literatūra

1. A.Bielenstein. Die Grenzen des lettischen Volkstammes und der lettischen Sprache in der Gegenwart und im 13.Jahrhundert. – St.Petersburg, 1892.
2. A.Teivens. Mills in Latvia. – Stockholm.,1985
3. A.Zariņa. Apģērbs Latvijā 7.—17. gs. Rīga:Zinātne, 1999
4. AH 1998 – Atskaņu hronika. V. Bisenieka atdzejojums, Ē. Mugurēviča priekšvārds, Ē. Mugurēviča, K. Kļaviņa komentāri. Rīga: Zinātne
5. Atskaņu hronika. Rīga.: Zinātne, 1998
6. Biļķins, V. Zemgaliešu brīvības cīņas. Minneapolisa: Sēļzemnieka apgāds, 1973
7. Brastiņš E., Latvijas pilskalni. 2. sējums Zemgale un Augšzeme. - Rīga, 1926
8. Brīvkalne, E., 1959a. Gorodishche Tervete i ego istoricheskoe znachenie. Voprosy etnicheskoi istorii narodov Pribaltiki: po dannym arkheologii, etnografii i antropologii. Moskva: Izdatel'stvo Akademii nauk SSSR, 254–272.
9. Brīvkalne, E., 1960. Rakstītās ziņas un arheoloģiskās liecības par 9.–13. gs. Mežotni. Arheoloģija un etnogrāfija, 2. Rīga: Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas izdevniecība, 61–78
10. Ciglis.J., 2004. Zemgaļi Vidzemē. Pētījumi zemgaļu senatnē. Rīga
11. Cīrule Zenta, Sauka, Mūsu stāsti-1, 2006
12. Ērglis.R., 1936. Zemgales neatkarības vēstures. Rīga
13. Goba Artūrs, Ceļš uz Bitarīnu, Latvijas svētkalnu pētījumi, 1989
14. IH 1993 – Indriķa hronika. A. Feldhūna tulkojums, Ē. Mugurēviča priekšvārds un komentāri. Rīga: Zinātne
15. J.Urtāns . Mežmuižas Silakalns // Latvijas Vēstures Institūta Žurnāls. – 3. – 1995.
16. J.Urtāns. Acent cult sites of Semigallia (Zemgales senās kulta vietas). - Nordik, 2006
17. J.Urtāns. Augšzemes pilskalni.- Nordik, 2006
18. Jērums N., 2014. Tērvetes pilskalna aizsardzības konstrukcijas un ziemeļu terases apbūve. Arheoloģija un etnogrāfija, 28. Rīga: LU Latvijas vēstures institūts
19. Jērums.N.,2011. Vienasmens zobeni zemgaļu apdzīvotajās teritorijās. Arheoloģija un etnogrāfija, 25. Rīga
20. Latv.t.pasaka, avīze Veltījums Sēlijai, 2008
21. LSV 2001. Latvijas senākā vēsture (9.g.t.pr.Kr. – 1200.g.).Rīga
22. R.Ērglis. Kur atradās senā Zemgales osta?- Rīga.,1938
23. Radiņš.A., 2012. Arheoloģiskais ceļvedis latviešu un Latvijas vēsturē. Rīga
24. Sēļi/ The Selonians. Lietuvos nacionalinis muzeos: 2007
25. Sēļi un Sēlija: Rīga: N.I.M.S, 2005
26. Stepiņš, P. Saules kauja 1236.gada 22.septembrī. Latvijas vēsture. 1993.1(8)
27. V.Biļķins. Zemgaliešu brīvības cīņas. Sēļzemnieka apgāds, 1977
28. V.Urtāns. Senākie depoziiti Latvijā (līdz 1200.g.). - Rīga:Zinātne, 1977
29. Veselis Jānis, Trīs laimes, Rīgā, 1991
30. Zemgaļi senatnē. – Rīga., 2003